

Kommitté 10: Bostad, Försvar och utrikes, Konstitution

Centerpartiets partistämman 23-26 september 2021

Centerpartiet

1 **Kommitté 10: Bostad, Försvar och utrikes, konstitution**

3 **Bostad**

5 [10.1](#), [10.2](#), [10.3](#), [10.4](#), [10.5](#): Bostadspolitik

7 10.1.1 att Centerpartiet vill främja och öppna upp för fler upplåtelseformer än enbart hyr och
8 köp, exempelvis genom att justera avtalsförhållanden mellan fastighetsägare och hyresgäst.

10 10.1.2 att Centerpartiet vill sänka skatten och förenkla regelverket för andrahandsuthyrning.

12 10.1.3 att Centerpartiet verkar för en ökad rörlighet på bostadsmarknaden genom sänkt
13 reavinstskatt vid bostadsförsäljning av bostäder som varit borta från marknaden en längre tid.

15 10.1.4 att Centerpartiet vill anpassa amorteringskravet i syfte att förenkla inträdet på
16 bostadsmarknaden.

18 10.1.5 att se över regler för hantering av byggmaterial och byggavfall för att möjliggöra ökad
19 återanvändning och cirkularitet i byggsektorn.

21 10.1.6 att Centerpartiet vill sänka tillgänglighetskraven för komplementbostadshus (avser
22 Attefallshus som används som bostad).

24 10.1.7 att Centerpartiet vill utöka den tillåtna byggnadsytan för Attefallshus från 30 till 40
25 kvadratmeter (avser såväl bostad som komplementbyggnad).

27 10.1.8 att Attefallslagstiftningen ändras så att det blir möjligt att inreda ytterligare två
28 bostäder i ett ursprungligt enbostadshus.

30 10.1.9 att de utpekade kärnöarna i Stockholms skärgård med omnejd inte ska omfattas av
31 någon form av förstärkt strandskydd.

33 10.1.10 att strandskyddet lättas i syfte att möjliggöra exploateringar i kollektivtrafiknära lägen
34 och bättre kunna nyttja gamla kajmiljöer.

36 10.1.11 att Centerpartiet verkar för att förenkla regelverket för byggande på vatten.

38 10.1.12 att strandskyddet upphävs i sin helhet på redan exploaterad mark.

40 10.1.13 att Centerpartiet ska verka för tidsbegränsade frizoner från plankrav för att främja
41 bostadsbyggande och modern stadsutveckling.

43 10.1.14 att Centerpartiet verkar för att antagna detaljplaner lättare kan ändras under pågående
44 genomförandetid i syfte att möta nya uppkomna behov.

46 10.1.15 att Centerpartiet verkar för att lätta kraven vid byggnation av vissa typer av bostäder
47 som avser en bostadssituation av mer tillfällig karaktär, exempelvis studentbostäder eller nya

48 modeller som co-living, vad gäller bland annat krav på tillagningsinredning, storlek på
49 hygienutrymmen och ljuskrav i fastighetens samtliga lägenheter.

50

51 10.1.16 att Länsstyrelsen får i uppdrag att lösningsorienterat samarbeta med landets
52 kommuner för att möjliggöra stadsutveckling i centrala och kollektivtrafiknära lägen.

53

54 10.1.17 att Centerpartiet verkar för att i högre grad möjliggöra byggherredrivna planprocesser
55 i syfte att korta och effektivisera planprocessen.

56

57 10.1.18 att Centerpartiet arbetar för generösare bullerregler så att det blir lättare att bygga
58 bostadsfasader med ej öppningsbara fönster.

59

60 10.1.19 att Centerpartiet ska verka för att regeringen genomför en grundlig översyn av
61 riksintressena med syftet att möjliggöra en hållbar stadsutveckling.

62

63 10.1.20 att Centerpartiet verkar för att bostadsbyggande ska göras till ett riksintresse och
64 likställas med övriga riksintressen, för att möjliggöra en hållbar stadsutveckling i närtid,
65 samtidigt som ovanstående översyn av riksintressena sker.

66

67 10.2.1 att Centerpartiet ska verka för att utreda möjligheten att reavinstskatt vid försäljning av
68 bostad ska beräknas exklusive inflation.

69

70 10.2.2 att Centerpartiet ska verka för att utreda möjligheten till sänkt reavinstbeskattning vid
71 försäljning av bostad.

72

73 10.2.3 att Centerpartiet ska verka för att utreda möjligheten att kombinera sänkning av
74 reavinstbeskattning vid försäljning av bostad med nedtrappning av ränteavdrag för bostadslån.

75

76 10.3.1 att Centerpartiet verkar för att Riksintressena bryts ner till regionala/lokala skillnader
77 då Sverige är ett avlångt land med stora variationer i dess olika landskap.

78

79 10.3.2 att Centerpartiet verkar för ett större samarbete mellan olika myndigheter för att de ska
80 förstå och se helheten.

81

82 10.4.1 att Centerpartiet ska verka för att utreda möjligheten att följa Norges exempel att tillåta
83 uthyrning av halva bostaden man själv bor i skattefritt.

84

85 10.5.1 att Centerpartiet tar initiativ till att skapa testbäddar för innovativt byggande i Sverige i
86 syfte enligt motionens intentioner.

87

88

89 **Partistyrelsens yttrande:**

90

91 Motionen lyfter bostadspolitiska förslag ur ett brett perspektiv och tar upp såväl
92 bostadsskatter som riksintressesystemet, hållbarhet och regelförenkling. Strandskyddsregler
93 och planprocesserna lyfts också i syfte att möjliggöra utveckling på fler ställen samt snabbare
94 åstadkomma nya bostäder. Även frågor om innovativt byggande tas upp.

95

96 Under lång tid var antalet upplåtelseformer på bostadsmarknaden ganska få. På senare år har
97 nya upplåtelseformer dykt upp. Så kallade kompiskontrakt erbjuds av vissa bostadsbolag.

98 Ägarlägenheter och hyrköp har tillkommit. Botell har vuxit fram. Andrahandsuthyrningen har
99 vunnit mark. Friggebodarna – som i praktiken var gäststugor – har avlösts av Attefallshus som
100 det går att bo i. Ett mål för samhällsplaneringen bör vara en strävan efter blandade
101 upplåtelseformer och en mångfald av bostadslösningar. Partistyrelsen instämmer i motionens
102 intentioner, men konstaterar samtidigt att Centerpartiet återkommande fattat beslut om att
103 verka för blandade upplåtelseformer.

104

105 Centerpartiet vill se mer förmånliga skatteregler för andrahandsuthyrning liksom för
106 uthyrning av delar av den egna bostaden. När ett bostadshus utformas så att två eller fler
107 lägenheter i huset hyrs ut räknas uthyrningen som näringsaktivitet och beskattas därefter.
108 Exempel finns på lösningar som är värda att utvärdera, såsom den norska modellen där halva
109 bostadsytan kan hyras ut skattefritt. För att öka antalet tillgängliga hyresbostäder på
110 marknaden är liberaliseringar på det här området nödvändiga. Också här instämmer
111 partistyrelsen i motionärernas intention och konstaterar att frågan återkommande
112 aktualiserats, senast i samband med partistämman 2019.

113

114 Genomförandet av en skattereform, som kan förbättra bostadsmarknadens funktionssätt bör
115 vara av hög prioritet de närmsta åren. Reavinstskatten är ett exempel på en sådan skatt som i
116 hög utsträckning påverkar hur väl bostadsmarknaden fungerar. Hur skatten förhåller sig till
117 inflation, skattens storlek och vad eventuella förändringar bör få för konsekvenser för
118 skattesystemet i övrigt är saker som är relevanta i sammanhanget. Partistyrelsen instämmer i
119 intentionerna i motionerna men menar att en skattereform behöver förhålla sig till fler frågor
120 än enbart nivån på reavinstskatten. Centerpartiet säger dock nej till en återinförd
121 fastighetsskatt, då en sådan skulle leda till kraftigt ökade boendekostnader och slå hårt mot
122 landsbygden och de gröna och blå näringarna.

123

124 Att amorteringskrav infördes var i grunden positivt mot bakgrund av kraftigt stigande
125 bostadspriser och en tilltagande skuldsättning. Däremot var det ett misstag att närmast
126 omedelbart införa skärpta amorteringskrav utan att effekterna av de befintliga
127 amorteringskraven hade analyserats. Som en följd av Covid-19-pandemin har undantag gjorts
128 från detta regelverk, och det finns därför skäl att se över hur amorteringskraven bör utformas
129 på sikt och hur de kan anpassas till nya spar- och finansieringsformer. Justeringar av
130 kreditrestriktionerna behöver givetvis ta hänsyn till hushållens skuldsättning, partistyrelsen
131 delar emellertid motionärernas uppfattning och föreslår att att-satsen bifalls.

132

133 Avfallet från byggnation, rivning och anläggning måste tas om hand bättre. Det behövs en
134 bättre samverkan mellan kommuner och branschens aktörer för att minska mängden avfall
135 och för att göra det lättare att återvinna byggmaterial. Samtidigt behövs under de kommande
136 åren en rad åtgärder för att öka återbruk och minska avfallsmängderna, bland annat till följd
137 av att en rad EU-direktiv på området har reviderats. Från EU väntas också i närtid ytterligare
138 insatser för att öka cirkulariteten i byggandet. Partistyrelsen instämmer i intentionerna i
139 motionen men menar samtidigt att skrivningen i den föreslagna att-satsen behöver ändras
140 något för att återspegla det arbete som pågår. Partistyrelsen föreslår därför en annan
141 formulering.

142

143 Centerpartiet vill motverka det underskott på bostäder som finns i många kommuner.
144 Attefallshusen innebär en välkommen möjlighet för exempelvis villaägare att bidra till ett
145 ökat bostadsutbud, och partistyrelsen instämmer i motionärernas intentioner att öka storleken
146 för bygglovsbefriade komplementbostadshus. Beslut om detta fattades också i samband med
147 partistämman 2019. Attefallshus som ska användas som permanentbostäder ska i dag uppfylla

148 tillgänglighetskrav för människor med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. När det
149 kommer till tillgänglighetskrav i flerbostadshus såsom studentlägenheter och liknande kan det
150 finnas behov av att förändra kraven för att åstadkomma ett mer kostnadseffektivt byggande.
151 Samtidigt finns i dag möjlighet att bygga också små bostäder med höga krav på tillgänglighet.
152 Eftersom Attefallshusen i hög grad byggs industriellt är vinsterna med att sänka
153 tillgänglighetskraven för dessa sannolikt små.

154
155 Möjligheten till livskraftiga landsbygder i hela landet är beroende av möjligheten till
156 utveckling av såväl bostäder som näringsverksamheter. För att detta ska vara möjligt behöver
157 strandskyddslagstiftningen reformeras. En sådan förändring av strandskyddsreglerna måste
158 både ta hänsyn till lokala behov av ny bebyggelse och exploatering, samt värna höga
159 naturvärden och klimatanpassningsåtgärder. Nyligen har en utredning om strandskyddet
160 överlämnat sitt betänkande till regeringen.

161 När det gäller utvecklingen av skärgårdarnas så kallade kärnöar slår utredningen fast att
162 många av dessa varit bebodda under lång tid. Man menar därför att kust- och
163 skärgårdsområden som uppfyller föreslagna kriterier kan redovisas som landsbygdsområden i
164 översiktsplan med lättnader vid upphävande eller dispensprövning, eller – om länsstyrelsen så
165 beslutar – kan strandskyddet upphävas inom sådana områden. Partistyrelsen instämmer i
166 motionens intentioner men menar att skrivningen i den föreslagna att-satsen behöver justeras
167 för att för att kunna ge vägledning i hur Centerpartiet ska förhålla sig till
168 strandskyddsutredningen.

169 Också när det gäller exploateringar i kollektivtrafiknära lägen instämmer partistyrelsen i
170 motionens intentioner men hänvisar även här till att det måste finnas en balans mellan
171 värnandet av stora naturvärden och de möjligheter till dispens som finns och som föreslås i
172 utredningen. Partistyrelsen ser däremot betydande svårigheter att generellt och i alla
173 förekommande fall upphäva strandskyddet på redan exploaterad mark.

174
175 Förekomsten av bostäder på vatten är i grunden inget nytt. Brist på mark, teknikutveckling
176 med mera har dock gjort att möjligheterna till etablering av denna typ av bostäder ökat. Det
177 råder emellertid oklarhet kring vilka lagar och regler som bör tillämpas i dessa fall.
178 Partistyrelsen menar därför att det finns ett behov av att detta förtydligas.

179
180 För att nya tekniker och metoder i byggandet ska kunna utvecklas är det viktigt att det finns
181 utrymme för innovationer. Det bör därför finnas möjlighet att på vissa platser peka ut
182 innovationsytor där avsteg från gällande byggregler är tillåtna. Detta kan skapa fler
183 möjligheter för bostadsbolag, byggare och arkitekter att tänka nytt och pröva nya lösningar.
184 Partistyrelsen instämmer därför i motionernas intentioner när det gäller tidsbegränsade
185 frizoner från plankrav, men föreslår en annan lydelse än vad motionärerna gör i den
186 föreslagna att-satsen.

187
188 Behovet av bostäder är stort, inte minst i storstadsregionerna. För att det ska vara möjligt att
189 öka byggtakten är det viktigt med en god planberedskap och att korta planprocesserna. Det
190 gör det viktigt att handläggning av överklaganden och liknande tidsbegränsas. Plan- och
191 bygglagen medger redan i dag möjligheten att ändra en antagen detaljplan under
192 genomförandetiden, i synnerhet mot bakgrund ”av nya förhållanden av stor allmän vikt som
193 inte har kunnat förutses vid planläggningen”. Partistyrelsen ställer föreslår därför att
194 motionens att-sats avslås.

195
196 Frågan om förenklade byggregler för exempelvis studentbostäder är något som Centerpartiet
197 under längre tid drivit. Nya former av delningsekonomi, där co-living är ett exempel, är

198 välkomna inslag på bostadsmarknaden och något som bör bejakas. Partistyrelsen instämmer i
199 motionens intentioner men föreslår att-sats med annan lydelse.
200 Stockholms och Skåne län har av regeringen fått i uppdrag att utgöra regionplaneorgan och
201 samordna i de fall då den fysiska miljön i två eller flera kommuner berörs. Detta för att bland
202 annat möjliggöra bostadsbyggande av strategisk betydelse på regional nivå. Exempelvis i
203 kollektivtrafikhärlägen. Centerpartiet välkomnar detta och ser positivt på att regionplanering
204 tillämpas i de regioner där kommun- och regionföreträdare gemensamt anser att det är
205 lämpligt. Detta förutsätter givetvis ett väl fungerande samarbete med länsstyrelserna.
206 Partistyrelsen instämmer därmed med motionens intentioner men ser behov av att bredda den
207 föreslagna att-satsen.

208
209 Under senare tid har vi sett att byggherrar blivit allt mer involverade i planprocesser. När
210 kommuner och myndigheter tillgängliggör relevant samhällsinformation såsom geodata
211 förändras förutsättningarna radikalt. Inte minst i samband med större exploateringar. Ett
212 behov har därmed uppstått av att justera lagar och regler för en ökad samverkan mellan
213 kommuner, privata aktörer och berörda myndigheter. Centerpartiet har varit drivande för
214 införandet av privat initiativrätt.

215 Partistyrelsen instämmer med andra ord i motionens intention men föreslår mot bakgrund av
216 ovanstående inte bifall.

217
218 Bullerreglerna har under senare år justerats men ytterligare förändringar behövs, exempelvis
219 för att möjliggöra förtätning och byggande i kollektivtrafikhärlägen. Centerpartiet ser bland
220 annat behov av att större hänsyn tas till teknikutvecklingen som gör det möjligt att hantera
221 buller utan att kompromissa med inomhusklimatet. Därför bör buller mätas innanför fasad
222 snarare än utanför. Partistyrelsen instämmer i intentionerna i motionen men menar att-satsen
223 behöver breddas.

224
225 Centerpartiet har under lång tid varit drivande för att riksintressesystemet ska reformeras. Vi
226 vill att befintliga riksintressen preciseras, att krav ställs på att de återkommande aktualiseras,
227 och att mindre mark omfattas. Beslut om detta togs senast vid partistämman 2019. Boverket
228 har sedan 2020 i uppdrag att leda arbetet med att ta frågan framåt. Arbetet med detta är i full
229 gång och görs i samverkan mellan Boverket och flertalet av de berörda myndigheterna. I vissa
230 fall kan regionala intressen vara relevanta för återopande av ett riksintresseanspråk, men i
231 grunden bör ett riksintresse omfatta sådant som är av just nationellt intresse, och som inte
232 redan skyddas genom annan lagstiftning. Partistyrelsen delar motionärernas uppfattning.

233
234 När det gäller förslaget om att göra bostadsbyggande till riksintresse så ser partistyrelsen stora
235 risker med en sådan ordning, inte minst i förhållande till det kommunala självstyret. I
236 praktiken skulle ett införande av ett riksintresse för bostadsbyggande innebära att statliga
237 myndigheter ges ett betydande inflytande över kommunala planprocesser, och det kommunala
238 planmonopolet skulle således kringkärvas väsentligt. Därtill finns betydande risker för att
239 kommuner, inom sådana riksintresseanspråk, förhindras att planlägga andra viktiga
240 samhällsfunktioner såsom idrottsanläggningar, handel, verksamhetslokaler och liknande.
241 Därutöver skulle ett nytt riksintresse för bostäder inte försvaga befintliga riksintresseanspråks
242 skydd mot exploatering. Ett riksintresse för bostadsbyggande skulle också strida mot
243 principerna för riksintressesystemet och därmed bli svårt att implementera utan att allvarliga
244 konflikter med andra väsentliga samhällsintressen uppstår. I arbetet med att reformera
245 riksintressesystemet är det centralt att begränsa och precisera riksintresseanspråken, och i det
246 sammanhanget skulle det som föreslås i motionen sannolikt bli direkt kontraproduktivt.

247 Den genomlysning av riksintressena som Boverket fått i uppdrag att genomföra syftar till att
248 minska systemets negativa effekter på bostadsbyggandet.
249

Partistyrelsen föreslår partistämman att besluta:

att en skattereform som bland annat förbättrar bostadsmarknadens funktionssätt genomförs.

att arbetet med att implementera EU:s avfallspaket intensifieras för att möjliggöra ökad återanvändning och cirkularitet i byggsektorn.

att strandskyddslagstiftningen bör utformas så att hänsyn tas till utvecklingen på skärgårdarnas så kallade kärnöar.

att en möjlighet att peka ut innovationsytor där avsteg från gällande byggregler är tillåtna införs.

att en översyn av kraven för bostäder av en mer tillfällig karaktär, såsom studentbostäder eller co-living, genomförs.

att regionplanering införs i de regioner där kommun- och regionföreträdare gemensamt anser att det är lämpligt

att samtliga bullerregler moderniseras, bland annat genom att bullernivåer mäts och värderas innanför fasad i syfte att stimulera användning och utveckling av nya tekniska lösningar.

250

Partistyrelsen föreslår partistämman bifalla följande motioner:

10.1.4 att Centerpartiet vill anpassa amorteringskravet i syfte att förenkla inträdet på bostadsmarknaden.

10.1.11 att Centerpartiet verkar för att förenkla regelverket för byggande på vatten.

10.1.19 att Centerpartiet ska verka för att regeringen genomför en grundlig översyn av riksintressena med syftet att möjliggöra en hållbar stadsutveckling.

251

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

10.1.1

10.1.2

10.1.3

10.1.5

10.1.7

10.1.8

10.1.9

10.1.10

10.1.13

10.1.15

10.1.16

10.1.17

10.1.18

10.2.1

10.2.2

10.2.3

10.3.1

10.3.2

10.4.1

10.5.1

252

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.1.6

10.1.12

10.1.14

10.1.20

253

254

255

256

257

258 10.6, 10.7: Sänkta trösklar till bostadsmarknaden

259

260 10.6.1 att Centerpartiet verkar för att införa fri hyressättning i hela beståndet av hyresrätter.
261 Den fria hyressättningen införs stegvis i kombination med andra verktyg som bostadsbidrag
262 och satsningar på bostadsbyggande.

263

264 10.6.2 att Centerpartiet verkar för att underlätta andrahandsuthyrning genom att höja taket för
265 beskattning av hyresinkomst.

266

267 10.6.3 att Centerpartiet verkar för en större flexibilitet i bankernas utlåningsprocess för att
268 lättare kunna tillhandahålla lån till exempelvis unga.

269

270 10.6.4 att Centerpartiet ska driva frågan om att snarast fasa ut ränteavdraget.

271

272 10.6.5 att Centerpartiet verkar för att bostadsrättsföreningar som utgångspunkt ska tillåta
273 andrahandsuthyrning och att dessa inte får neka uthyrning utan sakliga skäl.

274

275 10.6.6 att Centerpartiet verkar för att köp av hyreskontrakt avkriminaliseras.

276

277 10.6.7 att Centerpartiet verkar för att förändra regler kring folkbokföring så att det är möjligt
278 att skriva sig på exempelvis en kajplats eller campingplats.

279

280 10.6.8 att Centerpartiet verkar för att införa besöksstandard som en ny byggstandard. Detta i
281 syfte att underlätta nybyggnation och renovering i framförallt mindre bostäder.

282

283 10.6.9 att Centerpartiet verkar för att avskaffa kommunala parkeringsnormer vid ny- och
284 ombyggnation.

285

286 10.6.10 att Centerpartiet verkar för att byggsektorns koldioxidutsläpp kraftigt minskas genom
287 att underlätta byggbranschens omställning med exempelvis träbyggande.

288

289 10.6.11 att Centerpartiet verkar för ett utökat producentansvar vad gäller byggmaterials
290 livscykelperspektiv. Detta kan ske genom en högre andel återvinning, större demonterbarhet
291 och bättre avfallshantering.

292

293 10.6.12 att Centerpartiet verkar för att förbjuda exkluderande design på offentligt ägda platser
294 som i exempelvis parker, kring gator och torg samt i anknytning till kollektivtrafik.

295

296 10.6.13 att Centerpartiet verkar för att kommuners allmännyttan tillhandahåller bostäder för de
297 som behöver det allra mest. Kommuner bör på sikt ställa om från att bedriva
298 bostadsförmedlingar till att endast upplåta bostäder till de som är i akut behov. Detta kan ske i
299 form av en social housing-modell.

300

301 10.7.1 att Centerpartiet ska verka för att utreda hur ränteavdragen för bostadslån kan trappas
302 ner, gärna i kombination med sänkning av andra skatter.

303

304 10.7.2 att Centerpartiet ska verka för att utreda möjligheten att sänka taket för ränteavdraget.

305

306

307

308 **Partistyrelsens yttrande:**

309

310 Motionärerna lyfter en rad bostadspolitiska frågor och fokus läggs bland annat på ungas
311 inträde på bostadsmarknaden. Också en rad andra frågor såsom hyressättningssystemet,
312 hållbart byggande och social bostadspolitik behandlas. Också ränteavdraget tas upp, för vilket
313 en av motionerna förordar en utfasning medan den andra förespråkar att avdraget sänks.

314

315 Reformen som leder till en friare hyressättning är något som Centerpartiet under lång tid
316 argumenterat för. Dagens hyresmarknad är förenad med en rad problem, och
317 hyressättningsmodellen innebär svårigheter att möta efterfrågan på hyresbostäder. Det behövs
318 insatser för att korta bostadsköerna, förbättra rörligheten och bidra till ett mer varierat utbud.
319 Därför bör nybyggda hyresrätter slippa reglering på obestämd tid. Den som vill ska få sluta
320 avtal med sin hyresvärd att, mot ersättning, lämna regleringen. Samtidigt som
321 hyresregleringen behöver förändras, är det viktigt att det så kallade besittningsskyddet, rätten
322 att bo kvar, ska vara fortsatt starkt. Det behövs också ett skydd mot chockhöjningar av hyror.
323 Hyresgästens ställning och möjlighet till inflytande behöver också stärkas i
324 hyresförhandlingarna, samtidigt som variationer i hyresnivåer tillåts.

325

326 Partistyrelsen ser ett behov av reformer som medger att den befintliga hyresmarknaden
327 kompletteras med hyresrätter för vilka fri hyressättning gäller, men konstaterar samtidigt att
328 det är viktigt att reformer av bostadsmarknaden görs med försiktighet för att värna stabilitet
329 och trygghet för hyresgästerna. Därför välkomnar partistyrelsen den utredning som föreslagit
330 hur fri hyressättning kan införas i nybyggda hyresrätter och anser att utredningens förslag bör
331 ligga till grund för en reform av hyressättningen. Partistyrelsen menar mot denna bakgrund att
332 förslaget om fri hyressättning i befintligt bostadsbestånd ej bör bifallas. Det finns skäl att se
333 över den sociala bostadspolitiken och bidragssystemen, samt hur bostadsbyggandet bäst kan
334 stimuleras. Det sistnämnda bör dock göras inom ramen för en bredare reform av den sociala
335 bostadspolitiken.

336

337 Centerpartiet vill se mer förmånliga skatteregler för andrahandsuthyrning liksom för
338 uthyrning av delar av den egna bostaden. För att öka antalet tillgängliga hyresbostäder på
339 marknaden är liberaliseringar av på det här området önskvärdt. Partistyrelsen instämmer i
340 motionernas intention och konstaterar att frågan återkommande aktualiserats, senast i
341 samband med partistämman 2019.

342

343 Dagens kreditrestriktioner gör det svårt för många att teckna bostadslån och på så sätt ta sig in
344 på bostadsmarknaden. Restriktionerna tillkom på grund av att hushållens belåning ökade
345 dramatiskt. Centerpartiet anser att kreditrestriktionerna bör ses över, och driver också frågan
346 om att öppna möjligheten för bospärande enligt tysk modell för att sänka trösklarna till
347 bostadsmarknaden. Bankernas egna regelverk och kalkyler för utlåning baseras visserligen på
348 statliga regler. Dock är dessa statliga regler i detta avseende inte särskilt detaljerade.
349 Partistyrelsen instämmer visserligen i motionens intentioner om att underlätta för exempelvis
350 unga att köpa egen bostad, men anser att andra åtgärder än de som tas upp i motionens att-sats
351 vore mer önskvärda.

352

353 Genomförandet av en skattereform, som bland annat syftar till att förbättra
354 bostadsmarknadens funktionssätt bör genomföras de närmsta åren. I samband med ett sådant
355 reformarbete är det naturligt att exempelvis ränteavdraget analyseras. Partistyrelsen menar
356 dock att en sådan reform behöver förhålla sig till fler frågor än ränteavdraget och att det vore

357 olyckligt att ensidigt förespråka en utfasning av detsamma och föreslår att den aktuella att-
358 satsen avslås.

359
360 Andrahandsuthyrningen av bostadsrätter fyller en viktig funktion. Det behöver finnas en
361 balans mellan å ena sidan den enskilda bostadsrättsinnehavarens möjlighet att hyra ut i andra
362 hand och å andra sidan bostadsrättsföreningens möjlighet att förvalta föreningens fastigheter.
363 Centerpartiet menar att bostadsrättsinnehavare bör ges större möjligheter att, med
364 bostadsrättsföreningens vetskap, fritt hyra ut sin lägenhet under en begränsad tid utan att
365 bostadsrättsföreningen kan stoppa det. Eftersom rörlighet och omsättning av lägenheter är
366 önskvärt på en väl fungerande bostadsmarknad ska andrahandsuthyrning inte kunna pågå
367 under obegränsad tid. Partistyrelsen instämmer i motionens intentioner men anser att att-
368 satsen bör omformuleras.

369
370 En av hyresmarknadens brister, så som den i dag är utformad, är att den bidragit till
371 svarthandel med hyreskontrakt. Centerpartiet vill reformera hyresmarknaden för att minska
372 incitamenten för denna typ av brott. Samtidigt ser partistyrelsen ett behov av att värna såväl
373 hyresgästernas ställning som hyresmarknadens integritet. Därför har också Centerpartiet
374 under mandatperioden bidragit till att skärpa straffen för bland annat svarthandel med
375 hyreskontrakt. Att avkriminalisera köp av hyreskontrakt skulle riskera att leda till att enskilda
376 hyresgäster med svag ställning på bostadsmarknaden utsätts för påtryckningar och hot som
377 skulle minska deras trygghet. Partistyrelsen föreslår därför att att-satsen avslås.

378
379 Redan i dag är det tillåtet att bosätta sig på en båt, i husvagn eller liknande. Man kan också
380 folkbokföra sig där under förutsättning att exempelvis kajplatsen har en fullständig adress.
381 Kommunerna har ansvar för att fastställa adresser och rapportera dessa till Lantmäteriet.
382 Partistyrelsen instämmer i motionens intentioner och vill understryka att det inte minst är
383 viktigt att det finns råd och stöd att tillgå såväl för kommunernas handläggning som för den
384 som vill bosätta sig på detta vis.

385
386 Regelverket kring byggande är, trots åtskilliga försök att förenkla det, komplext och
387 svårövergripigt. Människors skiftande behov liksom byggandets skiftande förutsättningar gör
388 att en glasklar enkelhet är svår att uppnå. Å ena sidan uppfattas höga krav på tillgänglighet i
389 alla nybyggda bostäder som fördyrande och försvårande. Å andra sidan kan varje regel som
390 syftar till undantag – med ökande industriellt byggande – påverka produktionslinjen och höja
391 kostnaderna. Centerpartiets funktionshinderspolitik syftar till att motverka exkludering och
392 det måste även gälla inom bostadsbeståndet. Partistyrelsen instämmer i motionens intentioner
393 när det gäller att inrätta en ny byggstandard, men ser svårigheter att ställa sig bakom just detta
394 yrkande. Byggstandard som begrepp är enligt partistyrelsen inte vad motionen syftar till.
395 Centerpartiet har däremot tagit ställning till att utreda om byggandet av studentlägenheter kan
396 underlättas genom att studentbostäder definieras som en egen boendeform och göra det
397 möjligt att införa särskilda regler, exempelvis att anpassa finansieringen av dessa till EU:s
398 statsstödsregler. Partistyrelsen menar att detta är ett viktigt steg, och att det bör följas upp och
399 utvärderas om flera boendeformer kan vara aktuella att införa.

400
401 Hur landets kommuner hanterar parkeringsnormer har på senare år förändrats avsevärt.
402 Tidigare sågs det som självklart att ställa krav på iordningsställande av parkeringsplatser. I
403 dag ifrågasätts det allt mer. Såväl klimat som trängsel och en växande delningsekonomi
404 innebär att behoven numera ser helt annorlunda ut. Partistyrelsen ser positivt på denna
405 utveckling men anser samtidigt att det är rimligt att kommunerna alltjämt äger frågan. Det är
406 ofta önskvärt, både för att pressa byggkostnader och ur klimatsynpunkt, att arbeta för att

407 minska kraven på parkeringsplatser. Men det kan inte uteslutas att behov för sådan kravställan
408 kan föreligga, exempelvis för att åstadkomma fler laddställen för elbilar. Partistyrelsen
409 föreslår av ovanstående skäl att att-satsen avslås.

410
411 Byggsektorn står för en betydande andel av Sveriges koldioxidutsläpp. Ett led i detta är att
412 införa klimatdeklarationer för byggsektorn. I förlängningen ska detta leda till att skarpa
413 klimatkrav kan ställas. Partistyrelsen instämmer därför i motionens intentioner.

414
415 Avfallet från byggnation, rivning och anläggning måste tas om hand bättre. Det behövs en
416 bättre samverkan mellan kommuner och branschens aktörer för att minska mängden avfall
417 och för att finna vägar som gör det lättare att återvinna byggmaterial. Detta är något som
418 Centerpartiet återkommande framfört och drivit i riksdagsarbetet. Partistyrelsen instämmer i
419 intentionerna i motionen.

420
421 Exkluderande design som företeelse är omdebatterat, och detta på goda grunder. Som all
422 annan samhällsplanering kan också denna typ av element i den offentliga miljön utföras väl,
423 men också mindre väl. Partistyrelsen menar att det ett generellt förbud vore för långtgående
424 och något som skulle begränsa kommunernas rådighet i allt för hög utsträckning och föreslår
425 att motionens att-sats avslås.

426
427 Centerpartiet ser behovet av en social bostadssektor och en modern social bostadspolitik.
428 Social housing som modell har på många håll tenderat att leda till segregering och otrygghet,
429 medan det i flera länder finns goda exempel på en fungerande social bostadssektor. Sveriges
430 kommuner har emellertid det huvudsakliga ansvaret för bostadsförsörjningen och bör därför
431 också ha ett betydande ansvar i dessa frågor. Samtidigt finns behov av statliga åtgärder för att
432 ge fler tillträde till bostadsmarknaden. Partistyrelsen menar att dessa frågor bör tas om hand i
433 en bred bostadssocial utredning och instämmer därför i motionens intentioner.

434

Partistyrelsen föreslår partistämman att besluta:

att bostadsrättsinnehavare bör ges större möjligheter att fritt hyra ut sin lägenhet under en
begränsad tid utan att bostadsrättsföreningen kan stoppa det, såvida inte synnerliga skäl
föreligger.

att utreda om byggandet av studentlägenheter kan underlättas genom att studentbostäder
definieras som en egen boendeform.

435

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

10.6.2

10.6.3

10.6.5

10.6.7

10.6.8

10.6.10

10.6.11

10.6.13

10.7.1

10.7.2

436

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.6.1

10.6.4

10.6.6

10.6.9

10.6.12

437

Réka Tolnai, Centerpartiets ungdomsförbund, reserverar sig till förmån för bifall på motion 10.6.

Julia Eriksson, Centerstudenter, reserverar sig till förmån för bifall på motion 10.6.1

438

439

440 [10.8](#): Bostäder för äldre

441

442 10.8.1 att rätten till ett tryggt äldreboende stärks genom skärpning i socialtjänstlagen samt
443 genom förenklad biståndshandläggning för 85+.

444

445 10.8.2 att särskilda boenden för äldre ska ingå i riksintresset.

446

447 10.8.3 att planering för olika typer av senior- och äldreboendestäder ska ingå i kommunens
448 översiktsplan och regionala utvecklingsplaner.

449

450 10.8.4 att statliga regelverk och byggnormer förenklas, och vid behov förtydligas för att
451 uppnå flexibilitet och kvalitet samt att bygglovsprocessen ses över.

452

453 10.8.5 att närhet till allmänna kommunikationer och service ska vara en del i planeringen för
454 seniorboenden.

455

456

457

458

459 **Partistyrelsens yttrande:**

460

461 I motionen lyfts frågor som rör äldres boendesituation. Det handlar bland annat om rätt till
462 äldreboende, kommunernas planering, byggregler och tillgång till allmänna kommunikationer.
463 Motionen tar också fasta på ökad valfrihet för äldre.

464

465 Centerpartiet anser att det är viktigt att alla som är i behov av stöd ska ha rätt till det.
466 Regelverket kring boendeformer för äldre är otydligt och här behövs preciseringar om fler
467 bostäder för äldre ska kunna byggas och kommunerna ska kunna ta sitt
468 bostadsförsörjningsansvar. Det är också viktigt att ansvariga myndigheter ger kommunerna
469 råd och stöd i arbetet.

470

471 Socialtjänstlagen är tydlig när det gäller att kommunerna ”ska inrätta särskilda boendeformer
472 för service och omvårdnad för äldre människor som behöver särskilt stöd”. Att detta är en
473 rättighet understryks också i lagen. När det gäller förenklad biståndsbedömning så är detta
474 något som kommunerna får tillämpa. Partistyrelsen instämmer i motionens intentioner, och
475 delar uppfattningen att möjligheten till förenklad biståndsbedömning för de mest åsrika bör
476 nyttjas, men menar samtidigt att det är rimligt att beslut om detta fortsatt bör vara ett
477 kommunalt ansvar.

478

479 Bostäder är i dag inget riksintresse och bör heller inte vara det. Däremot är det givetvis av
480 nationellt intresse med en bostadsmarknad som inkluderar alla. Arbetet med att minska
481 riksintressenas omfattning, som Boverket har fått i uppdrag att leda, bör därför fortsätta.

482

483 Översiktsplanering är ett viktigt instrument i kommunernas långsiktiga planering av framtida
484 markanvändning. Översiktsplanen är inte bindande, och kommunerna har betydande
485 möjligheter att anpassa den efter lokala förutsättningar. Möjlighet finns dessutom att genom
486 fördjupningar peka ut särskilda behov. Bostäder för äldre kan vara ett sådant. Landets
487 kommuner har mycket skiftande förutsättningar och behov i sin planering. Kommunerna har
488 ett tydligt ansvar för planering av äldreboenden och detta bör givetvis vägas in i den
489 övergripande samhällsplaneringen. Däremot har kommunerna planmonopol, och
490 äldreboenden är inte i första hand ett regionalt ansvar. Den regionala planeringen ska dock ta
491 hänsyn till gemensamma intressen och äldre ska precis som alla andra få lov att bosätta sig
492 var de vill. Vad som är av gemensamt intresse kan dock variera från region till region.
493 Partistyrelsen instämmer i motionens intentioner och anser att översiktsplaneringen bör ta
494 hänsyn till behovet av bostäder för alla åldersgrupper men anser inte att ytterligare lagkrav
495 behöver ställas.

496 Det kanske tydligaste hindret mot framväxten av nya bostäder för äldre är att det inte finns
497 något enhetligt och tydligt regelverk för vad de olika boendeformerna för äldre innebär. De
498 statliga reglerna är vaga och möjliggör vitt skilda tolkningar. Kommunerna ställer följaktligen
499 olika krav, vilket driver upp produktionskostnaderna och gör det mindre attraktivt att bygga
500 denna typ av bostäder. I andra fall är kraven så strikta att de avskräcker av den anledningen.
501 Därför behöver dessa regler förtydligas. Partistyrelsen instämmer i motionens intentioner men
502 föreslår en att-sats med annan lydelse.

503 När det gäller allmänna kommunikationer instämmer partistyrelsen också i motionens
504 intentioner. Detta är något som det behöver tas hänsyn till, även om förutsättningarna också
505 här ser olika ut i olika delar av landet. Men det är viktigt att komma ihåg att det är kommuner
506 och i vissa fall regioner som har ansvaret för den fysiska planeringen, och partistyrelsen anser
507 att denna lokala och regionala rådighet bör värnas.

508

Partistyrelsen föreslår partistämman att besluta:

att regelverken när det gäller bostadsformer för äldre förtydligas och standarder för dessa boendeformer tas fram så att samma tekniska lösningar är godkända i hela landet.

509

Partistyrelsen föreslår partistämman instämna i intentionerna i följande motioner:

10.8.1

10.8.3

10.8.4

10.8.5

510

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.8.2

511

512

513 [10.9](#), [10.10](#), [10.11](#), [10.12](#): Lantmäteriverksamhet

514

515 10.9.8.1 att lantmäteriet görs om från grunden till ett helt datoriserat system där köpare och
516 säljare själva ritar in nya gränser via internet.

517

518 10.10.1 att en utredning görs hur lantmäteriförrättningar kan konkurrensutsättas.

519

520 10.11.1 att Centerpartiet verkar för en öppning av lantmäterimyndigheten av riksdagen.

521

522 10.11.2 att Centerpartiet verkar för att möjliggöra att små och medelstora kommuner kan
523 samverka om kommunal lantmäterimyndighet.

524

525 10.12.1 att Centerpartiet ska verka för att vägar och samfälligheter som inte har något syfte
526 lätt ska kunna tas bort utan kostnad för fastighetsägare och företagare.

527

528 10.12.2 att påtala behovet av väl fungerande ärenderutiner hos Lantmäteriet.

529

530

531 **Partistyrelsens yttrande:**

532

533 Motionerna behandlar frågor som rör digitalisering av lantmäteriverksamheten och
534 möjligheten att låta kommuner och andra aktörer bedriva lantmäteriverksamhet. I en motion
535 lyfts också frågan om att ta bort avgiften för vissa typer av lantmäteriförrättningar.

536

537 Centerpartiet ser stora möjligheter i digitalisering av samhällsplaneringen, och har också i
538 budgetsamarbetet med regeringen bidragit till att tillföra resurser för att detta arbete ska
539 fortskrida. Ett mål för arbetet bör också vara öppna geodata, tillgängliga för både myndigheter

540 och allmänheten. Vidare har Centerpartiet under en längre tid arbetat för att fler aktörer ska
541 kunna ta över delar av lantmäteriets verksamhet, samt att det ska bli lättare att inrätta
542 kommunala lantmäterier.

543
544 Genom att geodata och andra processer inom samhällsbyggnadsområdet digitaliseras öppnas
545 nya möjligheter för innovationer liksom för att göra olika tjänster inom lantmäteriområdet
546 mer användarvänliga. Partistyrelsen anser att det är mycket viktigt att digitaliseringsarbetet
547 fortsätter och instämmer i denna del med motionens intentioner, men ser dock behov av att
548 bredda att-satsen något.

549
550 Eftersom Centerpartiet anser att andra aktörer ska kunna ta över delar av Lantmäteriets
551 verksamhet instämmer partistyrelsen också i detta avseende i motionens intentioner.
552 Partistyrelsen instämmer också i motionens intentioner när det gäller att tillåta kommunal
553 samverkan gällande lantmäteriverksamhet, men ser inget skäl för att sådan samverkan endast
554 ska vara förbehållen små och medelstora kommuner.

555
556 Den utveckling som beskrivits ovan kan förväntas få konsekvenser för såväl
557 lantmäteriverksamheten i stort som för myndigheten Lantmäteriet. Det finns därför skäl att
558 genomföra en översyn av lagar och regler som rör lantmäteriverksamheten. I samband med
559 detta är det också rimligt att uppmärksamma de regler som rör samfälligheter och
560 gemensamhetsanläggningar i syfte att uppnå regelförenklingar samt för att underlätta arbetet
561 med att hålla uppgifterna fastighetsregistret korrekta och aktuella. Partistyrelsen instämmer
562 med andra ord i motionens intentioner när det gäller gamla gemensamhetsanläggningar, men
563 föreslår en något bredare att-sats.
564

Partistyrelsen föreslår partistämman att besluta:

att geodata, som ett led i digitaliseringen av samhällsbyggnadsprocessen, bör tillgängliggöras som öppna data för både myndigheter och allmänheten.

att kommunal samverkan om lantmäteriverksamhet bör tillåtas.

att en översyn görs i syfte att förenkla och modernisera de lagar och regler som styr lantmäteriverksamheten.

565

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

10.9.8.1

10.10.1

10.11.1

10.11.2

10.12.1

10.12.2

566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614

[10.13](#), [10.14](#), [10.15](#), [10.16](#), [10.17](#), [10.18](#), [10.19](#), [10.20](#), [10.21](#), [10.22](#):

Plan- och bygglagen

10.13.1 att Centerpartiet i program eller annan form ska utveckla övergripande principer om hur planering och byggande ska fungera och att dessa kopplas till konkreta politiska förslag till förändring.

10.14.1 att äganderättskonsekvensbeskrivningar införs i regionens arbete och sprids till övriga regioner inom distrikt Östergötland.

10.14.2 att partiet verkar för att äganderättskonsekvensbeskrivningar införs som del av lagstiftningen.

10.14.3 att partiet verkar för att stärka äganderättens ställning i allt lagstiftningsarbete.

10.15.1 att verka för lättnader i plan- och bygglagen, så att alla företag som är etablerade på definierad landsbygd lättare ska kunna expandera och utvecklas, med samma förenklade bygglovsregler som gäller för jordbruk.

10.16.1 att Centerpartiet på riksnivå verkar för plan och bygglagen tydliggör att områdesbestämmelser bara kan användas för att skydda specifika kulturområden av typ kyrkby m.m. och inte stora arealer av landsbygd.

10.17.1 att bodar avsedda att användas under byggtid undantas från kravet på bygglov om de placeras i omedelbar närhet av det byggprojekt de är avsedda för och på samma fastighet.

10.18.1 att Centerpartiet arbetar fram en lagändring som möjliggör för de fall där det är möjligt att man istället för nuvarande rättelse "system" inför ett besiktningssystem som är mindre byråkratiskt, enklare, billigare och rättvisande. Det skall vara lätt att göra rätt.

10.19.1 att Centerpartiet verkar för en förändring av byggsanktionsavgifter så att alla typer av fel ger en avskräckande effekt.

10.20.1 att Centerpartiet ska verka för att en karenstid på Attefallsåtgärder ska införas.

10.21.1 att C-partiet verkar för att även fritidshus skall omfattas av PBL 8 kap 1 § utan undantag.

10.22.1 att kraven på universell utformning av utomhus- och inomhusmiljöer tydliggörs i lagstiftningen.

10.22.2 att ett tydligare straffavgiftssystem införs vid nybyggnation som inte uppfyller kraven på universell utformning.

Partistyrelsens yttrande:

615 Motionerna behandlar en rad olika förslag om ändringar eller anpassningar av plan- och
616 bygglagen. De tar fasta på såväl kommunala angelägenheter som statliga, liksom hur olika
617 krav ska tolkas.

618
619 Centerpartiet vill att lagar och regler ska vara så enkla och transparenta som möjligt. Vi har
620 varit pådrivande och tagit initiativ till en lång rad av de förenklingar som genomförts av plan-
621 och bygglagen. Lagen har dock under lång tid varit föremål för ändringar och undantag som,
622 även om de alla syftar till förenklingar, gjort den allt mer svårtolkad. Detta har Lagrådet
623 påpekat, senast i samband med att större komplementbostadshus och komplementbyggnader
624 tilläts. Med anledning av denna kritik från Lagrådet genomfördes en bygglovsutredning som
625 syftade till göra delar av plan- och bygglagen till en mer sammanhållen lagstiftning.

626
627 Även om plan- och bygglagen utretts återstår behovet av att kontinuerligt hålla lagstiftningen
628 aktuell. Detta gäller givetvis även annan lagstiftning som påverkar byggandet och
629 samhällsplaneringen i hela landet. Partistyrelsen menar att många konkreta förslag som
630 behandlas i motionen är föremål för reformer som Centerpartiet driver och instämmer därför i
631 intentionerna i den motion som efterfrågar övergripande principer gällande planering och
632 byggande.

633
634 Partistyrelsen instämmer i att äganderätten har en stark ställning i Sverige och att den också
635 behöver stärkas i vissa avseenden. Så som plan- och bygglagstiftningen och grundlagarna är
636 utformade så ska i grunden hela planprocessen, oavsett om det gäller detalj- eller
637 översiktsplan, ta äganderätten i beaktande. Det innebär att planprocessen i sig ska vara en
638 äganderättskonsekvensbeskrivning. Partistyrelsen konstaterar också att Centerpartiet under
639 lång tid varit drivande för att stärka äganderättens ställning i Sverige. Däremot anser inte
640 partistyrelsen att Centerpartiet på sin partistämman ska fatta beslut som enbart omfattar
641 Östergötland. I vissa fall är expropriering av mark oundviklig och det är därför viktigt att
642 ersättningsmodellerna utformas så att de kompenserar även för de ökade fastighetsvärden som
643 följer av en förändrad markanvändning.

644
645 När det gäller företagande på landsbygden känner partistyrelsen stor sympati för vad som i
646 motionen sägs om att alla företag ska åtnjuta samma förenklade bygglovsregler som gäller
647 lantbruksföretag. Om så skulle ske medföljer dock vissa risker att tillräckliga prövningar av
648 verksamheter som påverkar närmiljön i hög grad inte kan göras. Det är till exempel rimligt att
649 en industrianläggning i lagens mening måste betraktas som en sådan oavsett var den etableras.
650 För detta finns regelverk som reglerar den verksamhet som bedrivs i lokalerna. Partistyrelsen
651 instämmer i motionens intentioner och förespråkar en liberalare tillämpning av
652 bygglovsreglerna för de kompletterande byggnader som behövs. Analogt med att ett ridhus,
653 ett café eller likande ska kunna uppföras bygglovsfritt i anslutning till en gård. Beslut om
654 denna typ av förenklingar fattades också vid partistämman 2019.

655
656 Ifråga om områdesbestämmelser så är det något som kommunerna får besluta om och inget
657 statligt krav. Partistyrelsen anser att det vore olyckligt att begränsa kommunernas rådighet i
658 detta avseende och föreslår därför att motionens förslag avslås.

659
660 Det kommunala planmonopolet är viktigt för det lokala självstyret. Partistyrelsen instämmer i
661 att det finns en rimlighet att bygglovsbefria tillfälliga byggbodas, men anser att det
662 kommunala avgörandet är viktigt mot bakgrund av att byggen kan bedrivas på många skilda
663 platser under många skilda förutsättningar och att kommunerna bör ha rådighet i denna fråga.

664

665 Vad gäller vite så säger plan- och bygglagen att det är något som får förenas med ett
666 föreläggande. Det är alltså inget krav. Däremot är kommunen mer bunden i frågor som gäller
667 byggsanktionsavgifter. Detta regleras i plan- och byggförordningen. Partistyrelsen instämmer
668 i att en översyn av byggsanktionsavgifterna är rimlig i syfte att de ska ha avsedd verkan, och
669 vill därmed justera förslaget i denna riktning.

670

671 När det kommer till så kallade Attefallsåtgärder anser partistyrelsen inte att en karenstid bör
672 införas. I grunden bör människor, på sin egen mark, ha betydande rättigheter att utforma sitt
673 eget boende.

674

675 Tillgänglighetsanpassning är en central fråga i offentlig planering. När vi går mot allt mer
676 industriellt byggande är det sannolikt så att höga krav på tillgänglighet också kan ställas utan
677 betydande fördyringar. Samtidigt är det viktigt att erkänna den enskilda markägarens rätt att
678 uppföra enklare byggnader som i huvudsak inte är avsedda som bostadshus utan att detta
679 nödvändigtvis ska omfattas av plan- och byggnadslagens hela kravarsenal. Därför anser
680 partistyrelsen att förslaget om att även fritidshus utan undantag ska omfattas av
681 tillgänglighetsreglerna bör avslås. I de fall då ett fritidshus övergår till permanentbostad och
682 behov av anpassning uppstår till följd av en funktionsnedsättning finns möjlighet att söka
683 statligt bidrag för detta.

684 Centerpartiet har också drivit på för att förbättra detta bidrag. Vad gäller universell
685 utformning instämmer partistyrelsen i motionärens intentioner, och vill understryka att detta
686 inte minst är ett viktigt kommunalt ansvar där ansvariga myndigheter bör finnas som stöd i
687 exempelvis upphandlingsfrågor.

688

Partistyrelsen föreslår partistämman att besluta:

att en översyn av plan- och byggförordningen genomförs i syfte att finna en rimlig balans
vad gäller byggsanktionsavgifternas storlek.

689

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

10.13.1

10.14.2

10.14.3

10.15.1

10.17.1

10.18.1

10.19.1

10.22.1

10.22.2

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.14.1

10.16.1

10.20.1

10.21.1

691

692

693 [10.23](#), [10.24](#), [10.25](#), [10.10.8](#): Planpolitik

694

695 10.23.1 att Centerpartiet verkar för tidsbegränsning av statliga och kommunala planreservat
696 regleras i lag.

697

698 10.24.1 att Centerpartiet utformar ett nationellt program som finansierar upprustningen av
699 Sveriges kommuners äldre detaljplaner.

700

701 10.25.1 att bygghöjder i nya och befintliga planer får överskridas för att kunna bygga samma
702 antal våningar som om betong/järn används om alternativ materia (tex trä) är miljömässigt
703 bättre.

704

705 10.25.2 att byggnaders utvändiga area i nya och befintliga planer ska få vara större för att
706 möjliggöra tjockare väggar så samma invändiga bo yta (BOA) invändigt kan byggas även om
707 andra miljömässigt bättre material används eller om man önskar mer isolering.

708

709 10.26.1 att föreslå att det inrättas Skönhetsråd som stödjer kommunernas handläggning i
710 planläggning av bebyggelsen, både befintlig och ny tillkommande.

711

712

713 **Partistyrelsens yttrande:**

714

715 Motionerna tar upp olika aspekter av planläggning över vilken kommunerna generellt har det
716 avgörande inflytandet. Exempel på frågor som lyfts handlar om förekomsten av inaktuella och
717 gamla detaljplaner, behov av regelförändringar för att öka byggandet i trä samt hur värdefulla
718 miljöer kan vårdas och förvaltas.

719

720 Centerpartiet värnar såväl det kommunala självbestämmandet som det kommunala
721 planmonopolet. Förslag om ny lagstiftning eller begränsning av kommunernas rådighet bör
722 endast ske om särskilda skäl föreligger.

723

724 Kommuner får bestämma reservat i plan. Kommunen får också bestämma reservatetens
725 storlek. Partistyrelsen är medveten om att denna befogenhet i många fall givit upphov till att
726 reservat undantagit mark från annan planering under längre tid än vad som rimligen krävts
727 men anser inte att kommunernas rådighet bör inskränkas i detta avseende. Partistyrelsen anser
728 inte heller att det är ett statligt ansvar att bära kostnaderna för detta mot bakgrund av att det är
729 en kommunal fråga.

730 Det kommunala planmonopolet är en viktig del av det kommunala självstyret. Partistyrelsen
731 medger att det finns ett behov av att se över gamla detaljplaner men anser inte att det är ett
732 statligt ansvar.

733
734 Vad gäller byggande i trä ser partistyrelsen en stor potential. Inte minst för ett mer hållbart
735 byggande, men också för innovation, närodlat byggande och modern samhällsplanering.
736 Partistyrelsen instämmer i motionens intentioner, men anser att bygghöjder och planfrågor
737 alltför ofta bör vara en kommunal fråga. Det bör rimligen inte krävas planändring om syftet med
738 det är att ta höjd för ett bestämt våningsantal om materialvalet medför ett sådant behov. Detta
739 gäller också byggnadens area.

740 God arkitektur, kulturskydd och ansvar för att förvalta viktiga värden i befintlig bebyggelse är
741 viktiga delar i att skapa, och bevara, en god bebyggd miljö. Det står varje kommun fritt att
742 instifta skönhetsråd. Partistyrelsen ser inget behov av att ställa lagkrav i detta avseende.

743

Partistyrelsen föreslår partistämman instämna i intentionerna i följande motioner:

10.25.1

10.25.2

744

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.23.1

10.24.1

10.26.1

745

746

747 [10.27: Ödehus](#)

748

749 10.27.1 att Centerpartiet ska verka för att ROT-avdraget ska inkludera och premiera hållbara
750 byggnadsmetoder som inte alltid kan ske på plats i bygget, exempelvis fönsterrenovering.

751

752 10.27.2 att Centerpartiet verkar för att länsstyrelserna kortar handläggningstiderna för
753 avstyckning av tomter och minskar kostnaden för den enskilde individen.

754

755 10.27.3 att Centerpartiet verkar för att tillgänglighetskrav inte bör gälla vid ombyggnation av
756 gamla småhus.

757

758 10.27.4 att Centerpartiet verkar för att statliga topplån för ny- och ombyggnationer av
759 bostäder på landsbygden införs.

760

761

762

763

764

765

766 **Partistyrelsens yttrande:**

767

768 Motionen lyfter frågan om ödehus och föreslår en rad insatser för att fler av dessa ska kunna
769 renoveras och tas i bruk. Motionen tar upp både skattefrågor, möjligheter till avstyckning av
770 tomter och tillgång till kapital.

771

772 Centerpartiet har föreslagit att ett slopande av fastighetsavgiften de första fem åren ska
773 utredas. Tanken är att denna reform riktas till den som för permanentboende tar över en
774 byggnad som inte används.

775

776 ROT-avdraget är viktigt, dels för byggbranschen, men också för att det har gjort svarta jobb
777 vita. Partistyrelsen konstaterar i likhet med motionären att kraven på att arbetet behöver
778 utföras i direkt anslutning till fastigheten i vissa fall kan ifrågasättas. Partistyrelsen instämmer
779 i motionens intentioner i denna del, men anser samtidigt att det är viktigt att regelverken är
780 tydliga och inte ger upphov till allvarliga kryphål.

781

782 Kortare handläggningstider i samband med byggnation, avstyckning med mera är något som
783 partistyrelsen ser som eftersträvanvärt. Partistyrelsen anser också att kostnaden för
784 avstyckning är något som bör ses över. I vissa fall är avgiften för avstyckning av mark
785 orimligt hög. Partistyrelsen instämmer därför i motionens intentioner och föreslår en att-sats
786 med förändrad lydelse.

787

788 När det gäller tillgänglighetsregler så ser partistyrelsen ett värde av ett visst mått av
789 enhetlighet i regelverken. Undantag finns redan i dag. Samtidigt som möjlighet att söka bidrag
790 för tillgänglighetsåtgärder finns.

791

792 Frågan om statliga lån på bostadsmarknaden har lyfts under senare år. En utredning om
793 startlån för förstagångsköpare har tillsatts. Centerpartiet ser behov av reformer som sänker
794 trösklarna till bostadsmarknaden genom exempelvis nya former av bosparande. Partistyrelsen
795 anser att ett väl avvägt stöd till kreditgivningen kan vara befogat, i synnerhet då i
796 landsbygdsområden med en svag bostadsmarknad.

797

Partistyrelsen föreslår partistämman att besluta:

att undersöka möjligheten till en lägre avstyckningsavgift om den fastighet som bildas
understiger ett visst värde.

798

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

10.27.1

10.27.2

10.27.4

799

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.27.3

800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848

[10.28](#), [10.29](#), [10.30](#), [10.31](#), [10.32](#), [10.33](#): Skydd av åkermark

10.28.1 att Centerpartiet tar ställning för en skärpning av Miljöbalkens 3 kap 4§ i syfte att kraftigt ytterligare begränsa möjligheten att exploatera åkermark.

10.28.2 att Centerpartiet tar ställning för en skärpning av Plan- och Bygglagen gällande statens möjlighet att stoppa exploatering av åkermark.

10.28.3 att Centerpartiet tar ställning för införandet av nationella mål för bevarande och återställande av åkermark.

10.29.1 att arbeta för att stärka skyddet för betes- och åkermarken.

10.29.2 att uppmärksamma frågan vid nybyggnationer och infrastruktursatsningar.

10.29.3 att verka för att minimalt med betes- och åkermark bebyggs.

10.30.1 att åkermark av god och mycket god kvalitet helt undantas från exploatering samt att även övrig åkermark kan ges starkare skydd än idag.

10.30.2 att sätt hittas för hur konflikten, som finns i kommuner som har behov och krav att växa men som förhindras av detta med hänsyn till åkermarken, kan hanteras.

10.30.3 att kunskap om hur viktig denna fråga är kan förmedlas till allmänhet och beslutsfattare.

10.30.4 att byggnation praktiskt kan styras om till den mark som är mindre skyddsvärd till exempel skogsmark eller åkermark av lägre kvalitet.

10.30.5 att nuvarande klassificeringssystem av åkermarken ska moderniseras.

10.30.6 att Centerpartiet tar initiativ till utredning som tar ett helhetsgrepp i dessa frågor.

10.31.1 att arbeta för att Miljöbalkens 3 kap 4§ förändras så att enstaka bostadsbebyggelse tillåts på åkermark där det inte förhindrar ett rationellt lantbruk och endast tar marginella arealer i anspråk.

10.32.1 att Centerpartiet verkar för en annan inriktning kring skyddet av åkermarken. Begreppet "väsentligt samhällsintresse" måste utvärderas och leda till beslut som möjliggör en ökad byggnation på landsbygden.

10.33.1 att förlorat produktionsvärde och biologiska mångfaldsvärden ska kompenseras på annat sätt om jordbruksmark tas i anspråk.

10.33.2 att fördjupade översiktsplaner som berör jordbruksmark ska utgå från temat produktionsförlust och biologisk mångfald.

849 10.33.3 att en ny modell för fördjupade översiktsplaner tillämpas. Vi föreslår därför en
850 fördjupad översiktsplan, FÖP, för livsmedel och mångfald.

851

852

853 **Partistyrelsens yttrande:**

854

855 Motionerna handlar om exploatering av jordbruksmark. Bland förslagen lyfts både krav på ett
856 förstärkt skydd av åkermarken och önskemål om en mindre rigid lagstiftning för att
857 möjliggöra exempelvis bostadsbyggande på landsbygden.

858 Centerpartiet menar att skyddet av åkermarken behöver stärkas för att trygga
859 livsmedelsförsörjningen. Det kan handla om att kraven på beslutsunderlag skärps och
860 definitionen och motiveringen av vad som utgör ett väsentligt samhällsintresse tydliggörs. Vi
861 ser i dag att storskaliga exploateringar tenderar att undantas från det skydd för åkermark som
862 finns i miljöbalken, samtidigt som småskalig nybyggnation på landsbygden hindras. Därför
863 bör en utredning tillsättas som ser över definitionerna av väsentligt samhällsintresse, och vilka
864 eventuella förändringar och förtydliganden som behöver göras för att tillämpningen ska
865 fungera. Detta är också något som Centerpartiet driver i riksdagsarbetet.

866

867 I förhållande till skyddet av åkermark i miljöbalkens tredje kapitel instämmer partistyrelsen i
868 motionernas intentioner, trots att dessa att-satser kan tolkas som oförenliga. Detta just på
869 grund av att partistyrelsen anser att grundproblematiken handlar om hur regelverken tolkas
870 och om behovet av en större proportionalitet i bedömningarna. Det är allvarligt om stora
871 arealer med värdefull åkermark exploateras, när alternativ finns. Men det är fullt rimligt att
872 enskilda bostäder kan uppföras på landsbygden. När det gäller frågan om skärpningar av plan-
873 och bygglagen menar partistyrelsen däremot att det kommunala planmonopolet bör värnas.
874 Då förutsättningarna för byggande liksom tillgången till mark skiljer sig fundamentalt mellan
875 olika delar av landet ser också partistyrelsen svårigheter i att införa nationella mål för
876 bevarande och återställande av åkermark. Partistyrelsen föreslår med hänvisning till det att
877 dessa att-satser avslås, men anser att det är viktigt att lokalt och regionalt sträva efter en
878 långsiktigt hållbar markanvändning.

879

880 Graderingen av jordbruksmarken härstammar från 1970-talet och det finns goda skäl för
881 ansvariga myndigheter att följa upp och se till så att de bedömningar som görs av
882 åkermarkens kvalitet är aktuella. Partistyrelsen instämmer därmed i motionens intentioner.

883

884 I de fall då åkermark ändå exploateras är det givetvis viktigt att markägaren ersätts för detta.
885 Det är också angeläget att i den kommunala planeringen säkerställa en ansvarsfull
886 markanvändning som inte ödelägger förutsättningarna för livsmedelsproduktionen. Därför ser
887 partistyrelsen positivt på möjligheten för kommunerna att i fördjupningar av översiktsplaner
888 och liknande särskilt kartlägga dessa frågor. Partistyrelsen instämmer därmed i motionens
889 intentioner.

890

Partistyrelsen föreslår partistämman att besluta:

att en utredning tillsätts som ser över vilka förändringar och förtydliganden som behöver göras för en bättre tillämpning av skyddet för åkermark.

891

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

10.28.1

10.29.1

10.29.2

10.29.3

10.30.1

10.30.2

10.30.3

10.30.4

10.30.5

10.30.6

10.31.1

10.32.1

10.33.1

10.33.2

10.33.3

892

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.28.2

10.28.3

893

894

895 [10.34](#): Egnahemsbyggande

896

897 10.34.1 att det skapas förutsättningar för att ett Egnahems-byggeri kommer igång i Sverige.

898

899 10.34.2 att kommuner upplåter mark för Egnahems-byggeri.

900

901 10.34.3 att samverkan mellan stat och kommun ger möjligheter till fördelaktiga bostadslån.

902

903 10.34.4 att inköp av byggmaterial sker genom god organisation och sakkunskap för att pressa
904 priser.

905
906 10.34.5 att sakkunnig organisation och ledning finns på plats.

907
908 10.34.6 att stödja att bra och enkla stads- och detaljplaner samt husritningar tas fram.

909
910 10.34.7 att verka för att beslut tas inom stat, region och kommun för att Egnahems-byggeriet
911 kommer att realiseras.

912
913 10.34.8 att program och tidplan för igångsättning av Egnahems-byggeri tas fram.

914
915 10.34.9 att pilotprojekt startas för utvärdering.

916

917

918 **Partistyrelsens yttrande:**

919

920 Motionen lämnar en rad förslag som berör egnahemsbyggande. Dessa handlar bland annat om
921 tillgången på mark och möjligheten till finansiering. Motionen lyfter egnahemsbyggande som
922 en möjlighet för fler att ta sig in på bostadsmarknaden.

923

924 Centerpartiet ser ett behov av att utreda en modell som gör att människor som inte har tillgång
925 till kapital från tidigare sparande, bostadsförsäljning eller liknande ges realistiska möjligheter
926 att bospara och bygga eller köpa en bostad inom rimlig tid. Centerpartiet har därför föreslagit
927 att förutsättningar bör skapas för en ny egnahemsrörelse som sänker trösklarna till
928 bostadsmarknaden. Detta innebär också att partistyrelsen i denna del instämmer med
929 motionens intentioner.

930

931 Kommunerna har planmonopol, och dessutom ansvar för bostadsförsörjningen. Detta ansvar
932 kan och behöver hanteras utefter lokala förutsättningar, men partistyrelsen instämmer även
933 här i motionens intentioner.

934

935 När det gäller möjligheten till lån har Centerpartiet lyft frågan om att se över möjligheterna att
936 införa bosparkassor enligt tysk modell i Sverige. Genom att börja spara enligt en sådan modell
937 vet man att man inom en viss tid kommer att ha möjlighet att köpa en bostad, under
938 förutsättning att man följt sparplanen. Det kan alltså liknas vid ett sparande som resulterar i ett
939 garanterat lånelöfte. Samtidigt ser partistyrelsen att statliga insatser för kreditgivningen kan
940 bli aktuella, exempelvis på landsbygden, varför partistyrelsen instämmer i motionens
941 intentioner.

942

943 En annan lösning är att utnyttja tomträttsinstrumentet med en option för tomträttsinnehavaren
944 att friköpa marken.

945

946 Frågor som rör inköp av byggmaterial, organisation och ledning, tidsplanering liksom
947 eventuella pilotprojekt bör rimligen vara frågor som ägs av den egnahemsrörelse som
948 förhoppningsvis kan växa fram.

949

950 Sverige har en lång tradition av folkrörelser och föreningsliv. Möjligheten för en ny
951 egnahemsrörelse att växa fram torde därmed vara tämligen goda, om rätt förutsättningar ges.
952 Småhusfabrikanterna, speciellt på trähussidan, ser redan potentialen i en sådan rörelse. Därför

953 är det viktigt att kommunerna gör enhetliga tolkningar av byggkrav, så att en godkänd teknisk
954 lösning kan tillämpas i hela landet. När det gäller byggandet bör så kallade byggemaskiner
955 bejakas. Partistyrelsen instämmer i motionens intentioner, men anser inte att det är ett
956 offentligt ansvar att sätta tidsplaner för framväxandet av en egnahemsrörelse. Detta
957 engagemang bör i hög grad växa underifrån. Detsamma gäller frågor som rör dessa rörelsers
958 upphandling av material och tjänster.
959

Partistyrelsen föreslår partistämman instämna i intentionerna i följande motioner:

10.34.1

10.34.2

10.34.3

10.34.4

10.34.5

10.34.6

10.34.7

10.34.8

10.34.9

960

961

962 [10.35](#), [10.36](#): Hållbart byggande

963

964 10.35.1 att Centerpartiet ska undersöka vilka möjligheter som finns för att med Bryssel som
965 exempel, genom informationsspridning och utbildning underlätta och påskynda byggandet av
966 fler Passivhus i Sverige, såväl villor, flerfamiljshus som kommersiella och offentliga
967 fastigheter, sjukhus, skolor, äldreboenden, badhus mm.

968

969 10.35.2 att Centerpartiet ska undersöka möjligheten att införa ett särskilt grönt avdrag som ska
970 gälla för nybyggnation och ombyggnad av befintliga byggnader till Passivhus-standard.

971

972 10.35.3 att Centerpartiet ska verka för att utreda möjligheten att all nybyggnation av offentliga
973 byggnader företrädevis bör genomföras enligt certifierad Passivhus-standard.

974

975 10.35.4 att Centerpartiet ska verka för att utreda möjligheten att all renovering av offentliga
976 byggnader företrädevis bör genomföras enligt certifierad Passivhus-standard.

977

978 10.35.5 att Centerpartiet ska verka för att utreda möjligheten att följa Bryssels mycket lyckade
979 exempel att göra Passivhus-standard till svensk byggnorm.

980

981 10.36.1 att Centerpartiet lanserar ett nationellt koncept för Gröna tak ”Ekotak” i syfte att
982 skapa en framtidsmodell för kolbindning, dagvattenhantering och energiproduktion i våra
983 städer.

984
985

986 **Partistyrelsens yttrande:**

987

988 Motionerna behandlar frågor som rör energieffektivare bostäder, passivhus och gröna tak.

989

990 Centerpartiet ser det som helt nödvändigt att minska utsläppen från byggandet till nära noll i
991 så hög takt som möjligt. Därför har vi bland annat bidragit till införandet av
992 klimatdeklarationer. Dessa deklarationer är med tiden tänkta att bli ett verktyg för att ställa
993 krav på bättre och ökande klimatprestanda vid all byggnation.

994

995 Bryssel har visat att det är en stad med höga ambitioner. Även Tyskland och staden Freiburg
996 har varit framstående och man bör för den skull inte bortse från goda exempel i många av
997 Centerpartiet styrda kommuner. Sverige bör genom införande av klimatdeklarationer sträva
998 efter mycket tydliga klimatkrav på allt byggande.

999 Att låsa sig vid passivhus är dock begränsande. Teknikutvecklingen möjliggör i dag även
1000 plushus, som levererar mer än de gör av med. Därför är det viktigt att kravställen är
1001 teknikneutral och inte låser sig vid en specifik lösning. Partistyrelsen instämmer dock i
1002 motionens intentioner.

1003

1004 Partistyrelsen instämmer också när det gäller frågor om att utvidga det gröna avdraget.
1005 Klimatdeklarationerna är nyligen införda, och för Centerpartiet är det viktigt att de utvärderas
1006 för att på bästa sätt bidra till hållbart byggande. Partistyrelsen instämmer också i motionens
1007 intentioner vad gäller gröna tak, men föreslår en bredare att-sats.

1008

Partistyrelsen föreslår partistämman att besluta:

att en översyn görs i syfte att takytor i högre utsträckning ska kunna användas för
energiproduktion, dagvattenhantering och ekosystemtjänster.

1009

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

10.35.1

10.35.2

10.35.3

10.35.4

10.35.5

10.36.1

1010

1011

1012 [10.37](#): Avfallshantering vid vissa fastigheter

1013

1014 10.37.1 att föreningar med föreningshus och fritidshusägare själva ska få bestämma om de ska
1015 ha sophämningsabonnemang vid fritidshus och föreningshus.

1016

1017

1018 **Partistyrelsens yttrande:**

1019

1020 I motionen efterlyses större flexibilitet gällande avfallshanteringens vid exempelvis fritidshus
1021 och föreningsägda lokaler.

1022

1023 Centerpartiet anser att det är viktigt att de lagar och regler som finns gällande
1024 avfallshanteringens tolkas så att de uppfattas som rimliga och hanterbara för såväl
1025 privatpersoner som föreningar.

1026

1027 Kommunerna har enligt miljöbalkens 15 kapitel ansvar för avfallshanteringens. Detta innebär
1028 inte att kommunen måste vara den som hanterar avfallet. Kommunen ska ”ta hänsyn till
1029 fastighetsinnehavarnas förmåga att själva hantera avfall på ett sätt som är godtagbart med
1030 hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön”. Men kommunen har också möjlighet att
1031 föreskriva att det är just kommunen som ska hantera avfallet från en enskild fastighet. Här
1032 finns behov av att på kommunal nivå – utifrån gällande lagstiftning – göra rimliga
1033 bedömningar av vad som är skäligt och inte. Det finns skäl till att kommunerna har möjlighet
1034 att utifrån lokala förutsättningar avgöra hur de bäst tar sitt ansvar för avfallshanteringens,
1035 varför partistyrelsen inte tycker att motionen kan bifallas.

1036

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.37.1

1037

1038

1039 [10.38](#), [10.39](#): Samhällsplanering efter pandemin

1040

1041 10.38.1 att verka för att open-air byggen prövas för att skapa miljöer som inte är
1042 smittspridande.

1043

1044 10.38.2 att främja pilotprojekt för open-air byggen för att kunna utvärdera kvaliteter och
1045 effekter.

1046

1047 10.39.1 att ta fram ett flexiblere regelverk som underlättar för varierat boende och arbete.

1048

1049 10.39.2 att den digitala infrastrukturen och lokal service stärks för att tillgodose ökad
1050 verksamhet på landsbygden.

1051

1052

1053 **Partistyrelsens yttrande:**

1054

1055 Motionerna lyfter frågor som handlar om Covid-19-pandemins effekter på
1056 samhällsplaneringen och byggandet. Exempelvis pilotprojekt för miljöer med mindre risk för
1057 smittspridning samt samhällsservice och digital infrastruktur.

1058
1059 Centerpartiet är sedan lång tid pådrivande för att tillåta kommunal försöksverksamhet som
1060 syftar till regelförenklingar och kortare handläggningstider samt bättre förutsättningar för
1061 innovationer. Bredbandsutbyggnaden har länge varit en mycket viktig fråga för Centerpartiet.

1062
1063 Covid-19-pandemin liksom andra möjliga och inträffade händelser, såsom klimatförändringar,
1064 värmeböljor, översvämningar och den nyligen påbörjade totalförsvarsplaneringen visar att
1065 samhällsplaneringen i större utsträckning behöver ta höjd för att förebygga och motstå kriser.
1066 Det kan handla om händelser som leder till brist på vatten och livsmedel, eller orsakar
1067 störningar i elförsörjning och annan samhällsviktig infrastruktur. Det kan vara behov av att
1068 skydda befolkningen i händelse av väpnat angrepp. Behov av klimatanpassning,
1069 lagringsutrymmen för livsmedel, tillgång till uppkoppling och mobilitet. Allt detta är exempel
1070 på sådant som behöver vägas in i arbetet för att stärka Sveriges krisberedskap.

1071
1072 Sannolikt kommer pandemin att påverka samhällsplaneringen under många år framöver. Det
1073 kan handla om nya innovativa sätt att bygga och anpassa lokaler och miljöer för att minska
1074 risken för smittspridning. Vi ser också redan nu att fler efterfrågar ett mer flexibelt boende, att
1075 efterfrågan på fritidshus och bostäder utanför de större städerna ökat. Partistyrelsen menar att
1076 samhället i en lång rad frågor behöver dra lärdomar av pandemin. Partistyrelsen instämmer i
1077 motionernas intentioner men föreslår en bredare att-sats.

1078

Partistyrelsen föreslår partistämman att besluta:

att identifiera nödvändiga reformer när det gäller samhällsbyggnad i syfte att förstärka beredskapen för framtida krissituationer.

1079

Partistyrelsen föreslår partistämman instämna i intentionerna i följande motioner:

10.38.1

10.38.2

10.39.1

10.39.2

1080

1081

1082 [10.40](#), [10.41](#), [10.42](#), [10.43](#), [10.44](#): Socialt och ekonomiskt hållbar
1083 bostadsmarknad

1084

1085 10.40.1 att Centerpartiet verkar för en översyn av redovisningsprinciperna för allmännyttiga
1086 bostadsföretag i enlighet med motionens intentioner.

1087

1088 10.41.1 att Centerpartiet ställer sig bakom att utreda införandet av en låg moms på hyror och
1089 bostadsrättsavgifter som en del av reformeringen av bostadsmarknaden.

1090
1091 10.42.1 att Centerpartiet verkar för att utreda på vilket sätt bostäder med sänkta
1092 boendekostnader ska kunna byggas. Ambitionen bör vara att halvera boendekostnaden i
1093 jämförelse med dagens nyproduktion.
1094
1095 10.42.2 att de allmännyttiga kommunala bostadsbolagen delvis undantas från lagkravet på att
1096 verka enligt affärsmässiga principer och tillåts erhålla riktade subventioner för den del av
1097 verksamheten som går ut på att erbjuda billiga bostäder till relevant målgrupp.
1098
1099 10.42.3 att riktade subventioner även kan erhållas av privata
1100 bostadsbolag/kooperativ/stiftelser som åtar sig att tillhandahålla billiga bostäder till relevant
1101 målgrupp. Subventionerna ska direkt knytas till verksamhet som avser att tillhandahålla
1102 billiga bostäder till relevant målgrupp.
1103
1104 10.42.4 att utredningen får visa vilka krav som är lämpliga att ställa på
1105 bostadsbolag/kooperativ/stiftelser som vill tillhandahålla bostäder med låga boendekostnader
1106 och som därför får tillgång till subventioner.
1107
1108 10.42.5 att det uttryckligen ska anges i kommunal markanvisningspolicy att hänsyn vid
1109 nybyggnation ska tas till att billiga bostäder som är avsedda för den relevanta målgruppen
1110 integreras med andra former av bebyggelse.
1111
1112 10.42.6 att utredningen får visa vilka krav som är lämpliga att ställa på människor som vill
1113 hyra billiga bostäder.
1114
1115 10.43.1 att Centerpartiet verkar för återinförandet av en nationell hemlöshetsstrategi.
1116
1117 10.43.2 att Centerpartiet fortsatt verkar för förstärkta och öronmärkta
1118 bostadsbidrag/bostadstillägg.
1119
1120 10.44.1 att en lagstadgad och säkerställd möjlighet till förtur i kommunala bostadsköer införs
1121 för att svara upp mot behovet av en trygg bostad för våldsutsatta och hemlösa barnfamiljer.
1122
1123 10.44.2 att Centerpartiet verkar för att bostadsköerna reformeras i syfte att prioritera reella
1124 och brådskande bostadsbehov, exempelvis genom att vikta in andra variabler än kötid vid
1125 tilldelning av lediga lägenheter.
1126
1127 10.44.3 att Centerpartiet verkar för att underlätta för sökande från utsatta grupper genom att
1128 det inkomstkrav som idag krävs vid tillträde till ett förstahandskontrakt beräknas på samtliga
1129 inkomster, inklusive inkomst av eget arbete, studiebidrag, ekonomiskt bistånd
1130 (försörjningsstöd), bostadsbidrag, barnbidrag, underhållsbidrag, A-kassa och pension eller
1131 motsvarande.
1132
1133 10.44.4 att utreda hur ett krav på privata fastighetsägare att erbjuda sina bostäder i
1134 kommunala bostadsförmedlingar kan införas.
1135
1136
1137 **Partistyrelsens yttrande:**
1138

1139 Motionerna tar upp en rad frågor som främst syftar till reformer på hyresmarknaden, men
1140 också åtgärder kopplade till en social bostadspolitik. Förslag lyfts också om skatter och bidrag
1141 som på olika sätt ska leda till att förbättra de ekonomiska förutsättningarna för såväl
1142 hyresgäster som för bostadsbolag. En av motionerna lyfter regelverk kring bostadsköer.

1143
1144 Centerpartiet vill skapa en väl fungerande bostadsmarknad i hela Sverige. Det kräver bland
1145 annat att de ekonomiska villkoren är sådana att kommunerna kan ta sitt
1146 bostadsförsörjningsansvar. Det förutsätter att det finns en rörlighet på bostadsmarknaden så
1147 att den som söker bostad också kan finna en sådan. Det förutsätter också att det finns
1148 möjligheter för människor som har en svag ställning på bostadsmarknaden att inte enbart få
1149 tak över huvudet, utan en varaktig bostad.

1150
1151 Redovisningsregler för allmännyttiga bostadsbolag är omdiskuterade. Skälet är att inte minst
1152 bostadsbolag på svaga marknader ofta tvingas till stora nedskrivningar vid nyproduktion.
1153 Detta på grund av att byggkostnaderna överstiger marknadsvärdet. Det gör att det i många
1154 kommuner blir mycket svårt att bygga nya hyresbostäder, trots att efterfrågan finns. Till grund
1155 för det hela ligger fördraget om Europeiska unionens funktionssätt som sätter tydliga gränser
1156 för offentligt stöd till företag. Den så kallade allbolagen hänvisar till EU-fördraget och sätter
1157 därmed betydande gränser för vilka typer av stöd och i vilken omfattning sådana kan ges till
1158 bostadsbolag. Allbolagen innehåller däremot inga redovisningsregler utan dessa regleras i
1159 årsredovisningslagen. Bokföringsnämnden ger stöd och allmänna råd i denna typ av frågor.
1160 Centerpartiet har sedan många år drivit frågan om en översyn av regelverken i syfte att finna
1161 lösningar som underlättar bostadsbyggande i hela landet utan att kollidera med EU:s
1162 statsstödsregler. Bokföringsnämnden har gjort en översyn. De ser dock inga möjligheter att
1163 ändra i sina råd och hänvisar bland annat till årsredovisningslagen, men också till gällande
1164 EU-lagstiftning. Frågan är komplex, inte minst eftersom den berörs av så många olika
1165 lagstiftningar. Förutom de redan nämnda finns också två EU-förordningar som tar upp olika
1166 typer av undantag från statsstödsreglerna, och i dessa förordningar nämns inte bostäder som
1167 ett område där generella undantag kan göras. Partistyrelsen instämmer i motionernas
1168 intentioner och anser att arbetet för att finna konstruktiva lösningar på dessa problem måste
1169 fortsätta, men föreslår en att-sats med något öppnare skrivning.

1170
1171 Också frågan om införandet av en låg moms på hyror har diskuterats under längre tid. Genom
1172 att införa en låg moms och ge bostadsbolag möjlighet till fullt momsavdrag skulle
1173 bostadsbolagens ekonomiska förutsättningar förbättras. Partistyrelsen noterar att samtliga
1174 parter på hyresmarknaden, såväl Hyresgästföreningen som Fastighetsägarna och Sveriges
1175 Allmännytta efterfrågar en sådan reform. Fastighetsägarna menar också att den skulle leda till
1176 ett ökat byggande. Reformen är dock inte helt oproblematisk då den kan tolkas som en
1177 subvention riktad direkt till hyresmarknadens aktörer. Den skulle emellertid vara förenlig med
1178 gällande EU-lagstiftning. En skattereform som bland annat syftar till att förbättra
1179 bostadsmarknadens funktionssätt behöver genomföras de närmaste åren. Partistyrelsen menar
1180 att frågan om moms på hyresrätter mycket väl kan ingå i ett sådant reformarbete och
1181 instämmer därmed i motionens intentioner vad gäller att utreda saken.

1182
1183 Att bygga nya bostäder som kan hyras ut billigt är inte enkelt. De lägsta hyrorna återfinns av
1184 naturliga skäl i befintligt bestånd. Där har lån och byggkostnader kunnat betalas av under lång
1185 tid. Därtill har de ofta byggts med lägre markpriser och i vissa fall också med större
1186 subventioner än vad som ofta är fallet i dag. Samtidigt bör det finnas en strävan mot
1187 effektivare byggande och lägre byggkostnader. Centerpartiet har, trots vår tveksamhet till
1188 generella byggsbventioner, medverkat till att reformera investeringsstödet som nu också

1189 betalas ut med villkor om bland annat avsättning av en andel av bostäderna för sociala
1190 ändamål. Dessutom bör fri hyressättning i nyproduktion införas, något som kommer att leda
1191 till en tydligare prispress än exempelvis rådande presumtionshyressystem innebär. Utöver
1192 detta ser vi i dag en snabb utveckling av tekniker för mer industriellt byggande och
1193 konceptbyggande som också det bidrar till ökad effektivitet.

1194
1195 Det riktas ofta stark, och ibland rättmätig, kritik mot så kallad social housing. Det finns
1196 exempel på länder där social housing visat sig vara förenat med betydande nackdelar när hela
1197 bostadsområden byggs i detta syfte. Därför bör Sverige sträva efter en modern social
1198 bostadspolitik där enskilda bostäder i såväl befintligt bestånd som i nybyggnation kan vikas
1199 för detta. För detta ser Centerpartiet ett behov av en ny social bostadssektor. Exakt hur en
1200 sådan socialbostadssektor bör utformas är något vi vill se över som en del i en större
1201 bostadssocial utredning. Det är få länder som har en bostadsmarknad som liknar den svenska,
1202 men det finns exempel i olika europeiska länder på en social bostadssektor med inriktning på
1203 det som brukar benämnas affordable housing. Partistyrelsen instämmer därför i motionens
1204 intentioner men föreslår en att-sats med annan lydelse.

1205
1206 Det råder inget tvivel om att insatser behövs för att ge människor som står utanför
1207 bostadsmarknaden en väg in på densamma. Över 20 000 bostäder förmedlas redan i dag av
1208 kommunernas socialförvaltningar. Samtidigt är över 33 000 personer hemlösa i Sverige.
1209 Enligt Boverket är 462 000 hushåll trångbodda och av dessa har 56 000 en ansträngd
1210 ekonomi. För offentliga aktörer som inte agerar på marknaden efter affärsmässiga principer
1211 finns betydligt större möjligheter att erbjuda boenden som inte påverkas av EU:s
1212 statsstödsregler. Med andra ord kan denna typ av aktörer bidra till att göra en viktig insats för
1213 människor som inte har ekonomiska förutsättningar att skaffa en egen bostad, och
1214 partistyrelsen anser därför inte att särskilda subventioner behöver riktas till denna typ av
1215 aktörer. Däremot är det viktigt med en rättvis konkurrenssituation på bostadsmarknaden. Att
1216 ge allmännyttan generella undantag från avkastningskrav riskerar att slå undan benen för
1217 privata hyresvärdar som fyller en viktig funktion på bostadsmarknaden.

1218
1219 När det gäller kommunala markanvisningar anser partistyrelsen visserligen att det är viktigt
1220 att hänsyn tas till behovet av bostäder också för dem som står längst ifrån bostadsmarknaden.
1221 Dock är detta ett kommunalt ansvar som inte onödigtvis bör regleras nationellt.

1222
1223 Mot bakgrund av det stora antalet hemlösa i Sverige är det angeläget att vidta mått och steg
1224 för att ge fler tak över huvudet. En hemlöshetsstrategi kan vara en del i detta, men det är långt
1225 ifrån hela lösningen. Samtidigt som det behövs reformer för en modern social bostadspolitik
1226 är det också viktigt att se att denna lösning sannolikt inte löser alla problem för de som inte
1227 lyckas ta sig in på bostadsmarknaden. I den breda bostadssociala utredning som Centerpartiet
1228 efterfrågar vill vi att översyn görs av hur fler kan ges möjlighet att efterfråga bostäder på den
1229 ordinarie marknaden. Justeringar av bidragssystemen kan vara en del i en sådan lösning.
1230 Partistyrelsen instämmer därmed i motionens intentioner.

1231
1232 För bostadsköer gäller att de i dagsläget inte regleras särskilt utförligt i lag. I denna fråga finns
1233 med andra ord tämligen stor rådhighet lokalt. Exempelvis har särskilda köer tillskapats för
1234 ungdomsbostäder. Det är dessutom inte ovanligt att människor med särskilda sociala behov,
1235 exempelvis våldsutsatta, erbjuds förtur. Däremot är det vanligt att man på kommunal nivå
1236 ställer ganska höga krav för att så ska ske. I synnerhet om den som är i behov av en bostad
1237 tidigare bott i en annan kommun. För våldsutsatta kan det finnas goda skäl att inte bosätta sig
1238 i förövarens omedelbara närhet. Därför är det olyckligt om kommunerna bidrar till att skjuta

1239 ansvaret för denna typ av frågor mellan sig utan att det går att nå en konstruktiv lösning. En
1240 större samordning skulle behövas både mellan kommuner, allmännyttan och
1241 bostadsmarknadens övriga aktörer som gör att problemet bättre kan hanteras. Frågan om
1242 förtur i bostadsköer för våldsutsatta är något som Centerpartiet driver. Partistyrelsen ser inte
1243 genomgripande lagstiftning som en lösning men instämmer i motionens intentioner.
1244

Partistyrelsen föreslår partistämman att besluta:

att en utredning tillsätts i syfte att förändra årsredovisningslagen så att byggande av hyresbostäder i hela landet kan underlättas.

att en utredning tillsätts i syfte att föreslå en inriktning för en modern social bostadssektor anpassad för svenska förhållanden.

1245

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

10.40.1

10.41.1

10.42.1

10.42.6

10.43.1

10.43.2

10.44.1

10.44.2

10.44.3

1246

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.42.2

10.42.3

10.42.4

10.42.5

10.44.4

1247

1248

1249 **Motionssvar Utrikes och försvar**

1250

1251

1252 [10.45](#): Ryssland och EU

1253

1254 10.45.1 att man motionerar i EU för att erbjuda Ryssland medlemskap i EU.

1255

1256

1257 **Partistyrelsens yttrande:**

1258

1259 Motionären vill att EU erbjuder Ryssland att bli medlemmar med hänvisning till ett uttalande
1260 dåvarande president Gorbatsjov gjort om Europas hus som enligt motionären kan ha betytt att
1261 han tänkte sig dåvarande Sovjet som en del av EU.

1262 Partistyrelsen anser att den utveckling som skett i Ryssland senaste 10-15 åren under Putins
1263 styre visar att Ryssland inte är intresserade av att ingå i den värdegemenskap som EU i
1264 grunden är. Många år tidigare, när Sovjetunionen upplöstes och Ryssland bildades fanns stora
1265 förhoppningar runt om i världen att Ryssland skulle utvecklas i en demokratisk och fredlig
1266 riktning. Tyvärr har det visat sig vara en illusion och Putin har gång på gång visat att han
1267 fullständigt struntar i den internationella rättsordningen såväl som den europeiska
1268 säkerhetsordningen. Ryssland har som medlemmar i Europarådet tydligt brutit mot sina
1269 åtaganden och med militär makt sökt ändra gränser i Europa. Ryssland har militärt ockuperat
1270 20% av Georgiens territorium, bedriver alltjämt krig i Östra Ukraina och fortsätter den
1271 olagliga annekteringen av Krim. Till detta underhåller man konflikter i såväl Moldavien som
1272 N'Gorno Karabach. Ryssland under Putin delar inte EU:s värdegrund om demokrati, respekt
1273 för mänskliga rättigheter och en fungerande rättsstat.

1274

1275 Så länge Ryssland fortsätter annektering och krigföring samt ockupationer av andra länder
1276 kan relationen mellan EU och Ryssland inte återgå till det normala. Så länge Ryssland hotar
1277 EU-medlemmar eller andra länder militärt kan Ryssland inte bli medlem i EU. Så länge
1278 Ryssland använder kemiska vapen mot oppositionella, mördar journalister, gravt bryter mot
1279 mänskliga rättigheter, demokrati och en fungerande rättsstat väljer Ryssland en väg bort från
1280 EU.

1281

1282 Partistyrelsen anser inte att det inte finns någon grund eller skäl att erbjuda Ryssland
1283 medlemskap i EU och påminner om att Ryssland heller inte visat något sådant intresse.

1284

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.45.1

1285

1286

1287 [10.46](#): Uigurer i Xinjiang

1288

1289 10.46.1 att Centerpartiets partistyrelse gör en egen bedömning ifall begreppet folkmord bör
1290 tillämpas för att beskriva behandlingen av uigurer och andra muslimska folkgrupper i
1291 Xinjiang och om så föreslå för Europaparlamentet att anta en sådan deklARATION.

1292

1293 10.46.2 att Centerpartiet driver på Europakommissionen att besluta om sanktioner och
1294 restriktioner relaterade till situationen för uigurer och andra muslimska folkgrupper i
1295 Xinjiang.

1296
1297 10.46.3 att Centerpartiet driver frågan inom Europeiska Unionen i alla dess forum att nyttja
1298 den fulla skalan av sina verktyg för att få stopp på interneringen, förföljelsen, våldet och andra
1299 grymheter mot uigurer och andra muslimska folkgrupper i Xinjiang.

1300

1301

1302 **Partistyrelsens yttrande:**

1303

1304 Motionen lyfter de övergrepp på uigurer som begås av det kinesiska kommunistpartiet och att
1305 både dåvarande presidentkandidat Joe Biden och dåvarande president Trump har uttalat att
1306 övergreppen är folkmord. Motionären lyfter också att interneringen, förföljelsen, våldet och
1307 andra grymheter mot uigurer och övriga berörda folkgrupper i Xinjiang måste upphöra
1308 omgående.

1309

1310 Partistyrelsen anser likt motionären att interneringen, förföljelsen, våldet och övriga
1311 grymheter som uigurer och andra berörda folkgrupper utsätts för av den kinesiska
1312 kommunistregimen i Xinjiang omedelbart måste upphöra. Den kinesiska regimens förtryck
1313 och försök att kulturellt radera etniska minoriteters identitet är tydlig och skulle kunna liknas
1314 vid brott mot mänskligheten eller folkmord. Vid sidan om interneringsläger så bedriver
1315 regimen förtryck mot enskilda och familjer, även förskolebarn, uppenbart för att söka utradera
1316 deras härkomst.

1317

1318 Centerpartiet har tidigare fördömt de interneringsläger där upp emot 2 miljoner uigurer och
1319 andra muslimska minoriteter hålls. Det är viktigt att det internationella samfundet inkl. EU
1320 fördömer de övergrepp som begås och är tydliga med att Kina respekterar mänskliga
1321 rättigheter såsom de definierats i och utvecklats utifrån FN-stadgan. Övergreppen måste
1322 upphöra.

1323

1324 EU har det senaste året antagit en så kallad Magnitskijlagstiftning som möjliggör personliga
1325 sanktioner mot de som begår systematiska övergrepp mot mänskliga rättigheter. Det har
1326 Centerpartiet varit drivande till. Nu driver vi på för att dessa dels ska användas, och dels
1327 breddas till att också omfatta systematisk korruption. Också Europaparlamentet har krävt att
1328 Magnitskij-sanktioner används gentemot ansvariga och mot kommuniststatens företag som
1329 driver tvångsarbetet. EU:s utrikesråd beslutade också i mars 2021 att sätta upp 4 kinesiska
1330 medborgare på sanktionslistan utifrån tydlig koppling till övergreppen mot mänskliga
1331 rättigheter gentemot uigurerna. Partistyrelsen välkomnar det och menar att EU och det
1332 internationella samfundet i stort behöver göra mer för att stoppa de övergrepp som pågår.

1333

1334 Omedelbart efter att EU utrikesråd hade beslutat om sanktionerna beslutade Kina om
1335 sanktioner på tio europeiska medborgare inkl. en svensk forskare och flera
1336 europaparlamentariker. Den grupp som Centerpartiet tillhör i Europaparlamentet, Renew
1337 Europe, har därefter skrivit in i sitt Kina-policy-papper att de vare sig kommer att diskutera
1338 eller rösta på investeringsavtalet mellan EU och Kina så länge sanktionerna mot ledamöter i
1339 Europaparlamentet kvarstår. Renew Europe vill också se att EU och Kina förhandlar fram ett
1340 s.k. ”comprehensive working conditions agreement” att komplettera ett ev. investeringsavtal
1341 med. Ett sådant ska bland annat erkänna de standarder som slås fast i ILO:s deklaration om

1342 grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet. Från EU-håll har tidigare också krav
1343 rests på en oberoende internationell granskning av vad som pågår i Xinjiang.

1344
1345 Partistyrelsen instämmer i motionens intentioner vad avser att EU behöver göra mer
1346 tillsammans med likasinnade men menar att EU-kommissionen inte sitter på alla lösningar
1347 och mandat kopplat till sanktioner på det sätt motionären beskriver. De olika EU-
1348 institutionerna kan alla spela en roll. Inom ramen för utrikesrådets mandat och beslut om
1349 sanktioner krävs dock enhällighet för att ett beslut ska kunna fattas. Centerpartiet kommer
1350 driva på EU att göra mer inom de olika institutionernas olika mandat.

1351
1352 Det finns idag flera typer av folkrättsbrott där krigsförbrytelser, brott mot mänskligheten och
1353 folkmord inte har någon juridisk hierarki mellan sig. Folkmordsbrottet är det mest snäva
1354 definitionsmässigt och brott mot mänskligheten har kommit att få stor betydelse som
1355 brottsbeskrivning av massövergrepp begångna såväl i fred som i krig. Folkmord måste tydligt
1356 riktas mot en särskild grupp bl.a. med avsikten att helt eller delvis förinta gruppen som sådan.
1357 Folkrättsligt är det stater och inte enskilda partier som är bundna av den juridiska
1358 fördragstexten. Den dag en stat uttalar att folkmord begåtts är det också tvingande för det
1359 landet att agera gentemot den stat som begår övergreppen.

1360
1361 När det gäller att klassificera övergreppen som folkmord så instämmer partistyrelsen i
1362 motionens intentioner men menar att partiets inställning sedan länge är att domstolar ska
1363 avgöra vad som är folkmord och inte enskilda partier eller parlament. I grunden är det denna
1364 process som måste följas. Kinas vetorätt i säkerhetsrådet och att ICC saknar jurisdiktion i
1365 Kina gör dock att möjligheten till fungerande rättsprocess nu saknas. Att få till en juridisk
1366 prövning måste alltid vara första prioritet och en väg som aldrig ska stängas.

1367
1368 Eftersom möjligheterna till fungerande rättsprocess nu saknas anser Partistyrelsen emellertid
1369 att en oberoende internationell granskning också måste till. Sverige måste tillsammans med
1370 likasinnade, inte minst inom ramen för EU och FN--samarbetet, nu öka trycket på Kina att
1371 öppna upp för en sådan granskning. Utan att en sådan granskning kan genomföras har det
1372 internationella samfundet enbart tillgång till erkända internationella organisationers rapporter
1373 gällande Xinjiang. Utifrån en sådan oberoende internationell granskning och andra erkända
1374 internationella organisationers rapporter skulle en prövning mot folkrättskonventioner ändå
1375 kunna göras för att säkerställa att länder inte har total frihet att agera i strid med
1376 internationella konventioner när inga andra vägar är möjliga. Inte minst hade
1377 Europaparlamentet kunnat ha en aktiv och viktig roll i en sådan prövning, och det är också där
1378 som Centerpartiet och andra europeiska partier har en direkt möjlighet att påverka och
1379 granska som en del av EU:s utrikespolitik.

1380 Parallellt med detta måste Centerpartiet, Sveriges regering, EU och det internationella
1381 samfundet i stort självfallet fortsätta driva på för att brotten mot uigurer och andra muslimska
1382 minoriteter i Kina inte ska tystas ned. Målet måste vara att förföljelsen upphör och
1383 interneringslägren i Xinjiang stängs ner.

1384

Partistyrelsen föreslår partistämman att besluta:

att Europaparlamentet utifrån en oberoende internationell granskning och andra erkända internationella organisationers rapporter prövar Kinas övergrepp mot uigurer utifrån gällande folkrätt.

1385

Partistyrelsen föreslår partistämman bifalla följande motioner:

10.46.3 att Centerpartiet driver frågan inom Europeiska unionen i alla dess forum att nyttja den fulla skalan av sina verktyg för att få stopp på interneringen, förföljelsen, våldet och andra grymheter mot uigurer och andra muslimska folkgrupper i Xinjiang.

1386

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

10.46.1

10.46.2

1387

1388

1389 [10.47](#), [10.48](#): Nationellt fyrverkeriförbud för privatpersoner

1390

1391 10.47.1 att ställa sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att lagstifta om ett
1392 nationellt förbud mot användning och försäljning av fyrverkerier till privatpersoner.

1393

1394 10.47.2 att alternativt till totalförbud införa ett krav på att all användning av fyrverkerier blir
1395 tillståndspliktigt.

1396

1397 10.48.1 att verka för ett nationellt förbud mot försäljning till och användning av fyrverkerier
1398 för privatpersoner.

1399

1400

1401 **Partistyrelsens yttrande:**

1402

1403 Motionärerna vill se ett nationellt förbud mot användning och försäljning av fyrverkerier till
1404 privatpersoner. Som skäl anges både att djur och människor far illa men också att både
1405 polisens och kommunernas resurser inte räcker till för att stävja det missbruk som sker av det
1406 regelverk som finns och de villkor som kommunen ställt upp i enlighet med gällande
1407 lagstiftning.

1408

1409 Partistyrelsen delar motionärernas bild av att fyrverkerier som hanteras ovarsamt kan orsaka
1410 rädsla hos människor och djur, och även skador och bränder. För bara ett par år sedan blev det
1411 också mer restriktivt att både sälja och använda fyrverkerier. För den som vill sälja
1412 fyrverkerier krävs tillstånd och att avfyra fyrverkerier med styrpinne kräver redan idag
1413 tillstånd och utbildning. Därtill har riksdagen i juni 2021 röstat för ytterligare skärpningar i
1414 tillståndslagstiftningen i form av lämplighetsprövningar hos av den som söker tillstånd för
1415 hantering av explosiva varor, utan undantag för fyrverkerier. Många kommuner har lokala
1416 ordningsföreskrifter om när och var fyrverkerier får avfyras. Tillstånd behövs också enligt
1417 ordningslagen ”om användningen med hänsyn till tidpunkten, platsens belägenhet och övriga
1418 omständigheter innebär risk för skada på eller någon beaktansvärd olägenhet för person eller
1419 egendom”. MSB och kommunen genomför tillsyn för att se till att gällande regelverk följs.

1420

1421 Partistyrelsen menar att det inte är motiverat med ytterligare inskränkningar i människors
1422 möjligheter att använda fyrverkerier än de som redan idag finns. Konsekvenserna kan också
1423 bli stora för näringslivet av ett ytterligare förbud eller inskränkningar att sälja fyrverkerier till

1424 allmänheten. Givet att många människor också anser att fyrverkerier kan vara trevligt och att
1425 de allra flesta personer sköter sig ter det sig i nuläget som oproportionerligt att göra ytterligare
1426 inskränkningar i regelverket. Regelverken är balanserade mellan olika intressen. Vidare
1427 menar partistyrelsen att vilka resurser polisen avsätter för att upprätthålla den ordning som
1428 föreligger inte ska vara styrande för hur regelverket utformas.
1429

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.47.1

10.47.2

10.48.1

1430
1431

1432 [10.49](#), [10.50](#), [10.51](#), [10.52](#), [10.53](#): Ett bättre civilt försvar och ökad
1433 självförsörjningsförmåga

1434

1435 10.49.1 att Centerpartiet arbetar för att Sverige blir självförsörjande då det gäller tillverkning
1436 av läkemedel, vaccin och sjukvårdsprodukter och på sikt bli oberoende, stå på egna ben, när
1437 det gäller tillverkning och lagring av läkemedel och sjukvårdsprodukter.

1438

1439 10.50.1 att Centerpartiet arbetar för att Sverige blir självförsörjande på livsmedel.

1440

1441 10.50.2 att Centerpartiet arbetar för att det byggs upp ett beredskapslager mat, drivmedel och
1442 andra viktiga produkter i händelse av krig eller kris.

1443

1444 10.51.1 att återinföra lokala beredskapslager med mat.

1445

1446 10.51.2 säkerställa försörjningen av årsbehovet av potatis, lök och grönsaker mm.

1447

1448 10.51.3 att minska klimatpåverkan.

1449

1450 10.51.4 att stimulera lokal produktion.

1451

1452 10.52.1 att Centerpartiet sätter upp ett konkret högt mål för Sveriges självförsörjningsgrad
1453 med konkreta åtgärder för att uppfylla målet.

1454

1455 10.52.2 att Centerpartiet tar initiativ till ändringar i lagstiftningen som bättre skyddar
1456 åkermarken mot exploatering.

1457

1458 10.52.3 att Centerpartiet verkar för att åtgärder vidtas som tryggar viktiga samhällsfunktioner
1459 även vid bortfall av hela eller den svenska delen av internet.

1460

1461 10.53.1 att medlen för det civila försvaret på sikt ska öka och i huvudsak tillfalla regioner och
1462 kommuner.

1463

1464 10.53.2 att staten tydligare ska ta ledningen i uppbyggnaden av det civila försvaret.

1465

1466 10.53.3 att Centerpartiet ska verka för ökad inhemsk produktion av såväl livsmedel som
1467 drivmedel.

1468
1469 10.53.4 att självförsörjningsgraden dramatiskt måste öka för att minska samhällets sårbarhet.

1470
1471

1472 **Partistyrelsens yttrande:**

1473

1474 Motionärerna skriver i huvudsak om svensk beredskap, uppbyggnaden av det civila försvaret
1475 och vårt lands tillgång på livsmedel och läkemedel inklusive vaccin i händelse av kris och
1476 krig. Vidare handlar motionerna om att Sverige i större utsträckning ska bli självförsörjande
1477 med hög självförsörjningsgrad och produktion av livsmedel och drivmedel men också
1478 läkemedel och sjukvårdsprodukter.

1479

1480 Partistyrelsen noterar att de senaste åren har totalförvarsplaneringen återupptagits i Sverige
1481 och med totalförvarsbeslutet som fattades den 17 december 2020 togs ytterligare steg framåt
1482 i det arbetet. Förvarsbeslutet innebär att totalt mellan 2021 och 2025 kommer 4.2 miljarder
1483 kronor tillföras uppbyggnaden av det civila försvaret varav exempelvis livsmedels- och
1484 dricksvattenförsörjningen vid utgången av 2025 kommer uppgå till 500 miljoner/år. Det är
1485 avsevärda tillskott som Centerpartiet i allra högsta grad har varit bidragande till. Vid utgången
1486 av 2025 kommer också bland annat anslaget för räddningstjänst och befolkningsskydd uppgå
1487 till 240 miljoner kronor/år, hälso- och sjukvårdens beredskap 1050 miljoner kronor/år,
1488 energiförsörjning 200 miljoner kronor/år och elektroniska kommunikationer 180 miljoner
1489 kronor/år för att nämna några av de områden som får mer pengar. Det är inte orimligt att anta
1490 att ytterligare medel kommer behöva tillföras det civila försvarets utveckling åren efter 2025,
1491 inte minst om försörjningsförmågan inklusive lagerhållning av viktiga varor och tjänster då
1492 ska realiseras genom bland annat ökad lagerhållning och för att kommuner och regioner ska
1493 kunna möta upp de ökade krav som kommer att ställas på bättre beredskap och totalförvar.
1494 Med det sagt kommer också kommuner och regioner behöva öka sin egen finansiering för att
1495 stärka beredskapen kommande år. Partistyrelsen menar dock att det i nuläget är för tidigt att
1496 säga att ytterligare medel för det civila försvaret i huvudsak ska tillfalla regioner och
1497 kommuner.

1498

1499 Uppbyggnaden av totalförsvarets civila del, det civila försvaret har visat på vikten av att det
1500 finns en tydlig struktur för ansvar, ledning och samordning. När en sådan utformas kommer
1501 det vara viktigt för Centerpartiet att statens stöd till kommuner och regioner i uppbyggnaden
1502 av det civila försvaret ökar. En utredning, ”Struktur för ökad motståndskraft” har lämnat flera
1503 intressanta förslag som i flera delar skulle tydliggöra just ansvar, ledning och samordning i det
1504 civila försvaret. Centerpartiet stödjer flera av dem även om vi hade velat gå längre i vissa
1505 avseenden. Förslagen innebär i viss mån kan man säga att staten i större utsträckning än idag
1506 kommer att driva på utvecklingen men ledningen av det civila försvaret kommer även
1507 framöver behöva ske på både lokal, regional och central nivå. I de fall lagar och krav på
1508 kommuner och regioner kommer öka som ett resultat av denna nya struktur är partistyrelsens
1509 ingångsvärde att finansieringsprincipen naturligtvis ska gälla.

1510

1511 Arbetet med att minska sårbarheter i samhällsviktig infrastruktur och andra viktiga
1512 samhällsfunktioner är ett viktigt perspektiv i både krisberedskapen och totalförsvaret.
1513 Samhället idag är beroende av elektroniska kommunikationer såsom internet och en god
1514 beredskap innefattar också reservrutiner för den händelse elektroniska kommunikationer inkl.
1515 internet skulle gå ner och inte snabbt återställas. Sedan tidigare har Centerpartiet drivit på för

1516 att funktionskrav på samhällsviktig verksamhet ska tas fram. Partistyrelsen instämmer med
1517 intentionerna i motionen men menar samtidigt att den i huvudsak ger uttryck för partiets
1518 politik.

1519

1520 När det gäller svensk försörjningsberedskap händer mycket just nu och detta har varit ett
1521 prioriterat område för Centerpartiet senaste åren, bland annat i det arbete vi drivit i
1522 försvarsberedningen men också i försvarsförhandlingarna med regeringen utifrån hur
1523 partistämman senaste åren har drivit partiets politik framåt på området. Stämman har flera
1524 gånger beslutat i den riktning som motionärerna nu föreslår. Stämmorna 2017 och 2019 har
1525 beslutat om att-satser som väl täcker in de försörjningsperspektiv som föreslås i aktuella
1526 motioner. För att ge ett exempel så har stämman beslutat att beredskapsarbete ska bedrivas
1527 utifrån ett helhetsperspektiv där självförsörjningsgrad, jordbrukets konkurrenskraft, logistik,
1528 lagerhållning av nödvändiga livsmedel och strategiska insatsvaror samt individens egen
1529 beredskap utgör viktiga ingångsvärden. Ett annat exempel är att beslut tagits på att arbeta för
1530 att Sverige ska utveckla en god försörjningsförmåga av samhällsviktiga varor och tjänster i
1531 händelse av kris och krig där offentliga aktörer och näringsliv samt enskilda individer har en
1532 viktig roll. Ett tredje exempel är att stämman tidigare beslutat om att Sverige ska ha en god
1533 försörjningsförmåga på läkemedel i vardag, kris och krig. Naturligtvis inkluderar detta även
1534 aspekter såsom tillgång på vaccin och andra viktiga sjukvårdsprodukter.

1535

1536 Även om partistyrelsen menar att partiet redan har en politik som ger uttryck för flera av
1537 perspektiven som motionärerna föreslår kring förnödenhetsförsörjning så är frågan om
1538 självförsörjning mer komplex än motionärerna ger uttryck för att eftersträva. Det är inte
1539 troligt eller ens rimligt att anta att Sverige kommer vara helt självförsörjande på vare sig
1540 livsmedel eller vaccin i händelse av kris eller krig. Det är också en fråga som kan variera
1541 utifrån vilka tidsperspektiv vi talar om, eller på vilken tid av året vi talar om. Snarare menar
1542 partistyrelsen att försörjningsberedskap och försörjningsförmåga är komplexa frågor som ofta
1543 behöver ses ur ett bredare perspektiv.

1544 Det handlar om många olika aspekter såsom konkurrenskraft, transporter, nationella
1545 produktionsmöjligheter, lagerhållning av viktiga varor och insatsvaror, logistik,
1546 självförsörjningsgrad, handelsmöjligheter, samverkan mellan näringsliv och offentliga aktörer
1547 och individens egen beredskap med mera. Pandemin visar dock att det är viktigt att
1548 självförsörjningsgraden ökar, men det handlar om alla de olika aspekter som anges ovan och
1549 det kan vara i form av avtal med näringslivet, förmåga att ställa om produktion nationellt från
1550 ett område till ett annat vid stängda gränser eller brutna globala handelskedjor. Det var
1551 exempelvis så mycket skyddsutrustning producerades nationellt i pandemins inledning när det
1552 var global brist och stängda gränser till och med inom EU. Dock kan förberedelserna för ett
1553 framtida sådant system bli bättre än vad de var i pandemins inledande skede. För ökad
1554 självförsörjningsgrad inom livsmedelsområdet är jordbrukets konkurrenskraft en viktig aspekt
1555 att jobba med och skapa bättre förutsättningar för. Det är sedan länge Centerpartiets politik.
1556 Hur detaljerna ska utformas är i huvudsak ingenting som partistämman behöver ta ställning
1557 till utan det bör göras av ansvariga utifrån bland annat olika förutsättningar inom respektive
1558 område.

1559 Läkemedels- och livsmedelsbranscherna har exempelvis helt olika förutsättningar, och lokala
1560 och regionala behov, som kan variera över landet. Det är arbetet är i sin linda men pågående.
1561 Partistyrelsen instämmer i motionens intentioner avseende att stimulerad lokal produktion av
1562 mat och minskad klimatproduktion kan komma som en positiv konsekvens av detta även om
1563 det inte är syftet.

1564

1565 När det gäller åkermark instämmer partistyrelsen i motionens intentioner men noterar att
1566 motionären inte skriver vilken lagstiftning som behöver ändras. Partistyrelsen menar dock att
1567 skyddet av åkermark behöver stärkas för att trygga livsmedelsförsörjningen. Det kan handla
1568 om att kraven på beslutsunderlag skärps och definitionen och motiveringen av vad som utgör
1569 ett väsentligt samhällsintresse tydliggörs. Vi ser i dag att storskaliga exploateringar tenderar
1570 att undantas från det skydd för åkermark som finns i miljöbalken, samtidigt som småskalig
1571 nybyggnation på landsbygden hindras.
1572 Därför bör en utredning tillsättas som ser över definitionerna av väsentligt samhällsintresse,
1573 och vilka eventuella förändringar och förtydliganden som behöver göras för att tillämpningen
1574 ska fungera. I de fall då åkermark ändå exploateras är det givetvis viktigt att markägaren
1575 ersätts för detta. Det är också angeläget att i den kommunala planeringen säkerställa en
1576 ansvarsfull markanvändning som inte ödelägger förutsättningarna för
1577 livsmedelsproduktionen.
1578

Partistyrelsen föreslår partistämman att besluta:

att ökad självförsörjningsgrad av viktiga förnödenheter utgör en viktig komponent i den fortsatta uppbyggnaden av totalförsvaret.

1579

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

10.50.2

10.51.1

10.51.2

10.51.3

10.51.4

10.52.1

10.52.2

10.52.3

10.53.2

10.53.3

10.53.4

1580

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.49.1

10.50.1

10.53.1

1581
1582

1583 [10.54](#): De marina myndigheterna

1584

1585 10.54.1 att utreda möjligheten att minska antalet marina myndigheter i Sverige.

1586

1587 10.54.2 att Kustbevakningen läggs ner och dess ansvar och uppdrag tas över av Sjöpolisen,
1588 Marinen och Sjöfartsverket.

1589

1590 10.54.3 att Sveriges nya statsisbrytare utformas så att de även kan användas av
1591 Försvarsmakten till exempelvis minutläggning.

1592

1593

1594 **Partistyrelsens yttrande:**

1595

1596 Motionären anser att det finns för många marina myndigheter med liknande uppdrag och att
1597 det borde gå att effektivisera verksamheten genom att minska antalet myndigheter genom att
1598 föra över uppgifter till andra myndigheter. Motionären nämner exempelvis att både Sjöpolisen
1599 och Kustbevakningen har i uppgift att kontrollera fart och nykterhet till sjöss, och att både
1600 Polisen och Kustbevakningen har polisiära uppgifter. Vidare vill motionären att de svenska
1601 isbrytarna ska kunna användas operativt av marinen för minutläggning och vid krig som
1602 örlogsfartyg.

1603

1604 Partistyrelsen är positiv till ansatsen i motionen. En ändamålsenlig statlig förvaltning är
1605 grunden för en effektiv offentlig verksamhet och att olika myndigheters uppdrag inte
1606 överlappar varandra. Att ha flera marina myndigheter kan vara motiverat men partistyrelsen
1607 menar likt motionären att det kan vara motiverat att utreda möjligheten att minska antalet
1608 marina myndigheter i Sverige.

1609 I en sådan översyn bör också ingå att se vilka uppgifter som istället kan utföras av andra
1610 myndigheter. Frågor som kan behöva utredas särskilt noga är den om våldsmonopol. Tullen
1611 har under senare tid fått ökade befogenheter i det brottsbeivrande arbetet och detta är på
1612 många sätt bra. Samtidigt är det viktigt att inte polisiära uppgifter som även inbegriper
1613 Polisens våldsmonopol överläts på ett lättvindigt sätt. Överlåtelse av sådana uppgifter ska
1614 alltid utredas noggrant. Vissa befogenheter kan fortsatt behöva ligga på Polisen även med en
1615 annan organisation och myndighetsstruktur än idag. Dock menar partistyrelsen att det i
1616 nuläget inte går att peka ut att just Kustbevakningen ska läggas ner, eller ens att en översyn
1617 kommer att komma till slutsatsen att någon av de marina myndigheterna ska läggas ner. En
1618 utredning bör göras med öppen ansats.

1619

1620 När det gäller nya isbrytare har Centerpartiet länge bevakat frågan och bland annat motionerat
1621 i riksdagen om att regeringen bör utreda hur en upphandling av nya isbrytare bäst genomförs
1622 utifrån olika behov från näringsliv och myndigheter. I försvarsberedningens rapport Värnkraft

1623 har vi ställt oss bakom formuleringar om att sjömineringsförmågan initialt bör utvecklas
1624 genom att nyttja befintligt fartygsbestånd och att det bör analyseras om andra resurser såsom
1625 Sjöfartsverkets isbrytare kan nyttjas. Med det instämmer partistyrelsen med intentionerna i
1626 motionen men konstaterar samtidigt att om och hur isbrytarna eventuellt ska kunna samnyttjas
1627 av Sjöfartsverket och Försvarsmakten eller för den delen andra myndigheter, industrin eller
1628 genom ett samarbete med Finland behöver utredas och analyseras vidare innan slutlig
1629 ställning tas om exakt utformning.
1630

Partistyrelsen föreslår partistämman bifalla följande motioner:

10.54.1 att utreda möjligheten att minska antalet marina myndigheter i Sverige.

1631

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

10.54.3

1632

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.54.2

1633

1634

1635 [10.55](#): Nordiskt försvarssamarbete

1636

1637 10.55.1 att Centerpartiet arbetar för ett fördjupat nordiskt samarbete enligt motionstexten och
1638 den alliansfria politiken förstärks med ett förstärkt svenskt värnpliktsförsvar.
1639

1640

1641

Partistyrelsens yttrande:

1642

1643 Motionären vill att Sverige fördjupar det nordiska försvarssamarbetet, inte minst med Finland,
1644 samtidigt som Centerpartiet drar tillbaka ambitionerna att närma sig Nato och istället stärker
1645 det svenska värnpliktsförsvaret på samma sätt som Finland.
1646

1647

1648 Svenskt försvar är under stark utveckling och det har Centerpartiet varit bidragande till i stor
1649 utsträckning. Värnplikten är återaktiverad och antalet kvinnor och män som kommer göra
1650 militär utbildning med plikt, dvs. värnplikt, kommer att öka successivt över tid och 2025
1651 uppgå till ca 8000 personer. På sikt möjligtvis fler. Det är i grunden Försvarsmaktens behov
1652 som ska styra antalet värnpliktiga.

1653

1654 Samtidigt utvecklas både det nordiska försvarssamarbetet, inte minst inom ramen för
1655 Nordefco, men också bilateralt, och djupast med Finland. Finland har sedan många år en
1656 uttalad Nato-option i sin säkerhetspolitiska linje, något som Centerpartiet nu lyckats bilda
1657 majoritet för i riksdagen att Sverige också bör ha. Vi tror att det svensk-finska
1658 försvarssamarbetet skulle kunna utvecklas i dess fulla potential om båda våra länder hade en
1659 uttalad Nato-option.

1659

1660 Partistyrelsen menar att det inte finns någon motsättning mellan att fler gör värnplikt och ett
1661 närmande till Nato eller ett svenskt Natomedlemskap. Centerpartiet vill att Sverige går med i
1662 Nato, gärna tillsammans med Finland även om vi själva fattar säkerhetspolitiska beslut som
1663 rör vårt land. Hade alla nordiska länder varit med i Nato hade också det nordiska
1664 försvarssamarbetet kunnat utvecklas i sin fulla potential. Partistyrelsen påminner också om att
1665 Sverige inte är alliansfritt som motionären menar eftersom vi med i EU. Sverige är ett land
1666 som bygger säkerhet tillsammans med andra, och den solidariska säkerhetspolitiken
1667 förutsätter att Sveriges agerande i händelse av kris eller krig är förutsägbart. Det ska inte råda
1668 några tvivel om att Sverige är ett land som tar ställning för vår och våra demokratiska
1669 grannars säkerhet närhelst den hotas av andra länder.
1670

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.55.1

1671
1672

1673 [10.56](#), [10.57](#): Medborgartjänst och alternativ till värnplikt

1674

1675 10.56.1 att Centerpartiet föreslår Riksdagen att en utredning tillsätts som har i uppdrag att ta
1676 fram ett förslag på en obligatorisk medborgartjänst för alla i varje årskull som inte antas till
1677 militär utbildning.

1678

1679 10.57.1 att alternativ till värnplikt inom de militära införs med inriktning mot äldrevard.

1680

1681

1682 **Partistyrelsens yttrande:**

1683

1684 Motionärerna lyfter att den militära värnplikten nu åter är igång och att alla kanske inte
1685 kommer bli i anspråkstagna för eller vill göra militär värnplikt, men ändå ska bidra till
1686 samhället i stort genom medborgartjänst alternativt genom att istället välja att göra plikt inom
1687 äldreområdet.

1688

1689 Personalförsörjningen inom totalförsvaret är en mycket viktig fråga att utveckla kommande
1690 år. Det är riktigt att den militära värnplikten åter är igång efter att ha legat nere under några år.
1691 Nu är den dessutom könsneutral. Från 2025 kommer ca 8000 män och kvinnor per år göra
1692 militär värnplikt.

1693

1694 I totalförsvarspropositionen, som riksdagen beslutade om i december 2020 och som är ett
1695 resultat av förhandlingar mellan Centerpartiet, Liberalerna och regeringspartierna identifieras
1696 personalförsörjningen inom totalförsvaret som en viktig fråga att lösa ut kommande år. Även
1697 om krigsplaceringar, avtal och frivilligrörelsen kommer vara viktiga instrument att utveckla i
1698 personalförsörjningen inom det civila försvaret kan det komma finnas situationer när detta
1699 inte är tillräckligt.

1700 Översynen av personalförsörjningen bör innehålla en bedömning av det personalbehov som
1701 kan uppstå vid en situation med höjd beredskap och krig och hur behovet kan tillgodoses. Det
1702 är alltså behoven som ska styra.

1703 Det gäller både det militära försvaret men också det civila försvaret där försvarsberedningen
1704 föreslog att civilplikten återinförs, något som Centerpartiet har ställt sig bakom. Att göra

1705 civilplikt skulle också vara en möjlighet för den som blir inkallad med plikt men som vill göra
1706 vapenfri tjänst.

1707 Partistyrelsen delar denna bedömning och anser att obligatorisk medborgartjänst utöver detta
1708 inte kan motiveras. Det är ett stort ingrepp i den enskilda individens självbestämmanderätt att
1709 bli inkallad med plikt, och därför är det viktigt att behovet är styrande. Idag finns ingenting
1710 som tyder på att hela årskullar behöver kallas in.

1711
1712 Vidare anser partistyrelsen att behovet av personal må vara stort inom äldreomsorgen men att
1713 det kan kräva specifik kunskap och kompetens för att jobba inom äldreomsorgen och att vem
1714 som helst inte kan anses vara lämplig att jobba där. Allra minst personer som kanske inte vill
1715 och som är inkallade med plikt.
1716

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.56.1

10.57.1

1717

1718

1719 [10.58](#): Cybersäkerhet

1720

1721 10.58.1 att Centerpartiet verkar för att Försvarsmakten, i samarbete med andra berörda
1722 myndigheter, får ett förtydligt uppdrag att säkra att ett genomgående starkt cyberförsvar i
1723 hela Sverige, på samtliga nivåer.

1724

1725

1726 **Partistyrelsens yttrande:**

1727

1728 Motionären menar att Sveriges cybersäkerhetsförmåga behöver bli bättre på alla nivåer i
1729 samhället och att den ordalydelse som återfinns i den beslutade totalförsvarspropositionen inte
1730 är tillräckligt skarpa, istället för *bör* så *ska* cyberförsvaret stärkas ytterligare. Vidare menar
1731 motionären att samhällets institutioner med många aktörer på olika nivåer, är såbara för yttre
1732 hot och attacker, och att det krävs ett robust skydd.

1733

1734 Motionären lyfter angelägna frågor om samhällets sårbarhet och behovet av stärkt
1735 cybersäkerhet på alla nivåer i samhället. Uttrycket *bör* i försvarspropositionen får i detta
1736 sammanhang anses vara vedertagen propositionstext. Partistyrelsen delar motionärens
1737 beskrivning av att samhället är sårbart mot cyberattacker. Därtill vet vi att utländsk makt såväl
1738 som kriminella ligor utför cyberattacker mot Sverige med flera syften; att tillförska sig
1739 information, att skada och skrämja eller för ekonomiska syften för att nämna några
1740 bevekelsegrunder. Vi vet också att sårbarheten och beredskapen att hantera denna typ av
1741 händelser ser olika ut runt om i landet. Den samlade förmågan är heller inte större än dess
1742 svagaste länk.

1743

1744 Det är också anledningen till att Centerpartiet vid flera tillfällen senaste året drivit på för en
1745 bättre cybersäkerhet. För att nämna några områden så har Centerpartiet föreslagit att ett
1746 cyberhemvärn inrättas, att det utvecklas kompetensstrategier på alla nivåer inom området, att
1747 Sverige får en digital haverikommission och så vidare. Därtill har vi varit med och förhandlat
1748 fram etablerandet av det cybersäkerhetscenter som nu etableras som ett samarbete mellan

1749 flera myndigheter, Försvarmakten, Säpo, FRA och MSB. Centret ska bland annat koordinera
1750 arbetet att förebygga, upptäcka och hantera cyberangrepp och andra it - incidenter, förmedla
1751 råd och stöd avseende hot, risker och sårbarheter samt utgöra nationell plattform för
1752 samverkan och informationsutbyte med privata och offentliga aktörer inom
1753 cybersäkerhetsområdet. Centerpartiets Internationella kommitté har under våren 2021 också
1754 tagit fram en rapport ”En bättre digital säkerhet - stärkt cybersäkerhet för nutid och framtid”
1755 med ett stort antal förslag som stärker svensk cybersäkerhet. För mer kommer behöva göras.
1756 Partistyrelsen instämmer således med intentionerna i motionen men menar att alla aktörer i
1757 samhället har ett ansvar att minska sina cybersårbarheter såväl som att öka skyddet och
1758 kompetensen. Mer behöver göras av fler och Försvarmakten har inte och ska inte ha
1759 uppgiften att driva på detta arbete över hela samhället.
1760

Partistyrelsen föreslår partistämman instämna i intentionerna i följande motioner:

10.58.1

1761

1762
1763
1764

Motionssvar Konstitution

1765 [10.59](#), [10.60](#), [10.61](#): Yttrandefrihet och sociala medier

1766
1767
1768
1769
1770
1771

10.59.1 att lagen skärps angående publicering och delning på internet och sociala medier så att den person eller organisation som publicerar eller delar falska fakta, lögnar, påhitt eller grova personangrepp ska kunna ställas till svars och dömas i domstol enklare än vad det är idag.

1772
1773
1774

10.60.1 att Centerpartiet arbetar för att lagar och förordningar som styr över de sociala medierna ses över, detta för att stärka den enskildes integritet utan att inkräkta på de som för en balanserad debatt i de sociala medierna.

1775
1776
1777
1778

10.60.2 att Centerpartiet verkar för myndigheternas arbete mot trakasserier, förföljelse av enskilda och det demokratiska samhället tas på allvar och uppmärksammas samt motverkas.

1779
1780
1781

10.61.1 att Centerpartiet ska verka för en översyn av de lagutrymmen som gäller tryck- och yttrandefrihetsbrott.

1782

Partistyrelsens yttrande:

1783
1784
1785
1786
1787
1788
1789
1790
1791

Motionärerna lyfter problematiken kring falsk information och personangrepp samt yttrandefrihetsbrott på internet. Motionären pekar särskilt på att detta riskerar att skada vårt demokratiska samhälle och föreslår att det personliga ansvaret för sådant som skrivs på internet skärps. En av motionerna pekar på att de lagar och förordningar som hanterar detta inte är anpassade till den situation som råder i dag. En motion föreslår en översyn kring om lagarna är tillräckliga för att motverka och beivra yttrandefrihetsbrott på internet.

1792
1793
1794
1795
1796
1797
1798

Centerpartiet bejakar ett digitalt samhälle med ett starkt skydd för yttrande- och informationsfrihet samt den personliga integriteten. Samtidigt måste rättssamhället finnas även i den digitala sfären. Hot och kränkningar är lika oacceptabla på internet som i andra sammanhang. Vi ser med oro på auktoritära regimers vilja att på politisk väg kontrollera och begränsa den frihet som digitaliseringen möjliggör och även på de påverkansförsök vi ser tecken på både i Sverige och i andra länder.

1799
1800
1801
1802

Respekten för de mänskliga rättigheterna är grunden för ett demokratiskt samhälle. Demokratin förutsätter en allmän acceptans och respekt för människors olika åsikter, oavsett om det handlar om politiska ståndpunkter, religion eller annan typ av livsåskådning. Yttrandefriheten är en av de orubbliga principer som Centerpartiet värnar.

1803
1804
1805
1806
1807

Partistyrelsen delar motionärernas oro att falsk information som riskerar att påverka vårt demokratiska samhälle sprids på internet och att enskilda utsätts för personangrepp vilket även det riskerar att påverka demokratin. Starka värden måste vägas mot varandra när människors yttrandefrihet står mot demokratiska värden och enskildas utsatthet.

1808
1809
1810

Det är viktigt att vi använder de verktyg som finns mot falsk information, såsom mediekunskap och källkritik. Det finns också tydliga behov av att bättre kunna möta

1811 hybridhot i form av bland annat informationspåverkan och Centerpartiet har därför sedan
1812 tidigare föreslagit att ett cyberhemvärn etableras.
1813 Att inskränka människors rätt att använda sociala medier riskerar att föra oss in på en väg där
1814 åsikter kontrolleras. Redan idag är flera ärekränkingsbrott och hotbrott möjliga att använda
1815 för angrepp som sker på sociala medier. Partistyrelsen instämmer i att det är problematiskt att
1816 sociala medier används för personangrepp, men ser att vägen framåt inte nödvändigtvis ligger
1817 i ytterligare lagstiftning utan att den lagstiftning som finns används. Det kan då finnas
1818 anledning att se över hur väl de olika delarna av rättsväsendet är rustade för att agera utifrån
1819 dagens lagstiftning på området.

1820
1821 I utredningen Det demokratiska samtalet i en digital tid ges ett antal förslag på hur vi kan
1822 stärk motståndskraften mot desinformation, propaganda och näthat. Bland annat föreslås
1823 insatser för att stärka arbetet med medie- och informationskunnighet och ett utvecklat arbete
1824 med att motverka näthat mot förtroendevalda och andra utsatta grupper.

1825
1826 Till stor del sker den problematik som motionärerna lyfter på digitala plattformar. Inom EU
1827 sker för närvarande en diskussion om hur reglering av digitala plattformar kan utvecklas och
1828 utformas. Det finns enligt utredningen svårigheter när det gäller att utforma en reglering som
1829 är förenlig med yttrandefriheten och som är tillämpbar, ändamålsenlig och inte snabbt blir
1830 otidsenlig i förhållande till utvecklings- och förändringshastigheten när det gäller
1831 plattformarnas medieformat och affärsmodeller. Samtidigt konstaterar utredningen att de olika
1832 demokratiutmaningar som de sociala plattformarna gett upphov till är genomgripande och att
1833 självreglering inte självklart är tillräckliga. 2020 tillsattes vidare en utredning som bland annat
1834 har till uppgift att analysera och ta ställning till hur ett förstärkt straffrättsligt skydd för vissa
1835 samhällsnyttiga funktioner bör utformas och en straffskärpningsgrund för brott som begås mot
1836 förtroendevalda har nyligen införts.

1837
1838 Mot bakgrund av att de flesta förslag som läggs fram i motionerna på olika sätt har hanterats
1839 av ny lagstiftning och pågående utredningar föreslår partistyrelsen att instämma i de
1840 motionerna och föreslår en ny att-sats med tydligare fokus på förslag som framställts i
1841 utredningen Det demokratiska samtalet i en digital tid.

1842 Partistyrelsen delar uppfattningen att spridande av falsk information kan få svåra följder men
1843 menar att detta bör hanteras genom att arbeta för mer mediekunskap och källkritik och inte
1844 genom att använda lagstiftning.

1845

Partistyrelsen föreslår partistämman att besluta:

att Centerpartiet ska verka för en utredning av hur demokratin påverkas av globala
plattformsföretag och hur demokratin kan säkras på sikt.

1846

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

10.60.1

10.60.2

10.61.1

1847

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.59.1

1848
1849

1850 [10.62](#): Kriminalisering av förnekandet av Förintelsen

1851
1852 10.62.1 att Centerpartiet skall verka för införandet av en lag som kriminaliserar förnekandet
1853 av Förintelsen.

1854
1855

1856 **Partistyrelsens yttrande:**

1857
1858 Motionären lyfter att det i ett antal länder finns lagar som kriminaliserat förnekelse av
1859 historiska händelser såsom exempelvis Förintelsen. I Sverige finns en lång tradition av att
1860 hålla yttrandefriheten högt och att istället möta sådana påståenden med andra medel, som
1861 inom utbildning och initiativ som Forum för levande historia.

1862
1863 Centerpartiet har stark och djupt engagemang för mänskliga rättigheter och emot hat, hot,
1864 förtyck och diskriminering och har lagt fram många förslag för ett stärkt skydd mot nazism
1865 och extremism. Yttrandefriheten är central för Centerpartiet, men det betyder inte att staten
1866 behöver ge forum för alla typer av yttranden. Till exempel pågår nu ett arbete för att ta fram
1867 nya demokrativillkor för att kunna få statligt stöd för civilsamhället och trossamfunden. Hets
1868 mot folkgrupp är en begränsning av yttrandefriheten, men den är stadfäst i lag och syftar till
1869 att uppnå ett ändamål som är godtagbart i ett demokratiskt samhälle.

1870 Förnekande av Förintelsen har lett till fällande dom när yttrandet riktat sig specifikt mot en
1871 individ. Regeringen har nu också aviserat en parlamentarisk utredning för att se över bland
1872 annat frågan om hur man bör se på att svensk rätt saknar en uttrycklig kriminalisering av
1873 urskuldande, förnekande eller flagrant förnekande av vissa brott.

1874
1875 Partistyrelsen ser yttrandefriheten som central och anser att alla eventuella inskränkningar av
1876 den måste övervägas mycket noga av Centerpartiet i den aviserade utredningen.

1877 Partistyrelsen är tveksam till om kriminalisering av förnekande av Förintelsen är rätt väg att
1878 gå.

1879

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.62.1

1880
1881

1882 [10.63](#): Sveriges politik före och under andra världskriget

1883
1884 10.63.1 att en vitbok tages fram om Sveriges ynkliga historia före och under andra
1885 världskriget.

1886
1887

1888 **Partistyrelsens yttrande:**

1889
1890 Motionären lyfter Sveriges agerande före och under andra världskriget. Bland annat frågor
1891 kring malmtransporterna till Tyskland och hur Sverige agerade i fråga om flyktingar.
1892 Motionären menar att det finns många frågor som behöver belysas och efterlyser en vitbok för
1893 Sveriges agerande under denna tid.
1894
1895 Det är viktigt att historien belyses ur många perspektiv. Det har också bland annat skrivits
1896 såväl militärhistoriska som skönlitterära böcker och skapats andra kulturella uttryck som på
1897 skilda sätt har lyft på olika stenar kring Sveriges agerande. Detta är också en pågående
1898 process. Svenska regeringar har också sökt få klarhet kring Raul Wallenbergs försvinnande
1899 och har skapat möjligheter till att reflektera också kring hur Sverige har agerat, som genom
1900 Forum för levande historia.
1901 Partistyrelsens syn är att frågan om Sveriges agerande före och under andra världskriget i
1902 första hand bör belysas genom den fria forskningen. Den fria forskningen studerar fortlöpande
1903 olika företeelser och förlopp och bidrar kontinuerligt till ökad kunskap och till att hålla samtal
1904 och reflektioner levande i samhället. Det bör ge bättre förutsättningar för den nödvändiga
1905 kunskapen och förståelsen om Sveriges historia och dess verkningar än en vitbok.
1906

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.63.1

1907
1908
1909 **10.64: Förvaltningsrätt**
1910
1911 10.64.1 att Försäkringskassan ska följa svensk lag inklusive de EU-lagar som Sverige står
1912 bakom.
1913
1914 10.64.2 att Förvaltningsrätten ska följa lagar inom Sverige och EU.
1915
1916 10.64.3 att Förvaltningsrätten vid överklagande från Försäkringskassan och andra, ska delge
1917 nämndemän allt underlag samt ge den tid som ärendet behöver.
1918
1919 10.64.4 att Försäkringskassan och Förvaltningsrätten ska informera överklagande om att
1920 muntlig presentation kan ges.
1921
1922
1923 **Partistyrelsens yttrande:**
1924
1925 Motionären lyfter frågan om Försäkringskassans och förvaltningsdomstolarnas hantering av
1926 ersättningsärenden kring operationer som utförts i ett annat EU-land.
1927
1928 För Centerpartiet är rättssäkerhet en grundbult i ett demokratiskt samhälle. Såväl
1929 Försäkringskassan som förvaltningsdomstolarna ska följa lagarna inom Sverige och EU, och
1930 Centerpartiet förutsätter också att så sker.
1931
1932 Förvaltningsdomstolarna har ansvaret och är bäst lämpade att avgöra hur målen på bästa och
1933 mest effektiva sätt ska utredas och handläggas. Det är också viktigt för rättssäkerheten att man
1934 får svar inom rimlig tid. Förvaltningsdomstolarnas bedömning beträffande exempelvis vilka

1935 underlag som är relevanta, såväl juridiskt som utifrån omständigheterna i det enskilda fallet,
1936 som nämndemännen därmed behöver ta del av för att ta ställning i målet, är
1937 förvaltningsdomstolarna bäst lämpade att avgöra. Rätten till muntlig förhandling är heller inte
1938 absolut inom förvaltningsprocessen, vars förfarande i huvudsak är skriftligt. Parterna har
1939 möjlighet att åberopa muntlig förhandling, men det är domstolen som avgör om en sådan är
1940 till gagn för målets utredning. Partistyrelsen anser att både Försäkringskassan och
1941 förvaltningsdomstolarna ska följa lagar inom Sverige och EU och förutsätter samtidigt att så
1942 sker och instämmer därmed med motionens intention i de delarna. Oberoende domstolar är ett
1943 värn mot auktoritär maktutövning och ett skydd för enskildas grundläggande fri- och
1944 rättigheter. I Ungern och Polen har auktoritära och populistiska partier efter att dessa kommit i
1945 regeringsställning, strävat efter att befästa sin ställning genom att ta makten över domstolarna.
1946 De har då riktat in sig i första hand mot de högsta instanserna och den centrala
1947 domstolsadministrationen. Partistyrelsen anser att domstolarna är bäst lämpade att göra de
1948 juridiska bedömningar som är relevanta i varje enskilt mål – detta är en obestridlig del av
1949 domstolarnas oberoende. Partistyrelsen ställer sig därför inte bakom krav på ökad politisk
1950 styrning av domstolarnas självständiga bedömningar vid tolkning och tillämpning av lagen.
1951 Förvaltningsprocessens skriftliga form, tillsammans med principen om fri bevisföring, innebär
1952 att domstolarna ofta får in mycket stora mängder underlag i målen. Det är domstolen som i
1953 varje enskilt fall är bäst lämpad att avgöra vilka av dessa underlag som är juridiskt relevanta
1954 för målets avgörande. Nämndemännen ska självklart ta del av alla relevanta uppgifter i målen,
1955 och får dessa redovisade för sig på det sätt som rättens ordförande anser mest lämpligt. Det är
1956 dock inte praktiskt genomförbart att nämndemännen deltar i alla delar av målets
1957 handläggning, framförallt i ljuset av rätten till en skyndsam prövning. Utifrån detta ställer sig
1958 partistyrelsen inte bakom motionens förslag i de att-satser som lyfter vilket underlag som ska
1959 delges nämndemän eller hur domstolarna informerar om muntlig förhandling.
1960

Partistyrelsen föreslår partistämman instämna i intentionerna i följande motioner:

10.64.1

10.64.2

1961

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.64.3

10.64.4

1962

1963

1964 [10.65](#): Demokrati och föreningsarbete

1965

1966 10.65.1 att Centerpartiet skall verka för att oklarheter i tillämpningen av GDPR undanröjs så
1967 att lokala föreningar, politiska och andra, kan arbeta demokratiskt.

1968

1969

1970 **Partistyrelsens yttrande:**

1971

1972 Motionären lyfter hur föreningar lever med rädsla för GDPR och att det försvårar normalt
1973 föreningsarbete. Dataskyddsförordningen, GDPR, syftar till att skapa ett likvärdigt skydd av
1974 personuppgifter inom hela EU. Känsliga personuppgifter som omfattar bland annat hälsa och
1975 politiska åsikter har ett starkare skydd än som huvudregel förbjudet att behandla, men det
1976 finns undantag från denna huvudregel. Det finns möjlighet för enskilda som är berörda av
1977 behandlingen av personuppgifter att rikta klagomål på hantering av sådana som upplevs strida
1978 mot GDPR. Ytterst finns en möjlighet att vända sig till Integritetsskyddsmyndigheten med
1979 klagomål.

1980

1981 Centerpartiet sätter stort värde i skydd av den personliga integriteten. Det är därmed viktigt
1982 med det skydd för personuppgifter som GDPR reglerar. Särskilt angeläget är det kring
1983 känsliga personuppgifter som är extra integritetskänsliga. Samtidigt är det viktigt med stor
1984 tydlighet kring vad som gäller i tillämpningen av GDPR så att föreningar enklare förstår vad
1985 som gäller. Partistyrelsen instämmer i intentionen med att verka för att oklarheter i
1986 tillämpningen av GDPR undanröjs, men är samtidigt mån om att personuppgifter behöver
1987 skyddas, särskilt känsliga sådana.

1988

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

10.65.1

1989

1990

1991 [10.66](#): Beslutsprocess i riksdagen

1992

1993 10.66.1 att Centerpartiet skall verka för att det inrättas en funktion under riksdagen, som kan
1994 aktiveras när alla politiska läger är ense.

1995

1996

1997 **Partistyrelsens yttrande:**

1998

1999 Motionären lyfter att det i samhället ibland kan behövas snabba åtgärder, vilket exempelvis
2000 kan gälla folkhälsan. Förslaget är att beslut ska kunna fattas snabbt och med direkt
2001 verkställighet.

2002

2003 Det är regeringen som styr Sverige och har den verkställande makten. Riksdagen har bland
2004 annat uppgiften att kontrollera hur regeringen sköter sitt arbete. Under riksdagen ligger också
2005 Riksrevisionen som ska granska den verksamhet som staten bedriver. Det är också en del av
2006 riksdagens kontrollmakt.

2007 Centerpartiet anser att det är viktigt att hålla isär dessa olika uppgifter som regering och
2008 riksdag har. Riksdagens kontrollfunktion behövs för att granska den verkställande makten
2009 som Regeringen besitter. Partistyrelsen anser utifrån detta att det inte bör inrättas en funktion
2010 under riksdagen för snabba beslut och verkställighet.

2011

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.66.1

2012

2013

2014 **10.67: Diskriminering mot äldre**

2015

2016 10.67.1 att motverka ålderism och de stereotypa bilder som knyts till ålder.

2017

2018 10.67.2 att arbeta för att individuella faktorer ska sättas före ålder som indelningsgrund där så
2019 är möjligt.

2020

2021

2022 **Partistyrelsens yttrande:**

2023

2024 Motionären menar att Centerpartiet kan lyfta frågan om ålder är relevant eller har en
2025 diskriminerade effekt i alla sammanhang där ålder anges som skäl för att ha olika regler.

2026 Motionären menar också att Centerpartiet kan motverka ålderism genom att bevaka detta
2027 perspektiv i den politiska debatten och i de förslag som läggs fram.

2028

2029 Ålder är en av de grunder som omfattas av diskrimineringslagen. Lagen gäller inom
2030 arbetslivet men också inom flera andra samhällsområden. För Centerpartiet är det en
2031 självklarhet att motverka alla former av diskriminering. När det gäller åldersdiskriminering
2032 nämns den ofta i samband med förhållanden på arbetsmarknaden. Att utgå ifrån individuella
2033 faktorer före ålder som indelningsgrund när det är möjligt är en given centerpartistisk hållning
2034 och vi arbetar också för att motverka stereotypa bilder av människor. Detta arbete kan dock
2035 säkert förstärkas ytterligare. Partistyrelsen delar motionärens uppfattning i dessa frågor.
2036

Partistyrelsen föreslår partistämman bifalla följande motioner:

10.67.1 att motverka ålderism och de stereotypa bilder som knyts till ålder.

10.67.2 att arbeta för att individuella faktorer ska sättas före ålder som indelningsgrund där så är möjligt.

2037

2038

2039 **10.68: Minusröst i allmänna val**

2040

2041 10.68.1 att uppdra till partistyrelsen och riksdagsgruppen att ta initiativ till en utredning för att
2042 undersöka förutsättningarna för, och det praktiska utförandet kring införandet av en minusröst
2043 i allmänna val.

2044

2045

2046 **Partistyrelsens yttrande:**

2047

2048 Motionärens lyfter möjligheten att ge alla röstberättigade två röster. En röst att lägga på det
2049 parti man tycker bäst om och en minusröst att lägga på det parti man tycker sämst om. I
2050 Sverige gäller att man har en röst att lägga.

2051

2052 Centerpartiet arbetar för stor delaktighet i den svenska demokratin. Valsystemets legitimitet
2053 bygger i hög grad på att systemet är tydligt och enkelt att förstå. Centerpartiet ser också ett
2054 stort värde i ett högt valdeltagande.
2055

2056 Partistyrelsen bedömer att en komplettering med en minusröst skulle minska valsysteemets
2057 tydlighet och anser därmed inte heller att en utredning om frågan bör göras.
2058

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.68.1

2059
2060

2061 [10.69](#): Skilda valdagar

2062

2063 10.69.1 att Vallagen ändras så att val till Riksdagen skiljs från val till Regioner och
2064 Kommuner med valdagar som infaller enligt en varannårsmodell enligt Norsk förebild.

2065

2066

2067 **Partistyrelsens yttrande:**

2068

2069 Motionären föreslår att val till Riksdagen ska skiljas från val till regioner och kommuner med
2070 valdagar som infaller enligt en varannårsmodell. Motionären menar att detta skulle
2071 vitalisera det politiska landskapet och stärka det sociala kontraktet mellan
2072 kommunmedlemmarna och den verksamhet som politiken ansvarar för i regioner och
2073 kommuner.

2074

2075 Sverige har gemensamma valdagar för nationell, regional och kommunal nivå. Det finns
2076 länder bland annat i vår närhet som Norge och Finland som har valt en annan modell.

2077 Vi kan se fördelar med skilda valdagar. Det gör att kommunala och regionala frågor kan få
2078 större utrymme i debatten och minskar riskerna för att dessa val hamnar i skuggan av
2079 rikspolitiken. Det kan också vara en fördel för de politiska partierna som då behöver hålla sina
2080 organisationer alerta. Samtidigt finns en betydande risk för att valdeltagandet skulle minska.
2081 Det vore mycket olyckligt för legitimiteten för de valda församlingarna och för tilltron i
2082 samhället.

2083

2084 Partistyrelsens uppfattning är därför som tidigare att riksdagsvalet och valen till regioner och
2085 kommuner ska hållas samtidigt.

2086

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.69.1

2087

2088

2089 [10.70](#): Kandidatur

2090

2091 10.70.1 att alla kandidater måste vara bosatta och mantalsskrivna inom den valkrets man
2092 kandiderar för i samtliga allmänna val.

2093

2094

2095 **Partistyrelsens yttrande:**

2096

2097 Motionären lyfter vikten av att en kandidat har en bred kunskap och kännedom om sin
2098 valkrets för att kunna fatta så kompletta och kompetenta beslut som möjligt. Motionären lyfter
2099 också betydelsen av den geografiska spridningen inom de politiska församlingarna.

2100
2101 Idag finns möjligheten för partierna att placera en kandidat på en valsedel för en valkrets där
2102 kandidaten inte är bosatt eller mantalsskriven i, så länge som kandidaten är det inom den
2103 kommunen eller regionen. För val till riksdagen behöver kandidaten inte vara mantalsskriven
2104 i den valkrets som den kandiderar i.

2105
2106 Centerpartiet ser betydelsen av att kandidater är väl förankrade och insatta i de lokala och
2107 regionala förutsättningarna för den valkrets som de ska representera. Samtidigt så är värdet av
2108 föreningsdemokrati och lokalt förankrade beslut stort.

2109
2110 Grundprincipen bör fortsatt vara att kandidaten ska bo och vara mantalsskriven i den valkrets
2111 man kandiderar i. Det kan dock finnas tillfällen då det kan vara lämpligt att göra ett avsteg
2112 från den principen och partistyrelsen anser inte att den möjligheten bör tas bort.

2113

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.70.1

2114

2115

2116 [10.71](#): Ledamöter i Riksdagen

2117

2118 10.71.1 att alla nya politiker skall ha arbetat minst 5 år utanför politiken.

2119

2120

2121 **Partistyrelsens yttrande:**

2122

2123 Motionären lyfter det ansvar det innebär att vara riksdagsledamot med bland annat ansvar för
2124 statsbudgeten. I Sverige är man valbar i allmänna val från 18 års ålder.

2125

2126 Det är en grundläggande demokratisk princip att det är den enskilda väljaren som bestämmer
2127 vem den vill lägga sin röst på. Vi har också personval i Sverige, vilket Centerpartiet också
2128 anser är positivt.

2129 Det finns också ett stort värde med att de folkvalda också representerar väljarna och det
2130 omfattar då även exempelvis studerande personer. Partistyrelsens uppfattning är därmed att
2131 gällande ordning med 18-årsgränsen ska vara kvar.

2132

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.71.1

2133

2134

2135 [10.72](#), [10.73](#): Rösträttsålder

2136

2137 10.72.1 att rösträttsåldern sänks till 16år i de allmänna valen 2022 eller senast vid valet
2138 2010.8.

2139
2140 10.72.2 att Centerpartiet agerar för att EU-länderna enas om en rösträttsålder på 16-år.
2141

2142 10.72.3 att forskning kopplas till genomförandet för att belysa hur demokratiprocessen
2143 påverkas av en förändrad rösträttsålder.
2144

2145 10.73.1 att Centerpartiet verkar för att sänka rösträttsåldern till 16 år i kommunval, regionval
2146 och riksdagsval.
2147

2148 10.73.2 att Centerpartiet verkar för att sänka rösträttsåldern till 16 år i valet till
2149 Europaparlamentet.
2150

2151 10.73.3 att Centerpartiet verkar för att kommuner och regioner ska få ansöka om sänkt
2152 rösträttsålder till 16 år redan i valet 2022.
2153

2154

2155 **Partistyrelsens yttrande:**

2156

2157 Motionärerna lyfter bland annat att demokratiutredningen ”Låt fler forma framtiden” från
2158 2016 föreslår försöksverksamhet från 16 år. Motionärerna menar att det är bra för samhället
2159 att medborgare tidigt får möjlighet att delta i den politiska processen och att Sverige bör
2160 främja ett demokratiskt deltagande genom att sänka rösträttsåldern.
2161

2162 I Sverige har vi 18-årsgräns för röstning i allmänna val. Den som är 16 år och medlem i
2163 Svenska kyrkan får rösta i kyrkovalet. Vissa länder har 16-årsgräns på regional och
2164 kommunal nivå.
2165

2166 Ungas drivkraft, kompetens och engagemang behöver tas tillvara för en bättre
2167 samhällsutveckling Centerpartiet anser att det är viktigt att stärka ungas inflytande. Det kan
2168 göras bland annat genom att kommuner kan använda ungdomsråd som remissinstans. Det är
2169 viktigt att lyssna till dem i alla avseenden som rör deras liv så att de till exempel har
2170 inflytande över sin skolsituation.
2171

2172 Att stärka ungas tilltro till vårt gemensamma samhälle är givetvis också en mycket viktig
2173 uppgift. Centerpartiet driver också sedan tidigare att unga ska få rösta i de allmänna valen från
2174 året de fyller 18 år.
2175

2176 Partistyrelsen anser dock som tidigare att rösträtten bör vara kopplad till valbarheten som bör
2177 ligga vid myndighetsåldern. Partistyrelsen anser därmed att det inte är rimligt att sänka
2178 rösträtten i allmänna val, och att det inte heller bör finnas möjlighet för kommuner och
2179 regioner att ansöka om sänkt rösträttsålder till valet 2022. Partistyrelsen anser då också att
2180 Centerpartiet inte bör agera för att EU-länderna ska enas om en rösträttsålder på 16 år. Utifrån
2181 detta så blir inte heller forskning kring hur ett genomförande av en förändrad rösträttsålder
2182 skulle påverka demokratiprocessen aktuell.
2183

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.72.1

10.72.2

10.72.3

10.73.1

10.73.2

10.73.3

2184

2185

2186 [10.74](#): Svenska kyrkan

2187

2188 10.74.1 att Centerpartiet ska verka för avskaffande av lagen om Svenska kyrkan, särskilt de
2189 paragrafer som handlar om trossamfundets bekännelse, täckningsgrad och interna
2190 styrningsformer, samt

2191

2192 10.74.2 att Centerpartiet ska verka för att tillsammans med Sverige största socialistiska parti
2193 lämna kyrkovalet till förmån för kyrkomedlemmars självständiga styre.

2194

2195

2196 **Partistyrelsens yttrande:**

2197

2198 Motionären menar att det är dags att ta ytterligare steg för kyrkans självständighet, både i
2199 relation till staten och Centerpartiet och anser att det ligger i linje med partiets
2200 decentraliseringsideologi att driva på för att särslagstiftningen för Svenska kyrkan avskaffas.
2201 Motionären menar också att Centerpartiet bör lämna kyrkovalet till kyrkomedlemmars
2202 självständiga styre.

2203

2204 Lagen om Svensk kyrkan bygger på en tvåpartsöverenskommelse mellan Staten och Svenska
2205 kyrkan som tillkom i samband med att Staten och Svenska kyrkan skildes åt år 2000. Detta
2206 förgicks av ett omfattande utrednings- och förhandlingsarbete.

2207

2208 Vid partistämman 2011 behandlades en motion som yrkade på ett upphävande av lagen om
2209 Svenska kyrkan. Partistämman avlog det yrkandet och framhöll bland annat att många stora
2210 frågor såsom hanteringen av begravningsväsendet och kulturarvsansvar regleras i lagen om
2211 Svenska kyrkan och att den just bygger på en tvåpartsöverenskommelse.

2212

2213 Bland Centerpartiets medlemmar finns en lång tradition av engagemang i Svenska kyrkan och
2214 partiet har i tidigare liksom årets kyrkoval valt att ställa upp under partibeteckning, dvs. som
2215 ”Centerpartiet”.

2216

2217 Partistämman 2017 behandlade en motion som föreslog att Centerpartiet inte skulle ställa upp
2218 som nomineringsgrupp fr o m kyrkovalet 2021 samt att de medlemmar som önskade forma en
2219 centerpolitisk nomineringsgrupp istället skulle stötts organisatoriskt och ekonomiskt.

2220 Motionen avlogs i enlighet med Partistyrelsens förslag. I sitt yttrande lyfte Partistyrelsen
2221 fram att det inom Centerpartiet finns en lång tradition av engagemang i Svenska kyrkan och
2222 att partiet därför tidigare valt att ställa upp i kyrkovalet under partibeteckning, dvs. som

2223 ”Centerpartiet”. Argumenten för detta har varit att det för Centerpartiet är viktigt att väljarna i
2224 kyrkovalet tydligt får ta del av vilka grundvärderingar och vilken ideologi som bär en
2225 nomineringsgrupp i valet.

2226 Genom att använda Centerpartiet som namn för vår nomineringsgrupp blir det därmed tydligt
2227 för väljarna att det är Centerpartiets värdegrund som våra kandidater utgår från. Vidare
2228 påtalade Partistyrelsen i sitt yttrande att det formellt enligt Centerpartiets arbetsordning är
2229 Partistyrelsen som beslutar om Centerpartiets deltagande i kyrkomötet och frågan därför inte
2230 ska avgöras av en partistämman.

2231
2232 Utifrån ovanstående anser partistyrelsen att det inte finns anledning att förändra relationen
2233 mellan staten och Svenska kyrkan. Partistyrelsen står också kvar vid sitt ställningstagande om
2234 Centerpartiets deltagande i kyrkovalet.

2235

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

10.74.1

10.74.2

2236

2237

2238 [10.75](#): Ansökan om askspridning

2239

2240 10.75.1 att individen själv ska kunna ansöka i förväg för att få beslut om vald plats är lämplig
2241 för att på så sätt veta vart man kommer att bli strödd.

2242

2243

2244 **Partistyrelsens yttrande:**

2245

2246 I motionen lyfts frågan om att man idag inte kan ansöka om att sprida aska i förväg, alltså
2247 medan man ännu är i livet. Tillstånd söks hos Länsstyrelsen och ansökan kan endast göras
2248 efter att man har avlidit. Däremot finns i princip möjligheten att på förväg bestämma sin
2249 begravningsplats genom att göra upp med en kyrkogårdsförvaltning om en familjegrav på en
2250 anvisad plats.

2251

2252 Valfrihet är en viktig fråga för Centerpartiet. Det finns säkert sätt att påverka var man kan
2253 komma att få sin aska strödd redan idag, men då genom någon typ av testamente. Men den
2254 enskilde vet inte om det kommer att bli så. Länsstyrelsen behöver såklart fortsatt bedöma om
2255 platsen är lämplig och övriga hänsyn som måste tas. Det bör ändå vara möjligt att få ett
2256 tillstånd medan man är i livet så att man kan styra över var man kommer bli strödd.
2257 Partistyrelsen instämmer alltså i uppfattningen som framförs i motionen.

2258

Partistyrelsen föreslår partistämman att besluta:

att Centerpartiet ska verka för att det ska vara möjligt att ansöka om tillstånd för plats för
spridning av egen aska på förhand.

2259

Partistyrelsen föreslår partistämman instämna i intentionerna i följande motioner:

10.75.1

2260

2261 [10.1: Bostadspolitik](#)

2262 *Karin Ernlund och distriktsstyrelsen för Stockholms stad*

2263 *Michaela Haga och distriktsstyrelsen för Stockholms län*

2264

2265 Stockholmregionen växer och beräknas fortsätta göra det. Under kommande 20 år räknar SCB med
2266 att Stockholms folkmängd ökar med 15% och detta med slagsida åt de delar av regionen som redan är
2267 tätbefolkade. Detta speglar de senaste 20 årens utveckling då fler bosatt sig i Stockholmregionen
2268 samtidigt som Stockholms ekonomi jämsides Uppsala län vuxit mest i hela landet.

2269 Region Stockholm slår dock fast i en rapport från 2020 att “en majoritet av regionens hushåll har med
2270 dagens villkor inte möjlighet att efterfråga en nyproducerad bostad”. Det demografiska bostadsbehovet
2271 överstiger antalet bostäder i nyproduktion som stockholmare har råd att hyra eller köpa.
2272 Nyproduktionen behöver öka och vi måste samtidigt göra mer av dagens och framtidens
2273 bostadsbestånd tillgängligt för fler.

2274 Att det byggs en blandning av upplåtelseformer är viktigt för Stockholms tillväxt och för att möta de
2275 olika ekonomiska förutsättningar som nya och gamla stockholmare har med sig in på
2276 bostadsmarknaden. De som flyttar till Stockholm från andra delar av Sverige eller från andra länder
2277 flyttar i högre grad till hyresrätter, medan infödda efterfrågar en större andel av bostadsrätterna. Detta
2278 är delvis naturligt men behöver inte bli en naturlag. Vi behöver se fler hyresrätter och bostadsrätter
2279 såväl som nya upplåtelseformer som är bättre anpassade till dagens levnadsmönster och
2280 socioekonomiska realitet. Vi också nyttja befintligt villabestånd bättre. Det finns goda möjligheter att
2281 genom smart förtätning skapa tusentals nya bostäder för alla samhällsgrupper.

2282 **Ekonomiska styrmedel för ökat byggande och tillgängliga bostäder**

2283 Det finns också motiverade skäl att se över hur olika skattesatser och regler leder till fortsatt
2284 bostadsbrist och skapar svåra hinder för många att ta sig in på Stockholmregionens bostadsmarknad.

2285 Andrahandsuthyrning är ett första belysande exempel. I dagsläget får man hyra ut sin bostad skattefritt
2286 upp till 40 000 SEK på ett år varefter man betalar 30 procent skatt på överskottet, vilket leder till att
2287 många väljer att begränsa tiden de hyr ut sin bostad. Samtidigt finns det en ökande efterfrågan på att
2288 hyra bostäder i andra hand, såväl av de som väntar på att kunna köpa ett permanent boende som av de
2289 som besöker regionen i arbetet i ett par månader. Vi vill se att skattereglerna förändras för att kunna
2290 skapa en större marknad för andrahandsuthyrning.

2291 Även reavinstskatten, som idag ligger på 22 procent, leder till att många väljer att stanna kvar i sin
2292 nuvarande bostad, även om man skulle vilja flytta till något mindre. I delar av Stockholm är det
2293 framförallt många äldre som bor kvar i stora boenden när barnen har flyttat ut då skattereglerna inte
2294 gör det lönsamt att sälja och köpa något mindre. Detta är långt ifrån ett optimalt utnyttjande av det
2295 befintliga bostadsbeståndet då många familjer söker större boenden men möts av ett begränsat utbud.
2296 Vi vill se en sänkt diskonterad reavinstskatt, som blir lägre ju längre man ägt lägenheten, för att skapa
2297 ökad mobilitet och starkare incitament att skala ner sitt boende när möjlighet ges.

2298 Vi vill också se att dagens amorteringskrav ses över och anpassas i syfte att sänka trösklarna in på
2299 Stockholmregionens bostadsmarknad. I grunden är vi positiva till att det första amorteringskravet
2300 infördes men ifrågasätter den skärpning som gjordes utan att det första hade utvärderats grundligt. En
2301 sådan utvärdering måste snarast genomföras för att bedöma de långsiktiga effekterna det har på
2302 möjligheterna att ta sig in på bostadsmarknaden, i synnerhet för regionens yngre och
2303 förstagångsköpare.

2304 **Moderna och flexibla regler för ökat byggande**

2305 Stockholmsregionen har fantastiska möjligheter för att bidra till att minska den allt större
2306 bostadsbristen i Sverige. Tyvärr begränsas möjligheterna av ett långsamma processer, stelbenta
2307 regelverk och en stat som alltför ofta bromsar och stoppar nybyggnation.

2308 Stora delar av Stockholmsregionen omfattas av gamla och omoderna detaljplaner som inte speglar
2309 dagens Plan och bygglag. Att göra nya detaljplaner är både kostsamt och tidskrävande och det tar ofta
2310 flertalet år innan en sådan plan vinner laga kraft. Här spelar attefallsreglerna en viktig roll som
2311 möjliggör förtätning i befintliga detaljplaner genom bygglovsbefriade åtgärder. Centerpartiet i
2312 Stockholmsregionen anser att attefallsreglerna i grunden är bra men att de behöver utökas för att bättre
2313 möta det behov som finns. Bland annat handlar det om att tillåta 40 kvadratmeter stora attefallshus
2314 vilket skapar helt andra möjligheter till ett mer permanent boende än ett hus på 30 kvadratmeter.
2315 Reglerna behöver också ändras så att det blir möjligt att inreda två ytterligare bostäder i ett befintligt
2316 enbostadshus istället för dagens en bostad.

2317 Strandskyddslagstiftningen är i skrivande stund föremål för en större revidering baserat på en av
2318 punkterna i januariavtalet. Utredningen har lämnat sitt förslag som i stora delar är bra men lämnar en
2319 hel del att önska för Stockholmsregionen. Istället för mer tillåtande regler och ökat kommunalt
2320 självbestämmande ser det ut att bli en skärpning och ökad makt för Länsstyrelsen. Det är något som
2321 framförallt kommer att drabba Stockholms skärgård hårt. För att möjliggöra ökat bostadsbyggande på
2322 regionens kärnöar är det viktigt att säkerställa att de och deras omgivning inte ska omfattas av någon
2323 form av förstärkt strandskydd. Vidare behöver strandskyddsreglerna ändras i syfte att möjliggöra mer
2324 byggande vid kajnära lägen. Det måste också bli möjligt att bygga på vatten.

2325 Detaljplaneprocesserna är långsamma, byråkratiska och till sin natur detaljreglerande. Det kan ha sina
2326 fördelar men konsekvensen blir många gånger att projekt aldrig kommer igång eller får vänta. Vi
2327 föreslår att det ska bli lättare för byggherrar att själva driva sina planer från startskede till antagande.
2328 Det skulle snabba på processerna samtidigt som den kommunala byråkratin kan använda sin kapacitet
2329 till andra projekt. Vi ser också ett behov av att lättare kunna ändra detaljplaner under pågående
2330 genomförandetid. Under pandemin har det blivit tydligt att planbestämmelser för exempelvis
2331 verksamhetslokaler i bottenvåningarna kan göra projektkalkylen svår att få ihop. Att lättare kunna
2332 ändra dylika planbestämmelser skulle skapa större flexibilitet i projekten och öka möjligheterna att
2333 anpassa sig efter nya förutsättningar.

2334 Plan och bygglagen bör ändras så att det blir möjligt att inrätta så kallade frizoner där byggande kan
2335 ske utan plankrav. Syftet är att främja modern, innovativ och hållbar stadsutveckling där staden får
2336 växa fram dynamiskt.v

2337 Jag/vi föreslår partistämman besluta

2338
2339 att Centerpartiet vill främja och öppna upp för fler upplåtelseformer än enbart hyr och köp, exempelvis
2340 genom att justera avtalsförhållanden mellan fastighetsägare och hyresgäst.

2341
2342 att Centerpartiet vill sänka skatten och förenkla regelverket för andrahandsuthyrning.

2343
2344 att Centerpartiet verkar för en ökad rörlighet på bostadsmarknaden genom sänkt reavinstskatt vid
2345 bostadsförsäljning av bostäder som varit borta från marknaden en längre tid.

2346
2347 att Centerpartiet vill anpassa amorteringskravet i syfte att förenkla inträdet på bostadsmarknaden.

2348
2349 att se över regler för hantering av byggmaterial och byggavfall för att möjliggöra ökad återanvändning
2350 och cirkularitet i byggsektorn.

2351

2352 att Centerpartiet vill sänka tillgänglighetskraven för komplementbostadshus (avser Attefallshus som
2353 används som bostad).
2354
2355 att Centerpartiet vill utöka den tillåtna byggnadsytan för Attefallshus från 30 till 40 kvadratmeter
2356 (avser såväl bostad som komplementbyggnad).
2357
2358 att Attefallslagstiftningen ändras så att det blir möjligt att inreda ytterligare två bostäder i ett
2359 ursprungligt enbostadshus.
2360
2361 att de utpekade kärnöarna i Stockholms skärgård med omnejd inte ska omfattas av någon form av
2362 förstärkt strandskydd.
2363
2364 att strandskyddet lättas i syfte att möjliggöra exploateringar i kollektivtrafikhöga lägen och bättre
2365 kunna nyttja gamla kajmiljöer.
2366
2367 att Centerpartiet verkar för att förenkla regelverket för byggande på vatten.
2368
2369 att strandskyddet upphävs i sin helhet på redan exploaterad mark.
2370
2371 att Centerpartiet ska verka för tidsbegränsade frizoner från plankrav för att främja bostadsbyggande
2372 och modern stadsutveckling.
2373
2374 att Centerpartiet verkar för att antagna detaljplaner lättare kan ändras under pågående genomförandetid
2375 i syfte att möta nya uppkomna behov.
2376
2377 att Centerpartiet verkar för att lätta kraven vid byggnation av vissa typer av bostäder som avser en
2378 bostadssituation av mer tillfällig karaktär, exempelvis studentbostäder eller nya modeller som co-
2379 living, vad gäller bland annat krav på tillagningsinredning, storlek på hygienutrymmen och ljuskra-
2380 v i fastighetens samtliga lägenheter.
2381
2382 att Länsstyrelsen får i uppdrag att lösningsorienterat samarbeta med landets kommuner för att
2383 möjliggöra stadsutveckling i centrala och kollektivtrafikhöga lägen.
2384
2385 att Centerpartiet verkar för att i högre grad möjliggöra byggherredrivna planprocesser i syfte att korta
2386 och effektivisera planprocessen.
2387
2388 att Centerpartiet arbetar för generösare bullerregler så att det blir lättare att bygga bostadsfasader med
2389 ej öppningsbara fönster.
2390
2391 att Centerpartiet ska verka för att regeringen genomför en grundlig översyn av riksintressena med
2392 syftet att möjliggöra en hållbar stadsutveckling
2393
2394 att Centerpartiet verkar för att bostadsbyggande ska göras till ett riksintresse och likställas med övriga
2395 riksintressen, för att möjliggöra en hållbar stadsutveckling i närtid, samtidigt som ovanstående översyn
2396 av riksintressena sker.
2397
2398
2399 **Distriktets yttrande:**
2400 Distriktsstyrelsens svar:
2401
2402 Denna motion är gemensamt undertecknad av distriktsstyrelsen i Stockholms stad som står bakom den
2403 i dess helhet.
2404
2405 Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:
2406

- 2407 - Att bifalla samtliga att-satser i motionen
2408
2409
2410 Centerpartiet i Stockholms stads distriktsstämma beslutade:
2411
2412 - Att bifalla samtliga att-satser i motionen
2413 - Att instämma i intentionen i att-sats 9
2414 - Att instämma i intentionen i att-sats 12
2415 - Att de utpekade kärnöarna i Stockholms skärgård med omnejd inte ska omfattas av någon form av
2416 förstärkt strandskydd samtidigt som allmänhetens rätt till rekreation längs strandkanter bibehålls
2417 - Att strandskyddet upphävs i sin helhet på redan exploaterad mark samtidigt som allmänhetens rätt till
2418 rekreation längs strandkanter bibehålls
2419
2420
2421 Centerpartiet i Stockholms läns distriktsstämma beslutade:
2422
2423 - Att bifalla distriktsstyrelsens förslag och därmed, att bifalla motionen.
2424
2425
2426
2427
2428 [10.2: Bostadspolitik](#)
2429 *Pietro Marchesi, Täby, Stockholms län*
2430 *Ann-Sofie Lager, Täby, Stockholms län*
2431
2432 Inflationjustera och sänk reavinstskatten på bostäder.
2433 Bostadsbristen i Sverige är stor och en bidragande orsak är den inlåsnings effekt som en hög
2434 reavinstskatt medför. En del av prisökningen på bostäder är inflation. För en bostad som köptes för
2435 mer än 20 år sedan och som säljs idag så är en stor del av värdeökningen inget annat än inflation. Det
2436 är varken rimligt eller rättvist att någon ska betala skatt på inflation. Med en inflationsjusterad och
2437 sänkt reavinstskatt skulle rörligheten i bostadsbeståndet kunna normaliseras. Detta skulle leda till att
2438 exempelvis äldre får möjlighet att flytta från sina ofta alltför stora bostäder, som därmed blir
2439 tillgängliga för trångbodda barnfamiljer. En ökad rörlighet på bostadsmarknaden medför större
2440 skatteintäkter och ger ett bättre utnyttjande av bostadsbeståndet.
2441 Jag/vi föreslår partistämman besluta
2442
2443 att Centerpartiet ska verka för att utreda möjligheten att reavinstskatt vid försäljning av bostad ska
2444 beräknas exklusive inflation.
2445
2446 att Centerpartiet ska verka för att utreda möjligheten till sänkt reavinstbeskattning vid försäljning av
2447 bostad.
2448
2449 att Centerpartiet ska verka för att utreda möjligheten att kombinera sänkning av reavinstbeskattning
2450 vid försäljning av bostad med nedtrappning av ränteavdrag för bostadslån.
2451
2452
2453 **Distriktets yttrande:**
2454 **BESLUTADES** efter votering med röstsiffrorna 57-81 (1 avstår) att bifalla motionen.
2455
2456

2457 10.3: Bostadspolitik

2458 *Åhlund Johan, Mörbylånga, Kalmar*

2459

2460 I generationer under årtusenden har människan brukat jord och skog i vårt land.

2461 Värdefull natur innehållande växter, djur och insekter vid sidan av brukandet av jorden och skogen har
2462 samspelat och levt vidare sida vid sida.

2463 Byar har placerats på den minst odlingsvärda marken, exempelvis landborgen på Öland.

2464 I takt med urbaniseringen av samhället har landsbygdens befolkning minskat och en minskande
2465 brukad åkerareal ska föda allt fler människor.

2466 Vi har i dag att ta hänsyn till landskapsbildskyddet, natura 2000, kulturmiljövärden, odlingslandskapet,
2467 naturvård, rörliga friluftslivet, våtmarksinventering, ängs- och betesmarkinventering, naturvårdsplan,
2468 strandskyddet. I min hembygd på Öland blir den kartan kolsvart när alla riksintressen med mera läggs
2469 på.

2470 De senaste 51 åren har det försvunnit ett hektar åkermark i timmen, åkermarken är den mark som har
2471 sämst skydd idag trots att det är den som producerar livsmedel till vår stigande befolkningmängd.

2472 Allt för ofta får privatpersoner som vill bygga en villa, en företagare som vill nysatsa eller expandera
2473 vika sig för alla pålagor och utvecklingen på landsbygden blir då hämmad.

2474 Lantbrukare på Öland som vill ta vara på en promille av det vatten som rinner ut i Östersjön för
2475 nyanläggning av bevattningsdammar för torra perioder möter ofta hinder från olika myndigheter.

2476 Givetvis ska vi värna om vår natur vi måste kunna fortsätta leva sida vid sida framåt i kommande
2477 generationer.

2478 Jag/vi föreslår partistämman besluta

2479

2480 att Centerpartiet verkar för att Riksintressena bryts ner till regionala/lokala skillnader då Sverige är ett
2481 avlångt land med stora variationer i dess olika landskap.

2482

2483 att Centerpartiet verkar för ett större samarbete mellan olika myndigheter för att de ska förstå och se
2484 helheten.

2485

2486

2487 **Distriktets yttrande:**

2488 Motionären beskriver rådande omständigheter när verksamheter, företag och privatpersoner försöker
2489 utvecklas i områden starkt skyddade av ett antal riksintressen, Natura 2000, naturreservat och
2490 strandskydd som fallet är i motionärens hembygd på Öland. Här finns få eller nästintill inga ytor som
2491 inte är skyddade förutom produktiv åkermark och intentionen i motionen är att åkermarken behövs för
2492 framtida livsmedelsförsörjning medans övrig skyddad mark måste kunna undantas från regelverk för
2493 en fortsatt levande samhällsutveckling istället för en övergiven, död landsbygd.

2494

2495 Distriktstyrelsen distriktsstämman besluta:

2496

2497 Att Centerpartiet verkar för att översyn görs gällande riksintressena och möjlighet till lokala och eller
2498 regionala skillnader av dess tolkning.

2499

2500 Att Centerpartiet verkar för ett större samarbete och samsyn mellan myndigheter kring förståelse och
2501 förmåga att se till helhet av konsekvenser kring rådande lagstiftning.
2502 (Distriktsstämman beslutade i enlighet med distriktsstyrelsens förslag)

2503
2504

2505 10.4: Bostadspolitik

2506 *Pietro Marchesi, Täby, Stockholms län*

2507 *Ann-Sofie Lager, Täby Stockholms län*

2508

2509 Vi har stor bostadsbrist i Sverige, samtidigt som vi har mycket stor bostadsyta per person. Den höga
2510 reavinstbeskattningen av bostäder innebär att det ofta är billigare att bo kvar i en onödigt stor bostad,
2511 än att sälja och köpa en mindre. Ett sätt att bättre utnyttja bostadsbeståndet är att införa liknande regler
2512 som i Norge, att göra det möjligt för en fastighetsägare att skattefritt och utan myndigheters
2513 inblandning hyra ut upp till halva den bostad där man själv är bosatt. Hyresvärd och hyresgäst kommer
2514 själva överens om hyra och villkor. Enkla klara regler utan byråkrati.

2515

2516 Jag/vi föreslår partistämman besluta

2517

2518 att Centerpartiet ska verka för att utreda möjligheten att följa Norges exempel att tillåta uthyrning av
2519 halva bostaden man själv bor i skattefritt.

2520

2521

2522 **Distriktets yttrande:**

2523 **BESLUTADES** att bifalla distriktsstyrelsens förslag och därmed, att instämma i motionens
2524 intentioner.

2525

2526

2527 10.5: Bostadspolitik

2528 *Christer Henriksson, Halmstad, Halland*

2529 *Ingela Eriksson, Varberg, Halland*

2530 *Fredrik Hansson, Kungsbacka, Halland*

2531 *Charlotte Wennerberg, Kungsbacka, Halland*

2532

2533 Regelförändringar i PBL skulle kunna göra planprocessen enklare, så att det blir lättare att börja
2534 bygga. Generellt ska myndighetskrav bedömas i en tillåtande anda, där varje bostadsprojekt bedöms
2535 utifrån sina unika förutsättningar.

2536

2537 Det är dyrt att bygga i Sverige. Sverige har bland Europas högsta byggpriser. Därför behövs
2538 genomgående reformer inom byggandet, och det behövs förändringar inom det regelverk som reglerar
2539 byggandet.

2540 Det behöver utses provområden i Sverige som skulle kunna vara föregångare i syfte att testa gränser
2541 och för att bli framåtblickande provområden och föredömen inom byggandet Sverige.

2542 Testbäddarna ska vara goda exempel för innovativt byggande som realiserar i tillåtande provområden.

2543

2544 Lättnader i lagstiftning och enklare myndighetskrav, utan att påverka säkerheten i bostaden, kan
2545 prövas också vid planändringar för att omvandla lokaler till bostäder.

2546

2547 I testbäddarna för innovativt byggande, går det också att pröva delningsekonomi, där vissa
2548 gemensamma funktioner kan samutnyttjas. Tvättstuga, gästboende och hobby- och festlokaler är
2549 exempel.

2550

2551 Lagstiftningen är ett hinder nu för att bostäder ska kunna producera el på ett maximalt sätt. Ledningar
2552 får inte dras mellan en fastighet till en annan fastighet med el producerat av solceller. Detta ska göras
2553 möjligt i testbädden. Allt i syfte att skapa bostäder med så låg energikostnad som möjligt.

2554 Jag/vi föreslår partistämman besluta

2555

2556 att Centerpartiet tar initiativ till att skapa testbäddar för innovativt byggande i Sverige i syfte enligt
2557 motionens intentioner.

2558

2559

2560 **Distriktets yttrande:**

2561 Distriktsstyrelsens yttrande

2562

2563 Motionen berör ett viktigt område för Sveriges utveckling och välfärd. Många har idag svårt att få tag i
2564 en bostad och därför har Centerpartiet tagit fram många förslag för att underlätta byggandet i Sverige.
2565 Inte minst har Hallands riksdagsledamot varit drivande i frågan och ansvarig för dessa frågor i
2566 Centerpartiet. Vi håller med motionären att nu är dags att pröva dessa idéer och ytterligare idéer i
2567 praktiken genom att skapa testbäddar i Sverige. Vi ser gärna att Halland blir en testbädd och
2568 föregångare i Sverige.

2569

2570 **DISTRIKTSSTYRELSEN FÖRESLÅR STÄMMAN BESLUTA**

2571

2572 att bifalla motionen

2573

2574 Distriktsstämmans beslut

2575

2576 **BESLUTAS**

2577 att bifalla motionen

2578

2579

2580 **[10.6: Sänkta trösklar till bostadsmarknaden](#)**

2581 *CUFs Förbundsmotion*

2582

2583 Tillsammans med klimatkrisen är svensk bostadspolitik ett enormt svek mot dagens unga. Vi ser idag
2584 enorma köer för att få tag i hyreskontrakt i nästan alla Sveriges städer och studenter som tvingas tacka
2585 nej till sin drömutbildning för att det inte finns någonstans att bo. Företag vars investeringsplaner
2586 grusas för att de med rätt kompetens inte kan flytta dit de har sin verksamhet. Nyanlända som tvingas
2587 ut i segregerade förorter eller in i osäkra andra- och tredjehandskontrakt. Det är dags att Centerpartiet
2588 kliver fram och börjar driva en bostadspolitik för framtiden. Det vi gör idag får stor effekt för både
2589 dagens unga och kommande generationer.

2590

2591 **Ekonomisk bostadspolitik**

2592 Den svenska bostadsmarknaden präglas av ofrihet och ett system som höjer trösklarna för de som står
2593 utanför. Den centerpartistiska bostadspolitikerna borde präglas av reformer som gör det lättare att ta
2594 klivet in på marknaden, men även av att riva upp politik som gynnar redan väl bemedlade på andras
2595 bekostnad. Centerpartiets Ungdomsförbund vill se en politik som jämnar ut chanser och som inte
2596 gynnar de som redan har.

2597

2598 Dagens hyresreglering är ett ypperligt exempel på en reform som i allra högsta grad gynnar de som
2599 redan har och som samtidigt hämmar marknadens självbalanserande funktion genom att sätta ett tak på
2600 lönsamheten bygginvesteringar. Centerpartiet, ett parti som säger sig stå för marknadsliberala
2601 principer, måste frångå den planekonomiska politik som idag förs här. Det är dags att ta ställning för
2602 att på sikt fasa in fri hyressättning i hela beståndet av hyresrätter. Ett annat exempel på en statlig rabatt
2603 till de som inte är i störst behov, är ränteavdragen. Effekten av ränteavdraget är förutom att vara en
2604 rabatt, något som ökar skuldsättningen och driver upp bostadspriser. Vi tycker att Sveriges
2605 skattemedel kan gå till bättre ändamål.

2606

2607 Processen för bolån har idag många krav och regler, som bolånetak, kvar-att-leva-på-kalkyl och
2608 amorteringskrav. Det är regleringar som finns för att skydda både låntagaren och banker, och de har i
2609 grunden en god intention. Detta är dock inte det mest effektiva sättet att bedöma en potentiell
2610 låntagares betalningsförmåga utan är stelbent och utformat för någon som redan är "inne i
2611 systemet". Detta gör att folk med annorlunda livssituationer och försörjningar, exempelvis
2612 egenföretagare eller säsongarbetare kan ha svårt att få bolån trots en hög betalningsförmåga. Vi
2613 efterfrågar en större flexibilitet där banker och låntagare gemensamt kan komma överens om hur dessa
2614 krav kan individanpassas för att ge fler möjlighet att ta bolån utan skapa en ökad risk för någon av
2615 parterna.

2616

2617 **Tillgången till bostäder**

2618 Sverige växer både ekonomiskt och befolkningsmässigt. Samtidigt har vi en enorm brist på bostäder
2619 och den politik som förs råder inte bot detta. Tvärtom verkar viljan till den nästintill planekonomiska
2620 politiken större än på länge. För låt oss säga som det är - vi har en enorm brist på bostäder och de som
2621 drabbas är unga, kvinnor som inte kan skiljas från sina män och socioekonomiskt utsatta. För att få fart
2622 på byggandet måste självklart de ekonomiska incitamenten till, men det finns även andra åtgärder som
2623 vi kan göra för att på både kort sikt tillgängliggöra bostäder och på längre sikt bygga dem.

2624

2625 Det är dags att staten ger förutsättningar för marknadsekonomi och för att det inte i första hand ska
2626 vara kommunen eller dess bostadsbolag som är den självklara hyresvärden. Vi vill istället se en
2627 hyresmarknad lik Norges, där privata hyresvärdar är den vanligaste formen av uthyrning. Eftersom
2628 bostadsrätten är norm som boendeform i lägenhetshus behöver det också ske regelförändringar så att
2629 bostadsrättsföreningar inte ska kunna neka andrahandsuthyrning utan sakliga skäl.

2630

2631 De som redan upplever störst utsatthet på bostadsmarknaden är de som idag kan råka mest illa ut. Att
2632 köpa hyreskontrakt är ingenting som ska uppmuntras, men den som köper ett hyreskontrakt måste
2633 antas göra detta i desperation. Har man fallit offer för en icke-fungerande marknad ska man inte
2634 straffas. Vi vill därför avkriminalisera köp av hyreskontrakt (svartkontrakt) och istället låta den som
2635 säljer hyreskontraktet straffas.

2636

2637 De som antingen vill eller måste välja bort den traditionella bostadsmarknaden har idag liten rätt att
2638 lagligt skriva sig där de faktiskt bor. Det går idag exempelvis inte att folkbokföra sig vid en kajplats
2639 om man bor i en husbåt förtöjd där. Vi tycker att alternativa, nya och smarta boendeformer ska
2640 uppmuntras och därför borde folkbokföringslagen luckras upp.

2641

2642 Förutom bristen på bostäder och otryggheten på bostadsmarknaden är de fastigheter som byggs idag
2643 inte effektiva och blir särskilt dyra för unga och andra som inte föddes med ett par hundra tusen på
2644 banken. Centerpartiets Ungdomsförbund vill se att plan- och bygglagen kompletteras med en
2645 besöksstandard som ny byggstandard. En besöksstandard skulle innebära att all nybyggnation inte
2646 skulle behöva vara rullstolsanpassad. En rullstolsburen skulle fortfarande kunna besöka varje nybyggd
2647 lägenhet, men kanske inte bo där en längre tid då korridorer skulle vara något smalare och badrummet
2648 inte tillräckligt stort för att exempelvis duscha varje morgon. Detta förslag innebär inte att
2649 rullstolsburna inte skulle ha några nybyggda bostäder att flytta till, men att en kompletterande
2650 byggstandard skulle kunna dra ner priset betydligt för en stor massa. Idag kan nybyggda
2651 studentlägenheternas badrum vara lika stora som sovrum. Det är på sikt inte rimligt att behöva bygga så
2652 pass stort. I slutändan blir all nybyggnation dyrare. Att kombinera fastigheter eller lägenheter i
2653 fastigheter med besöksstandard och vanlig standard skulle göra att fler små lägenheter kan byggas,
2654 som i sin tur kan riktas särskilt mot en yngre målgrupp eller singelhushåll.

2655

2656 En annan sak som driver upp priset vid bostadsbyggande är parkeringsnormen. Det är inte rimligt att
2657 kommunen sätter upp ett mål för antal parkeringsplatser per lägenhet, för effekten blir att mer tomt än
2658 för att bygga fastigheten måste införskaffas. Resultatet blir således att framtida boende ska betala för
2659 tomt de kanske inte ens vill eller behöver använda. Rimligen borde boende och byggare kunna komma
2660 överens om vilket antal parkeringar som faktiskt behövs än att kommunen ska gissa. Kommunala
2661 parkeringsnormer bör därför avskaffas.

2662

2663

2664 **En hållbar och långsiktig bostadspolitik**

2665 Framtidens bostäder måste vara hållbara ur både ekonomiskt, miljömässigt och socialt perspektiv.
2666 Miljömässigt är byggsektorn en stor bov. Utsläppen från byggsektorns alla delar uppgår till 100
2667 miljoner ton koldioxid per år, vilket är lika mycket som utsläppen från Sveriges alla bilar under ett år.
2668 Den största delen av byggsektorns koldioxidutsläpp kommer från fasen då nya hus byggs eftersom att
2669 byggmaterialen och byggmetoden släpper ut mycket koldioxid. Vi vill därför att Centerpartiet tar
2670 ledartröjan i att förenkla för byggbranschens omställning. Detta kan ske genom att fler hus byggs i trä,
2671 vilket inte bara mycket bättre för klimatet utan det förkortar även byggtider med upp till 80% och är
2672 mer kostnadseffektivt.

2673

- 2674 Avfall från byggsektorn står för en tredjedel av allt avfall som uppstår i Sverige om man inte räknar
2675 med gruvavfall. Eftersom omkring en tiondel av byggavfallet klassas som farligt avfall innebär det
2676 allvarliga miljörisker om inte avfallet tas omhand på ett korrekt sätt. Därför vill vi se ett utökat
2677 producentansvar vad gäller byggmaterials livscykelperspektiv. Material ska dels tas hand om på rätt
2678 sätt men också kunna återvinnas eller återanvändas om så är möjligt.
- 2679
- 2680 Den långsiktiga bostadspolitiken måste också vara social. Samhället lyckas inte idag i tillräckligt hög
2681 utsträckning hjälpa de individer som fallit mellan stolarna. Den akuta hemlösheten, där exempelvis
2682 kvinnor fått fly våldsamma relationer, har ökat de senaste tio åren. Det stadsrum som hemlösa möter är
2683 dock allt annat än välkomnande. I hopp om att slippa se det som "är jobbigt" byggs allt fler offentliga
2684 rum med exkluderande design, vilket innebär arkitektur som exempelvis motverkar möjligheten att
2685 sova på en parkbänk. De som lever på botten och andra medmänniskors välvilja måste få känna sig
2686 trygga i stadsrummet och inte förpassas till mörka gränder, skogar eller dunkla brofästen.
2687 Exkluderande design borde förbjudas på offentligt ägda platser.
- 2688
- 2689 I dagsläget bygger kommunala bostadsbolag en stor andel bostäder som riktar sig mot ett flertal
2690 målgrupper av bostadssökande. Vi vill istället se att privata aktörer står för den större andelen bostäder
2691 på bostadsmarknaden, detta för att maximera fördelarna som kommer med en fri marknad.
2692 Kommunala bostadsbolag bör fokusera på att säkerställa bostäder till de mest utsatta i samhället, som
2693 missbrukare eller äldre hemlösa. Särskilt utsatta grupper som har ett akut behov av tryggheten en egen
2694 bostad medför, exempelvis kvinnor utsatta för hedersförtryck eller våld, ska ha förtur till dessa
2695 bostäder. Sveriges kommunala bostadsbolag borde därför ändra inriktning till så kallad social och
2696 affordable housing, det vill säga, bostäder till de som har sämre ekonomiska förutsättningar eller inte
2697 har möjlighet till att införskaffa ett boende överhuvudtaget. Detta skulle också underlätta arbetet med
2698 "bostad först"-principen, vilket ger människor som på grund av missbruk eller andra motsvarande
2699 sociala problem, en egen bostad. Genom att upplåta en plats för dem att börja om och starta ett eget liv
2700 kan de också enklare söka och få ett stadigvarande jobb. Alla lägenheter i social housing-modell ska
2701 vara utspridda och helst bestå av enskilda lägenheter på ett flertal bostadsområden för att förhindra
2702 segregation eller isolering på grund av ekonomiskt tillstånd. Äldreboenden, serviceboenden och andra
2703 specialboenden skulle inte vara en del av social housing-systemet utan en egen boendeform.
- 2704 Jag/vi föreslår partistämman besluta
2705
2706 att Centerpartiet verkar för att införa fri hyressättning i hela beståndet av hyresrätter. Den fria
2707 hyressättningen införs stegvis i kombination med andra verktyg som bostadsbidrag och satsningar på
2708 bostadsbyggande.
2709
2710 att Centerpartiet verkar för att underlätta andrahandsuthyrning genom att höja taket för beskattning av
2711 hyresinkomst.
2712
2713 att Centerpartiet verkar för en större flexibilitet i bankernas utlåningsprocess för att lättare kunna
2714 tillhandahålla lån till exempelvis unga.
2715
2716 att Centerpartiet ska driva frågan om att snarast fasa ut ränteavdraget.
2717
2718 att Centerpartiet verkar för att bostadsrättsföreningar som utgångspunkt ska tillåta
2719 andrahandsuthyrning och att dessa inte får neka uthyrning utan sakliga skäl.
2720
2721 att Centerpartiet verkar för att köp av hyreskontrakt avkriminaliseras.
2722

- 2723 att Centerpartiet verkar för att förändra regler kring folkbokföring så att det är möjligt att skriva sig på
2724 exempelvis en kajplats eller campingplats.
2725
2726 att Centerpartiet verkar för att införa besöksstandard som en ny byggstandard. Detta i syfte att
2727 underlätta nybyggnation och renovering i framförallt mindre bostäder.
2728
2729 att Centerpartiet verkar för att avskaffa kommunala parkeringsnormer vid ny- och ombyggnation.
2730
2731 att Centerpartiet verkar för att byggsektorns koldioxidutsläpp kraftigt minskas genom att underlätta
2732 byggbranschens omställning med exempelvis träbyggande.
2733
2734 att Centerpartiet verkar för ett utökat producentansvar vad gäller byggmaterials livscykelperspektiv.
2735 Detta kan ske genom en högre andel återvinning, större demonterbarhet och bättre avfallshantering.
2736
2737 att Centerpartiet verkar för att förbjuda exkluderande design på offentligt ägda platser som i
2738 exempelvis parker, kring gator och torg samt i anknötning till kollektivtrafik.
2739
2740 att enterpartiet verkar för att kommuners allmännyttatillhandahåller bostäder för de som behöver det
2741 allra mest. Kommuner bör på sikt ställa om från att bedriva bostadsförmedlingar till att endast upplåta
2742 bostäder till de som är i akut behov. Detta kan ske i form av en social housing-modell.
2743
2744
2745

2746 10.7: Sänka trösklar till bostadsmarknaden

2747 *Pietro Marchesi, Täby, Stockholms län*

2748 *Ann-Sofie Lager, Täby, Stockholms län*

2749

- 2750 Hushållens höga skuldsättning gör att ränteavdragen bör trappas ned. Med ett framtida stigande
2751 ränteläge kommer ränteavdraget bli alltmer kostsamt för staten. Nedtrappningen av ränteavdragen bör
2752 påbörjas nu när ränteläget fortfarande är rekordlåg. För att inte hushållens samlade ekonomi ska
2753 påverkas negativt, är det fördelaktigt om förändringen kopplas till sänkningar av andra skatter.

2754 Jag/vi föreslår partistämman besluta

2755

2756 att Centerpartiet ska verka för att utreda hur ränteavdragen för bostadslån kan trappas ner, gärna i
2757 kombination med sänkning av andra skatter.

2758

2759 att Centerpartiet ska verka för att utreda möjligheten att sänka taket för ränteavdraget.

2760

2761

2762 **Distriktets yttrande:**

2763 **BESLUTADES** att bifalla distriktsstyrelsens förslag och därmed, att bifalla motionen.

2764

2765

2766 10.8: Bostäder för äldre

2767 *Christina Linderholm, Stockholm, Stockholms stad,*

2768 *Kent Ivarsson,*

2769 *Thomas Wihlman,*

2770 *Göran Råsmar,*

2771 *Eva Britt Sandlund,*

2772 *Karin Halldin,*

2773 *Bengt Ericsson,*

2774 *Magnus Eriksson*

2775

2776 Varje äldre person ska ha rätt till ett tryggt boende efter sitt behov. Det gäller inte minst de över 85 år
2777 som borde kunna garanteras plats på ett äldreboende. År 2030 kommer antalet personer över 80 år att
2778 ha ökat med 270 000 personer varav 130 000 kommer att vara över 85 år. (SCBs
2779 befolkningsframskrivning 2019). Åtgärder måste vidtas NU för att behovet säkras av seniorboenden
2780 och särskilda boenden. Framförhållningen måste bli bättre när behovet ökar. För att bättre tillgodose
2781 de äldres behov skulle en skärpning kunna införas i socialtjänstlagen. (alternativt i en kommande
2782 äldrelag). En förenklad biståndshandläggning för personer över 85 år skulle också förbättra
2783 möjligheten till ett tryggt boende.

2784 Många äldre känner otrygghet och ensamhet i sin bostad, men får inte plats på ett äldreboende förrän
2785 behovet är akut. Kommunerna har det främsta ansvaret för att tillgodose behovet, men även regioner
2786 och staten måste bidra med bättre planering och enklare regelverk.

2787 Valfriheten finns mest i teorin för äldre som söker ett boende. För att öka möjligheten till ett önskat
2788 boende måste olika former av seniorboenden och trygghetsboenden finnas med i de kommunala
2789 utvecklings- och översiktsplanerna och uppdateras regelbundet på samma sätt som görs för bostäder
2790 för funktionsnedsatta. Ett sätt att öka tillgången på bostäder för äldre är att planering av dessa förs in i
2791 riksintresset, ett statligt styrinstrument som kommuner och regioner ska ta hänsyn till i sina
2792 översiktsplaner.

2793 Kommunernas planmonopol ger dem ansvaret för att behovet av boenden tillgodoses, både för
2794 seniorboenden och trygghetsboende liksom för särskilda boenden. När senior- och äldreboenden byggs
2795 eller komplettering sker är närheten till service och kommunikationer viktig.

2796 Statens styrning genom lagar, regler och normer måste anpassas bättre. Reglerna är otydliga,
2797 krångliga, fördyrande tex beträffande krav på storlek och innehåll i enskilda bostäder. Kraven på
2798 inomhusklimatet i äldreboenden måste bli tydligare. Klimatförändringarna leder till varmare somrar
2799 och kallare vintrar, vilket är särskilt kännbart för äldre.

2800 Regionala seniornätverket i Stockholms län och stad föreslår partistämman besluta att

2801 Jag/vi föreslår partistämman besluta

2802

2803 att rätten till ett tryggt äldreboende stärks genom skärpning i socialtjänstlagen samt genom förenklad
2804 biståndshandläggning för 85+

2805

2806 att särskilda boenden för äldre ska ingå i riksintresset

2807

2808 att planering för olika typer av senior- och äldrebostäder ska ingå i kommunens översiktsplan och
2809 regionala utvecklingsplaner

2810

2811 att statliga regelverk och byggnormer förenklas, och vid behov förtydligas för att uppnå flexibilitet och
2812 kvalitet samt att bygglovsprocessen ses över

2813

2814 att närhet till allmänna kommunikationer och service ska vara en del i planeringen för seniorboenden

2815

2816

2817 **Distriktets yttrande:**

2818 Distriktsstyrelsens svar:
2819
2820 Distriktsstyrelsen tackar för motionen. Stockholm behöver ta höjd för en ökad grupp äldre till exempel
2821 vad gäller utbudet av bostäder.
2822
2823 Att ha en förenklad biståndshandläggning för de som är 85+ är något som Centerpartiet har tagit upp
2824 tidigare, se Centerpartiet i Stockholm stads Valplattform 2018-2022. Där har vi gått ett steg längre och
2825 anser att det inte behövs någon biståndshandläggning över huvud taget för 85+ när det gäller att
2826 erbjuda ett tryggt äldreboende om så önskas. I stadens budget för 2021 har stadsdelsnämnderna fått i
2827 uppdrag att "vid biståndsbedömning ta särskild hänsyn till hög ålder, oro och ensamhet. Med hög ålder
2828 avses 85 år eller äldre". Tack vare Centerpartiet finns det nu 40 miljoner kronor avsatta för att ge fler
2829 85 + ett tryggt boende.
2830 I det här fallet har också motionärerna angett att man ska ta höjd även i Socialtjänstlagen (eller
2831 kommande Äldrelag).
2832
2833 För att underlätta för det totala bostadsbyggandet i Sverige krävs det regelförenklingar. Inom ramen
2834 för januariavtalet har därför flera myndigheter fått i uppdrag att se över alla riksintressen med syfte att
2835 minska dem, både vad gäller antal och total yta. (Översynen kommer att presenteras under hösten
2836 2021). Centerpartiet vill verka för att bostadsbyggandet generellt anses vara ett riksintresse (se motion
2837 nr 10.8) samtidigt som översynen av riksintressen sker men distriktsstyrelsen anser inte att just
2838 särskilda boende för äldre ska vara ett separat riksintresse.
2839
2840 I majoritetens budget ingår planering för senior- och äldreboetider i den s.k. äldreboendeplanen som
2841 godkänns av kommunstyrelsen. Det finns dock mer att göra. T.ex att se till att fler aktörer erbjuder
2842 äldreboenden och att man har olika typer av bostadsformer. Alla äldre är inte en homogen grupp, det
2843 finns olika krav och förutsättningar.
2844
2845 När det gäller att se över bygglovsprocessen samt att förenkla regelverk och byggnormer är det ett
2846 arbete som ständigt sker och som vi ser positivt på. I distriktsstyrelsens motion nr 10.8 nämner vi
2847 några åtgärder som vi anser kan förenkla och förkorta byggprocessen.
2848
2849 När nya boenden planeras (för alla inklusive äldre) bör man ta hänsyn till befintliga och nya
2850 kommunikationsmöjligheter och service. Det är ett berättigat krav och bör vara en del av den
2851 övergripande planeringen.
2852
2853 Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:
2854
2855 - Att bifalla motionens att-sats 1
2856 - Att avslå motionens att-sats 2
2857 - Att bifalla motionens att-sats 3
2858 - Att bifalla motionens att-sats 4
2859 - Att bifalla motionens att-sats 5
2860
2861
2862 Centerpartiet i Stockholms stads distriktsstämma beslutade:
2863
2864 - Att bifalla motionens att-sats 1
2865 - Att avslå motionens att-sats 2
2866 - Att bifalla motionens att-sats 3
2867 - Att bifalla motionens att-sats 4
2868 - Att bifalla motionens att-sats 5
2869 - Att senior- och äldreboenden ingår i ett reviderat riksintresse
2870
2871
2872 Centerpartiet i Stockholms läns distriktsstämma beslutade:

- 2873 - Att bifalla att-sats 1
2874 - Att instämna i att-sats 3 & 4 intentioner
2875 - Att avslå att-sats 2 & 5
2876
2877

2878 10.9: Lantmäteriverksamhet

2879 *Henrik Jansson, Vänersborg, Fyrbodal*
2880

2881 Kostnaderna för lantmäteri är orimligt höga. En enkel avstyckning eller ändrad gränsdragning kostar
2882 tiotusentals kronor.
2883 Systemet lever i en skyddad tillvaro långt utanför rimlighetens gränser.

2884 Gör därför om systemet från grunden till ett helt datoriserat kartsystem där köpare och säljare själva
2885 ritar in de nya gränser man har kommit överens om. Motsvarande system har länge funnits för
2886 aktiehandel, där vem som helst via internet kan köpa aktier för en mycket blygsam avgift. Det är
2887 säkert, enkelt, snabbt och billigt. Samma system skulle fungera i lantmäterisammanhang.
2888 Sverige var en gång först i världen att datorisera aktiehandeln. Ingen skulle idag vilja byta tillbaka till
2889 det gamla manuella systemet. Det är dags att lantmäteriet går samma väg nu.

2890

2891 Jag/vi föreslår partistämman besluta

2892
2893 att lantmäteriet görs om från grunden till ett helt datoriserat system där köpare och säljare själva ritar
2894 in nya gränser via internet.

2895
2896

2897 **Distriktets yttrande:**

2898 Distriktsstyrelsen föreslår stämman besluta:

2899 att föreslå partistämman att en statlig utredning tillsätts för att undersöka Lantmäteriets framtida roll
2900 gällande digitalisering samt samordning med övriga statliga myndigheter.

2901

2902 Utredningen ska också belysa hur man underlättar och påskyndar hanteringen av Lantmäteriets
2903 ärenden, samt undersöker hur kostnader för de tjänster som utförs inom myndigheten minimeras.

2904

2905 Beslöts att

2906 föreslå partistämman att en statlig utredning tillsätts för att undersöka Lantmäteriets framtida roll
2907 gällande digitalisering samt samordning med övriga statliga myndigheter.

2908

2909

2910

2911

2912 10.10: Lantmäteriverksamhet

2913 *Gunnar Selstam, Sotenäs, Fyrbodal*

2914 *Stig-Arne Helmersson*

2915

2916 Kostnaderna för lantmäteri har nu stigit till en nivå där det verkar orimligt att denna utveckling skall få
2917 fortsätta ytterligare. Det kan exempelvis vara enkla tomtkorrigeringar på dator som kostar fyrsiffriga
2918 belopp; Det kan vara femsiffriga belopp för en rak dragning över en liten halvö; Det kan vara
2919 sexsiffriga belopp för en väg där själva vägarbetet är billigare; Det kan vara att lantmätaren aldrig blir
2920 klar; Det kan vara att lantmätaren blir förflyttad och man får betala både denne och den nye

- 2921 lantmätaren. De flesta landsbygdsbor känner väl till dyra lantmåteriförrättningar och andra bekymmer,
2922 krångel och konstigheter i samband med lantmåteri.
- 2923 Lantmåteriets taxekonstruktion medför således ett hinder för många att ta steget att avstycka sin
2924 fastighet vilket även begränsar möjligheten till förtätning av bostäder där så är lämpligt.
- 2925 Idag finns lantmätare som gärna startar egen verksamhet. En utredning behöver göras för vilka
2926 lantmåteriförrättningar man då får behörighet till beroende på examen. En översyn över vilka
2927 bolagsformer som kan vara tillämpliga behöver göras samtidigt, liksom om kommuner med
2928 lantmåteriexaminerade kan göra förrättningar.
- 2929 Eftersom detta är en tillämpning av primär verksamhet torde överklagan kunna behandlas enligt
2930 nuvarande regelverk. Överklagan efter, att lantmätaren yttrat sig, går alltså till Lantmåteriet efter
2931 samma gång som idag.
- 2932 Medborgarnas förtroende av myndigheter och i slutändan politiken är beroende av tjänstemännens
2933 effektivitet och rimliga kostnader för sina förrättningar. Så är det inte idag för Lantmåteriet och därför
2934 måste lantmåteriförrättningar konkurrensutsättas.
- 2935 Gunnar Selstam och Stig-Arne Helmersson, styrelsemedlem resp. ordförande i Sotenäskretsen, Västra
2936 Götaland
- 2937 Jag/vi föreslår partistämman besluta
2938
2939 att en utredning görs hur lantmåteriförrättningar kan konkurrensutsättas
2940
2941
2942 **Distriktets yttrande:**
2943 Kretsstämmans utlåtande:
2944 att bifalla motionen
2945
2946 Distriktsstyrelsen föreslår
2947
2948 att stämman besvarar motionen genom att föreslå följande att-sats
2949
2950 att föreslå partistämman att en statlig utredning tillsätts för att undersöka Lantmåteriets framtida roll
2951 gällande digitalisering samt samordning med övriga statliga myndigheter.
2952
2953 Utredningen ska också belysa hur man underlättar och påskyndar hanteringen av Lantmåteriets
2954 ärenden, samt undersöker hur kostnader för de tjänster som utförs inom myndigheten minimeras.
2955
2956
2957 Beslöts att
2958 föreslå partistämman att en statlig utredning tillsätts för att undersöka Lantmåteriets framtida roll
2959 gällande digitalisering samt samordning med övriga statliga myndigheter.
2960
2961
2962
- 2963 [10.11: Lantmåteriverksamhet](#)
2964 *Åhlund Johan, Mörbylånga, Mörbylånga*
2965
- 2966 Lantmåteriet är den myndighet som kartlägger Sverige och registrerar och säkrar ägandet av alla
2967 fastigheter samt hanterar dess gränser. Utöver den centrala statliga myndigheten finns det kommunala

- 2968 lantmäterimyndigheter i 39 av Sveriges kommuner. 51 % av Sveriges befolkning bor i dessa
2969 kommuner.
- 2970 Behovet av lantmäteritjänster finns i hela landet, även utanför tätbefolkade kommuner. Mängden
2971 invånare är inte det enda som dimensionerar behovet av lantmäteritjänster. Det finns en mängd
2972 verksamheter på svensk landsbygd som är under stor utveckling och förändring.
- 2973 Vi uppmärksammas på att Lantmäteriet har orimligt långa handläggningstider för vissa ärenden och
2974 därtill höga avgifter.
- 2975 De allt längre handläggningstiderna är ett direkt hot mot, samt hinder för, näringslivets utveckling.
- 2976 Fler kommuner bör ha möjlighet att bli lantmäterimyndigheter men Lantmäterikutredningen från 2003
2977 slår däremot fast att personalstyrkan i snitt bör vara nio årsarbetare och som minst fem. Just
2978 personalstyrkans storlek har i tidigare beslut varit ett skäl för Lantmäteriet att neka beviljande till att
2979 bilda egen kommunal lantmäterimyndighet.
- 2980 Som det är idag så kan inte en eller flera kommuner gå samman och bilda kommunal
2981 lantmäterimyndighet.
- 2982 Att tillåta två eller fler kommuner att bilda en gemensam lantmäterimyndighet skulle effektivisera
2983 handläggningstiderna och därmed gynna utvecklingen i glesbygderna.
- 2984 Jag/vi föreslår partistämman besluta
2985
2986 att Centerpartiet verkar för en öppning av lantmäterimyndigheten av riksdagen.
2987
2988 att Centerpartiet verkar för att möjliggöra att små och medelstora kommuner kan samverka om
2989 kommunal lantmäterimyndighet.
2990
2991
2992 **Distriktets yttrande:**
2993 Motionärens intentioner är att lantmäteriförrättning ska få ett effektivare flöde och på så sätt bidra till
2994 positiv utveckling för både näringsliv och utvecklingen i glesbygder genom snabbare
2995 handläggningstider och ett nära engagemang genom att kommuner tillåts samarbeta två eller flera
2996 stycken.
2997
2998 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman besluta:
2999
3000 Att tillstyrka motionen.
3001 (Distriktsstämman beslutade i enlighet med distriktsstyrelsens förslag)
3002
3003
- 3004 [10.12: Lantmäteriverksamhet](#)
3005 *Karin Broström, Norrtälje, Stockholms län*
3006
- 3007 I våra bygder finns det ofta vägar som bildats vid någon förrättning för länge sedan. Det var vägar som
3008 skulle säkerställa att alla i byn skulle kunna få tillgång till strandbete för sina djur eller tillgång till
3009 bryggor för att kunna leverera eller ta emot varor. Dessa vägar har blivit inaktuella och det glöms bort
3010 att de finns när fastigheter byter ägare eller jordbruket förändrats.

3011

3012 Men när en tomt ska avstyckas eller mark byter ägare kan det vid kontakt med Lantmäteriet uppdagas
3013 att här behöver ett flertal fastighetsägare skriva på för att en väg ska kunna nyttjas fast den inte längre
3014 finns i verkligheten. Att avsluta en sådan förrättning och avskriva en väg som bildades för 160 år
3015 sedan och inte har nyttjats på 100 år kan bli en dyrbar och lång historia. Detta gäller inte enbart gamla
3016 outnyttjade vägar utan omfattar också olika former av äldre samfälligheter tex grus-, ler-, eller is(!)-
3017 täkter, slättermyrar och andra gemensamhetsanläggningar (GA) som när de bildades sågs som en
3018 gemensam tillgång för flera fastigheter, till att idag enbart ses som kuriosa, ett
3019 impediment eller ett odlingshinder.

3020

3021 Här behövs en översyn och ett förenklat regelverk för att ändra gamla förrättningar. När det uppdagas
3022 att en väg inte finns bör det finnas ett enkelt sätt att ta bort den från kartan. Ett förenklat
3023 förfarande med väl fungerande ärenderutiner i att kunna avregistrera sedan länge ej använda vägar
3024 eller inaktiva GA skulle underlätta företagande i de gröna näringarna och i att förverkliga
3025 livsmedelsstrategin. Centerpartiet bör därför verka för att enkelt och kostnadseffektivt kunna ta
3026 bort inaktiva GA om och när de blir ett hinder för rationell markanvändning, avstyckning, markköp,
3027 fastighetsdelning mm.

3028

3029

3030 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3031

3032 att Centerpartiet ska verka för att vägar och samfälligheter som inte har något syfte lätt ska kunna tas
3033 bort utan kostnad för fastighetsägare och företagare.

3034

3035 att påtala behovet av väl fungerande ärenderutiner hos Lantmäteriet

3036

3037

3038 **Distriktets yttrande:**

3039 **BESLUTADES** att bifalla distriktsstyrelsens förslag och därmed, att bifalla motionen.

3040

3041

3042 [10.13: Plan- och bygglagen](#)

3043 *Marie Olofsson, Älmhult, Kronoberg*

3044

3045 **Sans och balans i lagar, regler och tillämpning för byggande och samhällsutveckling**

3046 För den som vill förändra och bygga i Sverige finns många lagar och regler att förhålla sig till.
3047 Summan av alla lagar, regler och inte minst tillämpningen av dem gör att de som vill utveckla och
3048 bygga hindras orimligt mycket. Det blir för dyrt, krångligt och ibland helt omöjligt att genomföra
3049 projekt som skulle förbättrat vårt samhälle. Vi missar möjligheter till utveckling.

3050 Det finns många goda skäl att ha lagar och regler för säkerhet, miljöhänsyn mm men det måste också
3051 finnas rimlighet och balans för att samhället ska kunna utvecklas.

3052 Det är själva upplevelsen av att det är så krångligt och orimligt i sig som behöver åtgärdas och det kan
3053 man bara uppnå om grundförutsättningarna är rätt, dvs balans mellan enkelhet/tydlighet, för att
3054 underlätta utveckling, och andra intressen. Det behövs en prioriteringsordning över de olika intressena
3055 för att skapa balans och det ska vara lätt att göra rätt.

- 3056 Några exempel
- 3057 · Strandskyddsregler/fornminnesmärkning som gör att stora områden betraktas som
3058 riksintresse/kulturintresse vilket i praktiken förhindrar utveckling av stora delar av landsbygden.
- 3059 · Oförutsägbarhet t ex vad som får göras i ett område som betraktas som Sammanhållen
3060 bebyggelse om man ens kan få tillgång över en karta där det framgår vilka områden som betraktas som
3061 sammanhållen bebyggelse.
- 3062 · Detaljregler vad gäller hur bostäder ska utformas som ibland framstår som helt orimliga för den
3063 som ska bygga
- 3064 · Mindre formaliafel eller att handlingar och information kommer in i fel ordning kan få orimliga
3065 konsekvenser eftersom rättelse inte enkelt kan hanteras.
- 3066 · Det som byggts måste rivs för att sedan göras om på samma sätt istället för att projekt som i
3067 huvudsak är korrekt utförda kan godkännas i efterhand utan vite.
- 3068 I Centerpartiets tidigare program och stämmobeslut finns många konkreta förslag på åtgärder för att
3069 förenkla och ta bort onödiga regler/kostnader och på andra sätt stimulera byggande av bostäder och
3070 verksamheter över hela landet.
- 3071 Principerna bör vara att reglerna är tydliga, förutsägbara och rättssäkra men också att det är tydligt
3072 vilken prioriteringsordning som ska gälla beträffande andra intressen som miljö, säkerhet, kultur osv.
- 3073 Jag menar att Centerpartiets ingång ska vara att onödiga och orimliga regler inte ska få stå i vägen för
3074 att utveckla och bygga oavsett plats. Men vad är då nödvändigt och rimligt?
- 3075 Jag föreslår
- 3076 att Centerpartiet i program eller annan form ska utveckla övergripande principer om hur planering och
3077 byggande ska fungera och att dessa kopplas till konkreta politiska förslag till förändring.
- 3078
- 3079 Jag/vi föreslår partistämman besluta
3080
- 3081 att Centerpartiet i program eller annan form ska utveckla övergripande principer om hur planering och
3082 byggande ska fungera och att dessa kopplas till konkreta politiska förslag till förändring.
3083
3084
- 3085 **Distriktets yttrande:**
- 3086 Olika intressen står mot varandra och ofta får landsbygdens utveckling stå tillbaka jämfört med
3087 tätbefolkade orter. Balans mellan tydlighet och detaljstyrning är inte alltid enkel. Det måste till
3088 regelförenkling och prioritet för de som lever i samhället just nu. En stor byggnad som Postnords
3089 huvudkontor i Solna kan exempelvis lägga en gammal grav och boplats som hittats på byggplatsen
3090 inne i receptionen medan en familj inte får bygga ett hus på landsbygden för att en samling på fem
3091 stenar på en betesvall inte får flyttas till en solig plats tio meter bort.
3092
- 3093 Planering för framtida invånare bör sträva mot ett bättre samhälle, med mindre detaljstyrning och mer
3094 dialog och självbestämmande. Regelverket behöver stärkas, så bostäder och verksamheter kan frodas i
3095 hela landet utan onödigt krångel och politisk klåfingrighet.
3096
- 3097 Distriktsstämman beslutar

3098 att instämman i motionens intentioner

3099

3100

3101

3102 [10.14: Plan- och bygglagen](#)

3103 *Marcus Ljungqvist, Linköping, Östergötland*

3104

3105 *Äganderätt konsekvenser*

3106

3107

3108 **Motion till C Linköpings-krets, distrikt och riks**

3109 Linköping 2020 - 01 - 31

3110

3111 **Bakgrund:**

3112

3113 Äganderätten har en i praktisk tillämpning svagare ställning juridiskt än exempelvis Kulturmiljö och
3114 miljölågstiftning, Plan och Bygglag mm. Det finns ett egenvärde att värna äganderätten då det är en av
3115 grundpelarna i en liberal marknadsekonomi, och oerhört väsentligt för att enskilda och företag skall
3116 våga verka långsiktigt och utvecklande. Där med finns ett stort allmänintresse i frågan.

3117

3118 Eftersom kommunen har planmonopol riskerar den enskilde fastighetsägaren att komma i kläm när
3119 kommunen gör planering av ytor, stadsutveckling vägar mm. I dagsläget finns alltid
3120 miljökonsekvensbeskrivning (och därmed föregående utredning) i alla plandokument.

3121

3122 **Förslag:**

3123

3124 Det är rimligt att kommuner, regioner och stat bidrar till att den enskildes rätt tillvaratas och ett medel
3125 i detta är att i offentliga förvaltning sker en systematisk granskning av planer, regler och lagar i
3126 hänseende på den eventuella intrång på äganderätten. I de fall kommunen/region/stat själv äger och
3127 disponerar mark/fastighet/verksamhet är det naturligtvis inget problem.

3128 Men där man planerar så att annans egendom påverkas bör konsekvenserna utredas och i möjligaste
3129 mån lindras eller åtminstone värderas.

3130

3131 Marcus Ljungqvist

- 3132 Jag/vi föreslår partistämman besluta
3133
3134 att Äganderättskonsekvens-beskrivningar införs i regionens arbete och sprids till övriga regioner inom
3135 distrikt Östergötland.
3136
3137 att partiet verkar för att Äganderättskonsekvens-beskrivningar införs som del av lagstiftningen
3138
3139 att partiet verkar för att stärka äganderättens ställning i allt lagstiftningsarbete.
3140
3141
3142 **Distriktets yttrande:**
3143 Gränsdragningen mellan den enskildes äganderätt och det allmännas intresse har alltid utgjort en svår
3144 gränsdragning. Äganderätten innebär inte att man samtidigt besitter rätten att nyttja marken såsom
3145 man själv vill, utan det görs alltid en avvägning gentemot det allmänna intresset. Samtidigt kan det
3146 många gånger upplevas som att det offentliga tolkar äganderätten lite för lättvindigt och lägger
3147 begränsningar för nyttjanderätten som inte står i proportion till det allmännas intresse.
3148 Distriktsstyrelsen delar därför motionärens beskrivning av att enskilda markägare kan komma i kläm.
3149 Det är inte heller ett orimligt krav att kommuner, regioner och stat gör tydliga
3150 konsekvensbeskrivningar över effekterna på äganderätten som en plan kan medföra.
3151
3152 Distriktsstämman föreslår partistämman att bifalla motionen.
3153
3154
3155
3156
3157 [10.15: Plan- och bygglagen](#)
3158 *Carina Sundbom, Skellefteå, Västerbotten*
3159 *Leif Holmqvist, Skellefteå, Västerbotten*
3160

3161 För att öka förutsättningarna för en levande landsbygd måste alla företag få likvärdiga förutsättningar
3162 och enklare regler för att kunna expandera.

3163 Ett företag kan innebära många olika typer av verksamheter. Gemensamt är att det är en verksamhet
3164 som registrerats som företag. Dit räknas även jordbruk.

3165 Här kan man se stora skillnader i regelverken mellan dessa företagsgrupper.

3166 När ett jordbruksföretag vill göra utbyggnader på sin mark är regelverket mycket enkelt. Men om en
3167 annan typ av företag vill göra förändringar på sin företagsetablering krävs mycket större insatser,
3168 tillstånd och bygglov, för att göra de tillbyggnader som man behöver för att kunna expandera.

3169 Samhället måste bli mer företagsvänligt för att underlätta för landsbygdens företag. Ett av många
3170 positiva förändringar som följer med enklare regler är att utökad etablering inom befintlig byggrätt,
3171 oftast följs av att fler erbjuds anställning.

3172 För att företagen på landsbygden för att kunna utveckla och expandera sitt företag vill vi att
3173 regelverken ses över så att det blir enklare att söka tillstånd och bygglov.

3174 Jag/vi föreslår partistämman besluta
3175
3176 att • Verka för lättnader i Plan- och bygglagen, så att alla företag som är etablerade på definierad
3177 landsbygd lättare ska kunna expandera och utvecklas, med samma förenklade bygglovsregler som
3178 gäller för jordbruk

3179
3180
3181 **Distriktets yttrande:**
3182 Skellefteå kommunkrets utlåtande:
3183 Kretsstyrelsen ställer sig bakom motionärernas intentioner.
3184 Vi föreslår därför kretsstämman att bifalla till motionen.
3185 Kretsstämman beslutade att bifalla motionen,
3186
3187 Distriktets utlåtande:
3188 En motion med liknande innehåll som denna behandlades på partistämman 2019. Där konstaterades att
3189 det som anförs i stor utsträckning stämmer, i nuvarande PBL finns det onödigt regelkrångel.
3190 Den politik som Centerpartiet driver är till stor del i linje med det som motionären föreslår. Sedan
3191 tidigare finns stämmobeslut om enklare regler för byggande utanför detaljplanelagt område. Detta har
3192 också Centerpartiet drivit i budgetförslag och genom motioner i Riksdagen.
3193 Dessa frågor tas är hanterat i Partistämmoprogrammet om frihetsreformer för landsbygder. Också
3194 antaget vid partistämman 2019.
3195 Där föreslås bland annat att utanför detaljplanelagt område ersätta kravet på bygglov med
3196 anmälningsplikt och därutöver låta landets kommuner peka ut inom vilka områden bygglov alltjämt
3197 ska krävas.
3198 Detta skulle stärka det kommunala självstyret, men det skulle också kraftigt förenkla nybyggnation på
3199 landsbygden och öka människors möjlighet att förfoga över sin egen mark. Det skulle dessutom
3200 minska behovet av att i detalj reglera olika typer av byggnadsverk på det vis som motionären föreslår.
3201 Givetvis kommer också ett mer decentraliserat förfarande leda till behov av förtydliganden och att
3202 undantag specificeras men i gengäld blir det möjligt att undvika att den sortens regler ytterligare
3203 komplicerar plan- och bygglagen. Och att besluten kan tas ute i kommunerna nära de människor som
3204 berörs.
3205 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman att instämma i motionens intentioner.
3206
3207 Carina Sundbom reserverar sig för bifall till motionen.
3208
3209 Distriktsstämmans behandling av motionen:
3210 Förslag som lämnas under distriktsstämman
3211 • Leif Holmqvist, Skellefteå och Carina Sundbom, Skellefteå, yrkar bifall till motionen med stöd av
3212 Jan Olophsson, Vindeln.
3213 • Mattias Larsson, distriktsstyrelsen, yrkar bifall till distriktsstyrelsens förslag till beslut.
3214
3215 Beslutsordning:
3216 Ordföranden finner att det finns två förslag till beslut, distriktsstyrelsens förslag till beslut, samt Leif
3217 Holmqvists, Skellefteås och Carina Sundboms, Skellefteås, mfl förslag till beslut att bifalla motionen.
3218 Ordföranden föreslår att förslagen ställs mot varandra, distriktsstämman godkänner beslutsgången.
3219
3220 Omröstning genomförs.
3221 Resultatet av omröstningen redovisas:
3222 84 av 89 ombud har röstat.
3223 47 ombud har röstat för distriktsstyrelsens förslag till beslut
3224 37 ombud har röstat för Leif Holmqvists, Skellefteås, mfl förslag till beslut
3225
3226 Distriktsstämman beslutar enligt distriktsstyrelsens förslag till beslut.
3227 Reservationer
3228 Carina Sundbom, Skellefteå, reserverar sig till förmån för motionen.
3229
3230
3231
3232
3233

3234 [10.16: Plan- och bygglagen](#)

3235 *Marcus Ljungqvist, Linköping, Östergötland*

3236

3237 **Motion till C Linköpings-krets, distrikt och riks**

3238 Linköping 2020 - 01 - 31

3239

3240 **Bakgrund:**

3241

3242 Kommunen har planmonopol. Det innebär att kommunen har rätt att för samhällsutveckling lägga
3243 planer för infrastruktur och bostäder mm.

3244 I Linköping har kommunen planerat för stadsnära lantligt boende i sin Översiktsplan för landsbygden
3245 och småorterna. I övrigt har man lagt stora restriktioner på byggnation i randzonen till staden (ca 20
3246 km ut). För att smidiggöra tillkomsten av stadsnära lantligt boende har man gjort försök att använda
3247 ett planinstrument ur plan och bygglagen (PBL) som heter Områdesbestämmelser (OB). Dessa
3248 bestämmelser tog ursprungligen fram för att reglera specifika begränsade kulturmiljöer, typ Kyrkby
3249 eller annat med höga kulturvärden.

3250 Linköpings kommun använder detta att göra ”detaljplan light” på stora område, flera 1000 hektar av
3251 stadsnära landsbygd. Konsekvensen är att få byggmöjligheter tillskapas men stora begränsningar
3252 införs på stora delar av stadens omland.

3253

3254 **Förslag:**

3255

3256 Områdesbestämmelserna och tanken att planera stora ytor på landsbygden andas plansocialism och är i
3257 min mening oerhört långt från Centerpolitik och från de grundvärderingar som fastställs i
3258 partiprogram. Det stämmer oerhört dåligt med det gällande allians-samverkans-program som är
3259 kommunens styrdokument för mandatperioden. I allians-samverkans-dokumentet finns exempelvis
3260 skrivningar som att allt utanför detaljplanerat område skall allt som uttrycka ingen inte är förbjudet
3261 vara tillåtet.

3262 Områdesbestämmelserna ger mycket långtgående konsekvenser för många enskilda i form av K och Q
3263 märkta byggnader som plötsligt kräver bygglov för minsta åtgärd. Skyddsmärkning av träd i
3264 skogsproduktions mark, samt ett starkt framtida hinder för allt det som inte planerats in.

3265 Man så att säga fryser landsbygdens dynamiska framtida utveckling.

3266

3267 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3268

3269 att Centerpartiet på riksnivå verkar för plan och bygglagen tydliggör att områdesbestämmelser bara
3270 kan användas för att skydda specifika kulturområden av typ kyrkby mm och inte stora arealer av

3271 landsbygd.

3272

3273

3274 **Distriktets yttrande:**

3275 Motionären pekar på en viktig fråga när det kommer till att skapa långsiktiga planeringsförutsättningar

3276 på landsbygden. Partiets ambition är att förenkla så långt som det bara är möjligt och helst tillåta den

3277 största delen av bostadsbyggande enbart via bygglov. Dessvärre tillåter inte PBL att större volymer

3278 byggs utan att det först finns ett kommunalt plandokument i botten. Detta ska oftast föregås av en

3279 översiktsplan och därefter en detaljplan. En detaljplan är ett storskaligt verktyg som just detaljreglerar

3280 markanvändning, tar lång tid att genomföra och kan medföra stora begränsningar för de som berörs.

3281 Dessutom belastas den sökande med hela plankostnaden. För att komma runt detta och förenkla

3282 bostadsbyggnation så krävs antingen en förändring av lagstiftningen eller att vi nyttjar andra verktyg på

3283 ett annat sätt än de var tänkta till. Områdesbestämmelser är ett sådant verktyg. Genom att skapa en

3284 områdesbestämmelser så kan all bostadsbyggnation inom detta område ske enbart genom bygglov.

3285 Oftast handlar det om stora volymer bostäder inom ett och samma område.

3286 Kommunerna behöver alla tänkbara verktyg för att underlätta bostadsbyggnation på landsbygden,

3287 Distriktsstyrelsen tror inte att en statlig reglering kommer underlätta byggnation på landsbygden, utan

3288 det handlar om att hitta nya vägar fram.

3289 Distriktsstämman föreslår partistämman att avslå motionen.

3290

3291

3292

3293 [10.17: Plan- och bygglagen](#)

3294 *Hans Johansson, Säter, Dalarna*

3295

3296 I samband med byggprojekt av olika slag behövs utrymmen dels för förvaring av byggmaterial dels

3297 utrymmen för rast, ombyte, sammanträden m.m. kopplade till byggprojektets drift. Det torde framstå

3298 som en självklarhet att etableringen på byggarbetsplatsen är en följd av projektet som sådant och att

3299 något lov för densamma inte ska krävas.

3300 Ansökan och handläggning av bygglov tar naturligtvis resurser i anspråk som kan användas till annat.

3301 Tyvärr finns inget generellt undantag i plan- och bygglagen som avser de delar av en byggetablering

3302 som enligt grundregeln kräver lov exempelvis byggbodars. Byggnadsnämnderna tillämpar lagen olika.

3303 I vissa kommuner krävs lov beroende på bodarna storlek och på den tid de ska stå uppställda. I andra

3304 kommuner krävs aldrig lov så länge bodarna är uppställda i direkt anslutning till därför avsett bygge.

3305 Bygglov för bodar framstår som onödigt i sammanhanget och medför ofta en relativt komplicerad

3306 process. De tillfälliga byggnaderna placeras ofta i strid mot gällande detaljplan vilket gör det

3307 nödvändigt att höra berörda sakägare. Ett förtydligande som går i riktningen att bodar på

3308 byggarbetsplatsen undantas från kravet på lov är välbehövligt

3309 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3310

3311 att bodar avsedda att användas under byggtid undantas från kravet på bygglov om de placeras i

3312 omedelbar närhet av det byggprojekt de är avsedda för och på samma fastighet

3313

3314

3315 **Distriktets yttrande:**

3316 Centerpartiet har en lång historia av att jobba med regelförenklingar och denna motion är en del i detta

3317 arbete.

3318

3319 Centerpartiet Dalarnas distriktsstämma beslöt

3320

3321 att bifalla motionen

3322

3323

3324

3325

3326 10.18: Plan- och bygglagen

3327 *Pontus Haglund, Älmhult, Kronoberg*

3328

3329 Att bygga sitt drömhus, renovera sommarstugan eller bygga en ny inglasad altan är det många som
3330 gör. Oavsett om det är i stad, på mindre orter eller på landsbygden så finns det en uppsjö med lagar
3331 och regler som behöver tas i beaktande av den som bygger.

3332
3333 I min roll som ordförande i Miljö- och byggnadsnämnden i Älmhult så har jag noterat att byråkratin,
3334 regelkrångel och löpmeter med paragrafer ofta blir så omfattande att även yrkesmännen missar i vilken
3335 ordning och vilka ansökningar som behöver göras och när.

3336 I en del fall, såsom uppförande av skyltanordning utan bygglov eller installation av eldstad, där man
3337 på något vis missat ett startbesked eller annat så finns det idag chans att göra en rättelse. Oftast så går
3338 rättelsen ut på att man plockar ner, river eller monterar bort innan ett nämndsmöte – annars riskerar
3339 man att betala vite eller sanktionsavgift.

3340 Vi som politiskt valda i nämnden har i dessa lägen oftast inget val än att besluta om vite och kan inte
3341 avfärda ärendet. Ett ofta använt uttryck för att minska en sanktionsavgift/vite är att använda frasen
3342 ”Överträdelsens art står inte i relation till vitet storlek”... och nämnden har då chans att typ halvera
3343 beloppet.

3344 Installation av rökkanaler, ändring av fasad (ändrat mot sökt bygglov) montering av skyltanordning
3345 mm där exempelvis startbesked saknas resulterar alltid i vitesföreläggande – men chans till rättelse
3346 känns ”löjlig”. Att be den sökande att plocka/montera ner för att sedan installera/resa igen för att
3347 startbesked saknas känns som en oerhört kostsam och tröttsam hantering både för tjänstemännen och
3348 för politiken och inte minst för den sökande. Jag kan inte beskriva hur den sökandes känslor är i detta
3349 läge, när byråkratin sätter käppar i hjulet.

3350 Exempelvis, i de fall där en fackman installerat en rökkanal utan startbesked så blir inte installationen
3351 bättre genom att montera ner den för att det inte gått rätt till pappersledes. Arbetet är ju utfört enligt
3352 alla de krav som ställs och är i sak enbart olaglig eftersom det praktiska arbetet inte hanterats korrekt.
3353 En kompletterande besiktning i detta fall skulle vara fullt tillräckligt.

3354 Vi politiker behöver bättre verktyg för att hantera dessa situationer så att de som gör rätt – fast i fel
3355 ordning – inte skall bli drabbade.

3356

3357 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3358

3359 att Centerpartiet arbetar fram en lagändring som möjliggör för de fall där det är möjligt att man istället
3360 för nuvarande rättelse ”system” inför ett besiktningssystem som är mindre byråkratiskt, enklare,
3361 billigare och rättvisande. Det skall vara lätt att göra rätt.

3362

3363

3364 **Distriktets yttrande:**

3365 Motionären tar upp en fråga som troligen diskuteras i många byggnadsnämnder. Att begära rättelse
3366 kan, så som man beskriver i motionen, kännas "löjlig" när något redan är färdigbyggt. Men frågan
3367 gäller om man kan undvika rättelsebeslut genom att göra en kompletterande besiktning i efterhand.
3368 Motionären efterlyser ett system som gör det enklare, billigare och rättvisare att bemöta sökande som
3369 begått ett misstag. Som motionären nämner i sin text finns redan idag ett slags system för att hantera
3370 sådana misstag: Att byggnadsnämnden beslutar om att sätta ner vitesbeloppet till hälften eller en
3371 fjärdedel, om omständigheterna anses förmildrande. På så vis kan ett ärende behandlas enklare,
3372 billigare och rättvisare. Ett bygglov kan dessutom ges i efterhand, även om sökande först måste betala
3373 vitesavgiften. Att diskutera regelförenklingar är dock alltid en principiellt angelägen fråga.

3374
3375 Distriktsstämman beslutar
3376 att instämna i motionens intention.

3377
3378
3379

3380 [10.19: Plan- och bygglagen](#)

3381 *Henrik Juhlin, Huddinge, Stockholms län*
3382

3383 Många vet att det är rätt dyrt att fälla träd utan lov, det kostar ca 12 000 kronor per träd som man
3384 fäller. Vad många dock inte vet är att det knappt är några kostnader alls när man spränger bort berg.
3385 Att spränga bort 250 kvadratmeter berg (alltså samma yta som en 25 meters bassäng med 4 banor),
3386 kostar ca 13 000 kr. Att spränga bort berg i storleken av en simbassäng har alltså ungefär samma
3387 byggsanktionsavgifter som att fälla ner ett träd.

3388 För att förtydliga så är avgiften den samma för schaktning, sprängning eller utfyllnad. Vid schaktning
3389 och utfyllnad så går det ju att återställa och är ju kostnaderna mer rimliga, men troligen också för låga.
3390 Men att spränga bort berg, det är ju väldigt beständigt och borde därför kosta rejält mycket mer.

3391
3392 Att kostnaderna är så låga på att spränga, gör ju att byggherrarna gör det och sedan tar böterna.
3393 Byggsanktionsavgifter är ju till för att avskräcka så att man inte ska göra stora fel, just som det är när
3394 det gäller träd. Men så är inte fallet idag, och det behöver förändras.

3395 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3396
3397 att Centerpartiet verkar för en förändring av byggsanktionsavgifter så att alla typer av fel ger en
3398 avskräckande effekt.

3399
3400

3401 **Distriktets yttrande:**

3402 **BESLUTADES** efter votering med röstsiffrorna 58-72 (5 avstår) att bifalla motionen.

3403
3404

3405 [10.20: Plan- och bygglagen](#)

3406 *Henrik Juhlin, Huddinge, Stockholms län*
3407

3408 Attefallsåtgärder är ett sammanfattande namn på förändringar i plan- och bygglagen från 2014.
3409 Förenklingarna innebär att det inte längre behövs bygglov för vissa åtgärder, men du behöver göra en
3410 anmälan och invänta startbesked.

3411 Lagstiftningen var tänkt att hjälpa till att lösa vardagsproblem och bostadsbristen. Och det är ju en god
3412 tanke. Stefan Attefall skriver själv så här: Tonåringen kan få ett eget hus på gården. Mormor kan
3413 flytta närmare barnbarnen. Studenten får en bostad att hyra.

3414 Attefallsåtgärderna man kan göra är tillbyggnad på högst 15 kvadratmeter, takkupor, inredning av
3415 ytterligare en bostad i ett enbostadshus och den mest kända Attefallshus.

3416 De flesta tror att Attefallsåtgärderna är rätt små, vilket tillbyggnaden och Attefallshusen är. Men när
3417 det gäller inredning av ytterligare en bostad så finns det inga begränsningar på antal kvadratmeter. Det
3418 finns heller inga tidsbegränsningar om hur nytt ett hus får vara innan man får göra dessa åtgärder.

3419 Vad detta betyder i praktiken är att man kan bygga ett nytt hus på låt oss säga 400 kvadratmeter. Så
3420 fort man har fått slutbesked så kan man anmäl om Attefallsåtgärder och då dela huset i två delar på
3421 200 kvadratmeter styck och bygga ett Attefallshus på tomten.

3422 Att man kan göra detta direkt efter att man ha fått slutbesked var ju aldrig intentionen i den nya lagen,
3423 det var tänkt att lösa vardagsproblem, inte skapa stora planeringsproblem för kommuner.

3424 Jag förstår att detta problem bara drabbar ett fåtal storstadskommuner, men jag hoppas att ni som inte
3425 drabbas av detta problem ändå ska kunna finna sympati i problematiken och stödja detta förslag.

3426 För de kommuner som drabbas av hungriga och giriga fastighetsutvecklare kan detta innebära väldigt
3427 stora bekymmer för kommunen och stora vinster för fastighetsutvecklarna. Det som händer är att
3428 kommunen planlägger ett nytt område på låt oss säga 200 bostäder. Det betyder att vägar, avlopp, el
3429 och till exempel en förskola är planerade för 200 familjer. Men eftersom man då kan dela på bostaden
3430 i två delar och bygga ett till hus på tomten, så får området helt plötsligt 600 bostäder. Och kommunens
3431 planering fallerar på alla delar. Detta är ohållbart.

3432 Tycker ni att kommunerna ska ha möjlighet att planera områden, eller vill ni att vi ska kunna bli helt
3433 överkörda av fastighetsutvecklare?

3434
3435 Det finns en relativt enkel lösning på detta, som behåller intentionen med lagen, att den ska lösa
3436 vardagsproblem. Som gör denna marknad ointressant för fastighetsutvecklarna. Det är att sätta
3437 karenstid på hur fort man får göra Attefallsåtgärder på ny fastighet.
3438

3439 När det gäller ROT så har vi exakt detta, så att man inte ska kunna hoppa över delar när man bygger
3440 ny fastighet och sedan göra dem skattefinansierade så fort huset är på plats. När man bygger ett nytt
3441 hus så får man inte söka ROT-bidrag på 5 år. Så samma sak borde gälla Attefallsåtgärder.

3442 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3443
3444 att Centerpartiet ska verka för att en karenstid på Attefallsåtgärder ska införas.
3445

3446

3447 **Distriktets yttrande:**

3448 BESLUTADES efter votering att bifalla motionen.

3449
3450

3451 [10.21: Plan- och bygglagen](#)

3452 *Åhlund Johan, Mörbylånga, Mörbylånga*

3453

3454 I Plan och bygglagen står det under 8 kap 1 § 3 att en byggnad ska vara tillgänglig och användbar för
3455 personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga.

3456 Men under 6§ i 8 kap 2 undantas fritidshus

3457 Som Plan och bygglagen är författad så kan det innebära stora kostnader för många kommuner.

3458 Då många medborgare bygger ett fritidsboende under sitt arbetsliv som de vid pension flyttar till och
3459 blir permanent boende på den fastigheten.

3460 Detta kan medföra stora kostnader då dessa invånare kan behöva ombyggnation på äldre dagar när
3461 åldern tar ut sin rätt.

3462 Kostnaden för tillgängligheten får kommunen stå för.

3463

3464

3465

3466 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3467

3468 att C-partiet verkar för att även fritidshus skall omfattas av PBL 8 kap 1 § utan undantag.

3469

3470

3471 **Distriktets yttrande:**

3472 Motionären föreslår att samma regler skall gälla vad gäller tillgänglighet i fritidshus som nu endast
3473 gäller permanentbostad genom att undantaget för fritidshus i PBL kap 8 § 6 tas bort.

3474 Motionären menar att genom krav på tillgänglighet redan från början undviks stora kommunala

3475 kostnader för bostadsanpassning när många av fritidshusen blir permanentbostäder när ägarna åldras.

3476

3477 Distriktstyrelsen föreslår distriktsstämman besluta:

3478

3479 Att tillstyrka motionen:

3480

3481 Yrkande: Roland Åkesson, Mönsterås; att Centerpartiet verkar för en utredning och översyn av Lagen
3482 om Bostadsanpassningsbidrag med hänsyn till motionens intentioner.

3483 (Distriktsstämman beslutade i enlighet med Roland Åkesson, Mönsterås yrkande)

3484

3485

3486 [10.22: Plan- och bygglagen](#)

3487 *Viktoria Skure-Eriksson, Västerås, Västmanland*

3488

3489 Universell utformning är en grundläggande princip i FN:s konvention om rättigheter för personer med
3490 funktionsnedsättning. Universell utformning utgår ifrån att alla människor är olika med olika
3491 förutsättningar och behov. Det innebär att produkter, miljöer, program och tjänster i största möjliga
3492 utsträckning och behov ska kunna användas av alla, utan behov av anpassning eller specialutformning.

3493 Att tillämpa principen innebär att alla människor, oavsett funktionsnedsättning eller ålder, har
3494 möjlighet att delta i samhället på lika villkor. Det innebär bland annat:

3495 - allt nytt som skapas ska göras tillgängligt för alla genom universell utformning.

3496 - det som redan finns ska göras mer tillgängligt i efterhand genom att normer för tillgänglighet införs
3497 och kan följas upp.

3498 - att det finns ett diskrimineringskydd, vilket betyder att samhället har en skyldighet att se till att
3499 personer med funktionsnedsättning ska kunna delta i allt samhällsliv så mycket som möjligt.

3500 Allt detta låter väldigt fint, men ändå fortsätter det att byggas inne- och utemiljöer i förskolor,
3501 skolor, universitet, bostadsområden, lekplatser, restauranger, idrottsanläggningar med mera som
3502 effektivt utestänger barn, unga och vuxna med olika funktionsnedsättningar. Till 2010 skulle lagen om
3503 enkelt avhjälpna hinder vara genomförd, men fortfarande finns det många platser som ännu inte
3504 åtgärdats och många nybyggda objekt som innebär att man gjort nya enkla avhjälpna hinder. Här ligger
3505 Sverige efter många andra länder inom EU. En trolig orsak är att det fortfarande inte är kännbart
3506 ekonomiskt eller rättsligt om man byggt utan hänsyn till universell utformning, vilket det är i flera
3507 andra länder.

3508 Jag/vi föreslår partistämman besluta
3509 att kraven på universell utformning av utomhus-och inomhusmiljöer tydliggörs i lagstiftningen.
3510
3511 att ett tydligare straffavgiftssystem införs vid nybyggnation som inte uppfyller kraven på universell
3512 utformning.
3513
3514
3515
3516 **Distriktets yttrande:**
3517 Distriktsstämman beslutar att bifalla motionen i enlighet med följande yttrande.
3518
3519 Vicki Skure Eriksson föreslår i en motion att
3520 att kraven på universell utformning av utomhus-och inomhusmiljöer tydliggörs i lagstiftningen.
3521 att ett tydligare straffavgiftssystem införs vid nybyggnation som inte uppfyller kraven på universell
3522 utformning.
3523 För Centerpartiet är det viktigt att vi gemensamt ger stöd till de i samhället som behöver det av olika
3524 anledningar, tex. funktionsvariationer. Partistämman 2019 tog en rad beslut i just den riktningen.
3525
3526 Som motionären påpekar är universell utformning en del av FN:s konvention om rättigheter för
3527 personer med funktionsnedsättning. I konventionen kan vi läsa att universell utformning: ”betyder
3528 sådan utformning av produkter, miljöer, program och tjänster att de ska kunna användas av alla i
3529 största möjliga utsträckning utan behov av anpassning eller specialutformning. ’Universellt utformade’
3530 ska inte utesluta hjälpmedel för enskilda grupper av personer med funktionsnedsättning där så
3531 behövs.”
3532
3533 Centerpartiet verkar på olika sätt för ett samhälle som är tillgängligt för alla. Att universell utformning
3534 används och säkerställs är ett viktigt steg framåt. Att ha en funktionsnedsättning ska inte utgöra ett
3535 hinder för arbete, utbildning, eller andra delar av livet.
3536
3537
3538

3539 [10.23: Planpolitik](#)
3540 *Marcus Ljungqvist, Linköping, Östergötland*
3541

3542

3543
3544

3545 **Motion till C Linköpings-krets, distrikt och riks**

3546 Linköping 2020 - 01 - 31

3547

3548 **Bakgrund:**

3549

3550 Kommunen har planmonopol. Det innebär att kommunen har rätt att för samhällsutveckling lägga
3551 planreservat för byggnation av vägar, infrastruktur, industrimark och bostäder.

3552 Den enskilde kan då komma i kläm när det offentliga planerar och utvecklar samhället.

3553 Det finns ett egenvärde att värna äganderätten då det är en av grundpelarna i en liberal
3554 marknadsekonomi, och oerhört väsentligt för att enskilda och företag skall våga verka långsiktigt i
3555 samhället.

3556

3557 **Förslag:**

3558

3559 Det är rimligt att kommuner och stat bidrar till att den enskildes rätt tillvaratas. Ett medel i detta är att i
3560 samband med att det offentliga (Kommun och Stat) lägger reservat för markanvändning är att dessa
3561 tidsbegränsas. En rimlig avvägning mellan allmänintresset av att kunna planera och den enskildes rätt
3562 att disponera sin egendom skulle vara 5 år.

3563 I de fall kommunen/region/stat själv äger och disponerar mark/fastighet/verksamhet är det naturligtvis
3564 inget problem. Men där man planerar så att annans egendom påverkas bör konsekvenserna bli att det
3565 offentliga förverkligar sina planer genom fastighetsförvärv och vidare detaljplanering. Det finns
3566 otaliga exempel runt om i landet på att planmonopolet använts för att planlägga mark ”för säkerhets
3567 skulle” till ondo för enskilda som hamnat i moment 22 och varken kunnat utveckla eller sälja sin
3568 fastighet.

3569

3570 Marcus Ljungqvist

3571 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3572

3573 att Centerpartiet verkar för tidsbegränsning av statliga och kommunala planreservat regleras i lag.

3574

3575

3576 **Distriktets yttrande:**

3577 Ibland kan det vara nödvändigt att det offentliga skapar en långsiktighet i sina
3578 planeringsförutsättningar för exempelvis stora infrastruktursatsningar och då också tydligt pekar på
3579 svårigheter att bygga inom ett visst område. Detta går dock att göra utan att det skapas ett planreservat
3580 som kan påverka markägaren på ett sätt som saknar proportionalitet. Distriktsstyrelsen delar
3581 motionärens syn på att statliga och kommunala planreservat kan leda till orimliga konsekvenser för
3582 den som får ett sådant på sin mark och tycker därför att en tidsbegränsning är rimlig.
3583 Distriktsstämman föreslår partistämman att bifalla motionen.

3584

3585

3586

3587 10.24: Planpolitik

3588 *Pontus Haglund, Älmhult, Kronoberg*

3589

3590 Stora strategiska beslut som togs redan 1851 har format och präglar fortfarande vårt land.
3591 Johan August Gripenstedt (visionär, liberal och finansminister 1851) såg snabbt behovet av att
3592 skyndsamt bygga järnvägen i Sverige. Dubbelspårig järnväg som Södra stambanan, som vi i
3593 Kronoberg är så beroende av, fanns tidigt med i planerna.

3594 Under den moderna industrialiseringen så har Sverige byggts i olika etapper och sett ur dagens
3595 perspektiv så är det fantastiskt hur visionärt man resonerade och agerade.

3596 Under 1950-talet så tog dåvarande kommuner och regioner fram de detaljplaner som till större del
3597 idag fortfarande är i ”laga kraft”. Utvecklingen har de senaste 30 åren verkligen rusat, och att då under
3598 1950-talet kunna förutse den tekniska utvecklingen tordes nog vara en omöjlighet. På flera håll i
3599 Sverige så har vi än idag kvar de gamla detaljplanerna som bestämmer vad vi får bygga i våra städer
3600 och på mindre orter. Sett med dagens perspektiv så är det inte många av dessa detaljplaner som är
3601 funktionella. Detta är ett stort problem. Vi tycks ha tappat det visionära perspektivet.

3602 De nuvarande gamla detaljplanerna hindrar näringslivsutvecklingen i glesbygden och i mindre
3603 kommuner som är så viktiga för vår centerpolitik. Tillväxt i näringslivet är en viktig komponent i
3604 samhällsbyggandet och ekonomin i varje kommun. Den moderna ekonomin är ”snabb-fotad” och
3605 näringslivet behöver kunna agera snabbt för att hänga med. Expansion blir då problematiskt och
3606 tidsödande då detaljplaner som antagits långt tidigare inte är funktionella. Det åligger
3607 företagaren/näringslivet att ombesörja ändring av detaljplan för att kunna expandera sin verksamhet, en
3608 process som normalt tar två år. Denna tidsrymd sammanfaller sällan med de snabba växlingarna i
3609 marknaden och näringsidkaren får välja att avstå tillväxt eller flytta till annan ort, vilket skapar en
3610 konkurrensfördel för kommuner med modern detaljplanering.

3611 Detta problem finns i hela landet och kommunerna behöver nu hjälp att rusta upp de gamla
3612 detaljplanerna så att kommunen kan blomstra likväl som dess näringsliv – med uppdaterade
3613 förutsättningar.

3614
3615 Centerpartiet behöver ta ledartröjan i denna fråga som har så stor betydelse för fortsatta utveckling och
3616 lägga grunden för att kunna bygga ett modernt hållbart visionärt Sverige.

3617 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3618

3619 att Centerpartiet utformar ett nationellt program som finansierar upprustningen av Sveriges
3620 kommuners äldre detaljplaner

3621
3622
3623 **Distriktets yttrande:**
3624 Problemet med gamla detaljplaner finns över hela landet. Många planer är mycket gamla och inte
3625 anpassade till nutidens förhållanden. De behöver uppdateras och det har inte kommunerna resurser till.
3626 Uppdateringarna genererar oftast inga intäkter, utan medför bara kostnader. Därför är det viktigt att
3627 kommunerna får stöd i detta arbete och att reglerna görs enklare.

3628
3629 Distriktsstämman beslutar
3630 att instämma i motionens intentioner.

3631
3632
3633

3634 [10.25: Planpolitik](#)
3635 *Johan Tunberg, Håbo, Håbo*
3636

3637 Hus byggda i alternativa material tex trä med låg eller ingen CO2 belastning kan kräva tjockare väggar
3638 och bjälklag för att kunna konkurrera med betong.

3639 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3640
3641 att bygghöjder i nya och befintliga planer får överskridas för att kunna bygga samma antal våningar
3642 som om betong/järn används om alternativ materia (tex trä) är miljömässigt bättre.

3643
3644 att byggnaders utvändiga area i nya och befintliga planer ska få vara större för att möjliggöra tjockare
3645 väggar så samma invändiga bo yta (BOA) invändigt kan byggas även om andra miljömässigt bättre
3646 material används eller om man önskar mer isolering.

3647
3648

3649 **Distriktets yttrande:**
3650 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman besluta:
3651 Att bifalla motionen

3652
3653
3654 Motionären tar upp en angelägen fråga där ingången är att vi kan bygga bättre med mindre
3655 klimatavtryck. Att använda metoder och material som är bättre för miljön och som bidrar till en
3656 utveckling av klimatsmarta byggen bör vi underlätta och det är något att ta med sig i det kommunala
3657 detaljplanarbetet.

3658
3659
3660
3661
3662

3663 [10.10.8: Planpolitik](#)
3664 *Charlotte Wennerberg, Kungsbacka, Halland*
3665

3666 Den byggda miljön i Sverige förändras ständigt.

3667 Behov av att bygga nya byggnader finns hela tiden och många nya byggnader realiserar.

- 3668 Äldre och uttjänta hus kommer att försvinna, men en del byggnader kommer att rustas upp och
3669 bibehållas och utvecklas.
- 3670 Vissa hus tillskrivs stora ekonomiska värden medan en del hus har låga värden och vissa hus saknar
3671 nästan ekonomiska värde helt. Spännvidden är mycket stor. En del hus t.o.m. belastar ägaren med att
3672 var olönsamma.
- 3673 Husens värde mäts dels i ekonomiska termer, men hus har också värden som inte kan mätas i pengar.
- 3674 Kulturhistoriska värden, är svåra att mäta, men den byggda miljön kan betyda mycket för människor,
3675 som berörs. Kulturhistoriska byggnader finns av olika dignitet, både sådana hus som är mycket
3676 värdefulla och sådana som är ganska all dagliga. Olika Q och K-värden och byggnadsskydd skyddar
3677 värdefull bebyggelse enl. lag.
- 3678 Den byggda miljön finns som bakgrund till den byggda verkligheten som omger människan och utgör
3679 en del av hennes identitet. Igenkänning, och "hemma-hörandekänsla" har ofta med befintliga hus att
3680 göra. Den byggda miljön angår inte bara dem som bor i husen, och / eller de som äger husen. Husen
3681 har betydelse för långt fler än de som bor eller bott i närheten, och de som är fästa vid stadens siluetter
3682 och olika byggda gaturum. Husen utgör en del av stadens identitet, och faktiskt också människans
3683 identitet; "Här hör jag hemma".
- 3684 Vid nybyggnation och planläggning av blivande bebyggelse, förekommer många praktiska och
3685 ekonomiska överväganden. Många frågor regleras av olika lagar och förordningar, men utseendet av
3686 det blivande behandlas ibland med stor osäkerhet eller ibland okunnighet.
- 3687 Jag/vi föreslår partistämman besluta
3688
3689 att föreslå att det inrättas Skönhetsråd som stödjer kommunernas handläggning i planläggning av
3690 bebyggelsen, både befintlig och ny tillkommande
3691
3692
- 3693 Distriktets yttrande:**
3694 Distriktsstyrelsens yttrande
3695
3696 Distriktsstyrelsen instämmer med motionären i de risker som idag, men även tidigare genom historien,
3697 finns då ny bebyggelse skall anläggas. Risker att ekonomi och funktion går förlorade andra viktiga värden
3698 är ständigt närvarande. Därför har både lagstiftaren och de lokala byggnadsnämnderna, med
3699 stadsarkitekter som stöd, en mycket viktig uppgift.
3700
- 3701 Skönhet är dock alltid en subjektiv bedömning. Vilka värden som skall vara bärande vid ett bygglov
3702 eller vid planläggning bedöms utifrån det utrymme lagstiftningen ger, men också utifrån vad den
3703 folkvalda beslutsfattaren ser. Distriktsstyrelsen anser att det bästa "skönhetsrådet" utgörs av de
3704 förtroendevalda beslutsfattare som är satta till att bedöma förslag och idéer. Till sin hjälp har dessa inte
3705 bara sin egen erfarenhet och kunskap, utan även stadsarkitekter och planarkitekter. Distriktsstyrelsen
3706 anser dock att utrymmet för att göra denna bedömning som förtroendevald idag begränsas av gällande
3707 lagstiftning. Större utrymme borde ges för de kommunala nämnderna att fatta beslut om undantag för
3708 att därigenom möta behovet av "skönhetsvärden" i sina beslut. Med detta sagt, så anser
3709 distriktsstyrelsen likväl att det är hos den beslutande nämnden som ansvaret ligger och att det därmed
3710 inte föreligger något behov av inrättande av lokala, regionala eller nationella skönhetsråd.
3711
- 3712 **DISTRIKTSSTYRELSEN FÖRESLÅR STÄMMAN BESLUTA**
3713
3714 att avslå motionen
3715

3716 Distriktsstämmans beslut

3717

3718 **BESLUTAS**

3719 att avslå motionen

3720

3721

3722 [10.27: Ödehus](#)

3723 *Louise Grabo, Vara, Skaraborg*

3724

3725 I Sverige finns det över 100 000 ödehus som står och förfaller, de flesta på den svenska landsbygden
3726 och glesbygden. Ödehusrörelsen växer: i dagsläget samlar till exempel Facebook-gruppen ”Jag
3727 räddade ett ödehus” 10.8 000 personer med intresse av att bygga om och bevara gamla hus. Det finns
3728 flera anledningar till att vilja ta sig an ett äldre hus och restaurera det för att göra det beboeligt. Det
3729 kan vara en fascination för övergivna byggnader, ett miljö- och hållbarhetsperspektiv, intresse för
3730 historia, byggnadsvård, återbruk eller en kärlek för landsbygden.

3731

3732 Vi ser just nu en våg av människor som lämnar städerna för att flytta ut till mindre orter och
3733 landsbygden. Exempelvis visar nya siffror från SCB att 2020 var ett rekordår, då 5 10.20 personer
3734 flyttade från Stockholms län (SCB 2021). Statistiken visar också att det främst är unga personer och
3735 familjer som lämnar storstaden. Det är en trend som förstärks av pandemin men kan hålla i sig då
3736 hemmajobb är betydligt mer normaliserat idag, vilket möjliggör att du kan bo på annan ort än där ditt
3737 arbete finns.

3738

3739 Centerpartiet bör anamma denna våg och visa att vi är ett parti för alla som bor eller vill bo på
3740 landsbygd och glesbygd. Att unga par väljer att ta sig an gamla obebodda hus är något som bör
3741 uppmuntras. Att det lyser i tidigare övergivna hus, att de lokala småskolorna får större elevunderlag
3742 och att småkommuner får fler medborgare och större skatteintäkter är positivt för lokalsamhället.

3743

3744 **Premiera hållbara renoveringsmetoder**

3745 Ödehusrörelsen innebär att intresset för hållbara renoveringsmetoder ökar. Att varsamt renovera
3746 genom att bevara gamla fönster, laga timmer eller behålla gamla trägolv är hållbart ur både ett
3747 ekonomiskt och ett ekologiskt perspektiv. Dessvärre är kunskapen om gamla renoveringsmetoder låg i
3748 Sverige, och det är brist på professioner som timmermän, fönsterrenoverare och murare. Dessutom
3749 premieras ofta ”slit-och-slägg” i dessa sammanhang, då det ofta är billigare och enklare att köpa nytt
3750 än att renovera det befintliga. Ett konkret exempel är ROT-avdraget, som bara gäller när arbetet utförs
3751 på plats eller i närheten av huset. Det betyder att du kan ta in byggarbetare för att byta fönster, men om
3752 du väljer att renovera de gamla fönstren så kommer de inte kunna gå under ROT-avdraget eftersom det
3753 behöver göras i en professionell snickeriverkstad.

3754

3755 **Förenkla processen vid avstyckning av mark**

3756 Nuförtiden är det många markägare som äger skogs- eller jordbruksmark som tidigare var flera tomter.
3757 Då har de fått ytterligare ett eller flera hus i sin ägo, som många gånger står obebott. Det finns en viss
3758 skepsis mot att hyra ut eller sälja dessa hus, med risk för att det skulle medföra problem såsom social
3759 dumpning eller risk för att kriminella personer flyttar in. När en markägare väljer att sälja huset så
3760 måste en avstyckning av mark göras. Detta är ofta långdragna processer som sköts av länsstyrelserna,
3761 och avgiften ska spegla handläggningen som det kräver. Kostnaden för detta har ökat de senaste åren
3762 och kan uppgå till 40 000–50 000 kronor, samtidigt som handläggningstiderna är långa och kan ta över
3763 ett års tid. Att det ska ta så lång tid att få till stånd sin avstyckning förlänger processen för
3764 byggnationer, och kan vara det som hindrar många från att vilja köpa ett hus på platser där tomten
3765 behöver avstyckas.

3766

3767 **Förenkla bygglovsprocesser för gamla hus**

3768 För att göra ett över hundra år gammalt hus beboeligt behöver man många gånger dra in vatten, el och

3769 avlopp. Det kan därför vara smidigt att göra en utbyggnad, eftersom det är enklare än att dra in vatten
3770 och avlopp i det befintliga huset. Om det är ett mindre hus kanske man också vill göra en utbyggnad
3771 för att få något till rum och kunna bo en hel familj i huset. Bygglov för dessa typer av utbyggnader är
3772 krångliga att ansöka om, och hur ansökningsprocesserna ser ut varierar mellan kommuner. I vissa fall
3773 behövs inte bygglov om utbyggnaden är mindre än en viss procentsats av husets hela yta. I vissa fall är
3774 husen dock särskilt utmärkta av kommunen (och då behövs bygglov i alla fall), och ibland ställer
3775 kommunen krav på att alla förändringar på huset måste göras för att återskapa huset som det en gång
3776 var. Samtidigt ställer man ibland samma krav på utbyggnader av gamla hus som på helt nybyggda hus.
3777 Detta kan gälla exempelvis tillgänglighetskrav, som är väldigt detaljerade och många gånger strider mot
3778 de principer man har för att bevara och efterlikna ursprungshuset. Det finns därför goda skäl till att ta
3779 bort reparation och utbyggnader på gamla hus från dessa tillgänglighetskrav.

3780
3781 **Finansiering**

3782 Det är ofta svårt att få banklån för att köpa och renovera ett gammalt hus på landsbygden. Banken ser
3783 det som en risk eftersom marknadsvärdet är för lågt för att det ska vara en bra investering. Boverket
3784 presenterade 2019 en utredning med förslag på statliga topplån, där staten i vissa fall ska kunna
3785 medfinansiera bankerna för lån till småhus på landsbygden (Boverket, 2019). Det skulle innebära att
3786 om man vill bygga nytt eller göra en ombyggnation av ett befintligt hus på landsbygden så skulle
3787 staten kunna finansiera delar av lånet. Man måste få ett vanligt lånelöfte från banken men staten kan
3788 sedan ”toppa upp” lånet med ytterligare summa för att det ska vara möjligt att få lån för en större
3789 renovering som ofta krävs av ett gammalt hus. För att ett statligt topplån ska komma i fråga måste man
3790 först ha en bankfinansiering som uppgår till 50 procent av produktionskostnaden, och lånet kan täcka
3791 upp så att finansieringen uppgår till maximalt 85 procent av produktionskostnaden. De resterande 15
3792 procenten får enskilda skjuta till i eget kapital. Boverket skulle administrera topplånet, men för att
3793 ansöka om lån behöver kommunen också godkänna ett delat förlustansvar och intyga att det finns ett
3794 varaktigt behov av bostaden. Detta skulle kunna vara ett sätt för landsbygdskommuner att locka nya
3795 invånare, som i sin tur kan bidra med skatteintäkter och till en levande landsbygd. Boverkets förslag
3796 lämnades in till Regeringskansliet i april 2019, men i skrivande stund har beredningen hos
3797 Finansdepartementets enhet för bostäder och byggande dragit ut på tiden. Det är viktigt att
3798 Centerpartiet verkar för att förslaget blir verklighet.

3799 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3800
3801 att Centerpartiet ska verka för att ROT-avdraget ska inkludera och premiera hållbara byggnadsmetoder
3802 som inte alltid kan ske på plats i bygget, exempelvis fönsterrenovering.

3803
3804 att Centerpartiet verkar för att länsstyrelserna kortar handläggningstiderna för avstyckning av tomter
3805 och minskar kostnaden för den enskilde individen.

3806
3807 att Centerpartiet verkar för att tillgänglighetskrav inte bör gälla vid ombyggnation av gamla småhus.

3808
3809 att Centerpartiet verkar för att statliga topplån för ny- och ombyggnationer av bostäder på landsbygden
3810 införs.

3811
3812
3813 **Distriktets yttrande:**

3814 Distriktsstyrelsen tycker precis som motionärerna att det är viktigt att vi tar hand om de hus som redan
3815 finns och gör dem beboliga. Ändamålet med renoveringsarbetet bör vara viktigare än var den specifika
3816 arbetsinsatsen utförs.

3817 Normalt sett är Lantmäteriet som genomför avstyckning av tomter, inte Länsstyrelsen även om denna
3818 myndighet kan användas som remissinstans.

3819 Att inte påföra onödiga krav på hus som annars skulle stå tomma gagnar inte landsbygdens utveckling.

3820 Enligt Boverket gäller följande vid ändring och ombyggnation:

3821 ”Vid ombyggnad får man anpassa och göra avsteg från tillgänglighetskraven med hänsyn till
3822 varsamhetskravet och förvanskingsförbudet samt därutöver:

3823
3824 • om det är uppenbart oskäligt med hänsyn till byggnadens förutsättningar, och
3825 • om det är uppenbart oskäligt med hänsyn till ändringens omfattning.”
3826
3827 Detta öppnar för att man ska ta hänsyn till byggnadens nuvarande användning och inte påföra orimliga
3828 krav. Det är dock viktigt att Centerpartiet verkar för att tillämpningen av regelverket är förutsägbart
3829 och inte blir godtyckligt och upp till varje tjänsteperson att bedöma.
3830 Motionären lyfter ett konkret problem med landsbygdsutvecklingen just nu; det är svårt att få
3831 finansiering för renovering av hus på landet då bankerna inte ser tillräckligt värde i fastigheterna och
3832 därmed är ovilliga att låna ut pengar. Det är dock tveksamt om skattemedel ska avsättas till att den
3833 typen av låneverksamhet, även om tanken är väldigt god. Det riskerar också att medföra ett omfattande
3834 regelverk för att inte riskerna för skattebetalarna ska bli för stora.

3835
3836 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman besluta att:

3837 - bifalla första attsatsen

3838 - att ändra lydelsen i andra attsatsen till

3839 ”Centerpartiet verkar för att lantmäteriet kortar handläggningstiderna för avstyckning av tomter och
3840 minskar kostnaden för den enskilde individen”

3841 - anse tredje attsatsen besvarad

3842 - avslå fjärde attsatsen

3843

3844 Distriktsstämman behandlar motionen

3845

3846 Distriktsstämman beslutar enligt distriktsstyrelsens förslag.

3847

3848

3849

3850 10.28: Skydd av åkermark

3851 *Johan Vesterlund, Helsingborg, Skåne*

3852 *Peter Janson*

3853 *Monica Andersson*

3854 *Sara Johnson*

3855 *Bengt Persson*

3856 *Lars Hansson*

3857 En av vår tids stora utmaningar kommer ligga i att klara tillgången till god åkermark. När städer ska
3858 växa, antingen med bostäder eller näringsliv, får åkermark stryka på foten. Besluten fattas ofta utan
3859 konsekvensutredningar på kort och lång sikt - och med grund i en svag lagstiftning.

3860 Centerpartiet driver idag i många kommuner att stoppa eller kraftigt begränsa byggnation på åkermark.
3861 Ofta står vi ensamma, eller med ett fåtal andra mindre partier, i denna kamp. Tanken är att miljöbalken
3862 ska begränsa detta, men faktum är att dagens skrivningar i texten är för svaga. De senaste 20 åren har
3863 takten av byggnation på åkermark varit ungefär 600 hektar per år - och med en växande befolkning ser
3864 den inte ut att minska. Vi lokalpolitiker måste få hjälp av nationell lagstiftning.

3865 Skrivningen i miljöbalkens 3 kap 4§ är idag uppenbarligen för svaga och ger för stort
3866 tolkningsutrymme för politiker som tänker kortsiktigt:

3867 ”Jord- och skogsbruk är av nationell betydelse. Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för
3868 bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen
3869 och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att
3870 annan mark tas i anspråk.”

3871 Vi menar att Centerpartiet måste våga sticka ut hakan i denna fråga och tydligt ta ställning för en
3872 ändring av miljöbalken, i kombination med en den ändring av Plan-och bygglagen som
3873 Jordbruksverket vill se som skapar större möjlighet för staten att stoppa kommuners exploatering av
3874 åkermark. Vi menar även att staten i nationella planer borde sätta upp riktvärden för bevarande av
3875 åkermarken för att klara självförsörjningen i livsmedelsstrategin. Skrivningarna om ”endast om det
3876 behövs för att tillgodose väsentliga intressen” i lagtexten är för uddlösa. Det är dags för ett ordentligt
3877 skydd av åkermarken. I flera andra europeiska länder finns det system för att poängsätta åkermark,
3878 ordna ersättningsmark och liknande vid ianspråktagande av åkermark för byggnation.

3879 Vi förstår att partiet redan gör mycket på området, men i ärlighetens namn är det tydligt att partiet på
3880 nationell nivå inte gjort tillräckligt. Vi kommunpolitiker slåss i motvind mot de andra partierna, i
3881 exempelvis Helsingborg har vi bildat en särskild grupp för att arbeta med frågorna strategiskt men vi
3882 klarar inte detta utan lagskärpningar på nationell nivå. Nu måste partiet sticka ut hakan i denna fråga -
3883 en gång för alla!

3884 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3885
3886 att Centerpartiet tar ställning för en skärpning av Miljöbalkens 3 kap 4§ i syfte att kraftigt ytterligare
3887 begränsa möjligheten att exploatera åkermark

3888
3889 att Centerpartiet tar ställning för en skärpning av Plan- och Bygglagen gällande statens möjlighet att
3890 stoppa exploatering av åkermark

3891
3892 att Centerpartiet tar ställning för införandet av nationella mål för bevarande och återställande av
3893 åkermark

3894

3895

3896 **Distriktets yttrande:**

3897 Motionären lyfter behovet av att skärpa lagstiftningen för att skydda värdefull
3898 åkermark. Distriktsstyrelsen delar motionärens oro över att åkermark tas ur bruk
3899 med den hastighet som sker idag.

3900 På Centerpartiets stämma i Karlstad 2013 beslutades att Centerpartiet ska verka för
3901 att åkermark i klass 9 och 10 ska klassas som riksintresse. Det skulle möta
3902 motionärens önskemål på starkare skydd i lagstiftningen.

3903 I den livsmedelsstrategi som antogs av riksdagen 2017 står att åkermarken ska
3904 värnas långsiktigt. Det finns idag även ett miljömål ”Ett rikt odlingslandskap” som
3905 bland annat inkluderar odlingslandskapets omfattning och följer upp utvecklingen av
3906 arealen åkermark. Det finns dock inte något uppsatt arealmål, utan istället mäts
3907 målet i kvalitativt genom trender. Det största hotet mot att åkermark tas ur bruk i
3908 Sverige är dock dålig lönsamhet snarare än exploatering, vilket också är något som
3909 Centerpartiet jobbar aktivt med.

3910

3911 Distriktsstämman beslutade att instämma i motionens intentioner.

3912

3913

3914 [10.29: Skydd av åkermark](#)

3915 *Rödeby Centerparti och Rödeby Centerkvinnor Rödeby Centerparti och Rödeby Centerkvinnor,*
3916 *Karlskrona, Blekinge*

3917

3918 Motion: Tänk sju generationer framåt.

3919 **- Stärk skyddet på betes- och åkermarken.**

3920 Åkermark och betesmark exploateras för både bebyggelse, industribyggnation och infrastruktur. Det
3921 händer varje dag utanför ditt köksfönster och det kommer att påverka din vardag. Det finns särskilt
3922 hårt exploaterade kustnära marker längs Östersjökusten i södra Sverige och marker i närheten av
3923 tätorter och dessa behöver skyddas. I Sverige försvinner årligen åker- och betesmark när den
3924 exploateras för tätorters utbredning och nybyggnation av bostadsområden. I världen förstörs åkermark
3925 av miljöförändringar och krig. Bebyggd åkermark går inte att återskapa.

3926 Det finns alternativ: förtätning, effektiv användning av existerande tomtmark eller att premiera
3927 renovering av äldre befintliga hus. Under de senaste 20 åren har åkerarealen i Sverige minskat med
3928 flera tusen hektar. Antalet mjölk-, kött- och spannmålsbönder minskar för varje år och samtidigt vår
3929 grad av självförsörjning. Långsiktiga perspektiv behövs, men oron är stor att resursbevarandet
3930 underordnas mer kortsiktiga ekonomiska värden.

3931
3932 1900-talet var en tid när tätorterna ökade markant och i takt med detta invånarantalet och åkermarken
3933 nyttjades för att bebyggas. Trots vår tids ökade kunskap om åker- och betesmarkens värdefulla värden
3934 för den biologiska mångfalden, jordbruksproduktionen och människors rekreation tas markområden
3935 fortfarande i anspråk vid exploatering. Livsmedelsbehovet i världen ökar med en ökande befolkning.

3936 Lagstiftningen behöver stärkas, bli tydligare och enklare att använda. Det krävs ett ändrat synsätt för
3937 att skydda åker- och betesmarken. Miljöbalkens skrivning är för svag, där står att jordbruksmark inte
3938 får exploateras förrän alla andra möjligheter har prövats.

3939
3940 Vi kan börja idag; stärka skyddet på betes- och åkermarken, planera utvecklingen av våra tätorter på
3941 ett långsiktigt sätt genom ökad utbildning i ämnet inför nya bygglov, nybyggnationer och förslag till
3942 översiktsplaner. På ett nationellt plan bör utredning ske angående vilken effekt det skulle ge att se
3943 goda odlingsmarker som särskilda natur- och kulturvärden och som ett riksintresse. Dessutom borde
3944 samtliga kommuner ha en plan för bevarandet av åkermarken, betesmark och den biologiska
3945 mångfalden.

3946 Motionären yrkar på att Centerpartiet verkar för att:

3947 - arbeta för att stärka skyddet för betes- och åkermarken.

3948 - uppmärksamma frågan vid nybyggnationer och infrastruktursatsningar.

3949 - verka för att minimalt med betes- och åkermark bebyggs.

3950 Rödeby Centerkvinnor och Rödeby Centerparti

3951 **Svar: Motionen togs enhälligt på Rödeby avdelningarnas årsmöte. Motionerna skickas vidare**
3952 **till Centerpartiets förbundsstämma.**

3953 **SVAR:** Karlskronakretsens-styrelsens yttrande:

3954 Kretsstyrelsen instämmer i motionens intentioner. Det är viktigt att värna ytor som åkermark för att
3955 klara framtida behov av livsmedel och energi. Hållbart samhällsbyggande genom förtätning är en
3956 viktig del. Framtidsinriktade kommuner ser till att säkerställa önskad inriktning i sina översiktsplaner
3957 men det krävs också ett nytänk från nationellt håll när det gäller stora infrastrukturbyggnationer.

3958 **Kretsstyrelsen föreslår stämman; Att bifalla motionen.**

3959

3960 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3961

3962 att arbeta för att stärka skyddet för betes- och åkermarken.

3963

3964 att uppmärksamma frågan vid nybyggnationer och infrastruktursatsningar.

3965

3966 att verka för att minimalt med betes- och åkermark bebyggs.

3967

3968

3969 **Distriktets yttrande:**

3970 Motionen behandlar en mycket viktig fråga i Sverige och globalt. Tyvärr är det många som inte inser

3971 problemet. Frågan har funnits i motioner från Blekinge tidigare. Bland annat med förslaget att om

3972 åkerjord måste användas skall entreprenören vara skyldig att på annat ställe göra ny åker med hjälp av

3973 den bortschaktade åkerjorden. Det blir dyrt och då väljs andra alternativ för etablering. Jönköpings

3974 kommun har satt som mål att inte exploatera åkermark. Om det inte går att undvika används tekniken

3975 att återföra jord till ny åker på annan plats.

3976 Distriktsstyrelsen föreslår stämman besluta:

3977 Att bifalla motionen.

3978

3979 Stämman beslutade enligt distriktsstyrelsens förslag.

3980

3981

3982 [10.30: Skydd av åkermark](#)

3983 *Bengt Jacobsson, Staffanstorp, Skåne*

3984

3985 Alltför länge har jordens resurser ansetts outtömliga och samhällets agerande har därför varit ohämmat

3986 för att exploatera tillgångar såsom dricksvatten, mineraler eller åkermark. Den sistnämnda ligger av

3987 naturliga skäl Centerpartiet extra varmt om hjärtat.

3988 Åkermark är inte bara åkermark utan har som så mycket annan olika kvalitet. Marken i sydvästra och

3989 västra Skåne är exempel på åkerjord av mycket hög kvalitet. Alltför många områden av åkermark av i

3990 det närmaste världsklass har i dessa områden redan schaktas. I många fall har exploateringen här skett

3991 av tveksam och kortsiktig karaktär såsom att bygga butiker och shoppingcenter som redan existerar i

3992 mångfald. Vi anser att det är hög tid att vända denna negativa utveckling.

3993 **Följande problemställningar måste upp på bordet**

3994 Att klimatförändringar och en växande befolkning gör att odlingsbar mark kan bli en bristvara i

3995 framtiden.

3996 Att den kunskapslucka som i samhället finns kring hur värdefull och viktig åkermarken och dess

3997 bevarande är, inte minst för kommande generationer, aktualiseras.

3998 Att konflikten som finns för många kommuner, mellan att dels bebygga åkermark för att tillgodose

3999 kortsiktiga ekonomiska mål och mellan att dels bevara åkermark för att ta hänsyn till mer långsiktiga

4000 värden, belyses.

4001 Att åkermarkens nuvarande klassificeringssystem (i en skala 1-10), som år 1971 skapades av

4002 dåvarande Lantbruksstyrelsen, ses över för att passa bättre in i nuvarande samhälle.

4003 **Nuvarande skydd, svagheter och åtgärder**

- 4004 Åkermarken skyddas idag i Miljöbalken och i Plan och Bygglagen.
- 4005 I Miljöbalken står det ” Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller
4006 anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen ”
- 4007 Vad ” väsentliga samhällsintressen ” är finns ingen övergripande definition på.
- 4008 I länsstyrelsers granskning av kommuners översiktsplaner finns inget specifikt krav på att påtala
4009 brister i fråga om bedömningen eller underlaget till hushållningen med jordbruksmark
- 4010 Det innebär i praktiken att det är den enskilda kommunen som förutsätts ta ansvar för bevarande av
4011 åkermarken samtidigt som man ska ta ansvar för behovet av bostäder och service åt en ökande
4012 befolkning. Åkermarken får då ofta stryka på foten.
- 4013 Den nuvarande lagstiftningen räcker inte till.
- 4014 Med ändringar eller skärpningar i lagstiftningen, så att åkermarken ses som ett riksintresse och/eller
4015 specifika krav på granskning i kommuners översiktsplaner av hushållningen med jordbruksmark samt
4016 att mer ingående definiera de så kallade ” väsentliga samhällsintressen ” i Miljöbalken, ges staten en
4017 bättre möjlighet att agera och skydda åkermark och enskilda kommuner kan få fastare ramar att agera i
4018 i sin planering.
- 4019
- 4020 Särslöv den 25 januari 2021
- 4021
- 4022 Bengt Jacobsson
- 4023 Centerpartiet i Staffanstorps kommun
- 4024 Jag/vi föreslår partistämman besluta
4025
4026 att åkermark av god och mycket god kvalitet helt undantas från exploatering samt att även övrig
4027 åkermark kan ges starkare skydd än idag
4028
4029 att sätt hittas för hur konflikten, som finns i kommuner som har behov och krav att växa men som
4030 förhindras av detta med hänsyn till åkermarken, kan hantera
4031
4032 att kunskap om hur viktig denna fråga är kan förmedlas till allmänhet och beslutsfattare
4033
4034 att byggnation praktiskt kan styras om till den mark som är mindre skyddsvärd till exempel skogsmark
4035 eller åkermark av lägre kvalitet
4036
4037 att nuvarande klassificeringssystem av åkermarken ska moderniseras
4038
4039 att Centerpartiet tar initiativ till utredning som tar ett helhetsgrepp i dessa frågor
4040
4041
- 4042 **Distriktets yttrande:**
- 4043 Motionären lyfter åkermarkens långsiktiga betydelse och behovet av ett starkare
4044 skydd. Distriktsstyrelsen delar motionärens bild att produktiv åkermark är viktig att
4045 värna av många anledningar, samt att skyddet idag inte är tillräckligt starkt.

4046 På Centerpartiets stämma i Karlstad 2013 beslutades att Centerpartiet ska verka för
4047 att åkermark i klass 9 och 10 ska klassas som riksintresse. Det skulle möta
4048 motionärens önskemål på starkare skydd i lagstiftningen.
4049 Frågan om åkermarkens plats i den fysiska planeringen har utretts i olika omgångar.
4050 I Jordbruksverkets rapport 2013:35 konstateras t ex att det inte framförallt är
4051 lagstiftningen som är bristfällig utan pekar istället på att jordbruksmark exploateras
4052 utan de avvägningar och beslutsunderlag som lagstiftningen kräver samt att
4053 Länsstyrelserna har inget enhetligt arbetssätt för att ge rådgivning till kommunerna i
4054 fråga om hushållningen med jordbruksmarken.
4055 Precis som motionären beskriver sitter alltså en stor del av problemet i kunskapsbrist
4056 och det krävs ökad kunskap om åkermarkens långsiktiga värde hos beslutsfattare på
4057 alla nivåer. Detta är även något som lyfts i den Livsmedelsstrategi som riksdagen
4058 antagit, och något som Centerpartiet driver.

4059
4060 Distriktsstämman beslutade att instämma i motionärens intentioner.

4061
4062

4063 10.31: Skydd av åkermark

4064 *Christer Henriksson, Halmstad, Halland*

4065

4066 Den svenska åkermarken skyddas i Miljöbalken 3 kap 4§ mot att tas i anspråk för bebyggelse eller
4067 anläggningar.
4068 ”Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det
4069 behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från
4070 allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk”.
4071 I grunden är detta en bra bestämmelse.

4072 Tyvärr har det inneburit att det är mycket svårt att få bygglov för enstaka bostadshus på landsbygden
4073 om huset placeras på åkermark. Detta på grund av att rådande rättspraxis inte anser att enstaka
4074 bostadshus utanför detaljplanelagda områden tillgodoser väsentliga samhällsintressen. Rättspraxisen
4075 tar heller inte någon hänsyn till markens brukningsvärde. T ex att den inte går att sköta rationellt med
4076 dagens maskiner och markens brukningsvärde mm.
4077 Detta för med sig att det kan vara mycket svårt att få bygglov för ytterligare bostadshus på en lantgård
4078 som kan behövas vid en generationsväxling eller om flera syskon i en familj vill bo kvar på
4079 föräldragården. Det kan också vara problem om någon vill starta en verksamhet som är lämpligast om
4080 den ligger utanför detaljplanelagda områden. T ex en hundkennel och vill bygga ett bostadshus i
4081 anslutning till kenneln.

4082 Jag/vi föreslår partistämman besluta

4083

4084 att arbeta för att Miljöbalkens 3 kap 4§ förändras så att enstaka bostadsbebyggelse tillåts på åkermark
4085 där det inte förhindrar ett rationellt lantbruk och endast tar marginella arealer i anspråk

4086

4087

4088 **Distriktets yttrande:**

4089 Distriktsstyrelsens yttrande

4090

4091 Distriktsstyrelsen instämmer helt i motionärens tolkning av nuvarande tillämpning av Miljöbalkens 3
4092 kap. 4§. En levande och attraktiv landsbygd med öppna landskap, livskraftigt företagande och god
4093 livsmiljö, bygger på att människor också kan bo på landsbygden.

4094

4095 Nuvarande tillämpning av lagstiftningen försvårar avsevärt för både generationsboenden och helt nya
4096 bostäder för både äldre och yngre. Distriktsstyrelsen menar också att den biologiska mångfalden i

4097 jordbrukslandskapet snarare gynnas av att fler människor bor där, än tvärt om. Det öppna landskapet
4098 behöver människan för att överleva och frodas, likväl som människan behöver det öppna landskapet.

4099

4100 DISTRIKTSSTYRELSEN FÖRESLÅR STÄMMAN BESLUTA

4101

4102 Att bifalla motionen

4103

4104 Distriktsstämmans beslut

4105

4106 **BESLUTAS**

4107 Attbifalla motionen

4108

4109

4110

4111 [10.32: Skydd av åkermark](#)

4112 *Ingemar Einarsson, Kalmar, Kalmar*

4113

4114 Det är ett gammalt och befogat krav från Centerpartiet att värna åkermarken för livsmedelsproduktion.
4115 Vi har här varit så framgångsrika att åkermarken i princip har fått status som riksintresse. Men som så
4116 ofta med det som är bra, så kan det bli dåligt om det hamnar i fel händer. Om det bedöms vara ett
4117 "väsentligt samhällsintresse" är det idag helt ok att bygga ett helt bostadsområde på den bördigaste
4118 åkermark. När däremot en ung familj vill bygga en villa på landet och har hittat en lämplig tomt,
4119 kanske på en dåligt utnyttjad betesmark, då är det inte något väsentligt samhällsintresse och det blir
4120 avslag på bygglovsansökan. Jag har exempelvis blivit kontaktad av lantbrukare som för att möjliggöra
4121 ett generationsskifte vill bygga en villa på egen fastighet, men av den egna kommunen har fått avslag.

4122 I Kalmar kommun har den politiska majoritet där Centerpartiet ingår haft en generös inställning och
4123 ofta gått mot tjänstepersoners avlagsförslag. I vissa fall har dock länsstyrelsen kommit in i bilden och
4124 då har det tagit stopp. Genom prejudicerande domar i Miljööverdomstolen har det blivit allt svårare för
4125 Samhällsbyggnadsnämndens majoritet att driva sin pragmatiska och liberala linje.

4126 Ett nybygge är på många platser det som bidrar till att människor känner framtidstro och som bidrar
4127 till att utveckla bygden. Det som sker nu är ett hot mot detta. Storsamhällets anhängare har i frågan om
4128 skydd av åkermark liksom i strandskyddslagstiftningen fått ett alltför starkt vapen mot den svenska
4129 landsbygden. Det är inte byggande på en dåligt utnyttjad betesmark eller i ett hörn av en åker som är
4130 ett hot mot livsmedelsförsörjning och jordbruk. Det är däremot den pågående igenväxningen av
4131 tidigare hävdade marker och storskalig exploatering där den bördiga åkerjorden finns.

4132 Jag/vi föreslår partistämman besluta

4133

4134 att Centerpartiet verkar för en annan inriktning kring skyddet av åkermarken. Begreppet "väsentligt
4135 samhällsintresse" måste utvärderas och leda till beslut som möjliggör en ökad byggnation på
4136 landsbygden.

4137

4138

4139 **Distriktets yttrande:**

4140 Motionären beskriver det förhållanden som råder kring byggnation av bostäder på mark som inte
4141 bidrar till livsmedelsförsörjning på grund av exempelvis dålig arrondering, stenbunden och/eller
4142 mycket mager jordmån får stå tillbaka som alternativ för byggnation för ett stort antal så kallade
4143 riksintressen och där lagstiftningen istället gör det enklare att bebygga produktiv åkermark.

4144 Distriktsstyrelsen delar motionärens intentioner att en förändring behöver komma till stånd för att
4145 förenkla byggnation på landsbygden samt att stärka skyddet för den "bra" åkermarken,

4146

4147 Med anledning av ovanstående föreslår distriktsstyrelsen distriktsstämman besluta:

4148

4149 Att instämma i motionens intentioner.

4150 (Distriktsstämman beslutade i enlighet med distriktsstyrelsens förslag).

4151

4152

4153 10.33: Skydd av åkermark

4154 *Wennerberg Charlotte, Kungsbacka, Halland*

4155 *Katarina Sundvall*

4156 *Lisbeth Riberth*

4157 *Elisabeth Svensson Agerbjer*

4158

4159

4160 En av Sveriges största utmaningar är att tillgodose en hållbar livsmedelsproduktion. Att öka

4161 självförsörjningsgraden av livsmedel i Sverige är ett prioriterat mål.

4162

4163 Detta försätter också bostadsbyggande ibland i en svår situation. För att bygga bostäder krävs mark

4164 och ibland används denna mark för livsmedelsproduktion. Av den anledningen är det av största vikt att

4165 vi är tydliga med när jordbruksmark får tas i anspråk.

4166

4167 Jordbruksmark med högt brukningsvärde är en viktig resurs som endast får bebyggas för att tillgodose

4168 betydelsefulla samhällsintressen. Detta endast när samtliga alternativa lösningar prövats och

4169 förkastats. Det är också viktigt att de gröna näringarnas förutsättningar, för att fortsatt bedriva sin

4170 verksamhet, säkerställs i de fall då jord- eller skogsbruksmark måste tas i anspråk för bebyggelse.

4171

4172 När jordbruksmark tas i anspråk för samlad bebyggelse, ska en hög exploateringsgrad tillämpas.

4173 Marken ska användas effektivt och föregås av en bedömning av förtättningsmöjligheter i befintlig

4174 bebyggelse innan i anspråkstagande godkänns. Jordbruksmark som står i tur att bebyggas måste

4175 kategoriseras utifrån brukningsvärde som ställs i förhållande till en produktionsförlust av livsmedel.

4176 Förlorat produktionsvärde och biologiska mångfaldsvärden ska kompenseras på annat sätt om dessa

4177 bedöms påverkas negativt av bebyggelse på platsen.

4178

4179 Vi vill därför att en ny modell för fördjupade översiktsplaner, FÖP, tas fram. En FÖP för livsmedel

4180 och mångfald. Denna FÖP skulle kunna underlätta planeringen då jordbruksmark måste tas i anspråk

4181 för samhällsviktig byggnation. En FÖP för livsmedel och mångfald ska utgå från

4182 livsmedelsproduktion och biologisk mångfald vid i anspråkstagande av mark.

4183

4184 En sådan FÖP kan i sin struktur utgå ifrån Jordbruksverkets ”verktyg för kommuner vid byggnation på

4185 jordbruksmark”, men med ett tydligt fokus på livsmedelsproduktion och biologisk mångfald.

4186 Jag/vi föreslår partistämman besluta
4187
4188 att förlorat produktionsvärde och biologiska mångfaldsvärden ska kompenseras på annat sätt om
4189 jordbruksmark tas i anspråk
4190
4191 att fördjupade översiktsplaner som berör jordbruksmark ska utgå från temat ”produktionsförlust och
4192 biologisk mångfald
4193
4194 att en ny modell för fördjupade översiktsplaner tillämpas. Vi föreslår därför en fördjupad
4195 översiktsplan, FÖP, för livsmedel och mångfald
4196
4197
4198 **Distriktets yttrande:**
4199 Distriktsstyrelsens yttrande
4200
4201 För att undvika motsattsförhållanden mellan en god livsmedelsproduktion och ett utökat
4202 bostadsbyggande måste nya planeringsgrepp anammas. Motionen lyfter två av framtidens viktigaste
4203 samhällsfrågor, bostadsproduktion och livsmedelsproduktion. Distriktsstyrelsen ser, likt motionären,
4204 inte att det måste finnas ett motsattsförhållande mellan livsmedelsproduktion och bostadsproduktion.
4205 Genom att ändra infallsvinkel i planprocessen, likt motionären föreslår, så kan vi hitta en samklang
4206 mellan dessa båda livsviktiga behov.
4207
4208 **DISTRIKTSSTYRELSEN FÖRESLÅR STÄMMAN BESLUTA**
4209
4210 att bifalla motionen
4211
4212 Distriktsstämmans beslut
4213
4214 **BESLUTAS**
4215 att bifalla motionen
4216
4217
4218
4219 [10.34: Egnahemsbyggande](#)
4220 *PeO Cristenson, Kungsbacka, Halland*
4221 *Ulf Persson*
4222 *Charlotte Wennerberg*
4223 *Joakim Carlson*

4224 Det råder bostadsbrist på flera håll i Sverige. Byggandet är trögstartat och många upplever att det inte
4225 är lätt att få igång bostadsbyggandet. Olika besvärande anledningar anges som orsaker till tröghet och
4226 fördröjningar. Priserna är mycket höga, och det är ibland anledningen till att startklara byggen inte
4227 igångsätts. Vid en internationell jämförelse är byggpriserna i Sverige mycket höga.

4228 Unga människor har svårt att klara den ekonomiska tröskel som det innebär att köpa bostad, vare sig
4229 det gäller en lägenhet eller en villa. Ytterligare påfrestningar för det bostadssökande hushållet
4230 tillkommer då utbudet på hyreslägenheter är alldeles för litet och en väsentlig brist på hyreslägenheter
4231 råder. Lån och priser gör att unga människor skuldsätter sig för stora belopp och binder sig vid
4232 livslånga ekonomiska åtagande i unga år.

4233 Bostadsbrist är inget nytt för vår tid. Jämför man dagens bostadssituation med historiska skeenden så
4234 finns hjälp att få, och inspiration att hämta, på hur tidigare generationer löst kniviga och pressade
4235 situationer för bostadsbehövande.

4236 Under nästan 100 år byggdes tusentals nya hem i Sverige, som egnahems-byggeri. Egnahems-
4237 byggeriet utfördes med hög kvalitet, både gällande material och formgivning, som står sig väl än idag
4238 och utgör en inte oväsentlig del av vårt nuvarande bostadsbestånd.

4239 Egnahems-byggeriet utfördes som ett gemensamt ordnat självbyggeri, med god organisation. Bra
4240 stads-/detaljplaner och husritningar med sammanhållna karaktärer, skapade bostadsområden med
4241 varaktigt höga värden, även vid en internationell jämförelse. Egnahems-byggarna erhöll fördelaktiga
4242 lån, och ekonomin för husbyggarna hölls låg. Historiskt har det varit människor med små inkomster
4243 som var egnahems-byggare. Den egna arbetsinsatsen var en förutsättning för att hålla budgeten för
4244 husbygget. Tomterna upplåts med välreglerad tomträtt.

4245 Vi vill med denna motion peka på möjligheten att skapa nya bostäder, genom att sätta igång en
4246 Egnahems-rörelse i Sverige. För att tillgodose bostadsbehovet hos hushåll med mindre ekonomisk
4247 styrka ska människor kunna skapa sina egna hem med hjälp av eget arbete som insats. Det har gjorts
4248 förut, och det kan göras igen.

4249 Jag/vi föreslår partistämman besluta
4250 att det skapas förutsättningar för att ett Egnahems-byggeri kommer igång i Sverige
4251 att kommuner upplåter mark för Egnahems-byggeri
4252 att samverkan mellan stat och kommun ger möjligheter till fördelaktiga bostadslån
4253 att inköp av byggmaterial sker genom god organisation och sakkunskap för att pressa priser
4254 att sakkunnig organisation och ledning finns på plats
4255 att stödja att bra och enkla Stads-och detaljplaner samt husritningar tas fram
4256 att verka för att beslut tas inom stat, region och kommun för att Egnahems-byggeriet kommer att
4257 realiseras
4258 att program och tidplan för igångsättning av Egnahems-byggeri tas fram
4259 att pilotprojekt startas för utvärdering
4260

4271 **Distriktets yttrande:**
4272 Distriktsstyrelsens yttrande
4273

4274 De höga trösklarna för inträdet på bostadsmarknaden hämmar tillväxten och begränsar människors
4275 möjligheter att göra viktiga livsval, som att bilda familj, söka en utbildning, eller tacka ja till ett arbete.
4276

4277 Enligt Boverket rapporteras bostadsbrist av någon form i 212 av landets 290 kommuner. Det är en
4278 minskning jämfört med tidigare år, men i många kommuner är i situationen prekär. Det är främst unga,
4279 nya svenskar och personer med låg inkomst som drabbas. Dessa hänvisas ofta till en hyresmarknad
4280 som präglas av långa bostadsköer, låg rörlighet och höga hyror i nyproducerade lägenheter. Att äga sin
4281 bostad är i ett längre perspektiv mer fördelaktigt än att hyra, förutsatt att man har råd med
4282 kontantinsatsen för ett hus eller en bostadsrätt.
4283

4284 Egnahemsrörelsen var på sin tid ett svar på trångboddhet i storstäderna och idag 100 år senare kan vi
4285 se ett liknande mönster. Dock kan de sociala förhållandena inte jämföras med hur de var då. 1950 och
4286 -60 talets svar på bostadsbristen blev miljonprogrammet, med en satsning på såväl egnahem som
4287 hyresrätter, samtliga uppförda med omfattande subventioner och av varierande kvalite.

4288
4289 Motionärerna ser framväxten av en ny egnahemsrörelse som en väsentlig del av lösningen på dagens
4290 bostadsbrist. Distriktsstyrelsen delar den uppfattningen, men är i grunden kritiska till varje form av
4291 byggsubventioner och försök från statens sida att styra byggpolitiken. Det skall gå snabbt att planera,
4292 vara enkelt att söka bygglov och ekonomiskt överkomligt för de flesta att förverkliga sina drömmar
4293 om ett eget hus. Dagens kreditrestriktioner med bolånetak och dubbla amorteringskrav, i kombination
4294 med höga byggkostnader avskräcker många. Vi anser dock att det är kommunernas sak att styra över
4295 markanvändningen och utarbeta planer, vilka svarar mot medborgarnas behov. Staten kan ge
4296 förutsättningar genom att undanröja hinder och möjliggöra framväxten av ett bosparande som är
4297 fördelaktigt, jämfört med bankernas toplån.

4298
4299 Distriktsstyrelsen anser också att det främst är enskilda initiativ och näringslivet som ska möta
4300 efterfrågan på självbyggeri med erbjudanden. Det industriella byggandet har utvecklats mycket på
4301 senare tid och erbjuder paketerade lösningar från fabrik som i hög grad motsvarar vad motionärerna
4302 efterfrågar.

4303
4304 Sammanfattningsvis tycker vi att framväxten en egnahemsrörelse av modernt snitt är en vision som är
4305 värd att eftersträva, att olika åtgärder och beslut från stat, kommuner och myndigheter kan underlätta
4306 självbyggeri.

4307
4308 **DISTRIKTSSTYRELSEN FÖRESLÅR STÄMMAN BESLUTA**

4309 att instämna i motionens intentioner

4311
4312 Distriktsstämmans beslut

4313
4314 **BESLUTAS**
4315 att instämna i motionens intentioner

4316
4317
4318
4319

4320 [10.35: Hållbart byggande](#)

4321 *Pietro Marchesi, Täby, Stockholms län*
4322 *Ann-Sofie Lager*

4323 Passivhus är en viktig del i lösningen för att minska energiförbrukningen. Detta är särskilt viktigt i
4324 elområde 3 och 4, där det redan idag råder brist på lokal elproduktion och brist i överföringskapacitet.
4325 Att bygga nya passivhus och bygga om äldre hus till passivhusstandard är ett mycket kraftfullt och
4326 kostadseffektivt sätt att sänka energiförbrukningen. Runt en tredjedel del av Sveriges elförbrukning
4327 går till uppvärmning av fastigheter. Passivhus sparar ca 90% energi för uppvärmning jämfört med ett
4328 vanligt hus.

4329 Passivhus är välisolerade så att solinstrålningen, värmen från människor, elektriska apparater och ett
4330 mycket litet tillskott av värme de kallaste dagarna på året, räcker för att hålla byggnaden lagom varm.
4331 Ett FTX ventilationssystem återvinner värmen från inomhusluften mycket effektivt. El behövs i stort
4332 sett endast för varmvatten, ventilation och t.ex. hushållsel. Byggprocessen av ett passivhus genomförs
4333 mycket noggrant och med fokus på isolering och tätning av klimatskalet. Passivhus behöver ingen
4334 typ av traditionellt värmesystem med rör och värmeelement, vilket innebär stora kostnadsbesparingar.

4335 Den extremt låga elförbrukningen hos passivhus ger långtgående positiva effekter på många vitt skilda
4336 plan.

4337 Fördelar med passivhus den som nyttjar byggnaden:

- 4338 • Mycket bra inomhusklimat tack vare ett FTX ventilationssystem som filtrerar in-luften, byter
4339 ut inomhusluften och återför upp till 85% av värmen.
4340 • Låg elförbrukning och mycket litet underhåll ger stora kostnadsbesparingar.
4341 • En hållbar konstruktion med lång livslängd tack vare strikta kvalitetskrav och kontroller
4342 medan bygget pågår samt slutbesiktning/certifiering som mäter husets verkliga prestanda så
4343 att eventuella fel åtgärdas före leverans till kund.

4344 Fördelar med passivhus för svensk samhällsbyggnad och energiförsörjning:

- 4345 • Bidrar till att minska landets totala energibehov.
4346 • Nybyggnation görs möjlig även i områden där det råder brist på kapacitet i elnätet.
4347 • Ombyggnad av befintliga hus till passivhusstandard ger samma fördelar som nybyggnation
4348 och minskar dessutom det totala effektuttaget av el kraftigt.
4349 • Med sitt extremt låga energibehov, lämpar sig passivhus särskilt väl för solceller och
4350 batterilagring och kan därmed under en stor del av året bidra med sitt el-överskott till
4351 elförsörjningen och stabiliteten i det lokala elnätet.

4352 Givetvis bidrar passivhus till att nå klimatmålen.

4353 Bryssel visar vägen, i regionen byggs alla nya byggnader enligt passivhus-standard sedan 2015. All
4354 ombyggnation som omfattar mer än 75% av husets fasad, måste ske till passivhus-standard. Se:
4355 <https://passivehouseplus.ie/magazine/insight/how-brussels-went-passive> och
4356 [https://www.sallan.org/Snapshot/2017/05/how_passive_houses_took_over_brussels.php#.YDtVTy2H](https://www.sallan.org/Snapshot/2017/05/how_passive_houses_took_over_brussels.php#.YDtVTy2HLkJ)
4357 LkJ.

4358 Övergång till Passivhus-standard innebär en stor exportpotential för svenska producenter av t.ex.
4359 småhus, fönster och ventilation. Det förutsätter att de anpassar, marknadsför och certifierar sina
4360 produkter till Passivhus-standard. Idag finns över 1000 certifierade leverantörer, varav endast ett fåtal i
4361 Sverige.

4362 De nationella byggregler som gäller i Sverige idag och de nya som nu är under diskussion, är alldeles
4363 för lågt satta och bromsar den tekniska utvecklingen. Byggare har länge kunnat bygga effektivare än
4364 Boverkets krav på energieffektivitet. Från att haft en tätposition är Sverige snabbt på väg att hamna på
4365 efterkälken. För att inte riskera tusentals jobb, behöver politiken underlätta för företagen att ställa om
4366 till den Passivhus-standard.

4367 Nära-nollenergibyggnader är en EU-kompromiss från 2010 som saknar Passivhus-standardens stora
4368 fördel av att inte vara beroende av ett traditionellt uppvärmningssystem. Därmed blir ett nära-
4369 nollenergihus alltid ett sämre alternativ.

4370 Redan 2009 byggdes Passivhus i Tyskland till samma pris som konventionella byggnader.

4371 Jag/vi föreslår partistämman besluta

4372
4373 att Centerpartiet ska undersöka vilka möjligheter som finns för att med Bryssel som exempel, genom
4374 informations spridning och utbildning underlätta och påskynda byggandet av fler Passivhus i Sverige,
4375 såväl villor, flerfamiljshus som kommersiella och offentliga fastigheter, sjukhus, skolor, äldreboenden,
4376 badhus mm.

4377
4378 att Centerpartiet ska undersöka möjligheten att införa ett särskilt grönt avdrag som ska gälla för
4379 nybyggnation och ombyggnad av befintliga byggnader till Passivhus-standard.

4380
4381 att Centerpartiet ska verka för att utreda möjligheten att all nybyggnation av offentliga byggnader
4382 företrädesvis bör genomföras enligt certifierad Passivhus-standard.

- 4383
4384 att Centerpartiet ska verka för att utreda möjligheten att all renovering av offentliga byggnader
4385 företrädesvis bör genomföras enligt certifierad Passivhus-standard.
4386
4387 att Centerpartiet ska verka för att utreda möjligheten att följa Bryssels mycket lyckade exempel att
4388 göra Passivhus-standard till svensk byggnorm.
4389
4390
4391 **Distriktets yttrande:**
4392 BESLUTADES efter votering med röstsiffrorna 57-70 (1 avstår) att bifalla motionen.
4393
4394
4395 [10.36: Hållbart byggande](#)
4396 *Charlotte Wennerberg, Kungsbacka, Halland*
4397
- 4398 Vi behöver fler bostäder i städerna, genom att förtäta mellan husen och bygga på höjden kan
4399 bostadsbeståndet ökas. Vi ser ingen motsättning i att bygga täta städer och att samtidigt skapa gröna
4400 värden.
- 4401
- 4402 Energieffektivisering och ny teknik för återvinning är en förutsättning för den gröna staden.
- 4403 Det krävs dock mer för att staden ska bli grön. Ett sätt att påverka bostadsbyggandet i en grön riktning
4404 är att ställa krav på mängden kol som binds i husen. Val av byggmaterial och möjligheter till
4405 individuella energimätningar i hyreslägenheter bidrar till att nå dessa mål.
- 4406
- 4407 Att anlägga ”ekotak” är en modell som måste prövas. Staden är full av platta tak som idag endast
4408 används för ventilationsrum och hisschakt. ”Ekotak” binder kol och bidrar till ökad biologisk
4409 mångfald. Grönområden och miniparker kan anläggas på taken och ekotaken kan också ge
4410 odlingsmöjligheter för hushållen. För att grönare städer ska bli verklighet ska krav framföras tidigt i
4411 planprocessen. För befintlig bebyggelse uppmanas tillståndsgivande myndigheter att betrakta
4412 åtgärder för Eko-tak som en mindre avvikelse.
- 4413 Jag/vi föreslår partistämman besluta
4414
4415 att Centerpartiet lanserar ett nationellt koncept för Gröna tak ”Ekotak” i syfte att skapa en
4416 framtidsmodell för kolbindning, dagvattenhantering och energiproduktion i våra städer
4417
4418
4419 **Distriktets yttrande:**
4420 Distriktsstyrelsens yttrande
4421
4422 Distriktsstyrelsen anser att denna motion ger en innovativ inriktning för framtidens gröna städer. Det
4423 är viktigt att vi vågar prova nya modeller för bostadsbyggnationernas möjligheter att bidra till
4424 klimatet. ”Ekotak” skulle med fördel kunna bli en bidragande faktor till att skapa grönare städer.
4425
4426 DISTRIKTSSTYRELSEN FÖRESLÅR STÄMMAN BESLUTA
4427
4428 att bifalla motionen
4429

4430 Distriktsstämmans beslut

4431

4432 **BESLUTAS**

4433 att bifalla motionen

4434

4435

4436

4437 [10.37: Avfallshantering vid vissa fastigheter](#)

4438 *Anders Danielsson, Oskarshamn, Kalmar*

4439

4440 **Idag kan kommuner tvinga till sig abonnemangsavgifter för sophämtning vid föreningshus och**
4441 **fritidshus. Det är inte rimligt. Jag vet föreningar som blivit tvingade att ha soptunna vid sitt**
4442 **föreningshus trots att verksamheten där är ringa och det skräp som förut har producerats alltid**
4443 **enkelt kunnat lösas med att någon tar hem det och lägger det i sin egen soptunna.**

4444

4445 **Det samma gäller personer som bor i ett samhälle men har någon stuga på landet någon mil**
4446 **bort. De måste ha egen tunna vid fritidshuset trots att de lika gärna kan ta med sig soporna till**
4447 **sin egen soptunna där de bor permanent.**

4448 Jag/vi föreslår partistämman besluta

4449

4450 att föreningar med föreningshus och fritidshusägare själva ska få bestämma om de ska ha
4451 sophämningsabonnemang vid fritidshus och föreningshus.

4452

4453

4454 **Distriktets yttrande:**

4455 Motionären föreslår att föreningar med föreningshus och fritidshusägare själva skall få bestämma om
4456 de ska ha sophämningsabonnemang vid föreningshus och fritidshus.

4457 Regler för hantering av husavfallet, oavsett om det kommer från bostäder eller verksamhetslokaler,

4458 hanteras i lag och förordning samt den kommunala renhållningsordningen. Kommunen har en

4459 skyldighet att organisera en säker hämtning av hushållsavfallet. Alla fastigheter för bostadsändamål

4460 samt verksamhetslokaler med hushållsavfall skall ha ett renhållningsabonnemang. I

4461 renhållningsordningen regleras för varje kommun vad som gäller om någon vill ta hand om

4462 hushållssoporna själv. Renhållningskollektivet för hushållssopor är en särskild enhet som står för sina

4463 egna kostnader och intäkter. Principen är att alla fastigheter skall ha ett abonnemang för hushållssopor.

4464 De förslag som framkommer i motionen är, med något undantag, inte möjliga enligt gällande

4465 regelverk.

4466

4467 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman besluta:

4468

4469 Att avstyrka motionen.

4470 (Distriktsstämman beslutade i enlighet med distriktsstyrelsens förslag)

4471

4472

4473 [10.38: Samhällsplanering efter pandemin](#)

4474 *Charlotte Wennerberg, Kungsbacka, Halland*

4475

4476 Erfarenheterna från Coronaepidemin är bittra men leder också till nytänkande. Mycket av det som vi
4477 byggt för den offentliga miljön under de senaste decennierna har inneburit att öppna planlösningar,

4478 stora torg-bildningar och gallerior. Stora inglasade hus med blandade verksamheter har premierats och
4479 skapats. Klustertanken med mötesplatser har varit i fokus och vi har trott att genom att låta många
4480 verksamheter samsas i samma utrymmen så har synergieffekter erhållits.

4481 Genom Coronaepidemin har vi blivit varse det senaste året att mycket av offentlig verksamhet har just
4482 sådan lokalutformning som vi undviker beroende på smittspridningsrisker. Attraktiviteten hos
4483 Gallerior, köpcentrum, allaktivitets/kulturhus, konserthus, simhallar, sportarenor, vårdinrättningar,
4484 väntrum, skolor, kontor...exemplen tar aldrig slut, ja, attraktiviteten har sjunkit mycket lågt och vi
4485 undviker helst dessa miljöer.

4486 Denna ensidiga satsning i samhällets på byggnation av offentliga miljöers utformning bör
4487 kompletteras med högre grad av tanke på en post-Corona arkitektur. Helt enkelt att det införs krav på
4488 hänsynstagande till smittspridning vid offentliga lokalers utformning. Erfarenheterna från Corona-
4489 epidemin kan komma att påverka byggnadsutformningen från öppna planlösningar till open-air
4490 arkitektur.

4491 Det finns exempel på utomhuskontor, där delar av verksamheten har flyttats utomhus, det finns dagis –
4492 och fritidsverksamhet som bedrivs ”i-ur-och-skur”. Det finns exempel på sjukhus och vårdinrättningar,
4493 där kommunikationsutrymmen är utformade som friskluftsutrymmen. Klassiska arenor för möten och
4494 konstutövande har genom tiderna utformats som friluftarenor, där smittspridning begränsats. Det har
4495 t.ex. funnits s.k. parloirer redan under antiken; d.v.s. takövertäckta öppna utomhusrum för
4496 sammanträden, diskussioner och samtal.

4497 Det finns många vinster med att utforma byggnader med större möjlighet till utomhusbaserade
4498 passager och vistelsezoner. Det ges större variation i miljön, tillgång till avstressande platser, bättre
4499 möjlighet att undvika störande prat, mindre påverkan av bristfällig ventilation, gott dagsljus finns och
4500 stillasittande undviks. Delar av verksamheten flyttas utomhus i open-air kontor, medan andra kan delar
4501 av verksamheten fortsätter av bedrivs inomhus.

4502 Jag/vi föreslår partistämman besluta

4503

4504 att verka för att open-air byggen prövas för att skapa miljöer som inte är smittspridande

4505

4506 att främja pilotprojekt för open-air byggen för att kunna utvärdera kvaliteter och effekter

4507

4508

4509 **Distriktets yttrande:**

4510 Distriktsstyrelsens yttrande

4511

4512 Vi kan vara överens om att Coronapandemin under överskådlig tid kommer påverka hur man
4513 organiserar och bygger samhällen. Formerna för umgängen och möten är det som har påverkats av
4514 riskerna för smittspridning och det i sin tur har påverkat våra val av möteslokaler. Å ena sidan används
4515 stora rum för att säkerställa social distansering, å andra sidan har det inte på lång tid varit möjligt att
4516 samla så många personer att stora lokaler har behövts.

4517

4518 Arbetsplatser, arenor, evenemangslokaler, köpcentrum, restauranger och butiker, alla har de påverkats
4519 av förändrade beteendemönster och hemarbete. Fastighetsägare, näringsidkare och kommunal
4520 förvaltning har anledning att omvärdera hur deras lokaler ska utformas om smittspridning fortsatt
4521 behöver undvikas och om samhället har anledning att frukta nya pandemier i framtiden.

4522

4523 Open-Airlösningar inom arkitekturen kan mycket väl vara en metod som får ökad betydelse när Post-
4524 Corona samhället ska utformas. Och som motionären framhåller är friluftaktiviteter att föredra,
4525 speciellt för barn och unga. Distriktsstyrelsen anser att det är minst lika viktigt att utforma
4526 inomhusmiljön på ett sådant sätt att ytor inte blir för trånga och att luftväxling säkerställs med effektiv

4527 och energisnål ventilation. Det är behovet som ska styra utformningen. Funktionskrav ska styra mot en
4528 god miljö och lågt behov av tillförd energi.

4529
4530 Valet av planlösningar i byggen är däremot inte en politisk fråga. Stat, region och kommun bör
4531 undvika att ta ställning om arkitektur.

4532
4533 **DISTRIKTSSTYRELSEN FÖRESLÅR STÄMMAN BESLUTA**

4534
4535 att avslå motionen

4536
4537 Distriktsstämmans beslut

4538
4539 **BESLUTAS**
4540 att avslå motionen

4541
4542
4543

4544 [10.39: Samhällsplanering efter pandemin](#)

4545 *Erik Ciardi, Kalmar, Kalmar*

4546

4547 Corona-pandemin har drabbat både medborgare och företag hårt, men har också medfört att många
4548 ställt om sin verksamhet och digitaliseringsmognaden har utvecklats snabbt. En tydlig trend är att
4549 många fler jobbar hemifrån. Speciellt i storstäder där tjänstesektorn är större, kan uppemot hälften ha
4550 möjlighet att distansarbete. Många företag funderar också på hur framtidens kontor kommer att se ut
4551 och några av de stora tech-företagen har redan bestämt sig för att man ska få jobba från var man vill.

4552 För många kommuner har detta inneburit en tillfälligt ökad befolkning, inte minst i
4553 landsbygdsområden där fritidshus blivit hemmakontor och bebotts under hela året. Detta har i sin tur
4554 gett ökade inkomster till den lokala servicen. Genom digitaliseringen och nya arbetssätt är det inte
4555 längre lika viktigt att vara i stadens mitt för att kunna ha ett attraktivt arbete eller kunna göra affärer
4556 när ekonomisk aktivitet decentraliseras. Multi-lokalitetstrenden - att vi som enskilda individer bor och
4557 verkar på flera platser och i olika kommuner - har varit tydlig under pandemin och dessutom varit till
4558 landsbygdens fördel. Med en robust digital uppkoppling är det på lika villkor var man än befinner sig.
4559 För arbetstagare kan det innebära större frihet att byta eller variera boendeort, för arbetsgivare
4560 möjlighet att rekrytera personal med rätt kompetens.

4561 Landsbygdens attraktivitet tillsammans med den digitala utvecklingen och flexibla arbetssätt
4562 möjliggör nya levnadsmönster med en varierad bosättning som följd. Förutom ändrade attityder
4563 kommer det också krävas ändrade regelverk som möjliggör detta, men också ökade krav på tillgänglig
4564 barnomsorg och skola.

4565 Jag/vi föreslår partistämman besluta

4566
4567 att ta fram ett flexibla regelverk som underlättar för varierat boende och arbete

4568
4569 att den digitala infrastrukturen och lokal service stärks för att tillgodose ökad verksamhet på
4570 landsbygden

4571
4572

4573 **Distriktets yttrande:**

4574 Motionären beskriver det faktum att allt fler medborgare med möjlighet att distansarbete också sökt
4575 sig ut runtom i landet till sina fritidshus för att i olika långa tidsperioder bedriva sitt jobb därifrån en

4576 effekt som få ses som positiv på grund av Corona. Detta kräver i sin förlängning en översyn av både
4577 regelverk och nya möjligheter för landsbygden att öka sin attraktionskraft.

4578

4579 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman besluta:

4580

4581 Att tillstyrka motionen.

4582 (Distriktsstämman beslutade i enlighet med distriktsstyrelsens förslag)

4583

4584

4585 10.40: Socialt och ekonomiskt hållbar bostadsmarknad

4586 *Sven-Olov Edvinsson, Umeå, Västerbotten*

4587

4588 Syftet med allmännyttiga företag är att främja bostadsförsörjningen i kommunerna. I det ingår att
4589 tillgodose olika bostadsbehov och ta ett visare samhällsansvar. Verksamheten ska bedrivas enligt
4590 affärsmässiga principer för att konkurrensen inte ska snedvridas. Det ska gå kombinera samhällsansvar
4591 med affärsmässighet. Det övergripande allmännyttiga syftet för ett kommunalt bostadsföretag är att
4592 främja bostadsförsörjningen i kommunen. I det ingår exempelvis att tillgodose olika bostadsbehov, det
4593 vill säga inte enbart för grupper med särskilda behov eller som av olika skäl har en svag ställning på
4594 bostadsmarknaden, utan att även tillhandahålla ett varierat bostadsutbud av god kvalitet som kan
4595 attrahera olika hyresgäster.

4596 I det allmännyttiga syfte som ett kommunalt bostadsbolag har ingår även ett samhällsansvar. Det kan
4597 handla om etiskt, miljömässigt och socialt ansvarstagande, ofta som ett bidrag till hållbar utveckling
4598 eller för att möta klimatutmaningen. Sådana åtgärder kan också förväntas stärka företagets varumärke
4599 och öka lönsamheten på lång sikt.

4600 Allmännyttiga bostadsbolag ska samtidigt bedriva verksamheten enligt affärsmässiga principer. Det är
4601 ett undantag från kommunallagens självkostnadsprincip och från förbudet mot att driva företag i
4602 vinstsyfte. Syftet med kravet är att undvika risk för snedvridning av konkurrensen med privata
4603 hyresvärdar.

4604 Affärsmässiga principer innebär att bostadsbolagen alltid ska utgå från vad som är långsiktigt bäst för
4605 företaget som sådant, utifrån de begränsningar och förutsättningar som ligger i att de ska vara
4606 långsiktiga, seriösa fastighetsägare på hyresmarknaden inom ramen för de regler och normer som
4607 gäller.

4608 Affärsmässiga principer innebär även att bolagen av sina ägare inte ska ges några särskilda fördelar
4609 som gynnar dem ekonomiskt i förhållande till privata konkurrenter. Relationen mellan kommunen och
4610 bolaget ska vara affärsmässig och ekonomierna åtskilda.

4611 Kommunerna ska därför ställa motsvarande marknadsmässiga avkastningskrav på sina bostadsbolag
4612 som andra likartade aktörer, det vill säga som har ett långsiktigt perspektiv på sitt ägande. Ett
4613 marknadsmässigt avkastningskrav utgår alltid från den lokala marknadssituationen och varje bolags
4614 egna förutsättningar. För aktörer med ett långsiktigt perspektiv är det också just det långsiktiga
4615 resultatet och inte den kortsiktiga lönsamheten som står i fokus.

4616 Om kommunen går i borgen för bostadsbolagets lån ska en avgift tas ut så att kapitalkostnaden
4617 sammantaget blir marknadsmässig. Om kommunen lånar ut medel till bolaget eller förmedlar lån ska
4618 räntan vara marknadsmässig. Kommunen får normalt inte skjuta till medel för att täcka underskott i
4619 verksamheten.

4620 Ansvar för bostadsförsörjningen kan aldrig övergå från kommunen till bostadsbolaget. Kommunen
4621 kan inte kräva av sitt bostadsbolag att det vidtar åtgärder som inte är lönsamma för bolaget.

4622 Om kommunen önskar få en bostadsförsörjningsåtgärd utförd kan kommunen välja att utföra åtgärden
4623 i egen regi eller upphandla den enligt reglerna om offentlig upphandling. Det egna bostadsbolaget kan
4624 då lägga ett anbud, men får inte särbehandlas och ersättning för uppdraget ska lämnas på samma sätt
4625 oavsett vilket företag som utför det.

4626 Enligt lagen kan stöd lämnas till bolaget i vissa fall, detta förutsätter dock att stödet är förenligt med
4627 särskilda beslut eller förordningar från Europeiska kommissionen.

4628 Det borde räknas ett snitt för hela bolaget, inte avkastningen per fastighet. Det borde inte vara en enda
4629 schablon för landsbygd. Få eller nästan inga flerfamiljshus byggs utanför de största tätorterna,
4630 eftersom nuvarande regelverk kräver att varje fastighet skall vara "lönsam" i sig själv när det ur
4631 kommunens perspektiv är helheten som är viktig alltså värdet på det samlade beståndet.
4632 Det blir ju extra märkligt då Allbolagen som ju syftar till att säkerställa att en kommun inte kan
4633 konkurrera med osunda medel mot privata aktörer, med denna tolkning omöjliggör bostadsbyggande
4634 på svaga marknader.
4635 Redovisningsprinciperna behöver därför förändras efter en nationell översyn. God redovisningssed
4636 måste innefatta att förutsättningarna skiljer mellan olika regioner/kommuner. Annars blir det moment
4637 22 dvs en osund marknad.

4638 Jag/vi föreslår partistämman besluta
4639

4640 Därför yrkar undertecknad a t t Centerpartiet verkar för en översyn av redovisningsprinciperna för
4641 allmännyttiga bostadsföretag i enlighet med motionens intentioner. Sven-Olov Edvinsson, Kasamark
4642
4643

4644 **Distriktets yttrande:**

4645 Det behövs fler bostäder på landsbygden. Inte minst nu då intresset för utflyttning från städer till
4646 boende i mindre orter och på landsbygden har ökat i pandemins spår. Med dagens regelverk och med
4647 marknadsmässiga avkastningskrav är det svårt att få en fungerande bostadsproduktion på landsbygden
4648 då den ofta har stämpeln "svag marknad".
4649 Allmännyttan borde kunna ges uppdraget att bygga även på mindre orter där dagens regelverk blir ett
4650 hinder. Motionärerna föreslår en förändring av redovisningsprinciperna för att göra det möjligt att
4651 bygga flerfamiljshus utanför större städer och tätorter. Förslaget innebär att man räknar avkastningen
4652 som ett snitt för hela bolaget och inte avkastning per fastighet.
4653 Det är ett bra förslag som kan bidra till utveckling på våra landsbygder med fler möjligheter att välja
4654 bostad och bostadsort.
4655

4656 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman att bifalla motionen,
4657

4658 Distriktsstämman beslutar enligt distriktsstyrelsens förslag.
4659
4660
4661

4662 [10.41: Socialt och ekonomiskt hållbar bostadsmarknad](#)
4663 *Magnus Persson, Solna, Stockholms län*
4664

4665 Hyresgästföreningen, SABO (Sveriges allmännyttiga), och Fastighetsägarna, har alla tagit ställning för
4666 införande av en låg moms på bostadshyror. Det skulle dels innebära att moms läggs på hyresavierna,
4667 men också att hyresvärdar får rätt att dra av inkommande moms på driftkostnader, investeringar och
4668 reparationer. Den troliga effekten är att hyresnivåerna i slutändan på marknaden som helhet blir

4669 ungefär oförändrade. Man kan vänta sig att främst de fastighetsägare som har lägre andel
4670 kapitalkostnader och större andel driftkostnader skulle få sänkta kostnader av förslaget. Exakt storlek
4671 och effekt beror naturligtvis också på vilken momsats som väljs, 6% eller 12%. Jag tycker förslaget
4672 verkar intressant, bör utredas, men vill föreslå att det också kan appliceras på årsavgifter för
4673 bostadsrätter.

4674 Trolig effekt: kostnadssänkning främst för de fastighetsägare som har lägre andel kapitalkostnader och
4675 större andel driftkostnader, vilket torde vara främst äldre byggnader och sänka hyreskostnader i
4676 geografiska lägen med lägre fastighetsvärden, exempelvis i landsbygd.

4677 Förslaget skulle också innebära stora administrativa förenklingar för de fastighetsägare som är
4678 frivilligt skattskyldiga för moms. Det kan gälla exempelvis fastighetsägare som hyr ut
4679 parkeringsplatser till andra än boende, som har momspliktig lokaluthyrning, eller säljer andra tjänster
4680 av olika slag. Enligt ett avgörande från Skatteverket gäller detta också fastighetsägare som debiterar
4681 för el, gas eller vatten från sina hyresgäster, vilket därmed ökar antalet berörda fastighetsägare rejält.
4682 Berörda fastighetsägare tvingas schablonmässigt redovisa sin inkommande moms baserat på
4683 schabloner av olika slag, vilket tynger ned administrationen. Skatteverkets tydligt och välskrivna skrift
4684 består av 17 tätt skrivna sidor för att förklara alla specialfall som man behöver hålla reda på. Men -
4685 med utgående moms även på hyrorna skulle momsen bli helt avdragsgill, och denna administration
4686 helt avskaffas. En stor regelförenkling.

4687 En förändring skulle naturligtvis kräva omfattande övergångsreglering, och det finns säkert
4688 detaljfrågor som ännu inte är helt enkla att reglera. Dessutom är det för mig inte självklart om momsen
4689 bör sättas på 6% eller 12%. Därför föreslår jag än så länge bara att Centerpartiet ställer sig bakom att
4690 frågan utreds.

4691 Jag/vi föreslår partistämman besluta

4692

4693 att Centerpartiet ställer sig bakom att utreda införandet av en låg moms på hyror och
4694 bostadsrättsavgifter som en del av reformeringen av bostadsmarknaden.

4695

4696

4697 **Distriktets yttrande:**

4698 att bifalla distriktsstyrelsens förslag och därmed,

4699 att bifalla motionen.

4700

4701

4702 10.42: Socialt och ekonomiskt hållbar bostadsmarknad

4703 *Maria Christiernin, Stockholm, Stockholms stad*

4704 *Ragnar Fahlin Strömberg*

4705 *Svante Linusson*

4706 *Lars Noren*

4707 *Anders Schullerqvist*

4708 *Ing-Mari Laingren*

4709

4710

4711 Att säkerställa alla människors möjlighet till bostad är en av de viktigaste samhällsfunktionerna. Enligt
4712 Boverkets senaste mätning uppgav 83 % av kommunerna att det rådde underskott på bostäder[1]. I
4713 Boverkets rapport[2] redovisades att 770 000 hushåll (1.5 miljoner människor) i Sverige har svårt att
4714 klara sina basutgifter. Stor-Stockholm har de högsta boendekostnaderna i landet, 2019 var den
4715 genomsnittliga månadshyran för en nybyggd lägenhet på 70 kvm 110.800 kr per månad[3]. Då

- 4716 genomsnittsinkomsten i låglöneyrken är 24 000 kr före skatt (SCB) är det inte svårt att förstå att
4717 många stockholmare har svårt att ha råd att bo trots att de jobbar heltid. Enligt DN 2018-05-08 har
4718 endast 46 % av Stockholmarena råd att hyra en nyproducerad 2:a och knappt 60 % har råd med en
4719 nyproducerad 1:a[4].
- 4720 Den drivande faktorn bakom höga hyror är den höga byggkostnaden. Stockholm stad har försökt
4721 komma till rätta med detta genom standardisering av byggprocesser, hustyper, gestaltning, etc. vilket
4722 resulterat i konceptet Stockholmshus. Tyvärr har byggnadskostnaden och därmed hyrorna bara
4723 minskat marginellt i Stockholmshusen.
- 4724 De samverkande huvudproblemen på bostadsmarknaden i Stockholm och Sverige är två:
- 4725 - Det finns ett underskott på bostäder i Sverige.
- 4726 - Byggekostnaderna är för höga. Många människor har inte råd med nyproducerade hyreslägenheter.
- 4727 Problemet är inte unikt för Stockholm och Sverige, utan är ett fenomen som många länder brottas med.
4728 Boverket sammanställde 2016 en rapport över de sociala bostadssektorerna i sex europeiska länder
4729 som myndigheten fann adekvat att jämföra Sveriges bostadsmarknad med [5]. I Tyskland är denna
4730 sektor mycket liten. I de övriga länderna utgör sektorn mellan 42 % (England) och 68 %
4731 (Nederländerna) av hyresmarknaden. Inom länderna kan andelen bostäder variera, i Wien där 75 %
4732 bor i hyresrätter utgör den sociala bostadssektorn 43 % av det totala antalet bostäder. Målgruppen för
4733 sektorn varierar mellan olika länder. I England är det utsatta grupper, vilket gjort att områden blivit
4734 problemtunga. I Danmark finns ingen avgränsning medan övriga länder har låg- och
4735 medelinkomsttagare som målgrupp.
- 4736 I Europa tillhandahålls sociala bostäder av bostadsstiftelser, kommunala hyresvärdar och
4737 bostadskooperativ samt av privata eller kommunägda ickevinstdrivande bostadsföretag. Huvudsakliga
4738 subventioner varierar mellan länder och utgörs av kreditgarantier, offentliga lån, investeringsstöd,
4739 lägre markpris och renoveringsstöd. Österrike anses ha det mest omfattande bostadspolitiska systemet.
4740 Där beräknas utgifterna utgöra 0.9 % av BNP, vilket är en lägre nivå än i de flesta EU-15 länderna5.
- 4741 **Möjliga lösningar**
- 4742 Hur får vi fram fler billiga bostäder som människor har råd att bo i? Huvudsakligen behöver vi bygga
4743 fler lägenheter med låga boendekostnader. Det följer av kommunallagen att kommunerna får ta hand
4744 om angelägenheter av allmänt intresse som har anknytning till kommunens område eller medlemmar.
4745 Socialtjänstlagen ger vidare kommunen det yttersta ansvaret för att de som vistas i kommunen får det
4746 stöd och den hjälp som de behöver.
- 4747 Utgångspunkten för kommunal verksamhet är enligt 2 kapitel 6 och 7 §§ i kommunallagen att en
4748 kommun inte får ta ut högre avgifter än som motsvarar kostnaderna för de tjänster eller nyttigheter
4749 som de tillhandahåller och enbart får driva näringsverksamhet, om den drivs utan vinstsyfte och syftar
4750 till att tillhandahålla allmännyttiga anläggningar eller tjänster åt medlemmarna.
- 4751 Ett allmännyttigt kommunalt bostadsaktiebolag ska trots detta bedriva verksamheten enligt
4752 affärsmässiga principer, vilket framgår av 2 § första stycket lagen (2010:879) om allmännyttiga
4753 kommunala bostadsaktiebolag. I förarbetena till den lagen (prop. 2009/10:185 s. 84–85) uttalade
4754 regeringen bl.a. följande: Allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag ska verka som normala,
4755 långsiktiga aktörer på bostads- och hyresmarknaderna. De kommunala bostadsaktiebolagen ska inte
4756 erhålla villkor som gynnar dem ekonomiskt i förhållande till privata konkurrenter, t.ex. kommunala
4757 garantier utan att marknadsmässig avgift tas ut eller avstående från marknadsmässiga avkastningskrav.
4758 I förarbetena till lagen om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag uttalade regeringen bl.a. att
4759 utgångspunkten bör vara att de allmännyttiga kommunala bostadsföretagen, tillsammans med ett stort

- 4760 antal privata aktörer, ska vända sig till alla på boendemarknaden. Alternativet att reducera de
4761 kommunala bostadsföretagen till att enbart tillhandahålla bostäder för individer och grupper som har
4762 svårt att själva klara sig på bostadsmarknaden, var enligt regeringen inte en önskvärd utveckling (prop.
4763 2009/10:185. s. 28).
- 4764 Sett i ljuset av bostadsbristen i Sverige anser vi att det finns ett behov av mer nyanserad bostadspolitik.
- 4765 Nuvarande politik genererar vare sig tillräckligt många bostäder eller bostäder som den halvan av
4766 befolkningen som har lägre löner har råd att bo i. För att det allmänna i enlighet med 1 kap. 2 §
4767 regeringsformen ska kunna trygga rätten till bostad behöver det finnas ett utrymme för allmännyttiga
4768 bostadsföretag som vänder sig till grupper som nu har svårt att nå in på bostadsmarknaden, oavsett om
4769 det beror på psykosociala problem eller på att man arbetar inom ett låglöneyrke.
- 4770 Om man tittar på sociala bostäder i de Europeiska länder som Boverkets rapport undersökt[6] finner
4771 man att Österrike levererar både tillräckligt många och samtidigt billiga hyresrätter av god
4772 kvalitet[6],[7]. Som exempel kan nämnas att kötid för nybyggd 3:a i Wien är 6 månader och hyran i
4773 nyproduktion är ungefär hälften av nyproduktion i Stockholm. Varför kostar det så lite att bygga i
4774 Österrike? Det är rimligt att anta att det stora antalet Allmännyttiga byggföreningar (186 stycken) som
4775 gör att byggkostnaderna pressas ned[8], systemet av förmånliga statliga bygglån till byggföreningarna
4776 bidrar givetvis också. I Sverige har vi mycket få byggbolag, den bristande konkurrensen påverkar med
4777 all sannolikhet prisen för nybygg-nation i Sverige.
- 4778 För att kunna bygga billiga bostäder är det rimligt att vi tittar på vilka subventioner som är adekvata
4779 för Sverige. I Europa varierar subventioner mellan länder och utgörs i huvudsak av kreditgarantier,
4780 offentliga lån, investeringsstöd, lägre markpris och renoveringsstöd.
- 4781 Vilka aktörer i Sverige skulle med rätt förutsättningar kunna leverera billiga hyresrätter? I Stockholm
4782 har vi för närvarande fem olika allmännyttiga hyresvärdar och ett bostadskooperativ: SKB
4783 (Stockholms Kooperativa Bostadsförening). Dessutom verkar HSB i Stockholm. HSB är en
4784 riksomfattande bostadskooperation som stödjer bostadsrättsföreningar och medlemmar som bosparar
4785 för att antingen köpa en bostadsrätt eller hyra en lägenhet som HSB byggt och förvaltar.
- 4786 Dessa allmännyttiga bostadsföretag och bostadskooperativ bör kunna få del av riktade subventioner
4787 från det offentliga och vara undantagna från kravet på affärsmässiga principer i den del som deras
4788 verksamhet syftar till att kunna bygga bostäder med billig boendeskostnad för personer med lägre
4789 inkomster. Det är önskvärt att det bildas fler bostadsbolag/kooperativ/stiftelser som vill bygga billiga
4790 lägenheter.
- 4791 Referenser
- 4792 [1] Boverket. Bostadsmarknadsenkäten 2019
- 4793 [2] Boverkets rapport ”Boende till rimlig kostnad” 2016:11
- 4794 [3] <https://hurvibor.se>
- 4795 [4] <https://www.dn.se/sthlm/knappt-halften-av-stockholmarna-har-rad-att-hyra-en-nybyggd-tvaa/>
- 4796 [5] Boverket 2016:16 ”Den sociala bostadssektorn i Europa”
- 4797 [6] Boverket 2016:16 ”Den sociala bostadssektorn i Europa”

4798 [7] [https://www.dn.se/nyheter/varlden/sa-har-wien-lost-bostadskrisen-nastan-alla-far-en-billig-](https://www.dn.se/nyheter/varlden/sa-har-wien-lost-bostadskrisen-nastan-alla-far-en-billig-hyresratt/)
4799 [hyresratt/](https://www.dn.se/nyheter/varlden/sa-har-wien-lost-bostadskrisen-nastan-alla-far-en-billig-hyresratt/)

4800 [8] Wienmodellen Inspiration till en ny social bostadspolitik © Arena Idé 2019

4801 Jag/vi föreslår partistämman besluta

4802
4803 1. Att Centerpartiet verkar för att utreda på vilket sätt bostäder med sänkta boendekostnader ska
4804 kunna byggas. Ambitionen bör vara att halvera boendekostnaden i jämförelse med dagens
4805 nyproduktion.

4806
4807 2. Att de allmännyttiga kommunala bostadsbolagen delvis undantas från lagkravet på att verka enligt
4808 affärsmässiga principer och tillåts erhålla riktade subventioner för den del av verksamheten som går ut
4809 på att erbjuda billiga bostäder till relevant målgrupp.

4810
4811 3. Att riktade subventioner även kan erhållas av privata bostadsbolag/kooperativ/stiftelser som åtar
4812 sig att tillhandahålla billiga bostäder till relevant målgrupp. Subventionerna ska direkt knytas till
4813 verksamhet som avser att tillhandahålla billiga bostäder till relevant målgrupp.

4814
4815 4. Att utredningen får visa vilka krav som är lämpliga att ställa på bostadsbolag/kooperativ/stiftelser
4816 som vill tillhandahålla bostäder med låga boendekostnader och som därför får tillgång till
4817 subventioner.

4818
4819 5. Att det uttryckligen ska anges i kommunal markanvisningspolicy att hänsyn vid nybyggnation ska
4820 tas till att billiga bostäder som är avsedda för den relevanta målgruppen integreras med andra former
4821 av bebyggelse.

4822
4823 6. Att utredningen får visa vilka krav som är lämpliga att ställa på människor som vill hyra billiga
4824 bostäder.

4825
4826

4827 **Distriktets yttrande:**

4828 Distriktsstyrelsens svar:

4829
4830 Motionären pekar på de svårigheter som finns i att få fram bostäder av god kvalitet som är tillgänglig
4831 för en målgrupp som har begränsade resurser. Frågan har varit diskuterad under många år men
4832 bostadsmarknaden har fortfarande, trots regeländringar, ett funktionssätt som är både stelt och
4833 ineffektivt.

4834
4835 Även om Centerpartiet drivit förändringskrav, inte minst när det gäller hyresrätten och fri
4836 hyressättning i nybyggnation, och detta finns med i januariavtalet, återstår mycket att göra. Goda
4837 exempel kan, som motionären påpekar, hittas utomlands, t.ex. i Tyskland och Österrike.

4838
4839 Det som DS ser som viktigt att påpeka är att även privata bostadsbolag, kooperativ och stiftelser bör
4840 vara delaktiga i en reform för "socialt boende" och inte de bara de stora aktörerna, inklusive
4841 allmännyttan – något som kan leda till innovativa idéer och stimulera branschen som helhet. Trots att
4842 distriktsstyrelsen i stora instämmer i motionärernas förslag vill vi avslå förslagen som handlar om
4843 byggsbubventioner, både till allmännyttan och till privata och ideella aktörer. De byggsbubventioner som
4844 hittills testats i Sverige har varit kostsamma och haft liten, eller ingen effektivitet. Det krävs andra
4845 åtgärder för att göra bostadsbyggandet billigare, och andra typer av reformer för att eventuella
4846 subventioner ska hamna rätt. Exempelvis kan det handla om att en kommun ställer krav på ett visst
4847 antal billiga sociala bostäder vid markanvisning. Vi diskuterar gärna dessa frågor vidare med den
4848 arbetsgrupp som jobbar med dessa frågor inför framskrivande av valplattform.

4849

4850 Distriktsstyrelsen vill understryka vikten av att de föreslagna reformerna får genomslag över olika
4851 geografiska områden samtidigt med lägre produktionskostnader och lägre hyror är vad som ska
4852 eftersträvas, inte särskilda områden med socialt byggande.

4853
4854 Det bör också påpekas, utöver det som motionären tar upp, att det behöver produceras bra bostäder
4855 med låga hyror för såväl äldre som personer med funktionsnedsättning eftersom dessa grupper växer i
4856 antal och hyreskostnaderna för äldreboenden stigit kraftigt. Annars finns det en risk för att äldre
4857 stannar kvar i äldre, men billigare och större, bostäder som t.ex. barnfamiljer kan behöva.

4858
4859 Distriktsstyrelsen välkomnar förslagen.

4860
4861 Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:

- 4862
4863 - Att bifalla motionens att-sats 1
4864 - Att avslå motionens att-sats 2
4865 - Att avslå motionens att-sats 3
4866 - Att bifalla motionens att-sats 4
4867 - Att bifalla motionens att-sats 5
4868 - Att bifalla motionens att-sats 6

4869
4870 Fredrik Lindståhl och Thomas Wihlman reserverar sig till förmån till bifall på att-sats 2 och 3.

4871
4872
4873 Centerpartiet i Stockholms stads distriktsstämma beslutade:

- 4874
4875 - Att bifalla motionens att-sats 1
4876 - Att avslå motionens att-sats 2
4877 - Att avslå motionens att-sats 3
4878 - Att bifalla motionens att-sats 4
4879 - Att bifalla motionens att-sats 5
4880 - Att bifalla motionens att-sats 6

4883 [10.43: Socialt och ekonomiskt hållbar bostadsmarknad](#)

4884 *Tina Fingal Swens, Örebro, Örebro*

4885
4886 Att människor saknar bostad är ett stort problem för både individ och samhälle – ett samhällsproblem
4887 som inte ser ut att minska. Idag möter sociala stödorganisationer unga som bor i hyrda förråd på grund
4888 av skulder som inte tillåter förstahandskontrakt, de träffar våldsutsatta som inte upplever att de har
4889 något annat val än att gå tillbaka till sin förövare då skulder förövaren orsakat sätter käppar i hjulet för
4890 en egen bostad och de möter ensamstående föräldrar som bor på vandrarhem med sina barn i väntan på
4891 en lösning som aldrig kommer. Hemlösheten har många ansikten och den är betydligt större än vad
4892 utredningar påvisat. Dessutom finns det betydligt fler som riskerar hemlöshet på grund utav osäkra
4893 kontrakt och en begynnande skuldproblematik som kommer att omöjliggöra inträde på den ordinarie
4894 bostadsmarknaden.

4895 Trots en liberal syn på bostadsmarknaden bör vi Centerpartister vara för riktade åtgärder för dem som
4896 av olika anledningar står längre ifrån ordinarie bostadsmarknad. Vi behöver därför kloka förebyggande
4897 och direkta åtgärder för att komma till rätta med de bekymmer som kan ligga till grund för vräkningar
4898 och bostadslöshet. Det vill säga sådant som berör beroendevård, psykiatri, funktionsrättsperspektiv,
4899 föräldrastöd, stöd till utsatta för våld i nära relation, boendestöd och mycket mer. Men det är inte
4900 främst de aspekterna denna motion skall handla om. Vi behöver bostäder för de medborgare som, av
4901 ekonomiska skäl, har en längre väg in på ordinarie bostadsmarknad eller har svårt att behålla en
4902 befintlig bostad, här finns olika möjligheter att ställa krav från politiskt håll, både i fråga om upplåtelse

4903 av mark men även i fråga om sådant som att tillåta mer flexibla tillträdeskrav. Vi behöver ett utökat
4904 fokus på förebyggande arbete i kommunala riktlinjer samt ett väl utvecklat vräkningsförebyggande
4905 arbete. Dessutom behöver vi stärkta bostadsbidrag och bostadstillägg som dessutom kan öronmärkas
4906 för ändamålet och för våra unga behöver vi hitta enklare vägar till köp av bostad.
4907 Ytterligare en aspekt är att se över Kronofogdemyndighetens regelverk samt dess samverkan med
4908 bostadsbolag. Utan att för den skull förbise företagets rätt att få tillbaka obetalda skulder, kan ett krav
4909 på avbetalning på hyresskuld för nytt boende i en så kallad; skuldsaneringslägenhet antagligen ge
4910 bolaget mer tillbaka än vid en reguljär skuldsanering.
4911 Bostadslöshet är ett komplext samhällsproblem som kräver en mångfald av lösningar av en mångfald
4912 av bidragande faktorer i samverkan mellan samhällets alla sektorer. Vi behöver hitta adekvata
4913 lösningar för att adressera samhällsproblemet och inte skapa fler ”tak-över-huvudet” lösningar eller
4914 sociala bostäder som riskerar att skapa än fler sociala klyftor och problem. Sverige hade en nationell
4915 hemlöshetsstrategi fram till 2009 – Ett återinförande av en sådan samt ett förtydligat kommunalt
4916 ansvar kan vara en god start på lösningen av samhällsproblemet; hemlöshet.
4917 Med detta frågar jag mig till sist; är inte hemlöshetsproblematiken ett socialt bekymmer och inte något
4918 som är upp till marknaden att lösa?

4919 Jag/vi föreslår partistämman besluta

4920

4921 att Centerpartiet verkar för återinförandet av en nationell hemlöshetsstrategi

4922

4923 att Centerpartiet fortsatt verkar för förstärkta och öronmärkta bostadsbidrag/bostadstillägg

4924

4925

4926 **Distriktets yttrande:**

4927 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman besluta

4928 - Att bifalla att-sats 1

4929 - Att att-sats 2 anses besvarad

4930 - Att vidarebefordra motionen till Centerpartiets riksstämman.

4931

4932

4933

4934 Distriktsstämman beslutar:

4935 Att bifalla att-sats 1-

4936 Att att-sats 2 anses besvarad

4937 Att vidarebefordra motionen till Centerpartiets riksstämman.

4938

4939

4940

4941 [10.44: Socialt och ekonomiskt hållbar bostadsmarknad](#)

4942 *Gabriel Bergin, Stockholm, Stockholms stad*

4943 *Kristin Jacobsson, ordförande Stiftelsen Hotellhem i Stockholm och gruppleddare socialnämnden i*
4944 *Stockholms stad*

4945 *Linn Bessner, gruppleddare i Bostadsförmedlingen i Stockholm AB*

4946 *Fredrik Lindstål, gruppleddare Stadsbyggnadsnämnden i Stockholms stad*

4947

4948 Bostadsbristen i, framför allt, landets tillväxtområden är vida omskriven och debatterad. Många
4949 gånger ligger bristen inte i att det saknas kvadratmeteryta att bo på i Sverige utan att utbudet inte
4950 matchar efterfrågan. Region Stockholm slår till exempel fast i en rapport från 2020 att “en majoritet av
4951 regionens hushåll har med dagens villkor inte möjlighet att efterfråga en nyproducerad bostad”. Det
4952 demografiska bostadsbehovet överstiger antalet bostäder i nyproduktion som stockholmare har råd att

- 4953 hyra eller köpa och detta problem återfinns i flera av landets större städer. Vi måste göra mer av
4954 dagens och framtidens bostadsbestånd tillgängligt för fler.
- 4955 En grupp som särskilt drabbas av långa kötider och bristen på snabbt tillgängliga lediga bostäder är
4956 våldsutsatta relation och redan hemlösa barnfamiljer. Dessa kan ofta snabbt behöva en tillgänglig
4957 bostad och i många fall är det barn som drabbas - i cirka hälften av registrerade ärenden på
4958 Stockholms relationsvårdscentrum finns barn inblandade. I Stockholms stad, till exempel, får dessa
4959 grupper i vissa fall hjälp med akuta boendelösningar genom socialtjänsten. Många behöver dock en
4960 långsiktig boendelösning som innebär en ny bostad och saknar tillräckliga inkomster eller köpoäng för
4961 en hyresrätt eller kapital för en bostadsrätt.
- 4962 I lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar ges bostadsförmedlingarna en öppning för att
4963 erbjuda en begränsad förtur i bostadskön, som delvis används för dessa grupper. Dock säger lagen
4964 idag inget om att våldsutsatta och hemlösa barnfamiljer ska få sin rätt till förtur prövad och mycket
4965 lämnas till kommunens tolkning. Samtidigt vågar inte kommuner göra tillräckliga avsteg från kön för
4966 att inte riskera sin rätt att ta ut köavgift. Det är viktigt att säkerställa rätten till förtur i kön för dessa
4967 mycket utsatta grupper när de saknar andra vägar på bostadsmarknaden.
- 4968 Centerpartiet har länge varit drivande i svensk politik för ett ökat inslag av marknadshyror i
4969 hyresbeståndet i syfte att skapa en på sikt så normal marknad för bostäder som möjligt. Den reglerade
4970 hyresmarknaden ger upphov till såväl bostadsbrist som alternativa marknader med oseriösa aktörer.
4971 Trots reformer för en mer marknadsmässig prissättning av exempelvis nyproduktion står det klart att
4972 en del av beståndet kommer kvarstå med reglerad hyra.
- 4973 Ett av de större problem som bostadsmarknaden lider av är en otillgänglig marknad för hyresrätter där
4974 kötiden kan uppgå till mer än ett decennium. Till viss del är kötiderna en orättvis beskrivning av hur
4975 bostadsbristen faktiskt ser ut utan är en följd av hur köerna har konstruerats. Kostnaden är i regel låg
4976 och det finns inga sanktioner för att tacka nej till en erbjuden bostad. Dynamiken på hyresmarknaden
4977 drabbas och särskilt de som idag står utanför den ordinarie bostadsmarknaden.
- 4978 Därför är det nog rimligt att bostadskön har mer av behovsprövning och restriktioner för att stimulera
4979 till aktivt köande snarare än passivt köande och prioritering av reella och brådskande bostadsbehov.
4980 Ett sätt att göra detta är att vid tilldelning av en lägenhet som blivit ledig vikta in andra variabler än
4981 kötid. Detta behöver givetvis utredas noggrannare men skulle exempelvis kunna vara kopplat till
4982 geografi, hushållets storlek eller inkomsternas närhet till inkomstkravet.
- 4983 I andra städer och länder är det inte helt ovanligt med inkomsttak för delar av bostadsbeståndet. I
4984 Sverige förekommer inte detta, men däremot sätter fastighetsägare inkomstkrav för att försäkra sig om
4985 att nya hyresgäster klarar av att betala hyran. Dessa inkomstkrav riskerar att stänga de mest utsatta
4986 grupperna på bostadsmarknaden utanför. Det är såklart en privat angelägenhet vilken risk för uteblivna
4987 hyresintäkter en privat fastighetsägare vill ta, men det offentliga borde kunna kräva att alla
4988 inkomstslag ska räknas med i underlag för inkomstberäkningen. Dialog kring detta förs redan idag då
4989 privata fastighetsägare vill delta i en kommunal bostadsförmedling, men möjligheten att införa det
4990 som ett krav vore ett mycket starkare verktyg.
- 4991 Sammanfattningsvis behöver de allra mest akut utsatta grupperna få större möjlighet att säkras en
4992 bostad, men för att bostadsmarknaden ska fungera på sikt behöver även mer genomgripande reformer
4993 förberedas.
- 4994 Med anledning av detta föreslår vi Centerpartiets partistämma besluta:
- 4995 Jag/vi föreslår partistämman besluta
4996

4997 att en lagstadgad och säkerställd möjlighet till förtur i kommunala bostadsköer införs för att svara upp
4998 mot behovet av en trygg bostad för våldsutsatta och hemlösa barnfamiljer.
4999
5000 att Centerpartiet verkar för att bostadsköerna reformeras i syfte att prioritera reella och brådskande
5001 bostadsbehov, exempelvis genom att vikta in andra variabler än kötid vid tilldelning av lediga
5002 lägenheter.
5003
5004 att Centerpartiet verkar för underlätta för sökande från utsatta grupper genom att det inkomstkrav som
5005 idag krävs vid tillträde till ett förstahandskontrakt beräknas på samtliga inkomster, inklusive inkomst
5006 av eget arbete, studiebidrag, ekonomiskt bistånd (försörjningsstöd), bostadsbidrag, barnbidrag,
5007 underhållsbidrag, A-kassa och pension eller motsvarande.
5008
5009 att utreda hur ett krav på privata fastighetsägare att erbjuda sina bostäder i kommunala
5010 bostadsförmedlingar kan införas.
5011
5012
5013 **Distriktets yttrande:**
5014 Distriktsstyrelsens svar:
5015
5016 Motionärerna tar upp ett angeläget problem med både sociala och ekonomiska aspekter. För att lösa
5017 detta problem behöver kösystemet reformeras och större möjligheter till förtur ges. Distriktsstyrelsen
5018 föreslår att bifalla den första att-satsen som handlar om att ge ökade möjligheter till utsatta grupper
5019 som antingen behöver en bostad akut eller som av andra anledningar står långt från bostadsmarknaden.
5020 Däremot anser distriktsstyrelsen att andra att- satsen ska avslås eftersom den innebär att hela
5021 kösystemet reformeras. Det riskerar att leda till att det inte går att köa sig till en hyresrätt för den
5022 breda allmänheten. Risken med det är dels att hyresrätten inte blir tillgänglig för alla, utan en social
5023 markör för utsatta, men också att det riskerar att legitimiteten för systemet urholkas.
5024
5025 Därför är det också angeläget angelägenhet att privata fastighetsägare, men även andra upplåtare, som
5026 kooperativ och stiftelser, inte bara bör ha krav på sig att erbjuda bostäder utan också utreda hur sådana
5027 erbjudanden kan stimuleras och att andra regler kring kösystemet ses över.
5028
5029 Det bör också påpekas att en översyn av bostadsköernas funktionssätt bör gå hand i hand med
5030 förbättringar av bostadsmarknadens funktionssätt, ex. vis så att ökad tillgång till hyresrätter med la"gre
5031 bygg- och hyreskostnader kan uppnås.
5032
5033 Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:
5034
5035 - Att bifalla motionens att-sats 1
5036 - Att avslå motionens att-sats 2
5037 - Att bifalla motionens att-sats 3
5038 - Att bifalla motionens att-sats 4
5039
5040 **Reservation**
5041 Centerpartiet har under lång tid kämpat mot Sveriges förlegade system med hyresregleringar av hela
5042 beståndet. I och med ett antal reformer de senaste åren samt i samband med Januariavtalet har detta
5043 luckrats upp, men fortfarande finns det ingen del av den ordinarie marknaden för hyresrätter som
5044 präglas av fri prissättning. Så länge som denna situation kvarstår kommer kötid varken vara en rättvis
5045 eller välfungerande mekanism för att fördela de lägenheter som finns i hyresbeståndet.
5046
5047 För att råda bot på detta problem behöver kösystemet reformeras grundligt i syfte att köandet ska vara
5048 mer aktivt och för att de lägenheter som blir lediga ska fördelas utifrån en mer rimlig mekanism än
5049 enbart kötid. Det är särskilt angeläget med tanke på individer och grupper som inte har alternativet att
5050 köpa en bostad. Centerpartiet i Stockholm gick i förra valet fram med ett program för stärkta insatser
5051 för att resurssvaga invånares möjligheter att nå fram till bostadsmarknaden. Möjligheten till dubbla

5052 bostadsköer, vilket sannolikt i sig kräver lagändring, var här en bärande del, men vi bedömer
5053 ytterligare steg behöver tas.
5054
5055 Som motionen beskriver behöver såklart en större reform av bostadsköernas villkor utredas grundligt
5056 för att landa i vilka variabler utöver kötid som bör viktas in vid fördelning av lediga lägenheter. För att
5057 detta ska fungera väl behöver självfallet också det totala antalet tillgängliga hyresrätter i kön öka,
5058 varför privata fastighetsägare behöver stimuleras till att erbjuda sina lägenheter genom
5059 bostadsförmedlingarna.

5060
5061 Därför reserverar vi oss till förmån för att bifalla att-sats 2
5062 Gabriel Bergin
5063 Fredrik Lindstål
5064 Gustav Hemming

5065
5066 Centerpartiet i Stockholms stads distriktsstämma beslutade:

- 5067
5068 - Att bifalla motionens att-sats 1
5069 - Att avslå motionens att-sats 2
5070 - Att bifalla motionens att-sats 3
5071 - Att avslå motionens att-sats 4

5072 5073 Utrikes och försvar

5074

5075 [10.45: Ryssland och EU](#)

5076 *Nils Lewinsky, Göteborg, Göteborg*

5077

5078 Bakgrund

5079 Idag lägger vi ner mycket av vår BNP på försvaret. Detta gäller också länder i EU. Många länder är
5080 idag beroende av den ryska gasen inom EU. För längesedan talade den dåvarande ministerpresident
5081 Gorbachov om Europas hus. Jag tror att detta innebar att han tänkte sig på den tiden Sovjet, som en del
5082 av EU.

5083 För att minska problemet bör man utreda möjligheterna att låta Ryssland ingå i EU.

5084

5085

5086 Jag/vi föreslår partistämman besluta

5087

5088 att man motioner i EU för att erbjuda Ryssland medlemskap i EU

5089

5090

5091 **Distriktets yttrande:**

5092 Distriktsstyrelsen föreslår stämman besluta: Att avslå motionen

5093

5094 Beslut

5095 Stämman tillstyrker distriktsstyrelsens förslag till beslut.

5096

5097

5098 [10.46: Uigurer i Xinjiang](#)

5099 *Axel Östlund, Solna, Stockholms län*

5100

5101 Sedan över 15 år pågår den senaste vågen av förföljelser av Uigurer och andra östturkestanska
5102 muslimer i Uiguriska autonoma regionen Xinjiang i Kina. Sedan flera år tillbaka har förföljelsen så
5103 eskalerat med etablering av koncentrationsläger med rapporter om internering av allt mellan 1-3
5104 miljoner personer. Amerikanska kongressen och den tidigare presidenten har senast under 2020
5105 beslutat om lag rörande människorättssituationen för Uigurer i Kina. Lagen möjliggör sanktioner och
5106 exportrestriktioner relaterade till Kinas behandling av Uigurer. Sedan dess har både sanktioner och
5107 handelsrestriktioner införts. Joe Biden uttryckte som presidentkandidat att Kinas behandling av Uigurer
5108 utgör folkmord och Trumpadministrationen deklarerade även de samma ställningstagande.
5109 Europaparlamentet uttryckte i december 2020 ett starkt fördömande av Kinas agerande och uppmanade
5110 Europeiska Kommissionen att anta sanktioner.

5111 Interneringen, förföljelsen, våldet och andra grymheter mot Uigurer och övriga berörda folkgrupper i
5112 Xinjiang måste upphöra omgående.

5113 Jag/vi föreslår partistämman besluta

5114

5115 Att Centerpartiets partistyrelse gör en egen bedömning ifall begreppet folkmord bör tillämpas för att
5116 beskriva behandlingen av Uigurer och andra muslimska folkgrupper i Xinjiang och om så föreslå för
5117 Europaparlamentet att anta en sådan deklaration

5118

5119 Att Centerpartiet driver på Europakommissionen att besluta om sanktioner och restriktioner relaterade
5120 till situationen för Uigurer och andra muslimska folkgrupper i Xinjiang.

5121

5122 Att Centerpartiet driver frågan inom Europeiska Unionen i alla dess forum att nyttja den fulla skalan
5123 av sina verktyg för att få stopp på interneringen, förföljelsen, våldet och andra grymheter mot Uigurer
5124 och andra muslimska folkgrupper i Xinjiang.

5125

5126

5127 **Distriktets yttrande:**

5128 **BESLUTADES** att bifalla distriktsstyrelsens förslag och därmed, att instämma i motionens
5129 intentioner.

5130

5131

5132 [10.47: Nationellt fyrverkeriförbud för privatpersoner](#)

5133 *KERSTIN Lundgren, Södertälje, Stockholms län*

5134

5135 Frågan om fyrverkerier väcker många känslor. De förknippas med firande och särskilda tillfällen av
5136 glädje. Men den utveckling som vi sett är hur felaktig och olovlig användning av fyrverkerier och
5137 smällare på många håll i landet blivit ett växande problem. De skapar allmän oro och otrygghet för
5138 många under de tider på året då de främst brukas. Raketer används allt oftare helt felaktigt och riktas
5139 till och med ibland direkt mot människor, kollektivtrafiken, ambulanser, polis och brandkår.
5140 Langningen är omfattande och föräldrar saknar dessvärre ofta kännedom om hur unga, minderåriga,
5141 ägnar sig åt att skjuta raketer och fyrverkerier. Under dagarna kring t ex nyår och påsk är problemet
5142 ibland så omfattande att människor inte vågar gå ut. Dessutom innebär raketer och smällarna ett
5143 stort lidande för många djur.

5144

5145 Kommunerna har, genom den lokala ordningsstadgan, möjlighet att reglera när och var fyrverkerier får
5146 användas och lagstiftningen ger polisen möjlighet att ingripa vid direkta lagöverträdelser som t ex att
5147 åldersgränser för inköp och användande inte efterlevs. Branschen har också sedan ett antal år tagit ett
5148 större ansvar för att begränsa försäljningen av pyroteknik. Lagstiftningen har ändrats sedan 2019 så att
5149 fyrverkerier med styrpinnar inte längre får säljas till privatpersoner. Problemen är dock idag så
5150 omfattande att polisen omöjligen kan ingripa och stävja missbruket. Kommunerna klarar heller inte
5151 med de verktyg de förfogar över att komma tillrätta med missbruket. Ett totalförbud mot användning
5152 och försäljning av fyrverkerier till privatpersoner skulle kunna stävja den utveckling vi sett i Sverige.
5153 Det är mot denna bakgrund många kommuner och människor nu vill se att regeringen skyndsamt
5154 lägger fram ett sådant förslag till riksdagen.

5155 Om stämman inte anser att ett totalförbud bedöms möjligt att införa bör kravet bli att göra ALL
5156 användning av fyrverkerier tillståndspliktig

5157 Jag/vi föreslår partistämman besluta

5158
5159 att ställa sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att lagstifta om ett nationellt förbud mot
5160 användning och försäljning av fyrverkerier till privatpersoner

5161
5162 att alternativt till totalförbud införa ett krav på att all användning av fyrverkerier blir tillståndspliktigt.

5163

5164

5165 **Distriktets yttrande:**

5166 **BESLUTADES** att bifalla distriktsstyrelsens förslag och därmed, att bifalla motionen.

5167

5168

5169 [10.48: Nationellt fyrverkeriförbud för privatpersoner](#)

5170 *Robert Linder Blomberg, Lerum, Västra Götaland Västra*

5171 *Eva Andersson*

5172

5173 Nyårsafton, natten med positiva förväntningar om vad som skall hända det nästkommande året. En
5174 kväll/natt att minnas i goda tecken. Det hela avslutas oftast med fyrverkeri, för många ett härligt
5175 minne.

5176 Men för alla är inte detta en natt i det goda tecknet, och fyrverkerierna är inte lika härliga. Detta är en
5177 kväll och natt av oro, där tankarna är "när skall nästa smäll komma?". Dessa smällar är enkelt för oss
5178 människor att bortse från, men för ett djur utan samma förstånd som en människa, är det fasanfullt för.

5179 För djurägare blir nyår kvällen som spenderas till att lugna djuren, på flygplanshotellet, dit
5180 fyrverkerierna inte når, eller hemma med hörselkåporna på djurens öron, för att döva de oplanerade
5181 fyrverkerierna. Varje år springer hundar bort under nyårsafton, djur skräms till döds i sina boxar i
5182 stallet och vilda djur som redan är vilsna, blir nu ännu räddare.

5183 Idag finns kommunala restriktioner, som gör att kommunerna kan begränsa användandet med
5184 fyrverkerier, med det efterlevs tyvärr för dåligt. Dagar innan och dagar efter nyår, så smälls
5185 fortfarande raketerna. Lagstiftningen har skärpts för att försvåra och begränsa både försäljning och
5186 hantering via utbildning och tillståndsprövning, men det är otillräckligt. Både kommun och polis har
5187 svårt att ingripa mot missbruket och efterlevnaden är oerhört dålig.

5188 Därför föreslår vi stämman besluta att Centerpartiet ställer sig bakom:

- 5189 Jag/vi föreslår partistämman besluta
5190
5191 Att verka för ett nationellt förbud mot försäljning till och användning av fyrverkerier för
5192 privatpersoner.
5193
5194
5195 **Distriktets yttrande:**
5196 Distriktsstämman beslutade att bifalla motionen.
5197
5198 Fyrverkerier är för många ett stort problem som framgår av motionen. Förutom detta är fyrverkerier en
5199 belastning för miljön och djur. Friheten för individen att använda fyrverkerier går i för hög grad ut
5200 över andras frihet när fyrverkerier används.
5201
5202
- 5203 [10.49: Ett bättre civilt försvar och ökad självförsörjningsförmåga](#)
5204 *EVA Andersson, Nyköping, Södermanland*
5205
- 5206 Centerpartiet bör arbeta för att Staten bör bygga fabriker för vaccin i samarbete med något av de större
5207 vaccintillverkande bolagen och på sikt bli oberoende, stå på egna ben, när det gäller tillverkning och
5208 lagring av läkemedel och sjukvårdsprodukter.
- 5209 Det skulle vara billigare för staten att finansiera en inhemsk fabrik för vaccin än att reservera
5210 produktionskapacitet hos de internationella producenterna.
- 5211 Enligt utredningen är bristen på vaccin vid en pandemi ett allvarligt hot inte bara i Sverige.
- 5212 – Det är faktiskt ett problem för hela världen. Idag tillverkas på årsbasis ungefär tre hundra miljoner
5213 doser influensavaccin. Det skulle gå att gradera upp den produktionskapaciteten till kanske en miljard
5214 doser.
- 5215 – Det säger sig självt att om man skulle vaccinera hela världens befolkning med två doser så är ju hela
5216 världens beredskap otillräcklig.
- 5217 Bristen på vaccin inför en väntad pandemi gör också att konkurrensen om vaccintillverkarnas
5218 kunskaper, teknologi och utvecklingsmöjligheter är hård.
- 5219 Många länder vill vaccin till sina egna medborgare och det pågår förhandlingar mellan de sex större
5220 vaccinbolagen och flera länder.
- 5221 Trots att Sverige är en liten marknad har vi en chans att få till ett samarbete, under förutsättning att
5222 regeringen ser över resurserna till forskningen på vaccinområdet.
- 5223
- 5224 **Jag föreslår partistämman besluta**
- 5225
- 5226 **att;** Centerpartiet arbetar för att Sverige blir självförsörjande då det gäller tillverkning och lagring av
5227 läkemedel, vaccin och sjukvårdsprodukter och på sikt bli oberoende, stå på egna ben, när det gäller
5228 tillverkning och lagring av läkemedel och sjukvårdsprodukter

- 5229 Eva Andersson
- 5230 Centerpartiet, Nyköping
- 5231
- 5232 Jag/vi föreslår partistämman besluta
- 5233
- 5234 att Centerpartiet arbetar för att Sverige blir självförsörjande då det gäller tillverkning av läkemedel,
- 5235 vaccin och sjukvårdsprodukter och på sikt bli oberoende, stå på egna ben, när det gäller tillverkning
- 5236 och lagring av läkemedel och sjukvårdsprodukter
- 5237
- 5238
- 5239 **Distriktets yttrande:**
- 5240 All läkemedelstillverkning sker av privata bolag och det är något
- 5241 Centerpartiet förespråkar. Vi vill inte ha statliga monopol som
- 5242 tillverkar varken läkemedel eller vaccin. Det skulle krävas egna
- 5243 forskningsresurser för att kunna vara på tå och tillverka och
- 5244 leverera när krisen slår till, eftersom för att kunna tillverka
- 5245 vaccinet krävs kunskap och utveckling på samma plats.
- 5246 Däremot behöver insynen i vilka läkemedel som finns i lager öka.
- 5247 Genom apoteksreformen försvann den nationella insynen i
- 5248 beredskapslagren, eftersom de idag finns hos regionerna och de
- 5249 olika apoteken. Här vill vi se ett ökat nationellt samarbete för att
- 5250 kunna följa vilka läkemedel som finns i det fall en kris uppstår.
- 5251 Förslag till beslut:
- 5252 Att distriktsstämman beslutar avslår motionen
- 5253
- 5254 Stämman beslutade att avslå motionen.
- 5255
- 5256
- 5257 [10.50: Ett bättre civilt försvar och ökad självförsörjningsförmåga](#)
- 5258 *EVA Andersson, Nyköping, Södermanland*
- 5259
- 5260 I dag är Sverige självförsörjande på cirka 50 procent av det vi äter, det vill säga vi importerar
- 5261 varannan tugga.
- 5262 För att stilla det inhemska behovet krävs i dag import av till exempel äpple, nötkött och mjölk medan
- 5263 vi i dag är självförsörjande på endast tre livsmedel: socker, morötter och spannmål. Dessutom bör
- 5264 Centerpartiet också arbeta för att Sverige bygger ut beredskapslager av mat, drivmedel och andra
- 5265 viktiga produkter i händelse av krig eller kris.
- 5266 Coronapandemin har på kort tid skakat om världen och enorma påfrestningar på våra samhällen. Låt
- 5267 inte detta ske i framtiden.
- 5268 Det är så viktigt för ett land att man kan föda sin befolkning i så väl kristid som i vanlig tid.
- 5269
- 5270
- 5271

- 5272 att Centerpartiet arbetar för att Sverige blir självförsörjande på livsmedel.
- 5273
- 5274 att Centerpartiet arbetar för att det byggs upp ett beredskapslager mat, drivmedel och andra
- 5275 viktiga produkter i händelse av krig eller kris.
- 5276
- 5277 Eva Andersson
- 5278 Centerpartiet Nyköping
- 5279
- 5280 Jag/vi föreslår partistämman besluta
- 5281
- 5282 att Centerpartiet arbetar för att Sverige blir självförsörjande på livsmedel.
- 5283
- 5284 att Centerpartiet arbetar för att det byggs upp ett beredskapslager mat, drivmedel och andra viktiga
- 5285 produkter i händelse av krig eller kris.
- 5286
- 5287
- 5288 **Distriktets yttrande:**
- 5289 Distriktsstyrelsens svar på motion:
- 5290 Centerpartiet bör arbeta för att Sverige blir självförsörjande på
- 5291 livsmedel.
- 5292 Centerpartiet drivers sedan några år tillbaka frågan om
- 5293 beredskap för livsmedel och drivmedel.
- 5294 I samband med torkan 2018 drev centerpartiet på i frågan om
- 5295 hur man kan bygga upp ett omsättningslager av bl a spannmål.
- 5296 Ett förslag är att en lämplig myndighet, exempelvis MSB, får i
- 5297 uppdrag att utreda möjligheterna att bygga upp ett
- 5298 spannmålslager och utsädeslager.
- 5299 När det gäller livsmedel så är inte tillgången på de samma i
- 5300 samband med kris eller krig den enda aspekten. Det finns även
- 5301 brister i reservkapacitet och i bl.a. i logistik. Det behövs åtgärder
- 5302 för att bygga upp en livsmedelsberedskap i händelse av krig. Det
- 5303 handlar om lagerhållning av livsmedel, men också om för hur
- 5304 man gemensamt planerar för distribution av maten då det kan
- 5305 råda brist på lastbilar och de elektroniska kommunikationerna är
- 5306 utslagna. Eftersom alla led i transporterna av livsmedel
- 5307 organiseras av det privata näringslivet är det viktigt att dessa
- 5308 planer sker gemensamt mellan offentliga aktörer och näringslivet
- 5309 eftersom kommunen tex måste kunna leverera mat till sina
- 5310 äldreboenden. De ovan nämnda åtgärderna finns i
- 5311 försvarsberedningens slutsats som Centerpartiet delar.
- 5312 Centerpartiets förslag inom förnybar energi som leder till att det
- 5313 blir fler fossilfria maskiner i lantbruket, militären, transportfordon
- 5314 och privata bilar gör att behovet av import av olja och fossila
- 5315 drivmedel minskar. Det leder till att produktionen av drivmedel
- 5316 ökar nationellt och det i sin tur minskar sårbarheten.
- 5317 Motionären pekar på viktiga delar med att kunna klara en

- 5318 händelse av krig och kris och Centerpartiet driver dessa frågor
5319 sedan några år tillbaka.
5320 Förslag till beslut:
5321 Att distriktsstämman beslutar att instämma i motionens
5322 intentioner
5323
5324 Stämman beslutade att instämma i motionens intentioner.
5325
5326
- 5327 [10.51: Ett bättre civilt försvar och ökad självförsörjningsförmåga](#)
5328 *Sylvia Samuelsson, Åsele, Västerbotten*
5329
- 5330 För att säkerställa lokal mat till skolan och äldreomsorgen.
- 5331 Skapa lokala beredskapslager
- 5332 Alltmer mat importeras. Sveriges kommuner är beroende av att transporter fungerar ostört över våra
5333 gränser.
- 5334 Jag/vi föreslår partistämman besluta
5335
5336 att återinföra lokala beredskapslager med mat
5337
5338 att säkerställa försörjningen av årsbehovet av potatis, lök och grönsaker m m
5339
5340 att minska klimatpåverkan
5341
5342 att stimulera lokal produktion
5343
5344
- 5345 **Distriktets yttrande:**
5346 Distriktsstyrelsen instämmer att vi ska värna och minska vår import och transporter av varor men att
5347 bygga beredskapslager är inte en lösning. Odlare och leverantörer har egna lager och levererar till
5348 köken som lagar mat vid behov. Det behövs andra lösningar på detta problem med att få lokalodlat.
5349 Det är bland annat att möjliggöra för detta är att leverantörer att kunna leverera sina grönsaker.
5350 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman
5351 att bifalla att-sats 3
5352 att bifalla att-sats 4
5353 att i övrigt avslå motionen
5354
- 5355 Distriktsstämmans behandling av motionen:
5356 Förslag som lämnas under distriktsstämman
5357 • Maria Skoglund, Dorotea, föreslår bifall till motionen i dess helhet.
5358 • Mattias Larsson, distriktsstyrelsen, föreslår bifall till distriktsstyrelsens förslag till beslut.
5359
- 5360 Beslutsordning
5361 Ordföranden finner att det finns två förslag till beslut, distriktsstyrelsens förslag till beslut samt Maria
5362 Skoglunds, Doroteas, förslag till beslut.
5363 Ordföranden föreslår att förslagen ställs mot varandra.
5364 Distriktsstämman godkänner beslutsordningen.
5365
- 5366 Omröstning genomförs.
5367 Omröstningsresultatet redovisas:

5368 87 av 93 ombud har röstat.
5369 62 ombud röstar för distriktsstyrelsens förslag till beslut
5370 25 ombud röstar för Maria Skoglunds, Doroteas, förslag till beslut
5371
5372 Ordföranden finner att distriktsstämman har bifallit distriktsstyrelsens förslag till beslut
5373 att avslå första att-satsen
5374 att avslå andra att-satsen
5375 att bifalla tredje att-satsen
5376 att bifalla fjärde att-satsen.
5377
5378
5379
5380
5381

5382 [10.52: Ett bättre civilt försvar och ökad självförsörjningsförmåga](#)

5383 *Torsten Sandberg, Kalix, Norrbotten*
5384

5385 Med anledning av följderna av covid19 tar jag nya tag för att få Centerpartiets ledning till en större
5386 aktivitet mot Sveriges sårbarhet. Varningar om att globaliseringen också innebär nackdelar och risker
5387 har klingat ohörda i nästan alla partier och inte minst i Centerpartiet.

5388 I en insändare i DN hävdade jag att en okritisk marknadsliberal politik ligger bakom det coronakaos
5389 som drabbade Sverige under våren 2020. Vi hade inte sett några problem med att vara så beroende av
5390 varandra i världen. Globaliseringen var bara bra, "Just in time" skulle alltid fungera. Om inte annat
5391 skulle EU garantera att vi får de varor vi behöver, t. ex mediciner, skyddsutrustning mm i vården. Som
5392 vi vet fungerade det inte alls! Politiken ledde också till omfattande privatiseringar. Varför skulle
5393 privata företag i konkurrens bygga upp kostsamma lager? Apoteken är ett exempel.

5394 Till den marknadsliberala politiken hör också att statens roll skall begränsas. Jag påminner om den
5395 senaste diskussionen om partiprogrammet. Nu ropar man på staten för att rätta till. Även när det inte är
5396 den bästa lösningen!

5397 Sårbarhetsfrågorna behöver en mycket större uppmärksamhet. Alla världens länder måste ha tillgång
5398 till mat, råvaror, bränslen och mediciner. Bortfall av internet och elförsörjning, klimatkriser med svält
5399 och stora flyktingströmmar, pandemier, bakteriehot, kamp om sinande naturresurser, handelskrig,
5400 väpnade konflikter samt oberäknliga politiska ledare. Det är naivt att frånsä världen som den är.

5401 Vi som önskar åtgärder för att minska sårbarheten i samhället beskylls ibland som fulnationalister. Det
5402 är fel. Fungerande demokratiska nationalstater är basen för förståelse mellan folken, mot
5403 främlingsfientlighet. För att bilaterala avtal skall kunna genomföras. Vi har i varje fall ännu inget
5404 annat fungerande alternativ.

5405 Tillgången till mat är grundläggande. Utan mat blir det kaos. I motioner och i andra sammanhang har
5406 det länge ställts krav på att höja Sveriges självförsörjningsgrad och ha tillräckliga beredskapslager.
5407 Mycket lite har hänt. Mest fina mål och vackra ord. Var finns de kraftfulla initiativen? Det handlar inte
5408 bara om maten i sig utan också om energi, gödselmedel och råvaror och annat för att producera den.

5409 Centerpartiet måste släppa den marknadsliberala fixeringen att mat skall produceras där det är
5410 billigast. I det stora perspektivet måste världshandeln påverkas. Klimatskäl talar också för det. Det
5411 handlar givetvis inte om att ta bort all handel. I det lilla perspektivet gäller det att äntligen agera mot
5412 exploateringen av åkermark. Bebyggelse och infrastruktur går nu före. Det kan också gälla att skydda
5413 de små livsmedelsproducenterna. Det är bara att titta på hur ICA och andra stora livsmedelskedjor
5414 pressar dem.

5415 Beroendet av internet är ett annat akut ämne när det gäller sårbarhet. Alltför få i beslutande ställning
5416 reflekterar över beroendet av internet. Digitaliseringen av i princip allt kommer givetvis att fortsätta
5417 med många fördelar. Men vad händer vid ett hastigt bortfall av hela eller den svenska delen av
5418 internet? Det är lätt ordnat av en illasinnad makt eller bara av duktiga hackare. Vår kraftförsörjning
5419 måste kunna fungera även om internet slås ut. Det måste finnas parallella system som tryggar viktiga
5420 samhällsfunktioner. Sjukvård, äldreomsorg och andra viktiga inrättningar måste kunna fungera utan
5421 digitala lösningar. Kontanter måste kunna användas om de elektroniska betalsystemen fallerar.

5422 Detta är två viktiga saker som berör vår sårbarhet. Det finns många fler som skulle motivera att
5423 Centerpartiet utreder ämnet mer och engagerar medlemmarna i arbetet. Men jag nöjer mig med dessa
5424 och lämnar samma yrkanden som jag gjorde till riksstämman 2019. Med ett tillägg om åkermarken.
5425 Den måste skyddas, om inte annat genom ändrad lagstiftning. Skyddet i Plan- och Bygglagen och i
5426 Miljöbalken är otillräcklig.

5427 Jag/vi föreslår partistämman besluta

5428
5429 att Centerpartiet sätter upp ett konkret högt mål för Sveriges självförsörjningsgrad med konkreta
5430 åtgärder för att uppfylla målet

5431
5432 att Centerpartiet tar initiativ till ändringar i lagstiftningen som bättre skyddar åkermarken mot
5433 exploatering

5434
5435 att Centerpartiet verkar för att åtgärder vidtas som tryggar viktiga samhällsfunktioner även vid bortfall
5436 av hela eller den svenska delen av internet

5437

5438

5439 **Distriktets yttrande:**

5440 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman att:

5441 - bifaller att sats ett då tydliga mål skulle stimulera den nära produktionen.

5442 - att avslå att sats två då åkermark idag har ett skyddsvärde samtidigt som vi värnar ägande och
5443 brukanderätten.

5444 - att bifalla intentionen i att sats tre.

5445

5446 Distriktsstämman beslutar att bifalla motionens att sats och föreslår partistämman:

5447 att Centerpartiet sätter upp ett konkret högt mål för Sveriges självförsörjningsgrad med konkreta
5448 åtgärder för att nå målet.

5449 att Centerpartiet tar initiativ till ändringar i lagstiftningen som bättre skyddar åkermark mot
5450 exploatering.

5451 att Centerpartiet verkar för att åtgärder vidtas som tryggar viktiga samhällsfunktioner även vid bortfall
5452 av hela eller den svenska delen av internet.

5453

5454

5455

5456

5457 [10.53: Ett bättre civilt försvar och ökad självförsörjningsförmåga](#)

5458 *Anders Vigelsbo, Sala, Västmanland*

5459

5460 Centerpartiet har de senaste åren alltmer framträtt som det parti som tar störst ansvar för att långsiktigt
5461 öka den svenska försvarsförmågan, inte minst genom Daniel Bäckströms gedigna insatser i
5462 försvarsberedningen.

5463 Det är mycket glädjande att det nu finns ett försvarsbeslut som syftar till att säkerställa att vi på lång
5464 sikt kan värna vår territoriella suveränitet och försvara våra demokratiska värden i en alltmer osäker
5465 värld, men än återstår mycket att göra.

5466 Grunden för en god försvarsförmåga är en blandning av militär förmåga och ett motståndskraftigt
5467 samhälle. I och med det senaste försvarsbeslutet är vi på väg att ta viktiga steg mot ett starkare militärt
5468 försvar, men samtidigt är sårbarheten i det civila samhället påtaglig. Vi har alldeles för låg
5469 självförsörjningsgrad vad gäller alltifrån livsmedel till drivmedel och läkemedel. Dessutom har det
5470 gamla civilförsvaret helt monterats ned, och befolkningsskydd och krigssjukvårdsförmåga är ett minne
5471 blott.

5472 Ansvar för återuppbyggnaden av befolkningsskyddet vilar på kommunerna i egenskap av geografiskt
5473 områdesansvariga myndigheter. Inom ramen för det ansvaret ingår inte bara skyddsmasker och
5474 räddning/röjning, utan även livsmedelsförsörjning (inklusive dricksvatten), drivmedelsförsörjning och
5475 att kunna leverera all den samhällsservice och välfärd som kommunerna levererar i fredstid.

5476 Ansvar för sjukvårdsförmågan vilar på regionerna, enligt samma ansvarsprincip. När civilförsvaret
5477 fortfarande existerade så fanns det färdiga planer inte bara för masskadeutfall och evakueringar, utan
5478 även för ren krigssjukvård, dvs att vårda skadade soldater. Idag är den förmågan och planeringen i
5479 stort behov av återuppbyggnad.

5480 Det är statens otvetydiga ansvar att leda återuppbyggnaden av det civila försvaret, och enligt det
5481 senaste försvarsbeslutet finns det medel avsatta för just detta ändamål. Men finns oroande tecken på att
5482 de statliga medlen framförallt kommer att användas i statliga instanser, och att endast en mindre del
5483 kommer att tillfalla de myndigheter, alltså kommuner och regioner, som har ansvaret för att leverera
5484 befolkningsskydd och sjukvård i händelse av höjd beredskap. Om staten ytterligare en gång tillför nya
5485 uppgifter på kommuner och regioner utan att finansiera dem, så vore det en mycket skadlig och
5486 olycklig utveckling.

5487 Staten måste också tydligt ta ledningen i uppbyggnaden av det civila försvaret, och sätta upp mål och
5488 tydliga krav för den förmågeuppbyggnad som ska ske i kommuner och regioner. Ett aldrig så starkt
5489 militärt försvar blir obrukbart om inte det civila samhället kan hålla ut.

5490 Även försvarsförmågan börjar och slutar med det näromlade, och är summan av kraften i alla
5491 människor i ett land. Vi i Centerpartiet måste stå upp för att det sunda bondförnuftet ska gälla även
5492 här, så att samhället kan byggas motståndskraftigt på nytt!

5493 Jag/vi föreslår partistämman besluta
5494 att medlen för det civila försvaret på sikt ska öka och i huvudsak tillfalla regioner och kommuner
5495 att staten tydligare ska ta ledningen i uppbyggnaden av det civila försvaret
5496 att Centerpartiet ska verka för ökad inhemsk produktion av såväl livsmedel som drivmedel
5500 att självförsörjningsgraden dramatiskt måste öka för att minska samhällets sårbarhet
5501
5502
5503
5504 **Distriktets yttrande:**
5505 Anders Wigelsbo föreslår i en motion att
5506 att medlen för det civila försvaret på sikt ska öka och i huvudsak tillfalla regioner och kommuner
5507 att staten tydligare ska ta ledningen i uppbyggnaden av det civila försvaret
5508 att Centerpartiet ska verka för ökad inhemsk produktion av såväl livsmedel som drivmedel
5509

5510 att självförsörjningsgraden dramatiskt måste öka för att minska samhällets sårbarhet
5511 Centerpartiet värnar ett starkt militärt och civilt försvar av vårt land. Det visar inte minst den
5512 försvarsöverenskommelse som Centerpartiet var en del av som ökar anslagen till vårt totalförsvar, med
5513 ny materiel och nya förband till militära försvaret samt ökade anslag även till det civila försvaret. Med
5514 bland annat förstärkningar till de frivilliga försvarsorganisationerna. På partistämman 2019 togs en rad
5515 beslut inom området, exempelvis att ”Centerpartiet verkar för att vårt försvar skyndsamt återuppbyggs
5516 militärt och civilt”.

5517
5518 Centerpartiet är också pådrivande för att Sveriges självförsörjningsgrad ska ökas för att minska vår
5519 sårbarhet vid kris, krig eller katastrofer av olika slag. Vi vill stärka det svenska jordbrukets
5520 konkurrenskraft så mer livsmedel kan produceras inom landet genom att på olika sätt förbättra
5521 villkoren för svenska lantbrukare. Till det måste också kapaciteten för lagerhållning av livsmedel,
5522 drivmedel, medicin mm. ökas, samt förbättrade planer för hur sådana varor kan distribueras runt om i
5523 landet.

5524
5525 Distriktsstämman beslutade att bifalla motionen i enlighet vad som framförs i yttrandet.

5526
5527

5528 [10.54: De marina myndigheterna](#)

5529 *Johan Krogh, Nacka, Stockholms län*

5530

5531 Skattepengar ska hanteras varsamt och som ett liberalt parti bör vi alltid eftersträva efter en så effektiv
5532 myndighetsorganisation som möjligt. Det är viktigt för att Sveriges myndigheter fortsatt ska ha de
5533 höga förtroende som de generellt har. Denna motion vill belysa problematiken med att Sverige har
5534 flertalet myndigheter som ägnar sig åt tämligen likartad verksamhet. Vi pratar om den marina delen av
5535 Försvarsmakten, Sjöfartsverkets operativa verksamhet, sjöpolisen och Kustbevakningen. Alla har sina
5536 speciella uppdrag men ofta är gränserna otydliga och i vissa fall gör flera myndigheter samma sak.
5537 Exempel på detta är att både Kustbevakningen och Sjöpolisen kontrollerar nykterhet och fart till sjöss.
5538 Det behöver inte per automatik vara dåligt men det skapar en del frågetecken kring om det verkligen är
5539 en effektiv förvaltning att två myndigheter gör samma sak. Vidare bör en diskussion föras kring om
5540 det verkligen är nödvändigt med fyra myndigheter med inte helt olik verksamhet. Det torde varje
5541 möjligt att lägga ned någon av myndigheterna och lägga ut dess ansvar på övriga myndigheter.
5542 Exempelvis skulle kustbevakningens uppgifter kunna skötas av Sjöfartsverket och marinen samt att
5543 polisen helt utför de polisiära delarna. Det skulle spara värdefulla skatte kronor och leda till en
5544 effektivare myndighetsförvaltning.

5545 Tidigare var de svenska statsisbrytarna en del av marinen med bland annat lättare kanoner och
5546 minutläggningskapacitet. Idag är isbrytarna enbart isbrytare och ligger i hamn stora delar av året. När
5547 Sverige står inför stora investeringar i nya statsisbrytare bör möjligheten att köpa in fartyg med större
5548 användningsområde utredas. Det handlar om fartyg som kan användas året om, bland annat av
5549 Försvarsmakten. I händelse av krig ska isbrytarna också kunna användas som örlogsfartyg.

5550 Jag/vi föreslår partistämman besluta

5551

5552 att utreda möjligheten att minska antalet marina myndigheter i Sverige.

5553

5554 att Kustbevakningen läggs ner och dess ansvar och uppdrag tas över av Sjöpolisen, Marinen och
5555 Sjöfartsverket.

5556

5557 att Sveriges nya statsisbrytare utformas så att de även kan användas av Försvarsmakten till exempelvis
5558 minutläggning.

5559

5560

- 5561 **Distriktets yttrande:**
5562 BESLUTADES att bifalla distriktsstyrelsens förslag och därmed, att bifalla att-sats 1, och att
5563 instämna i motionens intentioner i att-satserna 2 och 3.
5564
5565
- 5566 [10.55: Nordiskt försvarssamarbete](#)
5567 *Ulrik Hansson Mild, Vallentuna, Stockholms län*
5568 *Lars Carlsson, lars.carlsson@vallentuna.se, 070-288 50 00*
5569
- 5570 Att Centerpartiet driver satsningar på fördjupat nordiskt försvarssamarbete, där grunden är samarbetet
5571 mellan de två alliansfria länderna Sverige och Finland
- 5572 Centerpartiet bör i konsekvens av ovan dra tillbaka ambitionerna att närma sig Nato och i stället stärka
5573 det svenska värnpliktsförsvaret i linje med Finland.
- 5574 Jag yrkar på:
- 5575 - Att Centerpartiet arbetar för ett fördjupat nordiskt försvarssamarbete enligt motionstexten och den
5576 alliansfria politiken förstärkts med ett förstärkt svenskt värnpliktsförsvaret
- 5577 Anmärkning: Denna motion har behandlats vid Centerpartiets Vallentunakrets årsstämma 2021-02-21
5578 där det beslutats att motionen anses besvarad givet det nyligen antagna försvarsbeslutet 2021-2025
5579 men att motionen skall tillsändas till distriktsstämman. /Styrelsen
- 5580 Jag/vi föreslår partistämman besluta
5581
5582 att Centerpartiet arbetar för ett fördjupat nordiskt försvarssamarbete enligt motionstexten och den
5583 alliansfria politiken förstärkts med ett förstärkt svenskt värnpliktsförsvaret
5584
5585
- 5586 **Distriktets yttrande:**
5587 BESLUTADES att bifalla distriktsstyrelsens förslag och därmed, att avslå motionen.
5588
5589
- 5590 [10.56: Medborgartjänst och alternativ till värnplikt](#)
5591 *Anders Agnemar, Vadstena, Östergötland*
- 5592 Motion som föreslår att en utredning tillsätts som har i uppdrag att ta fram ett förslag på en
5593 obligatorisk medborgartjänst för alla i varje årskull som inte antas till militär utbildning.
- 5594 Värnplikten är återinförd i Sverige. Det är mycket glädjande att det äntligen har skett och att
5595 numerären värnpliktiga skall ökas ytterligare.
- 5596 Dessa relativt få militärt utbildade kommer inte ensamma att klara av de kriser och i värsta fall
5597 krigssituationer som kan drabba vårt land.
- 5598 Alla medborgare måste i olika grad vara förberedda på sin roll vid för vårt land olika ansträngande
5599 skeden.
- 5600

- 5601 Vi medborgare har fri- och rättigheter och skyldigheter. Inte bara att betala skatt, utan också ett
5602 gemensamt ansvarstagande för vårt samhälle.
- 5603
- 5604 Många medborgare inser redan nu att de behöver kunna hjälpa till och fler kommer att inse det och
5605 vara positiva till att göra det när det fått information om vilka insatser som behövs i olika krislägen.
- 5606
- 5607 De flesta enskilda medborgarna kommer nog att känna tillfredsställelse med att vara informerade om
5608 tänkbara insatser och att vara ”grundtränade” inför dessa.
- 5609
- 5610 Därför bör alla de ur en årskull, som inte tas ut till militär utbildning, tas ut till en obligatorisk
5611 medborgartjänst, där man får en kortare grundutbildning.
- 5612 Denna bör förutom att vara inriktad på rent praktiska övningar vara inriktad på att skapa
5613 förutsättningar för en starkare sammanhållning och integration hos medborgarna och förståelse för
5614 demokratins stora positiva betydelse.
- 5615
- 5616 Ovanpå denna obligatoriska grundutbildning bör det sedan finnas möjligheter till olika frivilliga
5617 påbyggnadsutbildningar som medför att man klarar av mera krävande uppgifter under krislägen.
- 5618
- 5619 Likaväl som ”virusforskare” förklarar för oss att: Frågan är inte om det kommer fler pandemier utan
5620 när kommer dom? Så är frågan när kommer nästa kris i vårt samhälle?
- 5621
- 5622 När den kommer, så är det självklart bra ju bättre vi alla är förberedda, både för vårt gemensamma
5623 samhälle, men också för oss var och en.
- 5624 Det kanske till och med i vissa fall kan bli så, att det som för en mindre förberedd nation skulle ha
5625 blivit en kris, inte blir en kris på grund av att medborgarna är så väl förberedda.
- 5626 Med hänvisning till vad som ovan anförts föreslås partistämman besluta:
- 5627
- 5628 Att Centerpartiet föreslår Riksdagen att en utredning tillsätts som har i uppdrag att ta fram ett förslag
5629 på en obligatorisk medborgartjänst för alla i varje årskull som inte antas till militär utbildning.
- 5630
- 5631 Anders Agnemar
- 5632 Vadstena kommunkrets

5633 Jag/vi föreslår partistämman besluta

5634

5635 Att Centerpartiet föreslår Riksdagen att en utredning tillsätts som har i uppdrag att ta fram ett förslag
5636 på en obligatorisk medborgartjänst för alla i varje årskull som inte antas till militär utbildning.

5637

5638

5639 **Distriktets yttrande:**

5640 Motionären yrkar på att Centerpartiet i Riksdagen ska föreslå en utredning om obligatorisk
5641 medborgartjänst. Frågan om medborgarnas skyldighet att ställa upp för staten är mycket intressant,
5642 både ur ett ideologiskt och ett mer filosofiskt perspektiv.

5643

5644 I och med att Sverige nu åter har infört värnplikten, både för män och kvinnor, är ju ett antal av dessa
5645 frågor i praktiken avgjorda. De ideologiska och filosofiska invändningarna har avvisats av Regeringen,
5646 utan motstånd från Riksdagen, när det säkerhetspolitiska läget i vår omvärld har försämrats. Att
5647 svenska medborgare har skyldigheter mot staten och samhällsgemenskapen råder det i stort sett
5648 politisk konsensus kring.

5649

5650 Så långt ligger med andra ord motionären nära den uppfattning som regering och riksdag uttryckt i
5651 frågan. Regeringen och Riksdagens majoritet har dock inte funnit att denna plikt att tjäna
5652 samhällsgemenskapen behöver utvidgas till mer än det som är nödvändigt. Att kalla in människor till
5653 pliktjänstgöring som inte behövs för samhällsgemenskapen är alltså inte försvarbart i lagstiftarnas
5654 ögon.

5655

5656 Det är en hållning, som distriktsstyrelsen finner rimlig och delar.

5657

5658 Distriktsstämman föreslår partistämman att avslå motionen.

5659

5660

5661

5662 [10.57: Medborgartjänst och alternativ till värnplikt](#)

5663 *Pernilla Wallgren, Ystad, Skåne*

5664

5665 Värnplikten är något som är obligatoriskt för ungdomar från 18 års ålder. Något som är bra för Sverige
5666 och för Försvaret. Men för dem som inte vill göra värnplikt och inte tror på den typen av organisation
5667 hade det varit berikande att få välja något annat viktigt arbete istället. Alla svenskar behöver bidra till
5668 vårt samhälle och vår framtid. Äldrevården har lidit av nedskärningar under många år. Detta har sänkt
5669 statusen och förståelsen för hur viktigt arbetet inom äldrevården är. Detta innebär att det är för få
5670 arbetsföra innevånare som söker sig till äldreomsorgen. Tänk om våra ungdomar hade fått välja något
5671 annat än värnplikt och då att de hade kunnat välja att arbeta en tidsperiod inom äldrevården om
5672 värnplikten inte känns aktuellt. Ett sätt att få fler ungdomar att prova på vård och omsorgsycket för att
5673 väcka intresse, empati och medmänsklighet.

5674 Mot bakgrund av detta vill jag föreslå följande:

5675

5676 -Att alternativ till värnplikt inom de militära införs med inriktning mot äldrevård

5677 Jag/vi föreslår partistämman besluta

5678

5679 att alternativ till värnplikt inom de militära införs med inriktning mot äldrevård

5680

5681

5682 **Distriktets yttrande:**

5683 Distriktsstyrelsen delar motionärens uppfattning om att det är viktigt att höja attraktiviteten för arbeten
5684 inom vård och omsorg. Centerpartiet har under innevarande mandatperiod varit med och gjort många
5685 viktiga satsningar för att så ska ske. Den 2 mars 2017 meddelandes det att värnplikt återinfördes från
5686 och med den 1 juli 2017. Den återinförda värnplikten står Centerpartiet bakom. I praktiken är det dock
5687 fortfarande en liten del som behöver göra militärtjänstgöring. Att införa en sorts värnplikt inom vård
5688 och omsorg skulle innebära beredskapsarbete i vidare bemärkelse, dvs arbetsuppgifter utanför
5689 försvaret, sådana arbeten bör ske inom ramen för reguljära anställningar.

5690

5691

5692

5693 Distriktsstämman beslutade:

5694 Att avslå motionen.

5695

5696

5697

5698 **10.58: Cybersäkerhet**

5699 *Amandah Andersson, Umeå, Västerbotten*

5700 *Caroline Löfström, VINDELN*

5701

5702 **Motion: En stark svensk cybersäkerhet**

5703 Den 15 december 2020 antog riksdagen ett nytt totalförsvarsbeslut som anger politikens inriktning och
5704 satsningar för totalförsvaret fram till 2025. Ett stort fokus har riktats på satsningen på det militära
5705 försvaret, som ska rustas upp, bland annat genom återinrättad verksamhet på ett flertal regementen.
5706 Totalförsvarsbeslutet omfattar emellertid inte enbart militära muskler, utan även ett civilt försvar. Till
5707 det civila försvaret ingår vitala samhällsfunktioner som bland annat hälso- och sjukvård, livsmedel och
5708 dricksvatten, transporter, energiförsörjning samt elektroniska kommunikationer. Dessa är av högsta
5709 vikt att säkra och försvara, dels för att upprätthålla en god beredskap, dels för säkra vår inre
5710 försörjning, men dels också för att de kan vara föremål för angrepp – väpnade angrepp är inte längre
5711 det enda sättet att angripa ett annat land på, utan angrepp kan riktas mot just sådana
5712 samhällsfunktioner som bär samhällen.

5713 En omfattande digitalisering har stöpt om vårt samhälle, och på många sätt underlättat både arbetssätt,
5714 kommunikation och administration. Många av våra offentliga institutioner och i offentlig, såsom
5715 privat, verksamhet är beroende av digitala funktioner. Digitaliseringen hör emellertid till en av de
5716 faktorerna som gjort samhället mer sårbart för yttre angrepp. Genom cyberangrepp kan hela system
5717 hackas, information läckas och viktiga samhällsfunktioner stängas ner. Ett cyberangrepp kan alltså få
5718 svåra konsekvenser för vårt samhälle. För att på ett fullvärdigt sätt kunna skydda våra offentliga
5719 institutioner och verksamheter, måste Sveriges motståndskraft mot cyberangrepp stärkas. Sveriges
5720 digitala infrastruktur ska inte bli en måltavla för yttre angrepp.

5721 Totalförsvarspropositionen anger att Sveriges cyberförsvarsförmåga och att det systematiska arbetet
5722 med informations- och cybersäkerhet bör stärkas ytterligare. Det är en ingång vi delar – men vi anser
5723 att detta inte *bör*, utan att det *ska* stärkas ytterligare. Med många aktörer inom totalförsvaret – Sverige
5724 har många statliga myndigheter, regioner och kommuner – krävs det ett allomfattande arbete för att
5725 säkra en genomgående hög cyberförsvarsförmåga. Med många aktörer, på olika nivåer, finns det hög
5726 risk för stora variationer i säkerheten. Den risken kan vi inte ta. Våra institutioner blir sårbara för yttre
5727 hot och attacker, och det krävs ett robust skydd.

5728 Idag har Försvarsmakten ansvar för Sveriges offensiva försvarsförmåga. Flera myndigheter deltar i
5729 arbetet, däribland Myndigheten för samhällsskydd och beredskap samt Säkerhetspolisen. Detta

5730 uppdrag borde förtydligas och utvidgas, så att ett genomgående starkt cyberförsvar säkras i hela
5731 landet, i alla led från Försvarmakten till varenda kommunal förvaltning.

5732 Jag/vi föreslår partistämman besluta

5733
5734 att Centerpartiet verkar för att Försvarmakten, i samarbete med andra berörda myndigheter, får ett
5735 förtydligt uppdrag att säkra att ett genomgående starkt cyberförsvar i hela Sverige, på samtliga
5736 nivåer.

5737

5738

5739 **Distriktets yttrande:**

5740 Vi håller med motionärerna om att cybersäkerheten är en stor utmaning men vi delar inte
5741 uppfattningen om att det är Försvarmakten som ska ha detta ansvar utan att varje myndighet måste ta
5742 sitt ansvar i detta arbete. Vi tror inte att det finns en modell för att arbeta med detta utan att det finns
5743 flera varianter på hur detta arbete kan se ut.

5744

5745 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman att instämma i motionens intentioner.

5746

5747 Distriktsstämman beslutar enligt distriktsstyrelsens förslag.

5748

5749 **Konstitution**

5750

5751 [10.59: Yttrandefrihet och sociala medier](#)

5752 *Bengtsson Stefan, Varberg, Halland*

5753

5754 De senaste åren har användandet av sociala medier ökat mycket kraftigt. Det innebär många
5755 möjligheter att etablera och upprätthålla kontakter, få information och kunskap samt bidra till
5756 diskussion som utvecklar samhället.

5757 Det innebär dessvärre även att det publiceras och delas mycket material som består av påhittat innehåll
5758 men som ger intrycket att vara fakta-baserat. Det kan också vara innehåll som är sammansatt av olika
5759 material eller där man utelämnat väsentlig information och därmed ger det publicerade materialet en
5760 helt annan bild än vad som är verklighet och fakta. Det förekommer också en medveten
5761 sammanblandning av fakta och åsikter.

5762 Falska fakta, lögnar och påhitt riskerar att skada samhället och ett öppet debatt- och diskussionsklimat
5763 som en del av det demokratiska samhället. Det finns dessutom krafter både inom Sverige och i vår
5764 omvärld som systematiskt försöker skada vårt demokratiska samhälle genom att sprida falska
5765 uppgifter och skapa splittring.

5766 Det förekommer dessutom ofta grova personangrepp på både privatpersoner och inte minst offentliga
5767 personer som skapar mycket obehag för dem som utsätts.

5768 Samhället behöver skärpa kraven och öka det personliga ansvaret för vad en person eller organisation
5769 publicerar eller delar. Den som bidrar till ett sprida lögnar, falska fakta och grova personangrepp måste
5770 kunna ställas till svars för detta och dömas. Det är inte ett försvar att man inte förstod eller skrev eller
5771 delade något på skämt.

5772 Det är viktigt för samhället och det demokratiska systemet att upprätthålla ett öppet samhälle med stor
5773 åsikts- och yttrandefrihet men det är också samhällets uppgift att begränsa spridningen av felaktigheter
5774 och lögnar som i olika grad skadar och undergräver förtroendet för det demokratiska samhället.

5775 Samhället kan inte vara tolerant mot de som vill skada demokratin och det öppna samhället.

5776 Jag/vi föreslår partistämman besluta

5777

5778 att lagen skärps angående publicering och delning på internet och sociala medier så att den person eller
5779 organisation som publicerar eller delar falska fakta, lögnar, påhitt eller grova personangrepp ska kunna
5780 ställas till svars och dömas i domstol enklare än vad det är idag.

5781

5782

5783 **Distriktets yttrande:**

5784 Distriktsstyrelsens yttrande

5785

5786 Det är en viktig och aktuell fråga som motionären lyfter. Det finns redan en del verktyg gällande
5787 ansvar på sociala medier. Vid publicering i olika grupper är det moderatörer och administratörer som
5788 ansvarar för det som skrivs, där har vissa dömts som ansvarig utgivare för något som en medlem har
5789 skrivit i en grupp. Även grova personangrepp är olagliga online, i skrift och tal. Folk döms för det,
5790 men för att det ska bli bättre behöver polisen mer resurser att lägga på att utreda dessa brott.

5791

5792 De två stora sociala mediejättarna har gjort ett stort jobb gällande att hänvisa rätt gällande till exempel
5793 covid-19, där de hänvisar till Världshälsoorganisationen och Folkhälsomyndigheten. Staten ska inte gå
5794 in och styra vad som sägs på internet och sociala medier lika lite som de ska styra vad som skrivs i
5795 tidningar, det måste vara upp till det enskilda företaget. Staten skulle däremot kunna hålla dem
5796 ansvariga för vad som sker på deras plattformar i högre utsträckning och kräva märkning, likt det som
5797 krävs för annonsering på instagram till exempel.

5798

5799 Samtidigt står EU inför att anta en ny lagstiftning för digitala plattformar. För första gången kommer
5800 gemensamma regler om mellanhändernas skyldigheter och ansvar på den inre marknaden att öppna
5801 upp nya möjligheter för digitala tjänster över gränserna, samtidigt som man sörjer för en hög
5802 skyddsnivå för alla användare i hela EU. Den nya lagen är tänkt att bättre skydda konsumenterna och
5803 deras grundläggande rättigheter på nätet, inrätta ett kraftfullt regelverk för öppenhet och ett tydligt
5804 ansvar för internetplattformarna och främja innovation, tillväxt och konkurrenskraft på den inre
5805 marknaden. Samt att ett av målen är att det ska bli färre systemriskerna som manipulation och
5806 desinformation.

5807

5808 **DISTRIKTSSTYRELSEN FÖRESLÅR STÄMMAN BESLUTA**

5809

5810 att avslå motionen

5811

5812 Distriktsstämmans beslut

5813

5814 **BESLUTAS**

5815 att avslå motionen

5816

5817

5818

5819 [10.60: Yttrandefrihet och sociala medier](#)

5820 *Karl-Olof Pettersson, Lindesberg, Örebro*

5821 *Christina Pettersson*

5822 Det visar sig alltmer i dagens samhälle att kriminella, vissa odemokratiska grupperingar och enskilda
5823 personer använder sig av de sociala medierna via de nätbaserade sajterna som inte kan ses vara
5824 acceptabelt. Många gånger är det samma människor som bland annat vill skapa opinion för egna
5825 osunda åsikter mot det demokratiska samhället. Här tycks man på ett kriminellt och destruktivt sätt

- 5826 kunna gömma sig bakom de lagar och förordningar som omfattas av Yttrandefriheten, Tryckfriheten
5827 och Religionsfriheten
- 5828 Genom deras förfaringsätt att använda sig av sociala medier på mindre nogräknade nätsajter når man
5829 likasinnade och kan här ganska skyddad föra ut sina budskap vidare. Här kan man ogenerat framföra
5830 vilseledande negativa uttalanden, som till exempel rör främlingsfientlighet, diskriminering, jämställhet
5831 och sexism samt hota, mobba, ljuga, förtala, håna, förnedra de som inte ställer upp på deras villkor.
5832 Man lägger även här ut fejkade bilder på människor i opassande situationer som kan kännas stötande
5833 och jobbigt för dem som drabbas. De flesta människor som inte delar deras uppfattning har varken
5834 tid, ork eller kunskap om hur man bemöter de som på ett okontrollerat sätt håller på att ta över vårt
5835 demokratiska samhällssystem. Tyvärr tror fler och fler personer på deras samhällsomstörtande
5836 konspirationsteorier och tycker att det är helt okej att framföra detta. Dessa odemokratiska krafter
5837 skapar medvetet misstroende mot det som skrivs och uttalas av journalister, politiker, polisväsendet
5838 m.m. Medvetet skapar man också tvivel mot bland annat forskning inom medicin- och
5839 läkarvetenskapen och forskningen om klimatförsämringarna och de åtgärder som bör vidtas för att
5840 komma till rätta med det som förorsakar miljöproblemen.
- 5841 För it-jättarna och skumma sajter tycks det inte finnas något intresse av att medverka till en sanering
5842 av de mycket otrevliga obehagliga uttalanden som görs på nätet.
- 5843 Varför är det så? Jo, därför att de tjänar miljarder genom de reklam-inkomster som betalas dem för de
5844 osunda fejkade nyheter och den trafik som sker i sociala medier på nätet.
- 5845 Vi kan se detta på flera håll i vår värld där odemokratiska krafter alltmer tar över, bland annat allt som
5846 berör Donald Trump och valet i Amerika. Han ansåg att valet var fejkat och uppmanade sina
5847 anhängare att göra uppror mot vad han kallade valfusk och att hans anhängarna skulle slå tillbaka mot
5848 de politiker och människor som han ogillade och speciellt mot motståndare på den demokratiska sidan.
5849 Trump lyckades här genom de nätbaserade sajternas försorg få sina anhängare på yttersta högerkanten
5850 att anamma hans budskap. Detta genom sina uttalanden om att ha blivit fränstulen valsegern på grund
5851 av valfusk och därför uppmanade han indirekt till upproret och stormningen av Capitolium.
- 5852 Detta kan även ske i Sverige där många människor på högerkanten, Sverigedemokraterna och Vitmakt
5853 sympatiserar och gillar Donald Trumps metoder.
- 5854 Ett stort antal av de människor som i någon form trakasseras på nätet blir helt knäckta och försöker
5855 men orkar inte försvara sig.
- 5856 Motionärerna anser att de lagar och förordningar som finns inom detta område på sociala medier inte
5857 är anpassade till den situation som råder i dag. De är föråldrade och ger ett dåligt skydd för den
5858 enskilde och samhället.
- 5859 Jag/vi föreslår partistämman besluta
5860
5861 att Centerpartiet arbetar för att lagar och förordningar som styr över de sociala medierna ses över, detta
5862 för att stärka den enskildes integritet utan att inkräkta på de som för en balanserad debatt i de sociala
5863 medierna
5864
5865 att Centerpartiet verkar för myndigheternas arbete mot trakasserier, förföljelse av enskilda och det
5866 demokratiska samhället tas på allvar och uppmärksammas samt motverkas
5867
5868
- Distriktets yttrande:**
5869
5870 Att genom lagstiftning reglera vad som får publiceras i sociala medier är en balansgång mellan å ena
5871 sidan yttrandefrihet och å andra sidan rimliga krav på individens integritet och skydd mot trakasserier.

5872 Distriktsstyrelsens bedömning är att motionens att-satser inte inskränker samhällets/statens intentioner
5873 gällande yttrandefrihet.

5874

5875 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman besluta

5876 - Att bifalla motionen

5877 - Att vidarebefordra motionen till Centerpartiets riksstämman.

5878

5879

5880

5881 Distriktsstämman beslutar:

5882 Att Bifalla motionen

5883 Att Vidarebefordra motionen till Centerpartiets riksstämman

5884

5885

5886

5887 10.61: Yttrandefrihet och sociala medier

5888 *Tomas Selin, Huddinge, Stockholms län*

5889

5890 Efter stormningen av Kapitolium synliggjordes hur sårbar demokratin kan vara för de som vill störta
5891 den. Det senaste årtiondet har vi sett en ökad organisering av högerextrema intressen globalt och inom
5892 Sverige. Ett exempel är hur svenska nationalister deltagit i upplopp i USA.

5893 Sociala medier och digitala verktyg gör det enklare för skugggrupper att organiseras och samordna sig
5894 på internet och i skuggorna av rättsstaten. I Sverige har vi sett bränder av flyktingboendet som ett sätt
5895 på vilket grupper spridit information för att inspirera och hjälpa likasinnade att begå brott mot allmän
5896 ordning och som syftar till att hota vissa grupper.

5897 Uppvigling, uppror, hets mot folkgrupp, brott mot medborgerlig frihet m.m. utgör alla tryck- och
5898 yttrandefrihetsbrott. Att bevaka och efterfölja att deras brott inte begås i Sverige kan vara svårare i
5899 sociala medier och på digitala plattformar.

5900 Att bättre lagföra dessa brott kan vara avgörande för att avstyra extremistgrupper i Sverige liksom att
5901 förhindra terrorbrott och krigsresor.

5902 Jag föreslår därför att Centerpartiet ska väcka frågan om en översyn om huruvida lagen ger tillräckliga
5903 verktyg för att motverka och förhindra att brott begås som hotar demokratin, rättsstaten och
5904 medborgerliga friheter. En översyn bör även innefatta utredning om huruvida polisen, säkerhetspolisen
5905 och rättsstaten i stort har tillräckliga verktyg och kompetens för att lagföra personer som begår dessa
5906 brott på nätet.

5907 Jag/vi föreslår partistämman besluta

5908

5909 att Centerpartiet ska verka för en översyn av de lagutrymmen som gäller tryck- och
5910 yttrandefrihetsbrott.

5911

5912

5913 **Distriktets yttrande:**

5914 **BESLUTADES** att bifalla distriktsstyrelsens förslag och därmed, att avslå motionen.

5915

5916

5917 [10.62: Kriminalisering av förnekandet av förintelsen](#)

5918 *Annika Haglund, Nacka, Stockholms län*

5919

5920 Lagar som kriminaliserar förnekandet av historiska händelser såsom Förintelsen/folkmord/brott mot
5921 mänskligheten finns i ett antal länder, men de saknas i svensk rättslig tradition. Sverige värderas den
5922 grundlagsskyddade yttrandefriheten väldigt högt och bedömningen har varit att ”minneslagar” såsom
5923 de existerar i en del andra länder kan inskränka på denna.

5924 Jag anser att det måste finnas gränser för yttrandefriheten: förintelseförnekare ägnar sig i själva verket
5925 åt judehat och rasism. Genom att ge sken av att judarna har ljugit om det förflutna underblåser de
5926 antisemitiska opinioner och legitimerar indirekt angrepp på judar.

5927

5928 Jag/vi föreslår partistämman besluta

5929

5930 att Centerpartiet skall verka för införandet av en lag som kriminaliserar förnekandet av förintelsen.

5931

5932

5933 **Distriktets yttrande:**

5934 **BESLUTADES** att bifalla distriktsstyrelsens förslag och därmed, att avslå motionen.

5935

5936

5937 [10.63: Sveriges politik före och under andra världskriget](#)

5938 *Nils Lewinsky, Göteborg, Göteborg*

5939

5940

5941

5942 **Bakgrund**

5943 Vi har nyligen hedrat alla som dog under förintelsen med en åminnelse dag 27 januari över hela
5944 världen. Man hade i Sverige ha en utställning om förintelsen. Vidare har man gett ut Levande Historia
5945 för att framför allt ge skolelever information om förintelsen. Däremot har det varit tyst om Sveriges
5946 agerande före och under andra världskriget. Vi behöver nu veta om tex Raul Wallenberg, anställd av
5947 föregångare till CIA. Var han kanske tom dubbelagent? Visste han för mycket, så man ville inte ta
5948 hem honom från Ryssland till Sverige?

5949 Hur många soldater transiterades till Norge och Finland? Hur mycket såldes av Sverige av strategiska
5950 varor till Tyskland, hur mycket av stulet tyskt konst, aktier, guld, guldtackor, juveler, andra föremål
5951 mm såldes av Hur mycket censurerades på order av tyskarna i tidningar och nyheter i Sverige? Hur
5952 många kommunister internerades i Norrland? Hur många år förlängda Sverige andra världskriget?
5953 Oviljan att ta emot norska och danska flyktingar/judar Hur mycket tjänade yrkesfiskarna på
5954 smugglingen av människorna. Hur många nazister blev dömda efter kriget mm? Många obesvarade
5955 frågor! När skall allt detta komma fram? När skall sanningen berättas om Sveriges historia under andra
5956 världskriget?

5957

5958

5959 **Motion till Riksstämman 2021-02-22**

5960 **Sveriges politik före och under andra världskriget**

5961 **Bakgrund**

5962 Vi har nyligen hedrat alla som dog under förintelsen med en åminnelse dag 27 januari över hela
5963 världen. Man skall i Sverige ha en utställning om förintelsen. Vidare har man gett ut Levande Historia
5964 för att framför allt ge skolelever information om förintelsen. Däremot har det varit tyst om Sveriges
5965 agerande före och under andra världskriget. Vi behöver nu veta om tex Raul Wallenberg, anställd av
5966 föregångare till CIA. Var han dubbelagent? Visste han för mycket, så man ville inte ta hem honom?

5967 Hur många soldater transiterades? Hur mycket såldes av Sverige, svenskar av stulet tyskt konst, aktier,
5968 guld, juveler, andra föremål mm. Hur mycket censurerades på order av tyskarna? Hur många
5969 kommunister internerades i Norrland? Hur mycket malm och kullager skeppas till Tyskland? Hur
5970 många år förlängda Sverige andra världskriget? Oviljan att ta emot norska och danska flyktingar/judar
5971 Hur mycket tjänade yrkesfiskarna på smugglingen av människorna. Hur många nazister blev dömda
5972 efter kriget? mm. När skall allt detta komma fram? När skall sanningen berättas om Sveriges historia
5973 under andra världskriget?

5974

5975

5976 att en vitbok tages fram om Sveriges ynkliga historia före och under andra världskriget.

5977 Jag/vi föreslår partistämman besluta

5978

5979 att en vitbok tages fram om Sveriges ynkliga historia före och under andra världskriget.

5980

5981

5982 **Distriktets yttrande:**

5983 Distriktsstyrelsen föreslår stämman besluta: att avslå motionen.

5984

5985 Beslut

5986 Stämman tillstyrker distriktsstyrelsens förslag till beslut.

5987

5988

5989 [10.64: Förvaltningsrätt](#)

5990 *IngMarie Bohmelin, Sundbyberg, Stockholms län*

5991

5992 Försäkringskassan idag kan neka ersättning för operation som gjorts i annan EU-land till och med om
5993 muntligt löfte getts innan. Enligt EU-lag ges patienter möjlighet att få behandling i annat EU-land med
5994 ersättning av Försäkringskassan.

5995 I Sverige har det lagts till en egen klausul, att samma behandling ska ges i Sverige. Men även om det
5996 gjorts så kan enskild region rådgöra med Försäkringskassan som då stoppar ersättning till patient.

5997 Försäkringskassan kan även hänvisa till egna experter som avråder då denne inte kan öppna en dator
5998 och således inte kan läsa medicinska forskningsrapporter inom EU. Patienten får nej till ersättning. Det
5999 hela går faktiskt ut på att neka ersättning så ofta som möjligt.

6000 När så patient beslutar att överklaga till Förvaltningsrätten så sker följande, patienten beskriver läget
6001 och varför denne anser att beslut från Försäkringskassan inte gäller enligt lag eller annat. Till exempel
6002 kan 19 bilagor läggas till med information om sjukdom, behandling, medicinska rapporter från andra
6003 länder, faktiska positiva beslut som Försäkringskassan har tagit för exakt samma behandling av exakt
6004 samma läkare men där patienten bor i annan region. På Förvaltningsrätten tar notarien tag i
6005 överklagandet och skalar ned till en, högst två A4 med utlåtande. Nämndemän får information dagen
6006 innan alternativt under domstolsförhandlingar. Sen kan hela ärendet förhandlas på 2-3 minuter. En dag
6007 kan Förvaltningsrätten handha 23 ärenden. Senast nekades då 21 stycken, två skickade tillbaka till
6008 Försäkringskassan.

6009 Det här medför otroligt många avslag naturligtvis, något som Försäkringskassan räknar med.
6010 Kammarrätten hänvisar till Förvaltningsrätten och i högre instans ges inte ens prövningstillstånd. EU-
6011 rätten, vem orkar mer? Vem har ekonomin till det? Det här är satt i system och patienter, människor
6012 hamnar i en omänsklig situation som påverkar hälsotillstånd och den egna ekonomin.

6013 Att inte Försäkringskassan handlar enligt EU-lag kanske kan ses som oförstånd och okunskap men att
6014 Förvaltningsrätten både gör det och går Försäkringskassan ärenden är totalt rättshaveri. Enligt
6015 professor emeritus på Umeå Universitet. I en demokratisk stat kan inte och ska det inte godkännas.
6016 Patienterna ska bemötas enligt lag.

6017 Jag/vi föreslår partistämman besluta

6018

6019 att Försäkringskassan ska följa svensk lag inklusive de EU-lagar som Sverige står bakom

6020

6021 att Förvaltningsrätten ska följa lagar inom Sverige och EU

6022

6023 att Förvaltningsrätten vid överklagande från Försäkringskassan och andra, ska delge nämndemän allt
6024 underlag samt ge den tid som ärendet behöver

6025

6026 att Försäkringskassan och Förvaltningsrätten ska informera överklagande om att muntlig presentation
6027 kan ges

6028

6029

6030 **Distriktets yttrande:**

6031 **BESLUTADES** att bifalla distriktsstyrelsens förslag och därmed, att avslå motionen.

6032

6033

6034 [10.65: Demokrati och föreningsarbete](#)

6035 *HERBERT Falck, Botkyrka, Stockholms län*

6036

6037

6038

6039 Föreningar över hela landet lever med rädsla för GDPR. Många styrelser vågar inte redovisa för sina
6040 medlemmar vilka andra medlemmar som finns i föreningen. En utmärkt situation för den styrelse som
6041 inte vill bli utmanad. Även normalt föreningsarbete försvåras. Vi måste säkerställa att demokratin inte
6042 måste ge efter för hoten i samhället. För den centermedlem som skulle vilja att hans medlemskap är
6043 hemligt för andra i sin lokala föreningen går det ju att ordna särskilda lösningar. Bara som en
6044 jämförelse: Inom nästan alla myndigheter och samhällssektorer har under de senaste åren
6045 häpnadsväckande informationsläckor förekommit. Känslig privat information har läckt ut. Även om
6046 avsikten inte är att man skall sila mygg och svälja kameler tycks det ändå ha blivit så.

- 6047 Jag/vi föreslår partistämman besluta
6048
6049 att Centerpartiet skall verka för att oklarheter i tillämpningen av GDPR undanröjs så att lokala
6050 föreningar, politiska och andra, kan arbeta demokratiskt.
6051
6052
6053 **Distriktets yttrande:**
6054 BESLUTADES att bifalla distriktsstyrelsens förslag och därmed, att avslå motionen.
6055
6056
- [10.66: Beslutsprocess i riksdagen](#)
6057
6058 *HERBERT Falck, Botkyrka, Stockholms län*
6059
- 6060
- 6061
- 6062 I vårt snabbt föränderliga samhälle behövs ibland akuta åtgärder eller regeländringar. Det kan t ex
6063 gälla folkhälsan, rikets säkerhet eller åtgärder mot organiserad brottslighet.
- 6064 Trögheten i vårt politiska system är ett problem. Akuta beslut och verkställighet skall kunna bli av
6065 bums.
- 6066 Jag/vi föreslår partistämman besluta
6067
6068 att Centerpartiet skall verka för att det inrättas en funktion under riksdagen, som kan aktiveras när alla
6069 politiska läger är ense.
6070
6071
6072 **Distriktets yttrande:**
6073 BESLUTADES att bifalla distriktsstyrelsens förslag och därmed, att avslå motionen.
6074
6075
- [10.67: Diskriminering mot äldre](#)
6076
6077 *ANNE Sörqvist, Åmål, Fyrbodal*
6078
- 6079 En definition av ålderism är ”stereotypa föreställningar eller diskriminering som utgår från en
6080 människas ålder”. Forskning kring vår syn på ålder visar att vi har stor anledning att analysera hur vår
6081 syn på ålder och åldersindelning påverkar regelverk och bedömningar. Det är inte utan fog som man
6082 kan säga att det finns utbredd ålderism i Sverige och att det också upplevs att fördomarna om ålder
6083 ökar. Lagstiftning finns på plats men är lite prövad.
- 6084 Ålderism associeras lätt till äldre, men det finns också aspekter som kan läggas på unga och de regler
6085 som styr när och hur unga bedöms vara mogna att fatta egna beslut och ta ansvar över sina liv.
- 6086 Här uppstår ett behov av avvägning mellan ålder som ett önskvärt värde för att sätta gränser och andra
6087 individuella skillnader som kan väga tyngre än levnadsår. Det blir lätt slentrian i att använda ålder
6088 eftersom det är ett enkelt och tolkningsfritt mått. Men rimmar det med vår syn på individuella
6089 rättigheter och anpassning till andra faktorer som kan väga tungt för den enskilde?

6090 I dessa pandemitider har vi fått en mycket tydlig gräns mellan de över 70 år och resten av samhället
6091 oaktat hälsa och livssituation. Från en dag till en annan förflyttades en stor del av befolkningen till
6092 isolering och passivitet, från aktiva och bidragande till passiva och skyddade. Kanske var det befogat i
6093 den situation pandemin försatt oss i, men det blev ett bryskt exempel på hur en skarp åldersgräns sällar
6094 okänsligt mellan individer.

6095 Vi diskuterar mycket kring pensionsålder och helt klart har vi på få årtionden förflyttat livets skeden –
6096 allt fler unga går ut sent i arbetslivet, åren som ska skapa mervärde för välfärd och underlag för egen
6097 pension har klämts ihop till färre, allt fler vill jobba vidare efter normåldern för pensionsavgång och vi
6098 lever allt längre. Vi ser också ett stort behov av att fler jobbar längre. Vi inte bara lever längre, vi är
6099 också många som är friska och lever ett aktivt liv långt upp i åldrarna. De som föds idag beräknas lätt
6100 kunna bli 100 år och mer. Slutsatser för oss som liberaler är att vi ska få påverka hur länge vi vill
6101 jobba och att villkoren för att jobba längre ska vara goda. Det är också naturligt för oss att det ska
6102 finnas stor flexibilitet för individen och betydande egenmakt.

6103 Partiet kan i alla sammanhang där ålder som skäl att ha olika regler och förhållanden ta in
6104 diskussionen om detta är relevant eller om det har en diskriminerande effekt. Partiet kan också arbeta
6105 för att motverka ålderism och diskriminering på grund av ålder genom att ha med detta perspektiv i
6106 den politiska debatten och i de förslag partiet lägger fram.

6107 Jag/vi föreslår partistämman besluta

6108

6109 att motverka ålderism och de stereotypa bilder som knyts till ålder.

6110

6111 att arbeta för att individuella faktorer ska sättas före ålder som indelningsgrund där så är möjligt.

6112

6113

6114 **Distriktets yttrande:**

6115 Distriktets utlåtande:

6116

6117 Motionären tar upp en viktig fråga. Det är viktigt att alla resurser tas till vara för att få bästa utveckling
6118 i vårt samhälle. Att diskriminera äldre på olika sätt är kontraproduktivt.

6119

6120 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman

6121 att bifalla motionen.

6122

6123 Beslöts att

6124 bifalla motionen

6125

6126

6127

6128 [10.68: Minusröst i allmänna val](#)

6129 *Felix Grönqvist, Linköping, Östergötland*

6130

6131 En röst per person. Det är vad vi är vana vid, och något vi idag i Sverige kan vi ta för givet. Men tänk
6132 om det gick att få ut mer demokrati vid valdagen än bara *En Person – En Röst*. Som jag ser det finns
6133 ett sätt att öka det medborgerliga inflytandet i riksdagen, regioner och kommuner. Ett sätt att ge
6134 folket mer inflytande och större makt. Det är genom att ge alla röstberättigade två röster - en röst att
6135 lägga på det parti man tycker bäst om, och en minusröst att lägga på det parti man tycker sämst om.

6136 Med hjälp av dubbla röster begränsas fenomenet *Taktikröstning*, det vill säga då en person röstar på ett
6137 parti trots att det inte är det parti de tycker bäst om. Det finns studier som visar att upp emot var femte
6138 person som röstar på ett annat parti än det som de tycker bäst om. Anledningarna kan vara för att rädda

6139 kvar ett parti i riksdagen eller för att markera mot ett annat parti. Genom att tillåta en minusröst
6140 kommer vi ifrån den typen av taktikröstning, som egentligen inte är ett uttryck för individens faktiska
6141 vilja. Man kan rösta för det man tycker bäst om, men ges även möjlighet att markera mot det parti man
6142 tycker minst om.

6143 Dubbla röster torde även minska polariseringen och hjälpa till att mildra den annars så hätska politiska
6144 debatten. I dagläsget kan ett parti göra uttalande och föra politik som endast 4 procent av väljarna står
6145 bakom, och slutligen ha avgörande makt i riksdagen. Genom att införa en negativ röst kan ett parti inte
6146 göra vilka utsvävningar som helst, för då kommer de att utsättas för minusröster. Idag kan
6147 polariseringen och ett allt mer uppskruvat debattklimat löpa fritt, då det inte finns något sätt att
6148 markera mot partier man inte tycker om på.

6149 Det är även troligt att dubbla röster skulle leda till färre partier i riksdag, kommuner och region, vilket
6150 skulle underlätta samarbeten och regeringsbildning. Istället för månader av diskussion och
6151 talmansrundor flyttar mer makt till medborgarna vid valurnorna. Partier med övervägande motstånd
6152 skulle åka ur riksdagen, och partier med både stöd och acceptans skulle vara kvar. Jag ser inte heller
6153 att det skulle finnas några lagliga, moraliska eller filosofiska anledningar till att det man inte vill skulle
6154 betyda mindre än det man vill. Därför bör vi införa en minusröst i de allmänna valen.

6155 Mot bakgrund av detta föreslår jag därför partistämman att uppdra till partistyrelsen och
6156 riksdagsgruppen att ta initiativ till en utredning för att undersöka förutsättningarna för, och det
6157 praktiska utförandet kring införandet av en minusröst i allmänna val.

6158 Jag/vi föreslår partistämman besluta

6159 att uppdra till partistyrelsen och riksdagsgruppen att ta initiativ till en utredning för att undersöka
6160 förutsättningarna för, och det praktiska utförandet kring införandet av en minusröst i allmänna val.
6161

6162
6163

6164 **Distriktets yttrande:**

6165 Motionären föreslår en förändring av rösträttsreglerna, som skulle vara den kanske största
6166 rösträttsreform som genomförts sedan 1921. Visserligen fanns fram till 1990-talet vid val, möjlighet
6167 att stryka kandidater på listor, liksom att lägga till namn. Detta system ersattes under 1990-talet med
6168 möjligheten att istället kryssa namn man som väljare vill lyfta fram på en valsedel. Därför måste ett
6169 förslag av den typ som motionären föreslår övervägas noga för att ens vara värt att fundera vidare på.

6170
6171 Dagens parlamentariska system bygger i långa stycken på den författningsutredning som genomfördes
6172 1953 till 1964, och där professor Jörgen Westerståhl var sekreterare. Mer än ett halvsekel senare finns
6173 det skäl att ställa frågan om det inte är dags för en ny stor författningsutredning. För att kunna
6174 argumentera för en ny författningsutredning krävs dock en analys av varför den i så fall behövs ur ett
6175 demokratiskt perspektiv.
6176

6177 Den pågående pandemin har väckt kritik om att politiken i Sverige i alltför hög grad styrs av
6178 förvaltningar och myndigheter, dvs kritik som handlar om så kallat "tjänstemannastyre". Kopplat till
6179 denna kritik finns också kritik mot att dagens valsystem inte premierar partier som på allvar efterfrågar
6180 långsiktigt politiskt ledarskap och ansvarstagande.
6181

6182 Oavsett om denna kritik har fog för sig, helt eller delvis, finns skäl att idag på nytt gå igenom den
6183 svenska författningsgrunder. Detta för att utvärdera om valsystemet på bättre sätt än idag skulle kunna
6184 premiera långsiktighet och demokratiskt ansvarstagande.
6185

6186 Motionärens förslag om minusröster skulle då vara en idé att noggrant utreda, och där för- och
6187 nackdelar lyftes fram. Att genomföra en isolerad utredning bara kring minusröster blir dock en alltför
6188 snäv ram för ett sådant arbete.

6189
6190 Distriktsstämman föreslår partistämman avslå motionen.

6191
6192
6193

6194 10.69: Skilda valdagar

6195 *Erik-Widar Andersson, Östersund, Jämtland*

6196

6197 Den nya ansvarsfördelningen mellan staten – regioner och kommuner motiverar en
6198 omvärdering av vallagen. För att vitalisera det politiska landskapet, och för att stärka det
6199 sociala kontraktet mellan kommunmedlemmarna och den tillämpade politiken i regioner
6200 och kommuner är det dags att skilja på valdagarna mellan riksdagsvalet och val till regioner
6201 och kommuner.

6202 Maktdelningen mellan riksdag – regering och kommuner – regioner har förändrats. Detta
6203 gör att motiven för införandet av gemensam valdag, under sextiotalets andra del, blir allt
6204 mer inaktuella. Det skulle vara vitaliserande för hela den politiska arenan att
6205 konkurrensutsätta valen till Regioner och Kommuner i med val på separata valdagar.
6206 Förändringen av mediernas förutsättningar är stadda i snabb omvandling. En av
6207 konsekvenserna är att resurserna för att bevaka lokala och regionala politiska arenor, blir
6208 allt mindre, samtidigt som de nationella mediernas dominans blir allt starkare. Det gör att
6209 en framtid där den gemensamma valdag fortsatt tillämpas i Sverige, riskerar att göra
6210 missuppfattningarna om välfärdens finansiering och styrning allt mera skeva och utbredda.
6211 De viktigaste frågorna i i riksdagsvalet uppges ofta till: -”Vård skola och omsorg”. Ingen av
6212 dessa finansieras i nämnvärd utsträckning av staten.

6213 I Norge, som kan tjänas som förebild, hålls val till Fylken och Kommuner på mellanår till
6214 valen till Folketinget, med starkt medialt fokus på aktuella valfrågor i Kommuner och
6215 Fylken. Det är bra för transparensen, antikorrupsionsansträngningarna, och leder sannolikt
6216 till en bättre resursanvändning, ökad tillväxt och ökat välstånd. Helt klart är att det leder till
6217 kraftig mediebevakning, bättre informerade medborgare, aktiva och utvecklande dialoger
6218 mellan medborgarna och partierna som mobiliserar i lokala och regionala väl. Det är god
6219 Centerpolitik att skapa de förutsättningarna, även i Sverige.

6220 Jag/vi föreslår partistämman besluta

6221
6222 att - Vallagen ändras så att val till Riksdagen skiljs från val till Regioner och Kommuner med valdagar
6223 som infaller enligt en varannårsmodell enligt Norsk förebild.

6224

6225

6226 **Distriktets yttrande:**

6227 Distriktsstämman instämmer i vad motionären anför. Ur ett demokratiskt perspektiv är det
6228 problematiskt att valsystemet försvårar medborgarnas ansvarsutkrävande.

6229

6230 Distriktsstämman bifaller motionen och skicka den vidare till partistämman för vidare behandling.

6231

6232

6233

6234 10.70: Kandidatur

6235 *Urban Larsson, Dorotea, Västerbotten*

6236

6237 Centerpartiets grundvärdering är bl.a. decentralisering och den egna individens rätt att välja.

6238 I samtliga allmänna val kommun, region eller riksdag kan valdistrikt delas upp i olika valkretsar.

6239 Det kan skilja enormt mellan valkretsarnas förutsättningarna och utmaningar som t.ex. hälsa,
6240 demografi men även klimatskillnader och geografi som mellan fjäll och kust eller norr och söder inom
6241 samma valdistrikt.
6242 Det är viktigt att ha en bredd av kunskap och kännedom om sin valkrets i det politiska beslutsrummet
6243 för att det ska kunna bli så kompletta och kloka beslut som möjligt.

6244
6245 Som det är i dagsläget kan partierna själva välja att placera en kandidat på en valsedel som gäller för
6246 en valkrets som kandidaten inte är bosatt eller mantalsskriven i, så länge kandidaten är bosatt och
6247 mantalsskriven inom valdistriktet.

6248
6249 Detta kan förvränga och lura väljare att tro man röstar på en kandidat som kan och förstår den egna
6250 valkretsens utmaningar och förutsättningar. Men även valkretsens syfte och demokratin till den
6251 geografiska representationens spridning i det politiska beslutsrummet.
6252
6253 Därför bör Centerpartiet nationellt fatta ett beslut.

6254 Jag/vi föreslår partistämman besluta
6255
6256 att Alla kandidater måste vara bosatta och mantalsskrivna inom den valkrets man kandiderar för i
6257 samtliga allmänna val.
6258

6259
6260 **Distriktets yttrande:**
6261 Motionärens förslag innebär att på riksdagslistan kan partiordföranden inte vara första namn på mer än
6262 en lista som innebär en begränsning jämfört idag. På regionlistan, som ofta består av flera valkretsar
6263 och listor kan inte en utsedd gruppleddare vara första namn i samtliga valkretsar om det skulle bli
6264 aktuellt. Detsamma gäller i valet till kommunfullmäktige om man skulle bifalla motionärens förslag.
6265 Vi anser att det skulle begränsa möjligheterna att optimera valresultatet och försvåra möjligheten att
6266 utse och tydliggöra första namnet tillika gruppleddaren.
6267

6268 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman att avslå motionen.
6269

6270 Distriktsstämman beslutar enligt distriktsstyrelsens förslag.
6271

6272
6273
6274
6275

6276 [10.71: Ledamöter i riksdagen](#)

6277 *Mirjam Johansson, Sävsjö, Jönköping*

6278 *Sven Andersson, Kännestubba*

6279

6280 Motion riktad till partistyrelsen och partistämman 2021 likaså distriktsstämman för Jönköpings län

6281

6282 " Det är inte realistiskt att gå direkt från en utbildning in i Riksdagen för att styra bland annat
6283 stadsbudgeten på cirka 1000 miljarder kr utan att ha arbetat utanför politiken och sett arbetslivet och
6284 näringslivet."

6285

6286 Vi yrkar att:

6287 . alla nya politiker ska ha arbetat minst 5 år utanför politiken.

6288

6289 / Sven Andersson

6290 Mirjam Johansson

6291 Sävsjö

6292 Jag/vi föreslår partistämman besluta

6293

6294 att alla nya politiker skall ha arbetat minst 5 år utanför politiken

6295

6296

6297 **Distriktets yttrande:**

6298 Distriktsstämma i Jönköpings län föreslår Partistämman att: Avslå motionen.

6299

6300 Distriktsstyrelsens yttrande

6301 De representanter som väljs till förtroendeuppdrag i Sverige nomineras av våra partier. Det är upp till
6302 de i respektive parti som nominerar kandidater att ställa de krav som de har på sina förtroendevalda.

6303

6304

6305

6306

6307 [10.72: Rösträttsålder](#)

6308 *Anna-Karin Sjölander, Umeå, Västerbotten*

6309

6310 Barnkonventionen blev svensk lag från 1 januari 2020, en lagstiftning som stärker barnets position
6311 som rättighetsbärare och utifrån artikel 12, Att barn har en åsiktsfrihet och en rätt att bli hörd i frågor
6312 som berör dem talar för att barn ska kunna delta i den demokratiska processen. Utifrån den nya
6313 lagstiftningen borde ett minimikrav vara att barn har samma rösträttsålder i de allmänna valen (till
6314 riksdagen, regionfullmäktige, kommunfullmäktige och Europaparlamentet) som dom har i kyrkovalet.

6315 I den offentliga utredningen ”Låt fler forma framtiden!” från 2016 föreslogs bland annat ett införande
6316 av en försöksverksamhet med rösträtt från 16 år i valen 2018 och utifrån att barnkonventionen blivit
6317 lag från januari 2021 är frågan aktuellare än någonsin och Centerpartiet behöver därför jobba för att
6318 värna barnens rätt att delta i den demokratiska processen och i allmänna val från 16-års ålder.

6319 De flesta förstagångsväljare har i vårt nuvarande system varit myndiga i två år när de får rösta för
6320 första gången och utredningen pekar på att 16-åringars mognad inte nämnvärt skiljer sig från 18-
6321 åringars. Genom att öppna upp för ett tidigare deltagande i den demokratiska processen tror vi att det
6322 leder till ett högre valdeltagande både på kort och lång sikt. EU-parlamentet rekommenderar redan
6323 idag EU-länderna att enas om en rösträttsålder på 16 år i EU-valen. I Österrike är rösträttsåldern 16 år,
6324 likaså i lokalvalen i flera tyska delstater. I Norge har man goda erfarenheter från försök med sänkt
6325 rösträttsålder i vissa kommuner i de lokala valen.

6326 Som aktiva Centerkvinnor vill vi stärka unga medborgares inflytande i politiken och väljer därför att
6327 lyfta denna viktiga demokratifråga då vi anser att barnkonventionen tydligt pekar på barnens rätt att bli
6328 hörd i frågor som berör dem. Ett självklart deltagande i demokratiprocessen kommer som vi ser det att

6329 innebära ett ökat politiskt intresse för unga och ett reellt inflytande i frågor som berör dem både kort-
6330 och långsiktigt.

6331 I skriften Röst rätt för barn-en demokratisk framtidsfråga? (2004) framgår tydligt att frågan rymmer
6332 fler botten än man först tänker sig och att en modell skulle kunna vara att ge några kommuner
6333 möjlighet att införa en försöksverksamhet med röst rätt för barn i kommunerna. Framförallt pekar
6334 skriften på att vi många gånger tar Demokrati för självklar trots att det är något som ständigt måste
6335 utvecklas och hållas levande för att behålla sin innebörd och kraft. Frågan är om det är rimligt att två
6336 miljoner medborgare saknar röst rätt?

6337 I skriften finns argument för och emot och Centerpartiets tidigare partiledare Maud Olofsson ger sin
6338 syn på barns rätt till inflytande i vardagslivet, en tveksamhet till ombudsomröstning och ställer sig
6339 positiv till möjligheten att pröva röst rätt för yngre medborgare genom en försöksverksamhet i
6340 kommunerna.

6341 Vår grundsyn bygger på att samhället byggs underifrån av de enskilda medborgarna och de oavsett
6342 ålder. Om vi bygger ett samhälle där varje enskild medborgare tidigt har möjlighet att delta i den
6343 demokratiska processen, ju starkare blir samhället. Ett samhälle som ser och hör sina medborgare får
6344 också mer engagerade och ansvarsfulla medborgare. De är den demokratiska framtid vi vill se.

6345 Jag/vi föreslår partistämman besluta

6346

6347 att - Röst rättsåldern sänks till 16år i de allmänna valen 2022 eller senast vid valet 2010.8

6348

6349 att - Centerpartiet agerar för att EU-länderna enas om en röst rättsålder på 16-år

6350

6351 att - Forskning kopplas till genomförandet för att belysa hur demokratiprocessen påverkas av en
6352 förändrad röst rättsålder

6353

6354

6355 **Distriktets yttrande:**

6356 Demokratiutredningen kom i sin slutrapport 2016 fram till att föreslå att 16-åringar ska få rösta. I ett
6357 första skede som försök med röst rätt i några kommuner och regioner.

6358 EU-parlamentet har också uppmanat länderna att ha 16-årig röst rätt i EU-valen.

6359 Riksdagen har 2018 avslagit två motioner om att röst rättsåldern vid kommunalval sänks till 16 år.

6360 Det som talar för en sänkt röst rättsålder är att det kunde vara rimligt om ungdomar får allt fler
6361 rättigheter. Sänkt röst rättsålder anses kunna öka intresset för politik hos ungdomar som i nuläget anses

6362 vara för lite insatta. Sänkt röst rättsålder skulle också kunna leda till att en god vana att rösta etableras.

6363 Det som talar emot är det har blivit allt fler åldersgränser. Myndig blir man när man fyller 18 år. De

6364 under 18 anses för omogna för att t.ex. köpa cigaretter, folköl, lotter, alkoholsvaga drycker eller
6365 mediciner och de under 20 år för unga att handla alkohol på Systembolaget.

6366 En konsekvens blir också att omyndiga 16- eller 17 åringar kunde knappast bli valbara, så den logiska
6367 kopplingen mellan att få rösta och vara valbar skulle försvinna

6368 Röst rätten bör hänga samman med när människor i övrigt i stort fullt ut anses kunna ta ansvar för sina
6369 handlingar vilket anses vara när vi blir myndiga.

6370

6371 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman att avslå motionen.

6372

6373 Distriktsstämmans behandling av motionen:

6374 Förslag som lämnas under distriktsstämman

6375 • Anna-Karin Kajsa Sjölander, Umeå, föreslår bifall till motionen med stöd av Stig Eriksson,
6376 Skellefteå; Malin Linder Nording, Bjurholm; Viktor Hofslagare, Umeå; Sofia Blomquist, Vännäs,
6377 Sven-Olov Edvinsson, Umeå; Katarina Larsson, Skellefteå, Per-Olov Lidestav, Bjurholm; Fredrik
6378 Rönn, Umeå; Jarl Folkesson, Tärnaby; Malin Svensson, Storuman; Maria Skoglund, Dorotea

6379 • Ulf Eriksson, distriktsstyrelsen; Mattias Larsson, distriktsstyrelsen, Hans Mårtensson, Lycksele;
6380 Helena Lindahl, distriktsstyrelsen och Ron Mahieu, Umeå; yrkar bifall till distriktsstyrelsens förslag
6381 till beslut om att avslå motionen.

6382

6383 Beslutsordning

6384 Ordföranden finner att det finns två förslag till beslut, distriktsstyrelsens förslag till beslut om avslag
6385 till motionen, samt Anna-Karin Kajsa Sjölanders, Umeås, mfl förslag om bifall till motionen.

6386 Ordföranden föreslår att förslagen ställs mot varandra, distriktsstämman godkänner beslutsgången.

6387

6388 Omröstning genomförs.

6389 Resultatet av omröstningen redovisas:

6390 84 av 89 ombud har röstat.

6391 51 ombud har röstat för distriktsstyrelsens förslag till beslut

6392 32 ombud har röstat för Anna-Karin Kajsa Sjölanders mfl förslag till beslut om bifall till motionen.

6393

6394 Distriktsstämman beslutar enligt distriktsstyrelsens förslag att avslå motionen.

6395 Reservationer

6396 Anna-Karin Kajsa Sjölander reserverar sig till förmån för eget yrkande.

6397

6398

6399

6400

6401 [10.73: Rösträttsålder](#)

6402 *Laestadius Mathilda, Stockholm, Stockholms stad*

6403

6404 Sveriges rösträttsålder har sänkts i flera steg. Den senaste sänkningen skedde 1975 då dagens 18-åriga
6405 rösträtt infördes. Det är rätt tid att återigen diskutera frågan om sänkt rösträtt eftersom demokratin i
6406 många länder är på tillbakagång. För att skapa en ömsesidigt förtroendefull och växande demokrati
6407 behöver vi inkludera fler i den. När politiska extrema rörelser till höger och vänster, populism och
6408 postsanning breder ut sig måste vi stärka demokratin och ge den möjlighet att utvecklas. Att ge fler
6409 möjlighet att inte bara påverka utan också ansvarsutkräva sittande makthavare är viktigt för att inte
6410 bara etablera en politisk medvetenhet utan också skapa förtroende till demokratin som politiskt
6411 system.

6412 Att sänka rösträttsåldern till 16 år är ett verktyg på vägen till att öka det demokratiska utrymmet för
6413 fler. Det skulle också ge fler rättigheter till en grupp som idag har relativt många skyldigheter jämte
6414 motsvarande rättigheter. Personer yngre än 18 år kan straffas för brott och jobba 40 timmar i veckan.
6415 Om 16-åringar har skyldigheter i samhället bör det också komma med grundläggande rättigheter, som
6416 rätten att ansvarsutkräva och påverka staten. En rösträtts-sänkning skulle dessutom sänka åldern för när
6417 rösträtten faktiskt träder i kraft, vilket idag i praktiken är 20 år.

6418 Det är en myt att unga inte vill påverka politiskt eller att deras åsikter är extrema. Över hela världen
6419 har vi sett klimatdemonstrationer och protester mot inskränkningar i demokratin och statskupper.
6420 Unga är mer samhällsintresserade än på länge, men känner sig inte inkluderade i demokratin. Idag är
6421 det över tio länder som har sänkt rösträttsåldern till 16 år. I de studier som gjorts kan man inte se att
6422 unga röstar mer populistiskt eller extremt än resten av befolkningen. Däremot kan man se att när en
6423 större del av befolkningen får rösta samtidigt som de går i skolan skapas en vana att påverka och ta
6424 ansvar för demokratin tidigt i livet.

6425 I Österrike och Skottland medförde rösträtt vid 16 års ålder att ungdomars politiska intresse ökade och
6426 skapade en mer positiv inställning till att delta i politiska processer, och i de länder som tillåter
6427 röstning från 16 års ålder är 16–17 åringar mer intresserade att både rösta i val och delta i andra
6428 politiska processer. Dessutom ökar sannolikheten att rösta i framtida val för de individer som har

6429 erfarenhet av röstning i tidig ålder. Österrikes sänkning av rösträttsåldern kombinerades med flera
6430 insatser för att höja kunskapen om det politiska systemet, framförallt i skolundervisningen. En studie
6431 från 2013 visar att det politiska intresset bland landets unga har ökat, bland annat genom fler politiska
6432 aktiviteter i skolan. Resultatet indikerar att kunskapshöjande insatser gentemot förstagångsväljare i
6433 samband med en sänkning av rösträttsåldern var av stor vikt. En liknande förändring i Sverige bör
6434 därför kombineras med ett större fokus på kunskap om det politiska systemet och politiska partier i
6435 skolan.

6436 Den svenska demokratiutredningen "Låt fler forma framtiden" från 2016 föreslår försöksverksamhet
6437 för rösträtt 16 i valet till kommunfullmäktige. Förslaget baseras på positiva exempel från bland annat
6438 Norge som genomfört sänkt rösträttsålder i ett antal försökskommuner. Utvärderingar visar både ett
6439 större valdeltagande och att en större andel yngre politiker blev valda. Enligt Barnkonventionen har
6440 barn rätt att uttrycka sin mening, höras i frågor som berör dem och att deras åsikter ska respekteras.
6441 Hänsyn ska tas till barnets ålder och mognad men enligt samstämmig forskning skiljer sig inte 16-
6442 åringars mognadsgrad avsevärt från 18-åringars. Individuella skillnader är större än skillnader i ålder.

6443 Förra året meddelade Belgiens regering att personer från 16 års ålder ska få rösta i valet till
6444 Europaparlamentet, och redan för sju år sedan rekommenderade parlamentet EU:s medlemsländer att
6445 enas om 16 års rösträttsålder i EU-valen. Det finns starka skäl till varför Sverige bör följa parlamentets
6446 råd och sänka rösträttsåldern även i valet till Europaparlamentet.

6447 Genom att sänka rösträttsåldern utvidgar vi demokratin i en tid när den är på tillbakagång. Låt oss
6448 inkludera fler i demokratiska processer – vi har gjort det förut och kan göra det igen. I en tid när
6449 demokratin allt oftare ifrågasätts behöver Sverige främja ett ökat demokratiskt deltagande genom att
6450 låta fler få rösta.

6451 Jag/vi föreslår partistämman besluta

6452
6453 att Centerpartiet verkar för att sänka rösträttsåldern till 16 år i kommunval, regionval och riksdagsval

6454
6455 att Centerpartiet verkar för att sänka rösträttsåldern till 16 år i valet till Europaparlamentet

6456
6457 att Centerpartiet verkar för att kommuner och regioner ska få ansöka om sänkt rösträttsålder till 16 år
6458 redan i valet 2022

6459

6460

6461 **Distriktets yttrande:**

6462 Distriktsstyrelsens svar:

6463

6464 Motionen har en lovvärd ambition, att stärka demokratin genom ökat engagemang bland unga. Icke
6465 desto mindre finns goda skäl att vidhålla myndighetsgränsen även för demokratiska val. Även om
6466 mognad är något väldigt individuellt är det viktigt att skilja mellan barn och vuxna. Med vuxenheten
6467 följer ansvar som barn inte ska behöva bära.

6468

6469 Den demokratiutredning som nyligen presenterades innehöll tankar liknande de som motionären lyfter,
6470 men de flesta partier har landat i att behålla rösträttsåldern intakt. Rösträtt är en makt som innebär ett
6471 särskilt ansvar. Vi måste bära konsekvenserna av våra beslut som vuxna. Det ansvaret kan inte
6472 avkrävas omyndiga.

6473

6474 Att stärka demokratin genom ökat engagemang är viktigt och kan ske på många olika sätt. Sänkt
6475 rösträttsålder är dock inte rätt väg att gå.

6476

6477 Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:

6478

6479 - Att avslå motionen

6480

6481

6482 Centerpartiet i Stockholms stads distriktsstämma beslutade:

6483

6484 - Att avslå motionen

6485

6486

6487

6488 10.74: Svenska kyrkan

6489 *Nicklas Sundberg, Göteborg, Göteborg*

6490

6491 Centerrörelsens medlemmar har gjort fantastiska insatser i Svenska kyrkan, inte minst i fråga om att
6492 lokalt förvalta och utveckla ett levande kulturliv i landsbygd och förort. Centerpartiet har bidragit med
6493 bred förankring bland medlemmar som inte går så ofta i kyrkan, stått upp för likabehandling av
6494 diskriminerade i ideologisk kyrklig förnyelse och bidragit med demokratiutbildning av många
6495 förtroendevalda av olika för kyrkans förvaltning värdefulla kompetenser och nätverk. Centerrörelsen
6496 har också på ett klokt sätt varit med i avregleringen från den omfattande kyrkolagen till nuvarande
6497 lagen om Svenska kyrkan, med följd att många beslut över kyrkolivet flyttats från statliga organ till
6498 självständiga kyrkliga organ. Men det, drygt tjugo år efter avregleringen, min bedömning att det är
6499 dags att ta ytterligare steg för kyrkans självständighet, både i relation till stat och centerrörelsen.

6500 Precis som med ett ökat friheter under ansvar åt sina barn, eller för den delen från stat till kommuner
6501 och medborgare, så finns det risker med det. Att släppa ytterligare regleringar över Sveriges största
6502 nästa civila organisation (NGO), med förvaltning av ett stort gemensamt kulturarv, vilket inte bör
6503 reduceras till enbart de samtida religiösa arv, och med till det allmänna, för alla, ibland viktiga
6504 oundvikligt komplementära eller intressant pionjära social- och kulturpolitiska insatser. Min
6505 uppfattning är dock att det ligger i linje med partiets decentraliseringsideologi att driva på för att
6506 särslagstiftningen för Svenska kyrkan avskaffas. Avskaffande av statliga lagar om Svenska kyrkans tro
6507 ligger i linje med en evangelisk-luthersk två regementes lära ur vilka en del hämtar legitimitet åt
6508 liberala rättvisepprinciper och med rötter tillbaka till uttolkningsdiskussioner av Jesu ord om Kejsarens
6509 mynt.

6510 Det går att åtskilja ett juridiskt bemyndigande av Svenska kyrkan med att Centerpartiets formella
6511 deltagande i kyrkovalen, såsom att skilja moralfilosofi från rättsfilosofi, men jag menar att det ändå
6512 utifrån nämnda teologiska och ideologiska logik bör ses sammanhängande. Centerpartiet är sedan
6513 länge ett alltmer tydligt sekularistiskt parti till skillnad från den tid då rörelsen, likt Moderata
6514 samlingspartiet idag är på väg att återinföra, hävdade i idéprogrammet vikt och värde åt den kristna
6515 idétraditionen som sådan. Det är särskilt tydligt i utbildningspolitiken där rörelsen nu avser
6516 diskriminera explicit judiska skolhuvudmän mot sekulära sådana, men det var också tydligt när
6517 Centerpartiet beslöt bekämpa manlig omskärelse. Medialogik och partitaktik innebär en uppenbar risk
6518 för att kyrkopolitiker att se mer till Centerpartiets bästa än till kyrkans rätta och sanna lära.

6519 Nog delas metanarrativ och principer på mer eller mindre medvetna sätt, men min övertygelse är att
6520 just det som förenar skulle tjäna på att det som skiljer fick än mer rum att blomma ut i att rörelsen,
6521 tillsammans med Sveriges största socialistiska parti, lämnar Svenska kyrkans styrning åt
6522 kyrkomedlemmars självständiga styre. Redan idag är en stor andel på våra kyrkovalslistor sådan som
6523 arbetar i kyrkan. Min bedömning är att det skulle ge kyrkan större utrymme för att stå upp för ett mer
6524 postsekulärt och mångkulturellt Sverige, där vi låter människor på djupet vara mer olika, kreativa och
6525 engagerade. Världens största demokrati är en intressant förebild när det gäller mångfald, men också
6526 Frankrike och USA.

6527 Det är inte hållbart att hänvisa till kyrkopolitiska sektionens relativa organisatoriska självständighet
6528 eftersom fortsatt användande av partiets grafiska profil i sig riskerar ge en mäktig soft power från
6529 partivindar på kyrkopolitiskt aktivas möjligheter att tänka fritt. Det är inte heller hållbart att säga att
6530 rörelsen behövs för att kyrkovalsvaljarna ska veta vad en kan rösta på. Det är att underskatta
6531 kyrkomedlemmarna på ett sätt som i sig är undergrävande både för vår syn på medborgare i allmänhet
6532 som kan bli en självuppfyllande profetia, åtminstone i meningen att människor i upplevd misstro från
6533 oss går slutar engagera sig eller går till andra. Om Centerpartiet ändå ska finnas kvar i kyrkovalet så
6534 bör vi åtminstone skapa en mer självständig organisation för rörelsens kyrkomedlemmar att hela
6535 vägen, utan någon inblandning av icke-kyrkliga medlemmar, bestämma över alla kyrkopolitiska
6536 dokument och alla typer av kyrkopolitiska funktionärer, inklusive samordnande organ. Det handlar om
6537 rätten, och plikten, för dem som bör äga frågorna utforma och kunna utkräva ansvar för Centerpartiets
6538 kyrkopolitik. Det vore åtminstone ett internt bemyndigande av svenskkyrkliga inom centerrörelsen
6539 som skulle kunna fördjupa den interna demokratin och bädda för framtida fördjupning av religions-
6540 och föreningsfriheten.

6541 Jag/vi föreslår partistämman besluta

6542
6543 att Centerpartiet ska verka för avskaffande av lagen om Svenska kyrkan, särskilt de paragrafer som
6544 handlar om trossamfundets bekännelse, täckningsgrad och interna styrningsformer, samt

6545
6546 att Centerpartiet ska verka för att tillsammans med Sverige största socialistiska parti lämna kyrkovalet
6547 till förmån för kyrkomedlemmars självständiga styre.

6548

6549

6550 **Distriktets yttrande:**

6551 Distriktsstyrelsen föreslår stämman besluta:

6552 Att bifalla första att-satsen

6553

6554 Ett ändringsförslag av andra att-satsen: att Centerpartiet ska verka för att lämna kyrkovalet till förmån
6555 för kyrkomedlemmars självständiga styre

6556

6557 Beslut

6558 Stämman tillstyrker distriktsstyrelsens förslag till beslut.

6559

6560

6561 [10.75: Ansökning om askspridning](#)

6562 *Annika Andersson, Vilhelmina, Västerbotten*

6563

6564 Vem ska bestämma om det som är kvar efter dig efter din död?

6565 Är det inte individens valfrihet som ska styra vad som händer efter sin död?

6566 Idag måste man vara död för att få ansöka om att bli utspridd som aska.

6567 Vi menar att det måste vara möjligt att ansöka innan sin död. Det måste vara möjligt för individen att
6568 själv få bestämma över vad som sker efter sin död, även om vart man vill bli strödd.

6569 Vi föreslår partistämman besluta: att möjlighet att ansöka om tillstånd för att sprida aska efter avliden
6570 även ska få ske innan man dör.

6571 Bakgrund: Man kan idag inte ansöka om tillstånd i förväg, det vill säga medan man fortfarande är i
6572 livet. Det kan bara ske efter att man har avlidit. Tillstånd söks idag hos Länsstyrelsen. Tillstånd ges
6573 bara om platsen är lämplig och man kan vara säker på att askan hanteras på ett respektfullt sätt. Den

6574 som vill sprida askan efter en avliden bör ansöka i god tid före du planerat att sprida askan.
6575 Handläggning av ansökan kan ta uppemot en månad.

6576 För att kunna ansöka idag ska man ha dödsfallsintyg med släktutredning från Skatteverket och en
6577 skalenlig karta eller sjökort där platsen för den tänkta askspridningen är markerad. Dessutom kan
6578 Länsstyrelsen begära in: Medgivande från markägare. Fullmakt för eventuellt ombud. Annat intyg om
6579 dödsfallet. Detta gäller för personer som inte har ett svenskt personnummer.

6580 Vi menar att detta fortfarande ska gälla men att individen själv ska kunna ansöka i förväg för att få
6581 beslut om vald plats är lämplig för att på så sätt veta vart man kommer att bli strödd.

6582 Jag/vi föreslår partistämman besluta
6583
6584 att individen själv ska kunna ansöka i förväg för att få beslut om vald plats är lämplig för att på så sätt
6585 veta vart man kommer att bli strödd.
6586
6587
6588 **Distriktets yttrande:**
6589 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman besluta
6590 att bifalla motionen.
6591
6592 Distriktsstämmans behandling av motionen:
6593 • Maria Kristoffersson, Vilhelmina, Anna-Karin Kajsa Sjölander, Umeå och Jan Olophsson, Vindeln
6594 stödjer distriktsstyrelsens förslag till beslut att bifalla motionen.
6595 Distriktsstämman beslutar enligt distriktsstyrelsens förslag till beslut.
6596
6597
6598
6599
6600
6601